

**IZVJEŠTAJ O
SAMOVREDNOVANJU**

Akadska 2021/2022. godina

Banja Luka, 28.02.2023. godine

KOK-012/23

SADRŽAJ

1	UVOD	1
2	DIO I: PODACI O UNIVERZITETU	4
3	DIO II: PODACI O ISPUNJENOSTI ZAKONSKIH USLOVA	9
3.1	HRONOLOŠKI PRIKAZ DOBIJENIH LICENCI	9
3.2	STUDIJSKI PROGRAMI, PRIPADNOST NAUČNIM OBLASTIMA, NAZIV PRI DIPLOMIANJU I BROJ UPISANIH STUDENATA	13
3.3	POKRIVENOST PREDMETA NASTAVNICIMA U RADNOM ODNOSU	16
3.3.1	PRVI CIKLUS STUDIJA	16
3.3.2	DRUGI CIKLUS STUDIJA	17
3.4	PROSTORNI I DRUGI KAPACITETI	19
3.4.1	BIBLIOTEKA	20
3.5	OSTALI USLOVI	20
4	DIO III.: ISPUNJENOST STANDARDA KVALITETA	21
4.1	POLITIKA OBEZBJEĐENJA KVALITETA (ESG 1.1; KRITERIJUMI T 1.1, 1.2, 1.3)	21
4.1.1	STRATEGIJA RAZVOJA PIM UNIVERZITETA	21
4.1.2	ORGANIZACIONA I UPRAVLJAČKA STRUKTURA UNIVERZITETA	26
4.1.3	POLITIKA I PROCEDURE UNUTRAŠNJEG OBEZBJEĐENJA KVALITETA	33
4.1.4	MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI UNIVERZITETA PIM.....	47
4.1.5	OSTALI PODACI O STRATEGIJI RAZVOJA.....	48
4.2	IZRADA I ODOBRAVANJE PROGRAMA (ESG 1.2; KRITERIJUMI T 2.1 DO 2.6)	52
4.2.1	PROCES RAZVOJA I USVAJANJA STUDIJSKIH PROGRAMA, POVEZANOST SA MISIJOM UNIVERZITETA	52
4.2.2	STUDIJSKI PROGRAMI UNIVERZITETA.....	54
4.2.3	IZRAČUN ALOCIRANJA ECTS	173
4.2.4	IZBOR METODA UČENJA	174
4.2.5	OBAVEZNA PRAKSA KAO DIO STUDIJSKIH PROGRAMA	175
4.3	UČENJE, PODUČAVANJE I PROVJERA ZNANJA USMJERENI NA STUDENTA	176
4.3.1	PROCEDURE ZA OCJENJIVANJE STUDENATA	176
4.3.2	ANGAŽMAN STUDENATA U PROCESIMA UPRAVLJANJA I OBEZBJEĐENJU KVALITETA	178
4.3.3	MEĐUNARODNA MOBILNOST STUDENATA I ZAPOSLENIH	180
4.4	UPIS I NAPREDOVANJE STUDENATA, PRIZNAVANJE I SERTIFIKOVANJE (ESG 1.4; KRITERIJUMI T 4.1, 4.2, 4.3)	181
4.4.1	ANALIZA UPISA I PROLAZNOSTI STUDENATA	181
4.4.2	PRIZNAVANJE KVALIFIKACIJA I PERIODA STUDIRANJA	186

4.4.3	IZDAVANJE UVJERENJA O DIPLOMIRANJU, DIPLOME I DODATKA DIPLOMI.....	186
4.5	NASTAVNO OSOBLJE (ESG 1.5; KRITERIJUMI T 5.1 DO 5.4).....	187
4.5.1	POKRIVENOST PREDMETA IZ SVAKOG STUDIJSKOG PROGRAMA NASTAVNICIMA U RADNOM ODNOSU.....	187
4.5.2	PLAN ZAPOŠLJAVANJA I RAZVOJA KARIJERE	190
4.5.3	PROCEDURA I VRŠENJE IZBORA U ZVANJA	190
4.5.4	PODACI O OBJAVLJENIM NAUČNIM I STRUČNIM RADOVIMA NASTAVNIKA	192
4.5.5	SISTEM MOTIVACIJE ZAPOSLENIH ZA AKTIVAN ANGAŽMAN U OBLASTI ISTRAŽIVAČKOG RADA 197	
4.5.6	ANALIZA NASTAVNOG OSOBLJA	197
4.6	RESURSI ZA UČENJE I PODRŠKA STUDENTIMA (ESG 1.6; KRITERIJUMI T 6.1. DO 6.5) 203	
4.6.1	ANALIZA FIZIČKIH RESURSA	203
4.6.2	BIBLIOTEKA	204
4.6.3	PLANIRANJE, KORIŠĆENJE I PROVJERA RESURSA	206
4.6.4	ADMINISTRATIVNO I POMOĆNO OSOBLJE.....	211
4.6.5	SISTEM FINANSIRANJA UNIVERZITETA	212
4.7	UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA (ESG 1.7; KRITERIJUMI T 7.1 DO 7.4).....	213
4.7.1	OPIS INFORMACIONOG SISTEMA – HARDVER I SOFTVER	213
4.7.2	INTERNA ELEKTRONSKA BAZA PODATAKA	215
4.7.3	KLJUČNI REZULTATI BENČMARKING ANALIZE.....	220
4.8	INFORMISANJE JAVNOSTI (ESG 1.8; KRITERIJUMI T 8.1).....	224
4.8.1	WEB STRANICA I UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA	224
4.8.2	INFORMACIJE O NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOM RADU I RADU AKADEMSKOG OSOBLJA	225
4.8.3	KOMUNIKACIJA SA SPOLJAŠNJIM ZAINTERESOVANIM STRANAMA	226
4.9	KONTINUIRANO PRAĆENJE I PERIODIČNA REVIZIJA PROGRAMA PROGRAMA (ESG 1.9; KRITERIJUMI T 9.1 DO 9.4)	228
4.9.1	PROCEDURE ZA PRAĆENJE REALIZACIJE STUDIJSKIH PROGRAMA.....	228
4.9.2	ANALIZA REALIZACIJE STUDIJSKIH PROGRAMA.....	228
4.9.3	ANALIZA UNAPREĐENJA STUDIJSKIH PROGRAMA.....	234
4.10	PERIODIČNO SPOLJAŠNJE OBEZBJEĐENJE KVALITETA.....	236
4.10.1	REALIZOVANE PREPORUKE PRETHODNE KOMISIJE ZA AKREDITACIJU	237
5	DIO IV.: PRILOZI	246

1 UVOD

Izveštaj o samovrednovanju (u nastavku teksta Izveštaj) Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment (u nastavku teksta Univerzitet PIM) predstavlja sveobuhvatni dokument o procjeni implementacije sistema kvaliteta na svim nivoima rada Univerziteta PIM, a na osnovu sljedećih dokumenata/pravilnika:

- Standardi i smjernice za osiguranje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja (European standards and guidelines for quality assurance in higher education area – ESG), ENQA, 2015.
- Kriterijumi za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“ 96/16).
- Pravilnik o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa (HEAARS 01, 2018).
- Pravilnik o sistemu kvaliteta Univerziteta PIM ([Prilog 26](#))
- Pravilnik o samovrednovanju Univerziteta PIM ([Prilog 27](#))

Izveštaj pruža neophodne informacije o svim aspektima kvaliteta i ocjenu ispunjenosti uslova za akreditaciju i služi kao osnov za otklanjanje uočenih slabosti i sveukupno unapređenje kvaliteta.

Izveštaj se sastoji od 4 dijela i sadrži:

- Osnovne podatke o Univerzitetu (istorijat, razvoj, studenti, nastavnici i drugo).
- Podatke o ispunjenosti zakonskih uslova (dozvola za rad, ispunjenost odredbi iz Uredbe o minimalnim uslovima, dodijeljena zvanja i njihova usklađenost sa zvaničnom klasifikacijom).
- Podatke kojima se, u osiguranju kvaliteta, odgovara na svaki kriterijum kvaliteta:
  - Kriterij 1: Politika obezbjeđenja kvaliteta;
  - Kriterij 2: Izrada i odobravanje programa;
  - Kriterij 3: Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereno na studenta;
  - Kriterij 4: Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje;
  - Kriterij 5: Nastavno osoblje;
  - Kriterij 6: Resursi za učenje i podrška studentima;
  - Kriterij 7: Upravljanje informacijama;
  - Kriterij 8: Informisanje javnosti;
  - Kriterij 9: Kontinuirano praćenje i periodična revizija programa;
  - Kriterij 10: Periodično spoljašnje obezbjeđenje kvaliteta
- Priloge na osnovu kojih je sačinjen Izveštaj.

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022.

U proces obezbjeđenja, praćenja i unapređenja kvaliteta uključeni su svi organi i organizacione jedinice Univerziteta PIM, kao i studenti, u skladu sa odredbama Pravilnika o samovrednovanju. Dužnost je svih zaposlenih na Univerzitetu da obezbijede, prate i unapređuju kvalitet obrazovne, naučne, stručne i svih drugih djelatnosti.

Postupak samovrednovanja sprovodila je Komisija za kvalitet (KOK) u saradnji sa Centrom za kvalitet (u daljem tekstu Centar). KOK je utvrdila plan izvođenja aktivnosti u postupku samovrednovanja, kojim su definisani: ciljevi samovrednovanja, subjekti samovrednovanja, njihova odgovornost i zaduženja, metodologija i dinamika izrade dokumenata i standarda za samovrednovanje i ocjenjivanje kvaliteta, kao i metodologija prikupljanja podataka i vremenska dinamika, dok je Centar provodio operativne poslove na prikupljanju, obradi podataka, pripremi izvještaja.

KOK je u periodu od novembra 2021. godine do decembra 2022. godine održala ukupno 10 sastanaka, na kojima su analizirane zadate aktivnosti, sačinjen plan rada, prikupljeni podaci i razmatrani predloženi standardi čija implementacija treba da formira sistem obezbjeđenja i kontrole kvaliteta. Na sastancima KOK, zavisno od potreba, aktivno su učestvovali sekretar Univerziteta i drugi zaposleni.

Postupak samovrednovanja je sproveden u nekoliko faza, u periodu od novembra 2021. godine do decembra 2022. godine, prema planu aktivnosti u postupku samovrednovanja koji je KOK usvojila na sjednici održanoj 23.11.2021. godine (KOK 26/21). Plan aktivnosti u postupku samovrednovanja za akademsku 2021/2022. godinu se nalazi u [Prilogu 62](#) ovog izvještaja.

U prvoj fazi Komisija je definisala način prikupljanja podataka, spisak izvora podataka, instrumente za prikupljanje podataka (metodologija anketiranja, vrijeme anketiranja, sadržina anketnih upitnika, indikatori kvaliteta, reprezentativni uzorak i drugo) (Period novembar-decembar, 2021).

U drugoj fazi Centar za kvalitet je sproveo postupke anketiranja i druge postupke za prikupljanje podataka, izvršio je obradu podataka i pripremio izveštaje o rezultatima sprovedenih postupaka za prikupljanje podataka. KOK je nakon toga izvršila sljedeće analize:

- Analiza broja upisanih studenata, za poslednjih 5 akademskih godina (2017/2018. - 2021/2022. akademska godina) po studijskim programima i godinama studija,
- Analiza postotka svršenih studenata i prosječnog trajanja studija,
- Analiza prolaznosti studenata, po studijskim programima za 2021/2022. akademsku godinu,
- Analizu broja angažovanih nastavnika i saradnika, za 2021/2022. akademsku godinu, po studijskim programima i po zvanju nastavnika/saradnika,

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022.

- Analiza pokrivenosti predmeta u pojedinom studijskom programu nastavnicima u radnom odnosu i izračun norme angažmana nastavnika i saradnika;
- Analiza akademskog osoblja za 2021/2022. akademsku godinu,
- Analiza studijskih programa, pripadnosti naučnim oblastima u skladu sa zvaničnom klasifikacijom i broja trenutno upisanih studenata na te studijske programe,
- Analiza izbora u zvanja i povjerenih predmeta,
- Analiza prostornih kapaciteta u odnosu na broj studenata na pojedinom studijskom programu;
- Analiza bibliotečkih resursa,
- Analiza objava nastavnika iz naučne oblasti za koju imaju izbor,
- Analiza učestvovanje nastavnika i saradnika na skupovima, kongresima, seminarima, radionicama koji su doprinijeli njihovom usavršavanju;
- Analiza medijskog obavještavanja javnosti o informacijama od značaja za javnost,

Na osnovu navedenih analiza pripremljeni su i upućeni Senatu i Upravnom odboru na razmatranje i usvajanje sljedeći izvještaji:

- Izvještaj o upisu,
- Izvještaj o realizaciji studijskih programa (obuhvata izvještaje o postotku svršenih studenata, evauaciji zadovoljstva studenata i postotoku zaposlenih studenata);
- Izvještaj o evaluaciji nastavnog procesa;
- Izvještaj publicistike nastavnog osoblja;
- Izvještaj o kvalitetu informacionog sistema;
- Izvještaj o kvalitetu interne elektronske baze podataka.

Komisija za kvalitet je u završnoj fazi svoga rada sačinila prijedlog Izvještaja o samovrednovanju.

Upravni odbor je dao saglasnost na Izvještaj o samovrednovanju, odlukom UO.1-1.1/23, od 15.05.2023. godine, a Senat Univerziteta je na svojoj sjednici održanoj 18.05.2023. godine usvojio Izvještaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022 (S-021/23).

2DIO I: PODACI O UNIVERZITETU

U tabeli 1 prikazani su osnovni podaci o Univerzitetu PIM.

Tabela 1. Podaci o Univerzitetu PIM

Naziv	Univerzitet za poslovni inženjering i menadžment		
Sjedište	Despota Stefana Lazarevića bb, Banja Luka		
Direktor	Prof. dr Ilija Džombić		
Rektor	prof. dr Dragan Đuranović		
Predsjednik UO	prof. dr Ilija Džombić		
Telefon	051 378 300	Fax	051 378 300
Dat.osnivanja	13.06.2003. godine	Zadnja regist.	21.06.2007. godine 21.03.2011. (zadnja promjena)
Regist. Broj	5-37-00	Vlasništvo	privatno
Matični broj	1968955	Šifra djelat.	85.42 – visoko obrazovanje
Status	ustanova	Registrovani kapital	104.000 KM (u novcu)
Organizacione jedinice	Ekonomski fakultet Pravni fakultet Tehnički fakultet Filozofski fakultet Fakultet računarskih nauka Institut za istraživanje i razvoj Odjeljenje Univerziteta u Trebinju Odjeljenje Univerziteta u Istočnom Sarajevu Odjeljenje Univerziteta u Brčko distriktu		
Studijski programi – prvi ciklus studija ¹	Ekonomski fakultet	1. Menadžment (2003/2004., zadnja licenca 2006/2007), DN. 2. Finansije i bankarstvo (2003/2004., zadnja licenca 2006/2007), DN. 3. Marketing (2006/2007), DN. 4. Ekonomska diplomatija (2006/2007), DN. 5. Digitalna ekonomija, DN.	
	Pravni fakultet	5. Pravo (2009/2010), DN.	
	Tehnički fakultet	6. Grafički inženjering i dizajn (2009/2010), TN. 7. Industrijsko inženjerstvo i menadžment – energetska efikasnost i zelena energija (2017/2018), TN	
	Filozofski fakultet	8. Andragogija (2009/2010), DN. 9. Psihologija (2011/2012), DN.	
	Fakultet računarskih nauka	10. Računarske nauke (2011/2012), PN.	
	Fakultet bezbjedonosnih nauka – Brčko distrikt	11. Bezbjednost i kriminalistika (2020/2021), DN 12. Menadžment bezbjednosti (2020/2021), DN	
	Fakultet zdravstvenih nauka – Brčko distrikt	13. Sestrinstvo (2020/2021). ZN	
Studijski programi – drugi ciklus studija ²	Ekonomski fakultet	14. Menadžment (2012/2013), DN. 15. Finansije i bankarstvo (2012/2013), DN. 16. Marketing (2012/2013), DN. 17. Ekonomska diplomatija (2012/2013), DN.	
	Pravni fakultet	18. Pravo (2013/2014), DN.	

¹ Naznačena je akademska godina u kojoj je započeto izvođenje studijskog programa i pripadnost naučnoj oblasti, pri čemu je legenda: DN (društvene nauke), TH (tehničke nauke) i PN (prirodne nauke).

² Naznačena je akademska godina u kojoj je započeto izvođenje studijskog programa i pripadnost naučnoj oblasti, pri čemu je legenda: DN (društvene nauke), TH (tehničke nauke) i PN (prirodne nauke).

Studijski programi – treći ciklus studija ³	Filozofski fakultet	19. Psihologija (2014/15), DN. 20. Andragogija (2014/15), DN.
	Fakultet računarskih nauka	21. Računarske nauke (2015/16), PN.
	Ekonomski fakultet – Brčko distrikt	22. Poslovna ekonomija (2020/2021). DN
	Pravni fakultet – Brčko distrikt	23. Pravo (2020/2021). DN
	Filozofski fakultet – Brčko distrikt	24. Psihologija (2020/2021). DN
	Fakultet računarskih nauka – Brčko distrikt	25. Računarske nauke (2020/2021). PN

Univerzitet PIM je prvu generaciju studenata upisao u akademskoj 2003/2004. godini, nakon dobijanja dozvole za rad, na studijske programe Opšti menadžment i Finansijski menadžment. Od 2005/2006. na Univerzitetu se izvode studijski programi: **Menadžment, Finansije i bankarstvo, Marketing i Ekonomska diplomatija**. Svi pripadaju naučnoj oblasti društvenih nauka. U akademskoj 2006/2007. godini su licencirani i studijski programi **Andragogija i Grafički inženjering i dizajn**, koji su počeli sa izvođenjem u akademskoj 2009/2010 godini. U trenutku licenciranja, program andragogije je spadao u naučnu oblast humanističkih nauka, a od jula 2007. godine spada u naučnu oblast društvenih nauka. Program grafički inženjering i dizajn pripada naučnoj oblasti tehničkih nauka. Od akademske 2009/2010. licenciran je i izvodi se i studijski program **Pravo**. Program pripada naučnoj oblasti društvenih nauka. U akademskoj 2010/2011. godini licencirani su i studijski programi **Psihologija i Računarske nauke**, koji počinju sa izvođenjem u akademskoj 2011/2012 godini. Program psihologija spada u naučnu oblast društvenih nauka, a program računarske nauke u naučnu oblast prirodnih nauka.

U akademskoj 2012/2013. godini počinje sa izvođenjem **drugi ciklus studija** na Ekonomskom fakultetu, a u akademskoj 2013/2014. godini i drugi ciklus studija na Pravnom fakultetu. U akademskoj 2014/2015. godini počinje sa izvođenjem i drugi ciklus na Filozofskom fakultetu, na oba studijska programa: Psihologija i Andragogija.

Studijski program **Industrijsko inženjerstvo i menadžment – energetska efikasnost i zelena energija – 240 ECTS** na Tehničkom fakultetu licenciran je u akademskoj 2016/2017. godini. Izvođenje nastave na ovom studijskom programu je počelo u akademskoj 2017/2018. godini.

Studijski program **Digitalna ekonomija – 240 ECTS** na Ekonomskom fakultetu licenciran je krajem akademske 2019/2020. godine.

---

³ Naznačena je akademska godina u kojoj je započeto izvođenje studijskog programa i pripadnost naučnoj oblasti, pri čemu je legenda: DN (društvene nauke), TH (tehničke nauke) i PN (prirodne nauke).

U akademskoj 2020/2021. godini licencirani je studijski program **Računarske nauke – 240 ECTS u odjeljenju Univerziteta u Istočnom Sarajevu**, koji je počeo sa izvođenjem u akademskoj 2021/2022. akademskoj godini.

Pored odjeljenja Univerziteta PIM u Trebinju i Istočnom Sarajevu, 2020. godine licencirano je i odjeljenje Univerziteta PIM u Brčko distriktu, u kome je nastavni proces počeo u akademskoj 2020/2021. godini, na sedam fakulteta (Ekonomski, Pravni, Filozofski, Fakultet računarskih nauka na sva tri ciklusa studija kao i Tehnički fakultet, Fakultet bezbjedonosnih nauka i Fakultet zdravstvenih nauka).

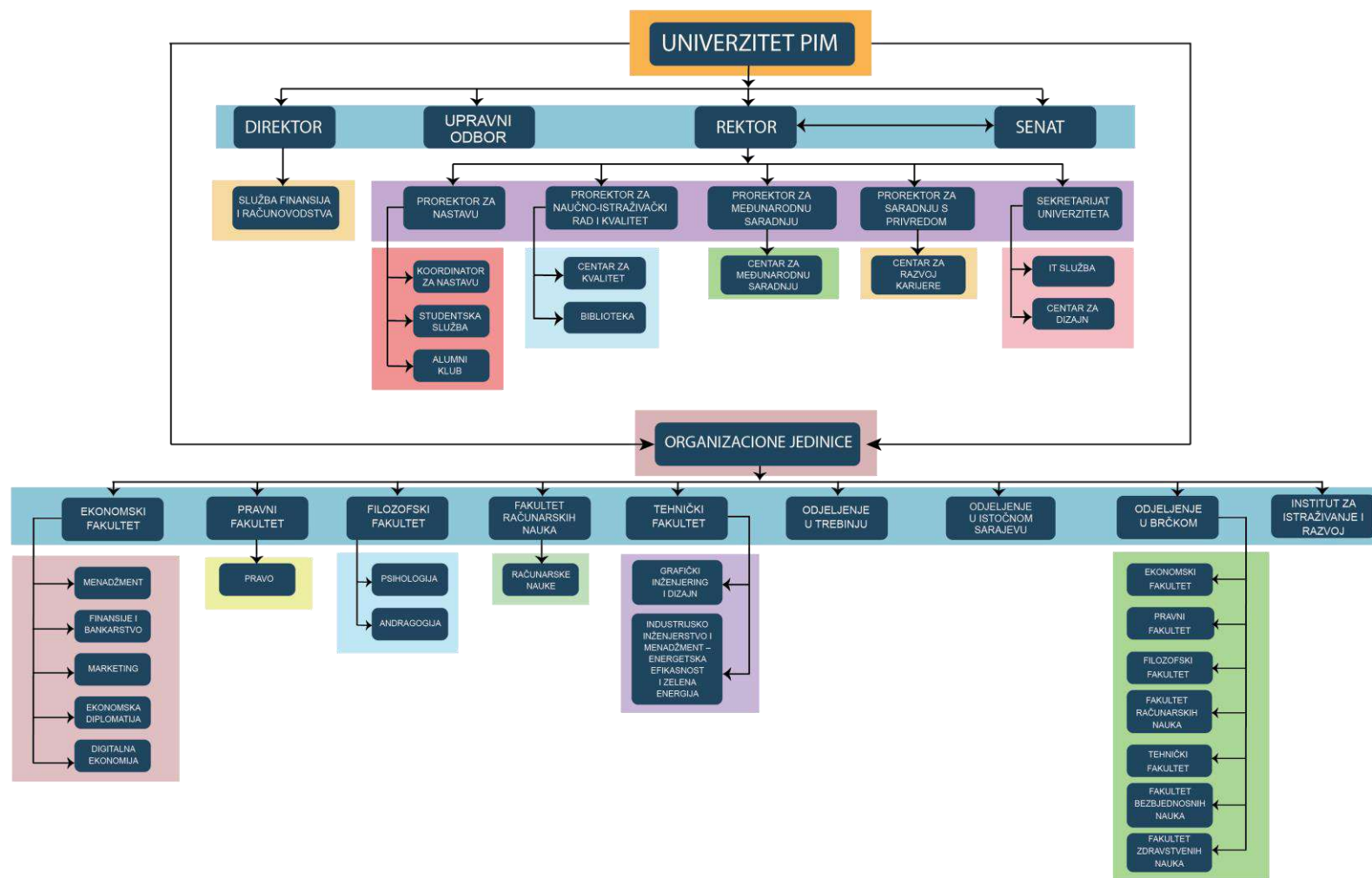
Unutrašnja organizacija Univerziteta PIM je prikazana na slici 1 (strana 8 ovog izvještaja).

O kvalitetu razvoja Univerziteta u proteklom periodu svjedoče, između ostalog i sljedeći podaci:

- Za akademsku 2021/2022. godinu na Univerzitetu PIM angažovano je u radnom odnosu ili angažovano po ugovoru o djelu, ukupno 109 nastavnika i saradnika.
- Univerzitet PIM raspolaže ukupno sa 5.735m² savremeno opremljenog, korisnog prostora, od čega 2.584m² u sjedištu Univerziteta u Banjoj Luci, 351m² u odjeljenju u Trebinju, 1000m² u odjeljenju u Istočnom Sarajevu i 1800m² u odjeljenju u Brčko distriktu.
- 2006. godine osnovana je Srednja poslovna škola u Banjoj Luci, koja je 2012. godine prerasla u Srednjoškolski centar koji u svom sastavu osim srednje poslovne škole ima i Gimnaziju, Medicinsku i Elektrotehničku školu.
- Ostvarena je saradnja sa 2 nove visokoškolske ustanove iz Albanije i Srbije u akademskoj 2021/2022. godini i ukupno do sada, sa 34 visokoškolske ustanove iz zemlje i regiona.
- Univerzitetu PIM su odobreni su međunarodni projekti: „Demokratska efikasnost i raznovrsnost populizma u Evropi“ iz grupe EU HORIZON 2020 projekata, u saradnji sa konzorcijumom od 14 Evropskih institucija, za period 2018–2022. godine i projekat „Doprinos akademske zajednice zaštiti ljudskih prava u BiH“ od strane Evropske komisije za period januar 2021–decembar 2022. godine.
- U proteklom periodu odobreni su i domaći projekti: „Evropske integracije kao okvir implementacije hibridnih ljudskih prava u pravnom sistemu Republike Srpske“, od strane Ministarstva za naučno tehnološki razvoj, visoko obrazovanje i informaciono

društvo RS i „Democratic Efficacy and the Varieties of Populism in Europe - DEMOS“ od strane Ministarstva civilnih poslova BiH. Nastavnici i saradnici Univerziteta PIM pojedinačno su učestvovali i učestvuju u većem broju domaćih i međunarodnih projekata.

- U okviru izdavačke djelatnosti od 2017. godine na Univerzitetu je objavljeno više od 20 izdanja – monografije i udžbenici.
- Univerzitet je organizovao 11. redovnu godišnju Međunarodnu konferenciju o društvenom i tehnološkom razvoju – STED 2022 u Trebinju.
- Tokom akademske 2021/2022. godine objavljen su oba broja naučnog časopisa STED Journal, a časopis je na listi Ministarstva za naučnotehnoški razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo Republike Srpske rangiran kao naučni časopis prve kategorija, sa 30 bodova. Časopis je indeksiran u DOAJ, ERIHPLUS, CEEOL, CiteFactor, Index Copernicus, ROAD, Google Scholar i OAJI indeksne baze naučnih publikacija. U pripremi je i treći broj časopisa Arhiv za pravne i društvene nauke.
- U 2018/2019. i 2019/2020. akademskoj godini Univerzitet PIM je dodijelio 25 punih stipendija upisanim studentima Ekonomskog i Pravnog fakulteta.
- U akademskoj 2020/2021. godini potpuno su modifikovani nastavni planovi i programi na svim studijskim programima osim Industrijskog inženjerstva i menadžmenta – energetska efikasnost i zelena energija – 240 ECTS i Digitalne ekonomije – 240 ECTS koji su licencirani u akademskoj 2017/2018 i 2019/2020. godini.

Slika 1. Organizaciona šema Univerziteta PIM

3DIO II: PODACI O ISPUNJENOSTI ZAKONSKIH USLOVA

Uredba o minimalnim uslovima za osnivanje i početak rada visokoškolskih ustanova i o postupku utvrđivanja ispunjenosti uslova za rad (Uredba), navodi potrebne kadrovske, prostorne i materijalno-tehničke uslove za izvođenje nastave na studijskim programima. U skladu sa tom uredbom, u nastavku su prikazani sljedeći podaci o ispunjenosti uslova za rad Univerziteta:

- Hronološki prikaz dobijenih licenci, dozvola za rad i ostalih rješenja nadležnog ministarstva u vezi sa radom Univerziteta.
- Analiza studijskih programa, pripadnosti naučnim oblastima u skladu sa zvaničnom klasifikacijom i broja trenutno upisanih studenata na te studijske programe.
- Analiza pokrivenosti predmeta na pojedinačnim studijskim programima nastavnica u radnom odnosu i izračun norme angažmana nastavnika i saradnika.
- Analiza prostornih i drugih tehničkih kapaciteta u odnosu na broj studenata na pojedinom studijskom programu.
- Analiza bibliotečkih resursa.

3.1 HRONOLOŠKI PRIKAZ DOBIJENIH LICENCI

2003. godine:

- Izdato prvo Rješenje o ispunjenosti uslova za rad **Fakulteta za poslovni inženjering i menadžment** broj: 6-01-4331/03, od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.

2007. godine:

- Izdato Rješenje o ispunjenosti uslova za rad **Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment** broj: 07.2-3488-4/07, od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.
- **Dozvola za rad:** 07.2-9619/07, izdata od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.
- **Upis u Registar visokoškolskih ustanova:** Rješenje broj: 07.023/600-4075/08, izdato od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.

2009. godine:

- Izdato Rješenje o ispunjenosti uslova za rad studijskog programa: **Pravo**, broj: 07.023/602-7804-8/08, od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.
- **Dozvola za rad:** 07.023/602-8346/09, izdata od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.

2010. godine:

- Izdato Rješenje o ispunjenosti uslova za rad studijskog programa: **Računarske nauke**, broj: 07.023/612-398-1/10 od 14.09.2010. godine, od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.
- **Dozvola za rad:** 07.023/612-398-2/10 od 21.09.2010. godine, izdata od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.
- Izdato Rješenje o ispunjenosti uslova za rad studijskog programa: **Psihologija**, broj: 07.023/612-397-2/10 od 05.10.2010. godine, od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.
- **Dozvola za rad:** 07.023/612-397-2/10 od 12.10.2010. godine, izdata od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.
- Izdato Rješenje o ispunjenosti uslova za rad van sjedišta, **Odeljenje u Trebinju** broj: 07.023/612-417-1/10 od 14.09.2010. godine, izdato od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.
- **Dozvola za rad van sjedišta, odeljenje u Trebinju:** 07.023/612-417-2/10 od 21.09.2010. godine izdata od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.

2011. godine:

- Izdato Rješenje br. 07.023/612-599-1/10 od 22.03.2011. godine o ispunjenosti uslova za izvođenje prvog ciklusa studijskih programa: **Ekonomska diplomatija, Finansije i bankarstvo, Marketing i Menadžment**, u četvorogodišnjem trajanju od akademske 2011/2012. godine.
- **Dozvola za rad:** 07.023/612-599-2/10 od 18.05.2011. godine, izdata od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.
-

2012. godine:

- Rješenje br. 07.612-466-3/11 od 10.09.2012.godine o ispunjenosti uslova za izvođenje **drugog ciklusa studija** studijskih programa: **Ekonomska diplomatija, Finansije i bankarstvo, Marketing i Menadžment**, u jednogodišnjem trajanju od akademske 2012/2013. godine.
- **Dozvola za rad:** 07.612-466-4/11 od 18.09.2012. godine, izdata od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.

2013. godine:

- Rješenje br. 07.023/612-319-1/12 od 27.09.2013.godine o ispunjenosti uslova za izvođenje **drugog ciklusa studija** studijskog programa: **Pravo** u jednogodišnjem trajanju od akademske 2013/2014. godine.
- **Dozvola za rad:** 07.023/612-319-2/12 od 08.10.2013. godine, izdata od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.
- Rješenje br. 07.023/612-321-1/12 od 27.09.2013. godine o ispunjenosti uslova za izvođenje prvog ciklusa studija studijskog programa: **Računarske nauke – 240 ECTS** od akademske 2013/2014. godine.
- **Dozvola za rad:** 07.023/612-321-1-1/12 od 16.09.2013. godine, izdata od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.
- Rješenje br. 07.023/612-320-1/12 od 16.09.2013.godine o ispunjenosti uslova za izvođenje prvog ciklusa studija studijskog programa: **Pravo**, van sjedišta, u **odjeljenju u Lukavici – Istočno Sarajevo** od akademske 2013/2014. godine.
- **Dozvola za rad:** 07.023/612-320-2/12 od 08.10.2013. godine, izdata od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.

2014. godine:

- Rješenje br. 07.050/612-191-1-1/13 od 15.09.2014.godine o ispunjenosti uslova za izvođenje **drugog ciklusa studija** studijskog programa: **Andragogija – 60 ECTS** od akademske 2014/2015. godine.
- **Dozvola za rad:** 07.050/612-191-2-1/13 od 15.10.2014. godine, izdata od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.
- Rješenje br. 07.050/612-192-2/13 od 05.11.2014.godine o ispunjenosti uslova za izvođenje **drugog ciklusa studija** studijskog programa: **Psihologija – 60 ECTS** od akademske 2014/2015. godine.
- **Dozvola za rad:** 07.050/612-191-2-3/13 od 04.12.2014. godine, izdata od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.

2015. godine:

- Rješenje br. 07.05/612-184-1/14 od 28.08.2015. godine o ispunjenosti uslova za izvođenje **drugog ciklusa** studijskog programa: **Računarske nauke – 60 ECTS** od akademske 2015/2016 godine na Fakultetu računarskih nauka.
- **Dozvola za rad:** 07.05/612-184-1/14 od 28.09.2015. godine, izdata od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.
- Rješenje br. 07.05/612-183-2/14 od 28.09.2015. godine o ispunjenosti uslova za izvođenje četvrte godine prvog ciklusa studijskog programa: **Grafički inženjering i dizajn - 240 ECTS** od akademske 2015/2016 na Tehničkom fakultetu.
- **Dozvola za rad:** 07.05/612-183-2/14 od 28.09.2015. godine, izdata od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.

2017. godine:

- Rješenje br. 07.050/612-111-2-1/16 od 25.05.2017. godine o ispunjenosti uslova za izvođenje prvog ciklusa studija na studijskom programu: **Industrijsko inženjerstvo i menadžment - Energetska efikasnost i zelena energija – 240 ECTS** na Tehničkom fakultetu.
- **Dozvola za rad:** 07.050/612-111-2-1/16 od 25.05.2017. godine, izdata od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.

2020. godine:

- Rješenje br. 07 – 1154SO-006/20 od 07.02.2020. godine o izdavanju licence kao dozvole za rad i izvođenje nastave na I, II i III ciklusu studija visokoškolskoj ustanovi **Odjeljenje Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment Banja Luka u Brčko distriktu** od akademske 2020/2021. godine.
- **Dozvola za rad:** 07 – 1154SO-006/20 od 07.02.2020. godine, izdata od strane Vlade Brčko distrikta, odjeljenje za visoko obrazovanje.
- Rješenje br. 19.040/612-188-8/19 od 13.08.2020. godine o ispunjenosti uslova za izvođenje prvog ciklusa studija na studijskom programu: **Digitalna ekonomija – 240 ECTS** na Ekonomskom fakultetu.
- Rješenje br. 07-1154SO-006/20 od 07.02.2020. godine o izdavanju licence **Odjeljenja Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment Banja Luka u Brčko distriktu Bosne**

i Hercegovine u čijem su sastavu fakulteti: Ekonomski fakultet, Fakultet računarskih nauke, Filozofski fakultet, Pravni fakultet, Fakultet bezbjedonosnih nauka, Fakultet zdravstvenih nauka i Tehnički fakultet, kojim se odobrava izvođenje nastave na I, II i III ciklusu studija.

2021. godine:

- **Dozvola za rad:** 19.040/612-187-5/19 od 26.01.2021. godine za studijski program Računarske nauke 240 ECTS u odjeljenju Univerziteta u Istočnom Sarajevu, izdata od strane Ministarstva za naučnotehnološki razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo Republike Srpske.

3.2 STUDIJSKI PROGRAMI, PRIPADNOST NAUČNIM OBLASTIMA, NAZIV PRI DIPLOMIRANJU I BROJ UPISANIH STUDENATA

Univerzitet je u akademskoj 2021/2022. izvodio 11 studijskih programa na prvom ciklusu studija (tabela 2), 7 studijskih programa na drugom ciklusu studija i 2 studijska programa na trećem ciklusu studija (tabela 3). U tabelama 2 i 3 su prikazani studijski programi, njihova pripadnost naučnim oblastima, naziv pri diplomiranju, godina početka izvođenja i broj upisanih studenata akademskoj 2021/2022. godini.

Tabela 2. Studijski programi na prvom ciklusu studija

Naziv	Naučna oblast	Naziv pri diplomiranju	Početak izvođenja	Broj upisanih 2021/2022.	Izlazni profil
Menadžment - 180 ECTS	Društvene nauke	Diplomirani ekonomista – menadžer – 180 ECTS	2007/2008.	9	DA
Menadžment – 240 ECTS		Diplomirani ekonomista – 240 ECTS	2011/2012.	49	DA
Finansije i bankarstvo - 180 ECTS	Društvene nauke	Diplomirani ekonomista – menadžer – 180 ECTS	2007/2008.	28	DA
Finansije i bankarstvo - 240 ECTS		Diplomirani ekonomista – 240 ECTS	2011/2012.	90	DA
Marketing - 180 ECTS	Društvene nauke	Diplomirani ekonomista – menadžer - 180 ECTS	2007/2008.	1	DA
Marketing - 240 ECTS		Diplomirani ekonomista – 240 ECTS	2011/2012.	24	DA
Ekonomska diplomatija - 180 ECTS	Društvene nauke	Diplomirani ekonomista – menadžer - 180 ECTS	2007/2008.	1	DA
Ekonomska diplomatija - 240 ECTS		Diplomirani ekonomista – 240 ECTS	2011/2012.	5	DA

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022.

Pravo	Društvene nauke	Diplomirani pravnik – 240 ECTS	2009/2010.	144	DA
Grafički inženjering i dizajn	Inženjerstvo i tehnologija	Diplomirani inženjer grafike i dizajna – 180 ECTS	2009/2010.	2	DA
		Diplomirani inženjer grafike i dizajna – 240 ECTS	2015/2016.	12	DA
Industrijsko inženjerstvo i menadžment – energetska efikasnost i zelena energija	Inženjerstvo i tehnologija	Diplomirani inženjer industrijskog inženjerstva i menadžmenta – energetska efikasnost i zelena energija – 240 ECTS	2017/2018.	21	NE
Psihologija	Društvene nauke	Diplomirani psiholog – 240 ECTS	2011/2012.	133	DA
Računarske nauke	Prirodne nauke	Diplomirani inženjer računarstva i informatike – 180 ECTS	2011/2012.	19	DA
		Diplomirani inženjer računarstva i informatike – 240 ECTS	2014/2015.	209	DA
Menadžment bezbjednosti	Društvene nauke	Diplomirani menadžer bezbjednosti – 240 ECTS	2020/2021.	1	NE
Bezbjednost i kriminalistika		Diplomirani pravnik – 240 ECTS - bezbjednost i kriminalistika	2020/2021.	20	NE

Tabela 3. Studijski programi na drugom i trećem ciklusu studija

Naziv	Naučna oblast	Naziv pri diplomiranju	Početak izvođenja	Broj upisanih 2021/2022.	Izlazni profil
II CIKLUS					
Menadžment	Društvene nauke	Master ekonomije – 300 ECTS	2012/2013.	7	DA
Finansije i bankarstvo	Društvene nauke	Master ekonomije – 300 ECTS	2012/2013.	6	DA
Marketing	Društvene nauke	Master ekonomije – 300 ECTS	2012/2013.	5	DA
Ekonomska diplomatija	Društvene nauke	Master ekonomije – 300 ECTS	2012/2013.	4	DA
Pravo	Društvene nauke	Master prava – 300 ECTS	2012/2013.	13	DA

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022.

Psihologija	Društvene nauke	Master psihologije – 300 ECTS	2014/2015.	11	DA
Računarske nauke	Prirodne nauke	Master računarstva i informatike – 300 ECTS	2015/2016.	7	DA
III CIKLUS					
Pravo	Društvene nauke	Doktor pravnih nauka – 480 ECTS	2020/2021.	1	NE
Psihologija	Društvene nauke	Doktor psiholoških nauka – 480 ECTS	2020/2021.	3	NE

3.3 POKRIVENOST PREDMETA NASTAVNICIMA U RADNOM ODNOSU

U akademskoj 2021/2022. godine na Univerzitetu je angažovano **109** nastavnika i saradnika i to:

- Nastavnici: 86, od čega
  - Redovni profesori: 13
  - Vanredni profesori: 33
  - Docenti: 38
  - Nastavnici stranog jezika: 2
- Viši asistenti: 3
- Saradnici u nastavi: 20

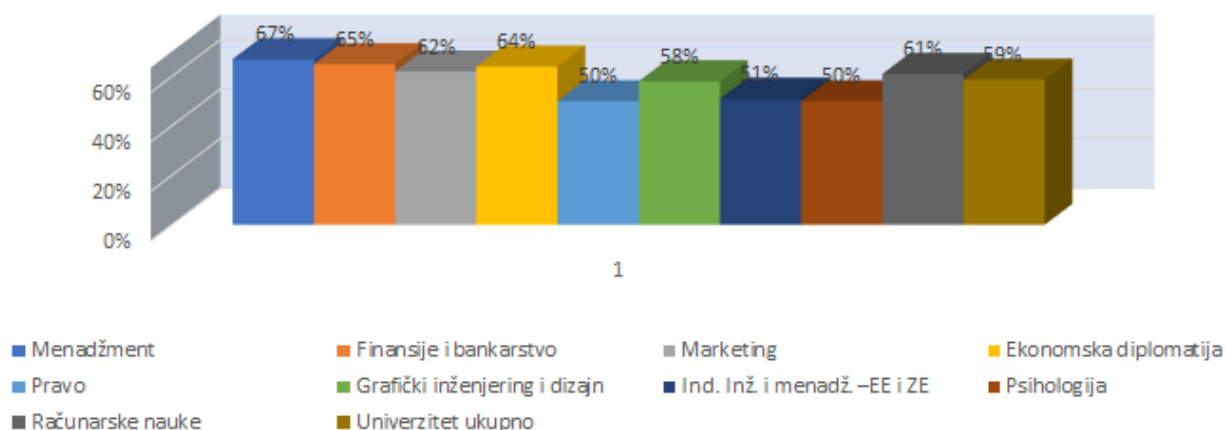
Nastavnici su birani u izbore na uže naučne oblasti kojima pripadaju povjereni predmeti.

3.3.1 Prvi ciklus studija

Na nivou Univerziteta, predmeti sa svih godina studija i studijskih programa su u prosjeku pokriveni sa 59% nastavnicima u radnom odnosu. Listu odgovornih nastavnika je usvojio Senat Univerziteta na redovnoj sjednici održanoj 31.08.2021. godine (broj S - 095/21).

Grafikon na slici 2 prikazuje pokrivenost predmeta na svakom studijskom programu nastavnicima u radnom odnosu i prosječnu pokrivenost predmeta na Univerzitetu, a nakon njega slijedi objašnjenje i detaljniji prikaz.

Pokrivenost predmeta nastavnicima u radnom odnosu po studijskom programu

Slika 2. Pokrivenost predmeta nastavnicima u radnom odnosu po studijskim programima

Najviši stepen pokrivenosti predmeta nastavnicima u radnom odnosu imaju studijski programi Ekonomskog fakulteta (65% u prosjeku). Na Tehničkom fakultetu pokrivenost je 55%, na Pravnom i Filozofskom 55%, dok je na Fakultetu računarskih nauka 61%.

Sumarni pregled pokrivenosti predmeta na svim studijskim programima Univerziteta u akademskoj 2021/2022. godini, sa datim podacima za svaku pojedinu godinu studija, te ukupno za pojedini studijski program, organizacionu jedinicu (fakultet) kojoj pripada i Univerzitet u cjelini, dat je u tabeli 4.

Iz predočenih lista odgovornih nastavnika za svaki fakultet Univerziteta, sumirana su sedmična opterećenja nastavnika i saradnika u akademskoj 2021/2022. godini ([Prilog 3](#)). Lista odgovornih nastavnika se nalazi u Prilogu 1 ([Prilog 1 - Lista odgovornih nastavnika za svaki fakultet i studijski program](#)) ovog Izveštaja.

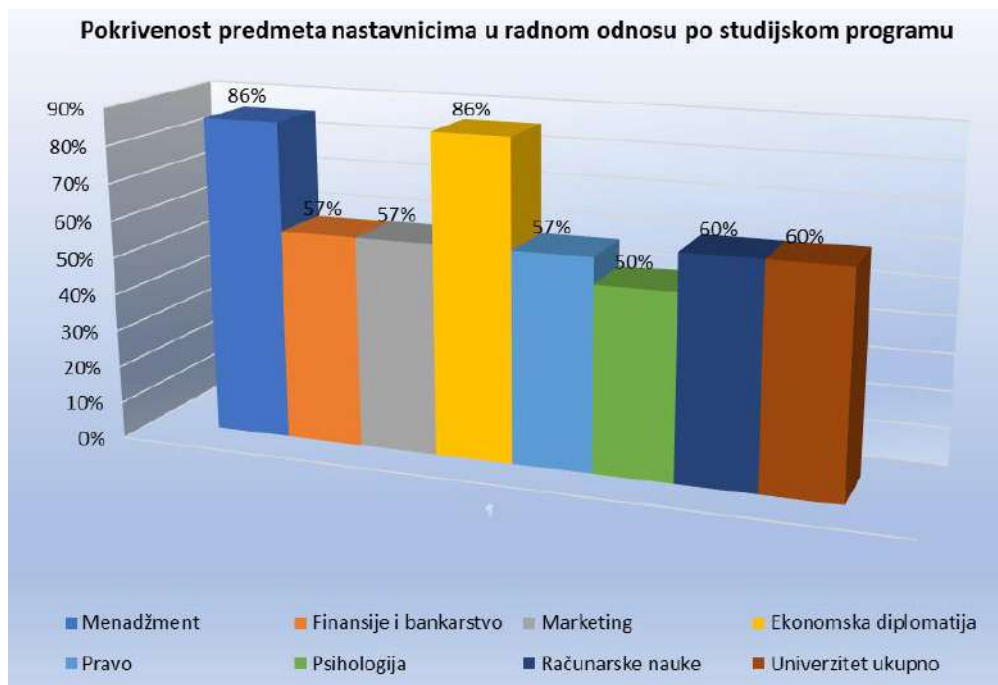
Tabela 4. Pokrivenost predmeta nastavnicima u radnom odnosu po studijskim programima na prvom ciklusu studija 2021/2022. akademska godina

Studijski program	Godina studija				PROSJEK		
	prva	druga	treća	četvrta	SP	OJ	UNI
Menadžment	60%	70%	82%	56%	67%	65%	56%
Finansije i bankarstvo	60%	70%	73%	56%	65%		
Marketing	60%	70%	73%	44%	62%		
Ekonomska diplomatija	60%	70%	82%	45%	64%		
Pravo	56%	67%	56%	22%	50%	50%	
Grafički inženjering i dizajn	50%	75%	44%	63%	58%	55%	
Ind. inž. i menadž. –EE i ZE	44%	33%	50%	78%	51%		
Psihologija	30%	56%	54%	57%	50%	50%	
Računarske nauke	60%	78%	56%	50%	61%	61%	
PROSJEK	53%	65%	63%	52%	58%		

3.3.2 Drugi ciklus studija

Na drugom ciklusu studija, u akademskoj 2020/2021. godine izvođeni su studijski programi Menadžment 300 ECTS, Finansije i bankarstvo 300 ECTS, Marketing 300 ECTS, Ekonomska diplomatija 300 ECTS, Pravo 300 ECTS, Računarske nauke 300 ECTS i Psihologija 300 ECTS. U izvođenju studijskih programa učestvovali su nastavnici i saradnici koji su na Univerzitetu za poslovni inženjering i menadžment u radnom odnosu. Svi predmeti su klasifikovani prema užim naučnim oblastima a odgovorni nastavnik/nastavnici na predmetu imaju zvanje iz te uže naučne oblasti. Na nivou Univerziteta, predmeti na drugom ciklusu studija su u prosjeku **pokriveni sa 60%** nastavnicima u radnom odnosu. Listu odgovornih nastavnika ([Prilog 2](#)) je usvojio Senat Univerziteta na redovnoj sjednici održanoj 31.08.2021. godine (broj S - 95/21).

Grafikon na slici 3 prikazuje pokrivenost predmeta na svakom studijskom programu nastavniciima u radnom odnosu i prosječnu pokrivenost predmeta na Univerzitetu, a nakon njega slijedi objašnjenje i detaljniji prikaz.

Slika 3. Pokrivenost predmeta nastavniciima u radnom odnosu po studijskim programima

Najviši stepen pokrivenosti predmeta nastavniciima u radnom odnosu imaju studijski programi Ekonomskog fakulteta (71% u prosjeku), na Pravnom je 57%, Filozofskom 50%, dok je na Fakultetu računarskih nauka 60%. Sumarni pregled pokrivenosti predmeta na svim studijskim programima Univerziteta u akademskoj 2021/2022. godini, na drugom ciklusu studija i Univerzitet u cjelini, dat je u tabeli 5.

Tabela 5. Pokrivenost predmeta nastavniciima u radnom odnosu po studijskim programima na drugom ciklusu studija 2021/2022. akademska godina

Studijски program	Godina studija				PROSJEK		
	prva				SP	OJ	UNI
Menadžment	86%				86%	71%	60%
Finansije i bankarstvo	57%				57%		
Marketing	57%				57%		
Ekonomska diplomatija	86%				86%		
Pravo	57%				57%	50%	
Psihologija	50%				50%	50%	
Računarske nauke	60%				60%	60%	
PROSJEK	60%				60%		

3.4 PROSTORNI I DRUGI KAPACITETI

Univerzitet raspolaže sa prostornim kapacitetima, koji prevazilaze minimalne uslove koje određuje Uredba. S obzirom na broj upisanih studenata na svim studijskim programima prvog i drugog ciklusa studija u 2021/2022. godini (bez absolvenata), iskorištva se 35,86% od ukupno raspoloživog prostora (tabele 6, 7 i 8).

Tabela 6. Stepen iskorištenosti prostora s obzirom na broj studenata

Stud.pr.	Broj studenata	Min m ²	Uk.potr.
Ekonomski fakultet - 1.c.	144	1,5	216,0
Ekonomski fakultet - 2.c.	19	1,5	28,5
Pravni fakultet - 1.c.	139	1,5	208,5
Pravni fakultet - 2.c.	12	1,5	18,0
Tehnički fakultet	32	3,5	112,0
Filozofski fakultet - 1.c.	106	1,5	159,0
Filozofski fakultet - 2.c.	13	1,5	19,5
F.računarskih nauka - 1.c.	58	2,5	145,0
F.računarskih nauka - 2.c.	8	2,5	20,0
UKUPNO	531		926,5
Raspoloživi kapacitet			2.584
<i>Stepen iskorištenosti</i>			<i>35,86%</i>

Tabela 7. Raspored i kvadratura prostorija Univerziteta

Opis	1. sprat	2. sprat	3. sprat	Suteren	UKUPNO u m ²
Učionice		436,78	365,72		802,5
Laboratorij			46,38		46,38
Amfiteatar	125,12				125,12
Studentska služba	56,38				56,38
Biblioteka	62,86				62,86
Bife	51,34				51,34
Kabineti - profesori	48,95	83,08	58,9		190,93
Informatički kabineti	53,11	65,36			118,47
Sekretarijat			100,6		100,6
Sala za rekreaciju				338	338
Ostalo	227,98	253,4	210,05		691,43
UKUPNO	625,74	838,62	781,65	338	2.584,01

Tabela 8. Prikaz kvadrature po prostorijama i ukupno za Univerzitet u sjedištu

Prostorija	Broj	Broj mjesta	Površina (m ²)
Amfiteatar	1	170	125,12
Slušaonice, učionice	16	569	802,5
Laboratorije	1	15	46,38
Kompjuterski kabineti	2	56	118,47
Biblioteka	1	-	30,75
Čitaonice	1	25	32,11
Sala za rekreaciju studenata	1	35	338
Nastavnički kabineti	15	50	190,93
Studentska služba	3	5	56,38
Sekretarijat i uprava	4	10	100,6
Studentski klub	1	60	51,34
Ostale prostorije	4	n/p	691,43
UKUPNO			2.584,01

3.4.1 Biblioteka

Bibliotečki resursi omogućavaju nesmetano izvođenje studija u skladu sa nastavnim planom i programom, kako po pitanju obavezne, tako i dodatne literature koja je studentima neophodna za samostalan rad. Biblioteka je otvorena za svoje korisnike svaki radni dan od 10:00 do 18:00 časova i subotom od 09:00 do 13:00 časova. Osim u sjedištu Univerziteta u Banjoj Luci, biblioteke se nalaze i u odjeljenjima Univerziteta u Trebinju, Istočnom Sarajevu i Brčko distriktu.

Trenutno stanje bibliotečkih resursa ali i kontinuirana nabavka i nadogradnja u potpunosti podržavaju plan i program studijskih programa. Oko 98% trenutnih bibliotečkih jedinica je usko vezano za pojedine studijske programe, a preostalih 2% čine bibliotečke jedinice iz ostalih oblasti.

U skladu sa svojom vizijom i opredijeljenošću za dostizanje postavljenih ciljeva, uprava Univerziteta u kontinuitetu sprovodi aktivnosti povećanja sadržaja i obima bibliotečkih resursa. Podatak koji potvrđuje ovu opredijeljenost je da je više od 90% bibliotečkih jedinica usko vezano za studijske programe koje izvodi Univerzitet.

Obavezna literatura koja je specificirana predmetnim obrascima i nastavnim planovima i programima dostupna je u obimu bibliotečkih jedinica koje zadovoljavaju 100% upisanih studenata, kako bi studenti tokom cijele akademske godine neprestano imali na raspolaganju potrebnu obaveznu literaturu. Dodatna literatura koja je specificirana predmetnim obrascima i nastavnim planovima i programima dostupna je u obimu od najmanje jedne bibliotečke jedinice na 5 upisanih studenata.

3.5 OSTALI USLOVI

Univerzitet posjeduje multifunkcionalni sportski teren, koji sadrži terene za tenis, košarku, rukomet i odbojku. U sklopu studentskog kluba nalazi se kafe.

Komunikacija studenata sa centrom grada omogućena je redovnom autobuskom linijom, a autobusko stajalište se nalazi ispred samog ulaza u zgradu Univerziteta.

4DIO III.: ISPUNJENOST STANDARDA KVALITETA

Podaci kojima se, u osiguranju kvaliteta, odgovara na svaki standard i kriterijum kvaliteta su sljedeći:

- Politika obezbjeđenja kvaliteta;
- Izrada i odobravanje programa;
- Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereno na studenta;
- Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje;
- Nastavno osoblje;
- Resursi za učenje i podrška studentima;
- Upravljanje informacijama;
- Informisanje javnosti;
- Kontinuirano praćenje i periodična revizija programa;
- Periodično spoljašnje obezbjeđenje kvaliteta.

4.1 POLITIKA OBEZBJEĐENJA KVALITETA (ESG 1.1; Kriterijumi T 1.1, 1.2, 1.3)

4.1.1 Strategija razvoja PIM Univerziteta

U skladu sa članom 103. Statuta Univerziteta PIM ([Prilog 6, Statut Univerziteta](#)) Upravni Odbor razvija i donosi Strategiju razvoja Univerziteta. Cijeli tekst usvojene strategije za period 2018-2022. je sadržan u dokumentu: Strategija razvoja Univerziteta PIM i nalazi se u prilogu 4 ovog Izveštaja ([Prilog 4, Strategija razvoja Univerziteta PIM](#)).

4.1.1.1 Akt koji definiše procedure donošenja Strategije razvoja Univerziteta

---

Oblikovanje strategije zasnovano je na osnovama strateškog planiranja, koje je Upravni odbor usvojio kroz dokument Procedura donošenja i utvrđivanja strategije Univerziteta koji se nalazi u prilogu 5 ovog Izveštaja ([Prilog 5, Procedura donošenja periodičnog preispitivanja i kontinuiranog unapređenja strategije razvoja Univerziteta](#)).

4.1.1.2 Način izrade i usvajanja strategije

Nosilac strategije razvoja Univerziteta je Upravni odbor. Postavljanje strategije je smjernica za razvoj i potvrđivanje kvaliteta u izvođenju studijskih programa, ali i drugih aktivnosti i djelatnosti koji su nezaobilazni dio univerzitetskog življenja. Upravni odbor je na svojoj redovnoj sjednici održanoj dana 26.12.2017.godine donio Odluku broj UO-1.7/17 usvojio Strategiju razvoja Univerziteta PIM.

4.1.1.3 Vizija i misija Univerziteta PIM

Vizija, misija, strateški i operativni ciljevi razvoja Univerziteta PIM definisani su Strategijom razvoja ([Prilog 4](#)).

Vizija Univerziteta: Univerzitet će biti centar izvrsnosti, koji će znanjem, tradicijom, iskustvom i kulturom svog rada i rada uposlenog nastavnog kadra, autoritetom stečenog znanja oplemenjivati akademske i društvene sfere društva i regiona kojem pripada.

Budućnost svog rada zasnivaće na razvoju dinamičnih i društvu potrebnih studijskih programa uz pomoć nastavnog kadra opredijeljenog za dodatna usavršavanja i lični razvoj. Održaće i povećati privlačnost za studente kroz dinamične studijske programe, uz pomoć vrhunskog kadra, povezivanja studija sa praksom, razvoja vannastavnih studentskih aktivnosti i preko međunarodne saradnje. Opredijeljenost Univerziteta je da postane pouzdan partner privrednih i drugih organizacija kroz isticanje upotrebljivih znanja i visokog stepena zapošljivosti studenata.

Principi koji obezbjeđuju ove paradigme su:

- Organizacija Univerziteta i radnih procesa;
- Dinamični studijski programi koji su prilagođeni potrebama tržišta rada;
- Obavezna praksa na svim studijskim programima i svim godinama studija;
- Nastavni kadar koji akademska znanja prenosi na mlade generacije;
- Način izvođenja i organizacija nastave;
- Upotreba novih inovativnih metoda nastavno-obrazovnog rada;
- Usmjerenost na studenta;
- Međunarodna saradnja sa visokoškolskim ustanovama i poslovnim subjektima;
- Kontinuirana briga za studenta i poslije završetka studija na Univerzitetu;
- Ulaganje u stručno usavršavanje nastavnog kadra i podsticanje postdokorskog usavršavanja;
- Upoznavanje studenata sa drugim kulturama, poslovnim običajima i uslovima rada ustanova u inostranstvu;
- Korištenje međunarodno afirmisane literature.

Misija Univerziteta je obezbjeđenje visokog stepena potrebnih akademskih znanja, praktičnih vještina i sposobnosti koje daju osnovu studentima da postanu konkurentni i prepoznati na tržištu rada. Pored obrazovne djelatnosti, Univerzitet sprovodi i naučno-istraživačku djelatnost. Misija Univerziteta u ovom okviru temelji se na:

- praćenju razvoja nauke i implementiranju naučnih dostignuća u obrazovni proces i studijske programe koje Univerzitet izvodi;
- podsticanju i podršci studentskog naučno-istraživačkog rada;

- uspostavljanju naučne saradnje sa visokoškolskim ustanovama u zemlji i inostranstvu;
- organizovanju naučnih skupova međunarodnog karaktera.

Vrijednosti svog rada Univerzitet zasniva na:

- akademskoj odličnosti, odnosno osiguranju što većeg kvaliteta;
- akademskoj slobodi zaposlenih i studenata, sa posebnim akcentom na slobodi kreativnosti;
- autonomiji u odnosu na državu, političke stranke, vjeroispovijest i organizacije;
- otvorenosti u domaćem i inostranom akademskom prostoru.

4.1.1.4 Akteri u izradi Strategije

U oblikovanje Strategije i postavljanje strateških ciljeva i mjerila za praćenje njihove realizacije uključene su sve interesne grupe: studenti, nosioci nastavnog i naučnoistraživačkog procesa – nastavnici i saradnici, privredna komora i predstavnici privrede, zaposleni na Univerzitetu, nadležno ministarstvo, partnerske visokoškolske ustanove, mediji, poslovni partneri itd.

Mišljenja studenata su dobijena putem sastanaka sa predstavnicima Studentskog parlamenta i putem ankete, kojom je istražen stav studenata prema: predavanjima domaćih i stranih predavača na engleskom jeziku i posljedično potrebom za usavršavanjem tog jezika kao i dodatnim kursevima za učenje drugih jezika, dodatnom usavršavanju iz praktičnih programa, učestvovanju u debatnim krugovima, takmičenjima, radu studentskog predstavničkog tijela, angažmanu u vannastavnim aktivnostima. Posebno su istraženi koji su to ključni temelji kvaliteta za studente, čime su njihovi stavovi uključeni u oblikovanje politike komunikacije s javnošću, ali i u tok izmjena i poboljšanja studijskih programa i njihovog izvođenja. Sastanci i anketa su provedeni u periodu od 05.04. do 27.05. 2017. godine. Anketa je provedena na uzorku od 85 studenata.

Poseban razgovor u obliku intervjua sa predstavnicima Privredne komore Republike Srpske, privrede i institucija. obavili su direktor Univerziteta i predsjednik Upravnog odbora.

Ostali učesnici su radili na okruglom stolu pod nazivom „Strategija razvoja Univerziteta PIM“, na kojoj su kroz prezentacije razmatrani ciljevi za naredni period i donešeni zaključci. Okrugli sto je održan 20.6.2017. godine, a na njemu su prisustvovali: nastavnici i saradnici Univerziteta PIM, predstavnici iz privrede, predstavnici Zavoda za zapošljavanje i predstavnici studenata.

4.1.1.5 Planovi, programi i odgovorna lica za ispunjenje strateških ciljeva

---

Za strateške ciljeve, definisane Strategijom razvoja Univerziteta, postavljena su kvantifikovana mjerila i vrijednosti za praćenje ispunjenosti ciljeva, određena odgovorna lica za sprovođenje i

praćenje svakog mjerila unutar svakog cilja, kao i terminski planovi za ispunjenje, a koji su sastavni dio Strategije o razvoju Univerziteta..

4.1.1.6 Procedure za praćenje provođenja strategije

Nakon završetka svake akademske godine, predsjednik KOK izvještava Upravni odbor o stepenu realizacije svih postavljenih strateških ciljeva, tako da se svaki cilj i mjerilo prezentuje kao:

- Nisu preduzete aktivnosti ili se ne bilježi pomak,
- Preduzete su neke aktivnosti ali bez značajnih pomaka ili
- Ostvaren je značajan pomak u akademskoj godini.

Ciljevi kod kojih nisu preduzete aktivnosti ili se ne bilježi pomak podliježu detaljnoj reviziji – analizi okruženja i okolnosti koje su uticale na takav rezultat. Komisija za kvalitet je odgovorna za izvršenje analize. Na osnovu analize Upravni odbor donosi odluku o odgovornostima za takvu realizaciju, postavlja novo odgovorno lice ili predlaže dopune i izmjene cilja.

Za ciljeve kod kojih je ustanovljena da su preduzete neke aktivnosti ali bez značajnih pomaka Upravni odbor analizira razloge za slabe pomake i utvrđuje odgovorna lica/okolnosti. Upravni odbor donosi odluku o izmjenama mjerila za praćenje realizacije tih ciljeva.

Za ciljeve kod kojih je ostvaren značajan pomak Upravni odbor konstatuje stanje i ne preduzima nikakve korektivne aktivnosti.

Upravni odbor je na svojoj sjednici održanoj 28.12.2022. usvojio Izveštaj o realizaciji Strategije PIM Univerziteta (broj UO.1-16/22). Izveštaj o realizaciji Strategije se nalazi u prilogu ovog Izveštaja ([Prilog 4a, Izveštaj UO o realizaciji Strategije Univerziteta u 2021/2022](#)). Iz tog izvještaja se može izdvojiti:

Univerzitet PIM je postavio **18 strateških ciljeva** za period do 2022. godine, a u akademskoj 2020/2021. godini., grupisano u 6 cjelina realizacija je tekla kao što slijedi:

- Unapređenje i revizija studijskih programa i napredovanje studenata (SC1-SC4): **Ostvaren je značajan pomak.**
- Unapređenje uslova studiranja (SC5-SC6): **Ostvaren je značajan pomak u akademskoj godini.**
- Brendiranje i informisanje javnosti o radu Univerziteta (SC7-SC8). **Ostvaren je značajan pomak.**
- Razvoj i unapređenje nastavnog kadra i naučno-istraživačkog rada (SC9-SC13): **Ostvaren je značajan pomak.**

- Jačanje i održavanje finansijske stabilnosti Univerziteta (SC14-SC16): **Ostvaren je značajan pomak.**
- Osiguranje kvaliteta (SC17-SC18): **Ostvaren je značajan pomak.**

Strategija Univerziteta PIM se uspješno sprovodi, što dokazuje ostvarenje postavljenih kriterijuma unutar pojedinih ciljeva. Neki od strateških ciljeva imaju dalji termin realizacije u odnosu na ovaj Izveštaj o realizaciji.

Kako Izveštaj detaljno opisuje ciljeve i kriterijume koji su ostvareni, na ovom mjestu navodimo kriterijume kojima treba u narednoj akademskoj godini posvetiti veću pažnju, kako bi njihova realizacija bila efikasnija:

- **Prorektor za međunarodnu saradnju:**

- a) Nastaviti na otvaranju više mogućnosti za povećanje broja mobilnosti studenata, nastavnika, saradnika i nenastavnog osoblja.
- b) Omogućiti učešće studenata na nekoj od ljetnjih škola.

- **Rukovodilac IT službe, Marketing služba**

- a) Nastaviti sa uređivanjem vizeulnog identiteta sajta povećanjem dinamičnosti i omogućavanjem uvida u što je moguće veći broj informacija o dešavanjima na Univerzitetu.
- b) Povećati količinu sadržaja na engleskom jeziku.

- **Prorektori za nastavu i NIR:**

- a) Obratiti pažnju na broj objava u međunarodnim časopisima i časopisima indeksiraniom u WoS-u, po nastavniku na godišnjem nivou.
- b) Citiranost na nastavnika (godišnje): nastaviti sa praćenjem citiranosti na Google Scholar-u i RG-u. Podstaci nastavnike da otvore naloge na obe platforme.

- **Menadžment:**

- a) Povećati broj nastavnika i saradnika u radnom odnosu na svim studijskim programima,

- **Prorektor za NIR:**

- a) Zaključiti i sprovesti/početi realizaciju jednog domaćeg razvojno-istraživačkog projekta
- b) Zaključiti i sprovesti/početi realizaciju jednog međunarodnog razvojno-istraživačkog projekta

c) Povećati učešće ostvarenih prihoda od istraživačke djelatnosti u ukupnim prihodima Univerziteta na 10%.

• **Prorektor za nastavu:**

a) Nastaviti aktivnosti oko oživljavanja ALUMNI kluba i ažuriranja baze podataka o svršenim studentima i pojačati saradnju sa njima.

4.1.2 Organizaciona i upravljačka struktura Univerziteta

U sastavu Univerziteta PIM djeluju organizacione jedinice koje izvode nastavno-naučni i naučno-istraživački rad: 5 fakulteta, jedan institut i tri odjeljenja (u Trebinju, Istočnom Sarajevu i Brčko distriktu).

Organi fakulteta su Nastavno-naučno vijeće i Dekan, a organizaciju Instituta čine direktor i članovi istraživači (stalni, povremeni i mladi istraživači). Organi Univerziteta su: Skupština osnivača, Upravni odbor, Senat, Rektor i direktor.

Skupština osnivača Univerziteta imenuje dva člana u Upravni odbor Univerziteta, čime osnivači učestvuju u nadzoru nad rukovođenjem Univerzitetom, ali nemaju moć samostalnog donošenja odluka jer predstavljaju manje od 1/3 članova Upravnog odbora.

Upravni odbor Univerziteta ima sedam (7) članova i čine ga predstavnici:

- osnivača – 2 člana koja imenuje Skupština osnivača.
- akademskog osoblja – 3 člana koje imenuje Senat,
- neakademskog osoblja – 1 član kojeg imenuje Senat i
- studenata – 1 član kojeg bira i predlaže Studentski parlament na konstitutivnoj skupštini svakog novembra u godini, a imenuje ga Senat.

Sastav Upravnog odbora u akademskoj 2020/2021. godini je sljedeći: iz reda osnivača: Prof. dr Ilija Džombić i mr Danijela Jokanović, iz reda akademskog osoblja prof. dr Mladen Milić, prof. dr Mladen Ivić, doc. dr Dejan Kojić iz reda neakademskog osoblja Nebojša Draškić i predstavnik studenata Dajana Bašić.

Predsjednik Upravnog odbora je prof. dr Ilija Džombić.

Senat je najviše akademsko tijelo koje čine predstavnici akademskog osoblja i studenata. U skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, Senat čine najmanje po jedan predstavnik sa svih studijskih programa i predstavnici studenata. Senat čini 9 članova – rektor, 1 prorektor, 5 dekana i 2 predstavnika studenata. U radu Senata učestvuje i ostalo akademsko osoblje ali bez prava glasa. Članovi Senata su navedeni u tabeli 8.

Rektor je odgovoran za efikasno izvođenje nastavno-naučnog i naučno-istraživačkog rada Univerziteta i za rukovođenje u okviru poslovne politike utvrđene od strane Senata Univerziteta i

Upravnog odbora Univerziteta. Za Rektora je izabran nastavnik u naučno-nastavnom zvanju redovnog profesora, koji je u radnom odnosu s punim radnim vremenom, a na osnovu javnog konkursa. Rektor se bira na period od četiri (4) godine, sa mogućnošću jednog reizbora. Trenutni Rektor je prof. dr Dragan Đuranović (odluka Senata Univerziteta PIM, S-038/20, od 22.05.2020. godine), kome je ovo prvi mandat, koji ističe u oktobru 2023. godine. Rektor u radu pomažu četiri prorektora: za nastavu, za NIR i kvalitet, za međunarodnu saradnju i za saradnju s privredom.

Tabela 9. Imenovani članovi Senata Univerziteta PIM u 2020/2021. akademskoj godini.

R.b.	Pozicija	Član Senata	Zvanje
1	Rektor	Dragan Đuranović	Redovni profesor
2	Prorektor za NiR i kvalitet	Dejan Kojić	Docent
3	Dekan ekonomskog fakulteta	Marijana Žiravac Mladenović	Vanredni profesor
4	Dekan pravnog fakulteta	Mladen Ivić	Vanredni profesor
5	Dekan filozofskog fakulteta	Simonida Vilić	Vanredni profesor
6	Dekan tehničkog fakulteta	Nikola Vojvodić	Vanredni profesor
7	Dekan fakulteta računarskih nauka	Velimir Dedić	Redovni profesor
8	Predstavnik studenata	Tamara Dmitrović	Student
9	Predstavnik studenata	Dženeta Blažević	Student

Direktor Univerziteta je lice koje je ovlašteno za zastupanje i predstavljanje Univerziteta kao pravnog lica, bez ograničenja ovlašćenja. Za svoj rad odgovara Skupštini osnivača i Upravnom odboru. Njegove nadležnosti su iz oblasti menadžmenta ustanove, u skladu sa Statutom. Direktor Univerziteta je prof. dr Ilija Džombić (odluka Skupštine Univerziteta PIM S.1.1/19 od 11.03.2019. godine).

Efikasnost organizacione i upravljačke strukture je velika, postavljena pitanja se rješavaju brzo i bez administrativnih prepreka. Redovno se prati proces pritužbi i žalbi te se o tome redovno izvještava Upravni odbor. U zadnje tri akademske godine nisu zabilježene pritužbe i žalbe u vidu materijalnih opaski i otvaranje žalbenih postupaka.

Šematski prikaz organizacije Univerziteta prikazan je na slici 4.

4.1.2.1 Akti koji uređuju poslovanje tijela Univerziteta

Akti koji uređuju poslovanje pojedinih tijela Univerziteta su dostupni na službenoj web stranici Univerziteta (<https://univerzitetpim.com/pravni-akti/>).

- Statut Univerziteta ([Prilog 6](#)).
- Statut Ekonomskog fakulteta ([Prilog 10](#)) i Poslovnik o radu NNV Ekonomskog fakulteta ([Prilog 17](#)), Statut Pravnog fakulteta ([Prilog 11](#)) i Poslovnik o radu NNV Pravnog fakulteta ([Prilog 18](#)), Statut Tehničkog fakulteta ([Prilog 12](#)) i Poslovnik o radu NNV Tehničkog fakulteta ([Prilog 19](#)), Statut Filozofskog fakulteta ([Prilog 13](#)) i Poslovnik o radu

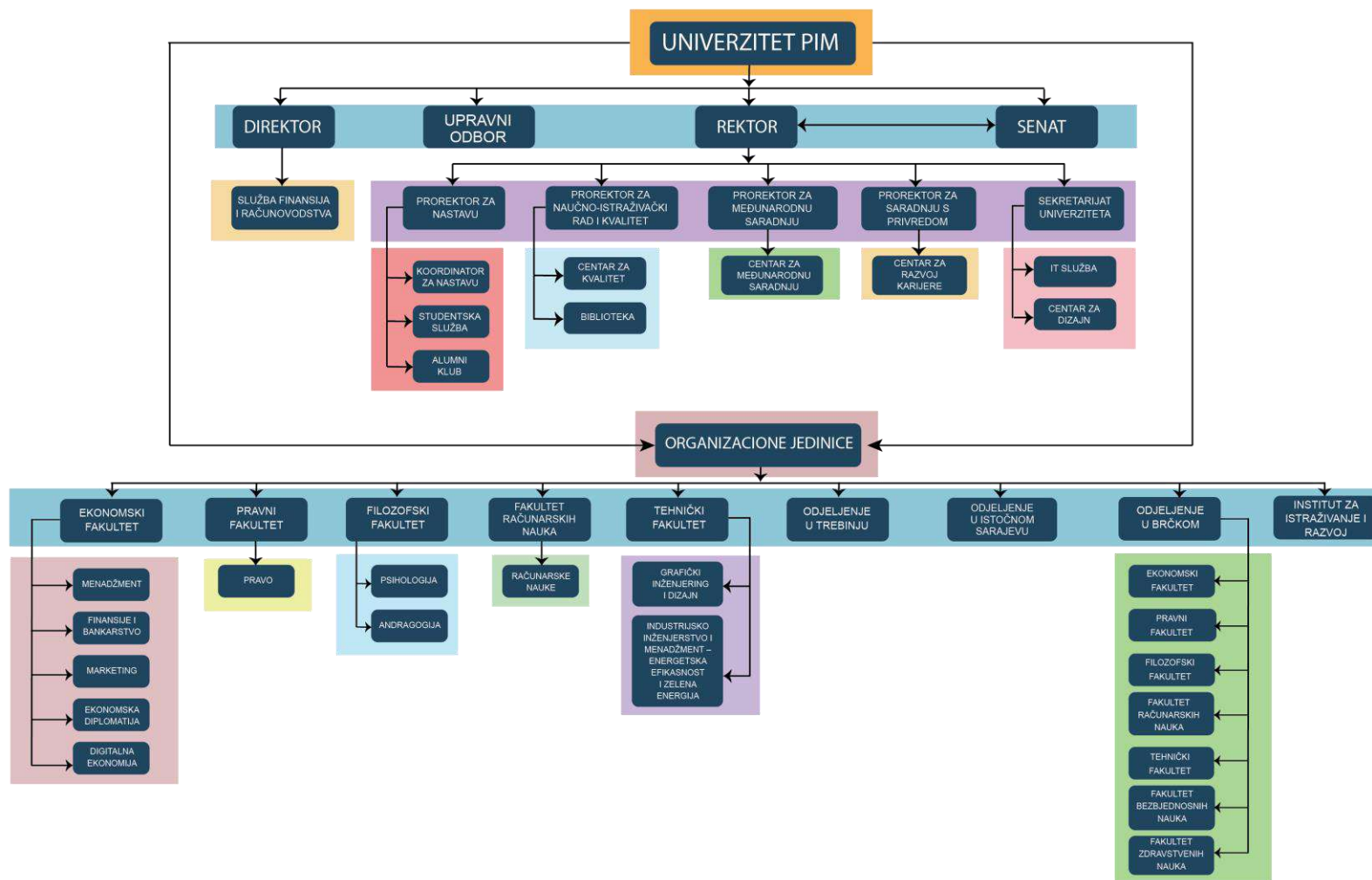
NNV Filozofskog fakulteta ([Prilog 20](#)), Statut Fakulteta računarskih nauka ([Prilog 14](#)) i Poslovnik o radu NNV Fakulteta računarskih nauka ([Prilog 21](#)), Statut Fakulteta bezbjedonosnih nauka, odjeljenje Brčko distrikt ([Prilog 15](#)) i Poslovnik o radu NNV Fakulteta bezbjedonosnih nauka ([Prilog 22](#)), Statut Fakulteta zdravstvenih nauka, odjeljenje Brčko distrikt ([Prilog 16](#)) i Poslovnik o radu fakulteta zdravstvenih nauka ([Prilog 23](#)). Svakim poslovníkom reguliše se način rada, odlučivanja i tok rada na sjednicama, kao i način vođenja sjednice i zapisnika na sjednicama. Članove Vijeća, čine: svi nastavnici i saradnici angažovani u radnom odnosu sa punim radnim vremenom na Univerzitetu, koji izvode nastavu na studijskim programima fakulteta, predstavnici studenata svih ciklusa studija, koje organizuje fakultet, u broju koji ne može biti manji od 15% ukupnog broja članova Vijeća i odgovorni nastavnici i saradnici na predmetima studijskih programa fakulteta u nepunom radnom odnosu na Univerzitetu – bez prava odlučivanja.

- Poslovnik o radu Skupštine ([Prilog 7](#)), kojim se uređuje način rada na sjednicama, a naročito: konstituisanje, prava i dužnosti osnivača, sazivanje i rad na sjednicama, odlučivanje, održavanje reda na sjednicama, vođenje zapisnika i druga pitanja u vezi sa radom Skupštine. Odredbe Poslovnika obavezne su za sve osnivače koji prisustvuju sjednici i učestvuju u radu Skupštine, u skladu sa odredbama Statuta Univerziteta. Skupštinu osnivača Univerziteta, kao organ osnivača Univerziteta, čine svi osnivači Univerziteta.
- Poslovnik o radu Upravnog odbora ([Prilog 8](#)), koji reguliše način rada Upravnog odbora Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment Banja Luka i druga pitanja značajna za rad Upravnog odbora. Odredbe Poslovnika obavezne su za sve članove Upravnog odbora ili druge osobe koje po pozivu učestvuju u njegovom radu. U članu 2. Poslovnika regulisan je način izbora članova Upravnog odbora, a prikazani su u tački 4.1.3.1 ovog Izveštaja.
- Poslovnik o radu Senata ([Prilog 9](#)), kojim se utvrđuje rad Senata Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment Banja Luka, a naročito: način sazivanja sjednica, utvrđivanje dnevnog reda, predsjedavanje, tok sjednice, održavanje reda na sjednicama, način odlučivanja i vođenje zapisnika. Senat je stručni organ Univerziteta. Sastav i nadležnosti Senata određeni su Statutom Univerziteta. Senat Univerziteta čine: Rektor, po jedan predstavnik nastavnog osoblja sa svakog Fakulteta, odnosno studijskog programa, koji je u radnom odnosu sa punim radnim vremenom, predstavnici studenata, sa svih ciklusa studija (najmanje 15% od ukupnog broja članova Senata). Sjednici Senata mogu prisustvovati i

gosti za koje Rektor ocijeni da mogu pomoći u radu Senata, ali bez prava glasa. U radu Senata učestvuju prorektori, ali bez prava glasa. Poslove iz svoje nadležnosti Senat Univerziteta obavlja na sjednicama. Rektor Univerziteta je predsjedavajući Senata Univerziteta po funkciji. U slučaju odsutnosti ili spriječenosti Rektora, Senatom predsjedava Prorektor za nastavu. Pored zakonom i opštim aktima predviđenih tijela, Senat Univerziteta može formirati i pomoćna tijela.

- Kodeks ponašanja i poslovna etika ([Prilog 61](#)), opisan je u tački 4.1.3.4 - Etički kodeks, ovog Izvještaja.
- Poslovnik o radu Studentske službe ([Prilog 31](#)), koji uređuje način organizacije i rada Studentske službe u izvršenju zadataka: pruža informacije potencijalnim i aktualnim studentima o uslovima upisa na prvu kao i o uslovima upisa u naredne godine studija, vrši upis studenata u prvu godinu studija i upis studenata u više semestre, vrši ovjeru semestra, vodi matične knjige studenata, unosi podatke u bazu podataka informacionog sistema, izdaje i arhivira prijave za polaganje ispita sa unesenim ocjenama, izdaje različita uvjerenja: o statusu studenata, uvjerenja o položenim ispitima i sl., izdaje nastavne planove i programe na zahtjev studenata, oglašava rasporede nastave u školskoj godini po semestrima, kao i rasporede ispita, i diplomskih radova, te ostale relevantne obavijesti studentima, obrađuje i arhivira svu dokumentaciju za svakog studenta, priprema diplome i potvrde o završenom stepenu obrazovanja na Univerzitetu PIM, izvršava i ostale odluke po nalogu Direktora, Nastavno-naučnog Vijeća i Rektorata.
- Pravilnik o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti radnika ([Prilog 32](#)), kojim se reguliše disciplinska i materijalna odgovornost zaposlenih i angažovanih radnika po bilo kom osnovu iz Zakona o radu (radni odnos na neodređeno vrijeme, radni odnos na određeno vrijeme, probni rad, volonterski rad, pripravnički rad, dopunski rad, obavljanje privremenih i povremenih poslova) (u daljem tekstu: Radnik) na Univerzitetu za poslovni inženjering i menadžment Banja Luka (u daljem tekstu: Univerzitet), a naročito se uređuje odgovornost radnika za povredu radne obaveze, odnosno nepoštivanje radne discipline, odgovornost za pričinjenu štetu, pokretanje i vođenje disciplinskog postupka, izricanje mjera za učinjene povrede radnih obaveza, rokove zastarjelosti pokretanja i vođenje postupka, rokove zastarjelosti i izvršenja disciplinskih mjera i druga pitanja vezana za disciplinsku i materijalnu odgovornost radnika. U pogledu odgovornosti iz radnih odnosa, odnosno po osnovu rada, koja nisu uređena ovim Pravilnikom, neposredno se primjenjuju odgovarajuće odredbe Zakona o radu.

Slika 4. Šematski prikaz organizacije Univerziteta PIM

4.1.2.2 Analiza upravljanja i nenastavna podrška

Analiza upravljanja i nenastavne podrške se vrši kontinuirano, za svaku akademsku godinu i obuhvata:

- Evaluaciju od strane nenastavnog osoblja
- Evaluaciju od strane nastavnog osoblja.

Komisija za kvalitet je 29.03.2022. godine sastavila Izveštaj o evaluaciji upravljanja i nenastavne podrške i uputila ga Upravnom odboru na razmatranje. Izveštaj je nastao na osnovu podataka prikupljenih iz ankete koju su popunjavali zaposleni na Univerzitetu iz redova nenastavnog i nastavnog osoblja. Na anketama nije bilo zabilježenih prijedloga, pohvala i žalbi.

Kompletan izvještaj se nalazi u [Prilogu 43](#) ovog izvještaja a na ovom mjestu su izdvojeni najvažniji pokazatelji. U okviru zadovoljstva upravljanjem i nenastavnom podrškom na Univerzitetu, od strane administrativnog osoblja ocjenjivano je:

- Rad organa upravljanja i službi Univerziteta
- Izgled i opremljenost Univerziteta
- Vlastiti rad zaposlenog i
- Odnosi na Univerzitetu.

Prosječna zbirna ocjena za sve pokazatelje je 9.30 (vrlo dobro).

Od svih pokazatelja najveću prosječnu ocjenu 9,89 (izvanredan) ima kriterijum rad studentske službe, a najmanju 8,11 (vrlo dobar) zadovoljstvo platom. Ocjenu iznad 9,50 (izvanredan) osim rada studentske službe, imaju i kriterijumi: rad poslovnog sekretara, rad koordinatora nastave, rad službe finansija i računovodstva, zadovoljstvo svojim poslom, rad prvog pretpostavljenog, odnos studenata prema vašem radu i odnos nastavnog osoblja prema vašem radu.

Prosječna ocjena rada organa upravljanja i službi Univerziteta je izvanredan 9,67.

Najvišu ocjenu dobio je rad studentske službe (9,87); a najniža ocjena 9,44 je dodijeljena radu direktora.

Prosječna ocjena izgleda i opremljenosti Univerziteta je odličan (8,85).

Najvišu ocjenu 9.22 - odličan ima kriterijum: održavanje i higijena na univerzitetu, dok najnižu ocjenu 8.44 – dobar, ima kriterijum: lokacija univerziteta.

Prosječna ocjena vlastitog rada zaposlenog je je dobar 9,08.

Najviše prosječne ocjene su kod kriterijuma: ocjena prvog pretpostavljenog i zadovoljstvo svojim poslom - 9,56 – izvanredan, dok je najniža ocjena kod kriterijuma zadovoljstvo platom 8,11 - dobar.

Prosječna ocjena odnosa na Univerzitetu je je odličan 9,41.

Najviša prosječna ocjena je kod kriterijuma; odnos nastavnog osoblja prema vašem radu - 9,78 - izvanredan; a najniža kod kriterijuma; međuljudski odnosi 8,78 – vrlo dobar.

Pokazano stanje je na nivou stanja iz prošlih akademskih godina uz blagi rast ocjena po svim kriterijumima i može se ocijeniti kao dobro. Osnovna preporuka na osnovu prikazanih rezultata zadržavanje trenutnog stanja zadovoljstva. Ipak, s ciljem međusobnog približavanja dobijenih ocjena po pojedinim aspektima rada, predlažu se neobligatorne mjere:

- Odnosi na Univerzitetu – uvođenje semestralnih individualnih razgovora sa zaposlenima radi konstatovanja eventualnog nezadovoljstva određenim kriterijumima i korigovanje istih.

Prikupljeni su i podaci iz ankete o zadovoljstvu upravljanjem i nenastavnom podrškom na Univerzitetu koju su popunjavali zaposleni na Univerzitetu iz redova nastavnog osoblja pri čemu su ocjenjivani:

- Rad organa upravljanja i službi Univerziteta,
- Izgled i opremljenost Univerziteta
- Raspored nastave
- Studijski programi na kojima su zaposleni angažovani
- Međuljudski odnosi
- Zadovoljstvo platom/naknadom
- Odnos nenastavnog osoblja prema radu nastavnog osoblja.

Prosječna zbirna ocjena za sve pokazatelje je 9,12 (odličan).

Od svih pokazatelja najveću prosječnu ocjenu 9,60 (izvanredan) ima kriterijum: odnos nenastavnog osoblja prema vama, a najmanju 8,19 (vrlo dobar): zadovoljstvo platom/naknadom.

Prosječna ocjena rada organa upravljanja i službi Univerziteta je odličan 9,26.

Najviša ocjena odličan, 9,39 dodijeljena je radu poslovnog sekretara, a najniža ocjena u rangu vrlo dobar (9,21) za rad direktora.

Prosječna ocjena izgleda i opremljenosti Univerziteta je odličan (8,93)

Prosječnu ocjenu odličan (iznad 8,50) imaju svi kriterijumi osim lokacije Univerziteta koja ima ocjenu vrlo dobar 8,46.

Ostale ocjene:

- Raspored nastave je ocijenjen prosječnom ocjenom vrlo dobar 9,16;
- Studijski programi su ocijenjeni prosječnom ocjenom vrlo dobar 9,35;
- Međuljudski odnosi su ocijenjeni prosječnom ocjenom odličan 9,42;
- Zadovoljstvo platom ima prosječnu ocjenu dobar 8,19;
- Odnos nenastavnog osoblja ima prosječnu ocjenu od 9,60;
- Sistem izvođenja nastave ima prosječnu ocjenu od: 8,86.

Pokazano stanje je vrlo dobro, što znači da je osnovna preporuka na osnovu prikazanih rezultata zadržavanje trenutnog stanja zadovoljstva. Pokušati iznaći prostor za povećanje plata/naknada. Na Senatu univerziteta razmotriti sistem izvođenja nastave.

4.1.3 Politika i procedure unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta

4.1.3.1 Izjava o politici kvaliteta

Rektor Univerziteta PIM je 08.11.2016. godine donio izjavu o politici kvaliteta ([Prilog 5a](#)). Izjava je dostupna javnosti na web stranici Univerziteta - [Izjava o politici kvaliteta](#):

Polazeći od vizije i misije Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment, politika kvaliteta usmjerena je ka interakciji obrazovanja i naučno-istraživačkog rada, dajući doprinos razvoju svih učesnika u procesu, kao i društva u cjelini.

Na osnovu raspoložive opreme, nastavnog kadra, savremene tehnologije postupaka organizacije i upravljanja, istraživačkih kapaciteta, održava i ostvaruje naučni i stručni kvalitet na visokom nivou, a u skladu sa procesima evropske integracije visokog obrazovanja. Na taj način ostvaruje povjerenje i zadovoljstvo studenata, privrede i cjelokupnog društva.

Osnovni principi na kojima se zasniva politika kvaliteta Univerziteta, su:

- Kvalitet i obavezujuće ispunjavanje zahtjeva okruženja je naša stalna odgovornost.
- Sistem upravljanja kvalitetom je usmjeren na:
  - stalno poboljšanje obrazovnog, naučno-istraživačkog, upravljačkog i ostalih procesa rada, kao i
  - stalnu inovaciju procesa rada, a u skladu sa razvojem i rezultatima nauke i prakse.

- usklađenost sa dostignućima nauke i prakse sa zahtjevima standarda ISO 9001:2000.
- Kriterijumi kvaliteta su:
  - usaglašenost sa procesima evropske integracije visokoškolskog obrazovanja;
  - obavljanje zadataka svih zaposlenih uz visok nivo efektivnosti i racionalnosti u procesu rada;
  - stalno osposobljavanje svih zaposlenih za kvalitet i odgovornost u radu;
  - uključenost studenata u obrazovni, naučno-istraživački i upravljački proces;
  - kvalitet fizičkih resursa i informacionog sistema;
  - timski rad u cilju unapređenja nauke i prakse.

U cilju obezbjeđivanja kvaliteta u svim segmentima, Univerzitet ostvaruje intezivnu saradnju sa relevantnim institucijama, privredom i drugim korisnicima rezultata nastavnog, naučno-istraživačkog, stručnog rada Univerziteta. Svi zaposleni na Univerzitetu su odgovorni za sprovođenje Politike kvaliteta i u radu treba da:

- izvršavaju svoje zadatke u duhu utvrđene politike kvaliteta;
- održavaju pozitivan i odgovoran stav prema kvalitetu svoga rada;
- se pridržavaju i primjenjuju propisanu dokumentaciju sistema kvaliteta;
- razvijaju kulturu kvaliteta i daju prijedloge za dalje unapređenje kvaliteta i
- svojim radom doprinose naučnom i stručnom ugledu Univerziteta.

U cilju kontinuiranog unapređenja kvaliteta obrazovnog, naučno-istraživačkog i upravljačkog procesa, rukovodstvo Univerziteta je preuzelo obavezu da širi kulturu kvaliteta, stalnog usavršavanja i razvoja, kao i ostalih vrijednosti Univerziteta koje podupiru ostvarivanje vizije i misije Univerziteta.

4.1.3.2 Pravilnik o sistemu za kvalitet

Odgovornost za sprovođenje politike i procedura za obezbjeđenje kvaliteta prenesena je na formalno tijelo za obezbjeđenje kvaliteta – Komisiju za kvalitet (u nastavku KOK) i Centar za obezbjeđenje kvaliteta (u nastavku Centar).

Pravilnikom o sistemu za kvalitet ([Prilog 26](#)) definisana je organizacija sistema za obezbjeđenje kvaliteta, kao i odgovornosti i nadležnosti pojedinih tijela u okviru sistema. Prilikom definisanja sastava tijela uzeta je u obzir veličina Univerziteta tako da su zastupljeni svi nivoi organizacione strukture i sve organizacione jedinice.

4.1.3.2.1 Nadležnosti Komisije za kvalitet i Centra za unapređenje kvaliteta

Nadležnosti KOK i Centra za kvalitet su definisane Pravilnikom o sistemu za kvalitet. Osnovne nadležnosti i odgovornosti KOK su:

- upravlja sistemom za kvalitet Univerziteta,
- učestvuje u strateškom planiranju čiji je nosilac Upravni odbor,
- donosi odluke o smjernicama i postupcima osiguranja i unapređenja kvaliteta,
- predlaže Rektor i Senatu konkretne projekte i aktivnosti iz oblasti osiguranja kvaliteta,
- podstiče inovacije i razvoj u svrhu osiguranja i unapređenja kvaliteta.
- osigurava djelotvornost postupka unapređenja kvaliteta i kontroliše efikasnost provođenja internih mehanizama za osiguranje i unaprjeđenje kvaliteta na studijskim programima Univerziteta.

U skladu s nadležnostima KOK redovno i najmanje jednom godišnje podnosi izvještaj o svom radu i efikasnosti djelovanja svih organizacionih jedinica sistema za kvalitet Upravnom odboru, direktoru i Senatu Univerziteta. KOK, u saradnji s Rektorom, uređuje javnost rada i podataka na nivou studijskih programa na Univerzitetu.

Centar za kvalitet je organizaciona jedinica Senata i kao operativnom tijelu osnovne nadležnosti i odgovornosti su mu:

- u saradnji s Komisijom, razvija mrežu za upravljanje i unapređenje kvaliteta Univerziteta i integrisanje u nacionalnu mrežu za unapređenje kvaliteta,
- u saradnji s Komisijom, pokreće i koordinira inicijativu i provođenje razvojnih programa u svrhu kontinuiranog osiguranja i unapređenja kvaliteta,
- utvrđuje karakteristične indikatore kvaliteta i organizuje njihovo sistemsko praćenje,
- podstiče i organizuje stalne rasprave o kvalitetu, širenje kulture kvaliteta u akademskoj i neakademskoj javnosti,
- predlaže standarde i kriterije kvalitetnog funkcionisanja organizacionih jedinica Univerziteta,
- razvija postupke spoljnog i unutrašnjeg vrednovanja, metode za istraživanja različitih aspekata kvaliteta obrazovanja, kao i različitih ciljnih populacija (studenata, nastavnika, administrativnog osoblja, rukovodioca, poslodavaca, javnog mnjenja),
- provodi analize i prikuplja informacije o kvalitetu od svih korisnika sistema,
- istražuje uzroke nekvalitetnog, neefikasnog i predugog studiranja,
- uspostavlja sistem interne kontrole, kao i osnovne pretpostavke upravljanja kvalitetom,
- osigurava povratne informacije od studenata i usmjerava njihove sugestije, prijedloge i kritike,

- podstiče i organizuje stručno usavršavanje nastavnika, saradnika, rukovodilaca i administrativnog osoblja, organizuje, provodi i obrađuje ankete studenata u vezi sa kvalitetom rada profesora i asistenata.

4.1.3.3 Ostali pravilnici koji uređuju obezbjeđenje kvaliteta

---

Procedure za obezbjeđenje kvaliteta nastavnog procesa bliže definiše Pravilnik o organizaciji obrazovnog rada – pravila studiranja ([Prilog 29](#)) i Pravilnik o ocjenjivanju studenata ([Prilog 28](#)).

Procedure za obezbjeđenje kvaliteta naučno-istraživačkog rada definiše Pravilnik o naučno-istraživačkom radu ([Prilog 30](#)).

Procedure za obezbjeđenje kvaliteta upravljanja bliže definišu Poslovnik o radu Skupštine Univerziteta ([Prilog 7](#)), Poslovnik o radu Upravnog odbora ([Prilog 8](#)), Poslovnik o radu Senata ([Prilog 9](#)) i Poslovnici o radu naučno-nastavnih vijeća. Procedure za obezbjeđenje kvaliteta administracije bliže definiše Poslovnik o radu studentske službe ([Prilog 31](#)). Svi poslovnici su opisani u poglavlju [4.1.2.1](#) ovog Izveštaja.

Procedure za obezbjeđenje učestvovanja studenata u upravljanju Univerzitetom bliže određuju Statut Studentskog parlamenta ([Prilog 33](#)), Poslovnik o radu Skupštine Studentskog parlamenta ([Prilog 36](#)), Pravilnik o izborima u Studentski parlament ([Prilog 35](#)), i Pravilnik o provođenju studentske ankete ([Prilog 37](#)).

4.1.3.4 Etički kodeks

Osnovni principi Kodeksa ponašanja i poslovne etike ([Prilog 61](#)), na Univerzitetu proizilaze iz statutarnih odredbi vezanih za Strategiju razvoja Univerziteta, za misiju, za viziju i za ciljeve poslovanja Univerziteta. Univerzitet, kao institucija od javnog značaja za cijelo društvo, usmjeren je na razvoj obrazovanja i nauke iz oblasti visokog obrazovanja.

Na Univerzitetu su zagarantovana sva ljudska prava, naročito vezana za oblast obrazovanja i nesmetanog profesionalnog razvoja za profesore, asistente, saradnike, studente i ostale zaposlene. Na Univerzitetu nije dozvoljena diskriminacija na osnovu: pola, rase, seksualne orijentacije, bračnog statusa, boji kože, jezika, vjeroispovjesti, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog, etničkog ili socijalnog porijekla, imovine, rođenja ili neki drugi oblik diskriminacije. Univerzitet ima punu autonomiju. Objekti Univerziteta su neporedivi. Bez odobrenja Rektora (što je u skladu sa Zakonom), policija i drugi organi za gonjenje i sprječavanje krivičnih djela nemaju pristup Univerzitetu. Na Univerzitetu, svim zaposlenim i akademskom osoblju zagarantovana je sloboda mišljenja i izražavanja mišljenja, sloboda da ispituju i testiraju stečeno znanje i da nude nove ideje, kao i kontroverzna ili nepopularna mišljenja, a da se pri tom ne izlažu opasnosti od gubitka

zaposlenja ili neke druge privilegije koju koriste od Univerziteta. Univerzitet, profesori, asistenti i saradnici, uživaju slobodu u nastavnom i naučno-istraživačkom radu, u okviru svojih licenci i bez miješanja organa javne vlasti. Na Univerzitetu nije dozvoljeno nikakvo političko organizovanje, niti propagiranje bilo koje stranke. Profesori, asistenti i studenti mogu biti članovi određene političke stranke i svoje djelovanje ispoljavati u mjestu stalnog boravka kao pojedinci i u svoje ime, ali sa svojim političkim mišljenjem ne mogu istupati ispred Univerziteta. Na Univerzitetu nije dozvoljeno nikakvo vjersko organizovanje ili obavljanje vjerskih obreda. Profesori, asistenti, zaposleni i studenti, svoje vjersko opredjeljenje mogu obavljati u mjestu stalnog boravka. Univerzitet će poštovati i slaviti sve državne i vjerske praznike. Na Univerzitetu, prema Statutu, svi profesori, asistenti, saradnici, studenti i zaposleni, imaju pravo koristiti jedan od službenih jezika u BiH po vlastitom izboru.

4.1.3.5 Promovisanje kulture kvaliteta

Cilj promovisanja kulture kvaliteta je postizanje visokih standarda naučnog, nastavnog i stručnog razvoja i rada Univerziteta. Kultura kvaliteta je zajednička vrijednost i odgovornost svih učesnika Univerziteta u područjima njegovog djelovanja te je ugrađena u sve njegove normativne akte. Svrha sistema za osiguranje kvaliteta je uspostavljanje načela, kriterijuma i metoda za planiranje, praćenje, vrednovanje i predlaganje mjera unapređenja sistema. U stvaranju i razvoju sistema osiguranja kvaliteta sudjeluju i rezultate njegovog rada koriste unutrašnji i vanjski učesnici u obrazovnom procesu, naučno-istraživačkom i stručnom radu. Unutrašnji učesnici su svi studenti, nastavnici, saradnici, stručno-tehničko i administrativno osoblje zaposleno na Univerzitetu. Vanjski učesnici (privreda, državna uprava, regionalna i lokalna samouprava, ustanove ostalih nivoa sistema obrazovanja, studenti koji su završili bilo koji nivo studija) su pravne i fizičke osobe u vezi sa aktivnostima Univerziteta, uključene u provjeru, valjanost, svrhovitost i kvalitet rada Univerziteta, kao izvor podataka u procesu vrednovanja i posticaj za unapređenje. Cilj je promovisanje kulture kvaliteta uz pridržavanje osnovnih pokazatelja za razvoj kvaliteta:

- Akademska angažovanost,
- Prepoznavanje potreba osiguranja kvaliteta (ne samo birokratski pristup),
- Fokusiranje na promjenu ljudskog ponašanja, a ne samo izgradnja mehanizama Sistema za kvalitet,
- Jasno opisana svrha razvoja kulture kvaliteta,
- Student u centru zbivanja,
- Promocija partnerstva i kooperacije,
- Fokusiranje na timski i društveno korisni rad,

- Podsticanje razvoja liderskih vještina,
- Dobrodošla vanjska vrednovanja,
- Kontinuirano provođenje samoanaliza,
- Promocija inicijativa za poboljšanja.

4.1.3.6 Terminski plan izvještavanja KOK

Na početku akademske godine KOK usvaja plan aktivnosti u postupku samovrednovanja za tekuću akademsku godinu ([Prilog 62](#) ovog izvještaja). Komisija za kvalitet i Centar za kvalitet u okviru svojih zaduženja redovno prikupljaju mišljenja svih aktera o kvalitetu rada Univerziteta, na osnovu kojih vrše analize i formiraju prijedloge za poboljšanje. Redovni izvještaji i programi su sljedeći:

- Izvještaj o realizaciji studijskih programa obuhvata analizu postotka svršenih studenata i prosječnog trajanja studija, analizu zadovoljstva studenata studijskim programima i analizu zaposlenosti diplomiranih studenata.
- Izvještaj o evaluaciji nastavnog procesa – ocjena nastavnika i saradnika. Priprema se na osnovu ankete koja se sprovodi među studentima. Anketa se vrši redovno, načelno jednom u svakom semestru akademske godine. Komisija za kvalitet imenuje svake godine Komisiju za anketiranje, koja priprema i sprovodi anketu. Izvještaj se upućuje Senatu, kako bi se blagovremeno preduzele eventualne korektivne mjere do početka naredne akademske godine. U isto vrijeme se izvještaj dostavlja kao informacija Upravnom odboru. Nakon razmatranja i usvajanja na Senatu, KOK prati realizaciju usvojenih korektivnih mjera. Prilikom evaluacije u narednom semestru odnosno u narednoj akademskoj godini, pravi se poređenje sa rezultatima iz prethodnog semestra i poseban osvrt se daje na područja koja su bila izložena u okviru korektivnih mjera, te se na taj način prati realizacija korektivnih mjera.
- Izvještaj o prolaznosti studenata. Izvještaj se priprema i dostavlja Senatu Univerziteta, koji donosi preporuke za narednu akademsku godinu.
- Izvještaj o upisu. Izvještaj se priprema nakon završenog upisa u svaku akademsku godinu. U izvještaju se analizira upis po svim godinama studija i studijskim programima. Izvještaj se upućuje Upravnom odboru i Senatu radi razmatranja u procesu određivanja novih prijedloga upisnih kvota za narednu akademsku godinu.
- Raspisivanje studentskih izbora i sazivanje konstitutivne sjednice Skupštine Studentskog parlamenta.
- Izvještaj o publicistici nastavnog osoblja.

- Izveštaj o evaluaciji upravljanja i vannastavne podrške.
- Izveštaj o samovrednovanju.

4.1.3.7 Postupak internog nadzora i revizije sistema za kvalitet

---

Upravni odbor Univerzitet redovno (jednom godišnje) preispituje sistem upravljanja kvalitetom da bi provjerio efikasnost u skladu sa usvojenom politikom i ciljevima kvaliteta. Po potrebi, sistem za kvalitet se preispituje i mimo planiranih rokova.

Podloge za preispitivanje sistema za kvalitet su:

- izvještaji redovnih i vanrednih, internih i eksternih provjera sistema kvaliteta,
- rezultati mjerenja zadovoljstva korisnika – posebno iz studentskih anketa,
- izvještaji efekata procesa rada,
- rezultati sprovođenja korektivnih i preventivnih mjera,
- rezultati analiza reklamacija i žalbi korisnika,
- promjene nastale u organizaciji,
- promjene zakona i propisa,
- potrebe za resursima (ljudskim, materijalnim itd).

Na osnovu analize preispitivanja sistema za kvalitet, Upravni odbor preduzima:

- mjere za unapređenje sistema za kvalitet,
- mjere povećanja zadovoljstva korisnika, odnosno mjere otklanjanja nezadovoljstva,
- mjere za povećanje efikasnosti radnih procesa,
- mjere za prilagođavanje i usaglašavanje sa zakonima i propisima,
- mjere za zadovoljavanje potrebe za resursima.

Sve preduzete mjere imaju cilj da unaprijede sistem za kvalitet u cjelini, povećaju zadovoljstvo zainteresovanih strana, ostvare bolje poslovne rezultate Univerziteta i smanje broj posljedica neusaglašenosti u poslovanju.

Na sjednici Upravnog odbora, održanoj 28.12.2022. godine usvojen je Izveštaj o evaluaciji kvaliteta upravljanja i nastavne podrške u akademskoj 2021/2022. (UO.1-5/22) ([Prilog 43, Izveštaj o evaluaciji kvaliteta upravljanja i nastavne podrške u akademskoj 2021/2022](#)).

Na sjednici Upravnog odbora, održanoj 28.12.2022. godine usvojeni su Izveštaji o evaluaciji nastavnog procesa (broj UO.1-6/22) ([Prilog 41, Izveštaji o evaluaciji nastavnog procesa u zimskom semestru akademske 2021/2022](#), i [Prilog 42, Izveštaji o evaluaciji nastavnog procesa u ljetnjem semestru akademske 2021/2022](#)).

Na sjednici Upravnog odbora, održanoj 28.12.2022. godine usvojeni su Izveštaji o evaluaciji zadovoljstva studenata u akademskoj 2021/2022. godini (broj UO.1-7/22) ([Prilog 39, Izveštaj o zadovoljstvu studenata u zimskom semestru akademske 2021/2022. godine](#)) i [Prilog 40, Izveštaj o zadovoljstvu studenata u ljetnjem semestru akademske 2021/2022. godine](#)).

Na sjednici Upravnog odbora, održanoj 28.12.2022. godine usvojen je Izveštaj o realizaciji strategije razvoja Univerziteta PIM u akademskoj 2021/2022. godini (broj UO.1-16/22) ([Prilog 4a, Izveštaj o realizaciji Strategije Univerziteta PIM u akademskoj 2021/2022](#)).

Na sjednici Upravnog odbora, održanoj 28.12.2022. godine razmatrani su i sljedeći izvještaji:

- Izveštaj o realizaciji nastavnog procesa u akademskoj 2021/2022. godini (UO.1-9/22) ([Prilog 48](#)).
- Izveštaj efikasnosti procesa rada u akademskoj 2021/2022. godini (UO.1-10/22).
- Izveštaj o reklamacijama i žalbama korisnika u akademskoj 2021/2022. godini (UO.1-13/22).
- Izveštaj o promjenama nastalim u organizaciji, zakonima i propisima u akademskoj 2021/2022. godini (UO.1-12/22).
- Izveštaj o potrebama za resursima u akademskoj 2021/2022. godini (UO.1-11/22).

Na sjednici Upravnog odbora, održanoj 29.12.2021. godine usvojen je Izveštaj o upisu u akademskoj 2021/2022. godini (UO.1-27/21) ([Prilog 24](#)).

Na osnovu razmatranja gore navedenih izvještaja, Upravni odbor je donio sljedeće zaključke i odluke:

- Odobren je Izveštaj o samovrednovanju i upućuje se Senatu na usvajanje (UO.1-2/23, od 15.05.2023. godine)
- Na osnovu pregleda rezultata sprovedene studentske ankete, Upravni odbor prihvata sve prijedloge Komisije za kvalitet i upućuje ih Rektor i direktoru na sprovođenje.
- Upravni odbor usvaja Izveštaj direktora o efikasnosti procesa rada.
- Upravni odbor usvaja Izveštaj direktora o potrebnim resursima za 2023. godinu.
- Reklamacija i žalbi korisnika nije bilo, što je i sadržaj Izveštaja direktora.

4.1.3.8 Uloga studenata u obezbjeđenju kvaliteta i upravljanju

Studentima je omogućen uticaj na postupak donošenja odluka i rješavanje studentskih pitanja, kroz punopravno članstvo u radu akademskih i upravnih tijela, KOK i Centra za kvalitet. Izbor studenata vrši se u skladu sa Pravilnikom o izborima u Studentski parlament ([Prilog 35](#)), kojim se

bliže uređuje izbor studenata Univerziteta u Studentski parlament. Studentski parlament Univerziteta PIM je studentsko predstavničko tijelo organizovano na nivou Univerziteta. Studentske predstavnike u Studentski parlament biraju svi studenti Univerziteta. Izbori se provode na biračkim mjestima koja su određena na Univerzitetu. Predsjednik Komisije za kvalitet raspisuje izbore najmanje 30 dana prije njihovog održavanja i saziva konstitutivnu sjednicu Studentskog parlamenta u roku od 15 dana od dana proglašenja važećih studentskih izbora. Mandat članova Studentskog parlamenta traje jednu godinu i može se ponoviti.

Rad Studentskog parlamenta uređuje Statut Studentskog parlamenta ([Prilog 33](#)) i Poslovnik o radu Skupštine Studentskog parlamenta ([Prilog 36](#)). Statutom Studentskog parlamenta Univerziteta PIM uređuje se:

- sastav Studentskog parlamenta Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment,
- tijela Studentskog parlamenta Univerziteta,
- postupak izbora i nadležnost pojedinih tijela Studentskog parlamenta Univerziteta,
- način izbora predstavnika studenata u Senat i druga tijela Univerziteta,
- odgovornost tijela i članova Studentskog parlamenta Univerziteta za neispunjavanje povjerenih im poslova vezanih uz rad Studentskog parlamenta Univerziteta i
- ostala pitanja važna za rad Studentskog parlamenta Univerziteta.

Poslovnikom o radu Skupštine Studentskog parlamenta pobliže se uređuje način rada i donošenja odluka te druga pitanja važna za rad Studentskoga parlamenta Univerziteta PIM u skladu sa Statutom Studentskoga parlamenta.

4.1.3.8.1 Studentski parlament

Izbori u Studentski parlament sprovode se u skladu sa odredbama Pravilnika o izborima u Studentski parlament. Pravilnikom je uređeno: način predlaganja kandidata, izborna komisija, glasački listić, nezavisni posmatrači, komisija za prigovore, valjanost izbora i konstituisanje studentskog parlamenta.

Studentski izbori su provedeni u novembru 2021. godine po sljedećem rasporedu:

1. 20.07.2021. – objavljivanje Akademskog kalendara za akademsku 2021/2022. godinu (S-074/21), sa navođenjem između ostalog, termina održavanja izbora u Studentski parlament.
2. 18.10.2021. – prezentovanje procedure na sastanku KOK i usvajanje terminskog plana aktivnosti.
3. 18.10.2021. - imenovanje Komisije za provođenje izbora.
4. 18.10.2021. - odluka o raspisivanju izbora za Studentski parlament.

5. 29.10.2021. – objavljivanje odluke o raspisivanju izbora za studentski parlament na oglasnoj tabli i službenoj web stranici Univerziteta.
6. 01.-05.11.2021. – upoznavanje studenata svih godina studija sa procedurom i terminima izbora.
7. 09.11.2021. – rok za dostavljanje kandidatura.
8. 10.11.2021. – objava Izbornih lista na oglasnoj tabli i službenoj web stranici univerziteta.
9. 11.11.2021. – priprema glasačkih listića.
10. 15.11. – 17.11.2021. – izbori.
11. 18.11.2021. – objavljeni rezultati izbora.
12. 22.11.2021. – održana konstitucionalna sjednica studentskog parlamenta, izbor predsjednika i članova u organe upravljanja i KOK..

Izborna komisija je radila u sastavu: prof. dr Mladen Ivić, predsjednik komisije, doc. dr Ljubica Janjetović, Igor Šabić, Tamara Dmitrović, Sanja Jakovljević.

4.1.3.8.2 Evaluacija nastavnog procesa studenata u akademskoj 2021/2022. godini

Univerzitet redovno, i na organizovan način prikuplja mišljenja studenata o kvalitetu nastavnog procesa (studentske ankete) u kojem je studentima omogućeno slobodno i anonimno iznijeti svoje mišljenje o nastavnom procesu. Utvrđena mišljenja studenata utiču na procese i na osnovu njih se preduzimaju mjere (redovnost izvođenja nastave, adekvatnost i obim nastavnih sadržaja, provjeravanje nastave – angažman nastavnika na predmetima, revizija nastavnih planova i programa i sl).

Anketiranje studenata vrši se u skladu sa odredbama Pravilnika o provođenju studentske ankete ([Prilog 37](#)) i pomoću Anketnih upitnika za evaluaciju nastavnog procesa.

Pravilnik o sprovođenju studentske ankete određuje postupke i dokumentaciju prilikom provođenja i prilikom upotrebe rezultata studentske ankete na Univerzitetu, tačnije:

- važnost, cilj i sadržaj ankete,
- odgovornost za sprovođenje ankete,
- način anketiranja i postupak,
- obradu podataka, pripremu izvještaja i posredovanje rezultata ankete,
- upotrebu rezultata ankete,
- povjerljivost podataka,
- arhiviranje dokumentacije,
- nadzor nad sprovođenjem Pravilnika.

Anketiranje studenata u vezi sa pedagoškim (nastavnim) radom nastavnika i saradnika, ostalim pitanjima u vezi sa pojedinim predmetima i uslovima koji direktno utiču na kvalitet studija, obavljeno je na svim fakultetima u sklopu Univerziteta i na svim studijskim programima.

Komisija za kvalitet je 26.04.2022. godine usvojila izvještaj o evaluaciji nastavnog procesa u zimskom semestru 2021/2022. godine ([Prilog 41](#)).

Komisija je 22.02.2022. godine obavijestila studente o ciljevima, načinu anketiranja kao i terminu anketiranja za svaku godinu studija i svaki studijski program. Anketa je provedena u online formi putem sajta, a Komisija za kvalitet je 27.12.2021. godine imenovala članove komisije za anketiranje koja je radila u sastavu: Dajana Bašić, predsjednik komisije, Sanja Jakovljević, Dejan Krajišnik, Darjana Sređić, Igor Šabić.

Komisija za anketiranje u saradnji sa koordinatorom Centra za kvalitet se starala da postupak anketiranja protiče u skladu sa odredbama Pravilnika o sprovođenju studentske ankete.

Anketu je popunilo u prosjeku 46,25% studenata upisanih u akademsku 2021/2022. godinu

Prosječna ocjena na nivou Univerziteta za kriterijume vezano uz evaluaciju nastavnika je 9,11, a za kriterijume vezano uz evaluaciju saradnika 9,52 dok je prosječna ocjena predmeta 9,20.

Komisija za kvalitet je donijela zaključke i preporuke na osnovu rezultata evaluacije nastavnog procesa:

1. Kriterijumi kvaliteta u vezi sa upoznavanjem studenata na početku semestra sa silabusom predmeta, ciljevima predmeta, obavezama studenata na predmetu i načinu provjere znanja, uglavnom su zadovoljeni, jer je 86,88% anketiranih studenata potvrdilo da su ih je nastavnici upoznali sa gore navedenim.
2. Kriterijumi kvaliteta u vezi sa evaluacijom nastavnika i izvođenja predmeta su zadovoljeni, jer je u prosjeku 9,01% studenata pojedini kriterijum ocijenilo sa ocjenom manjom od dobar (8), odnosno sa ne valja (5), loše (6) ili slabo (7). Po ovom segmentu evaluacije je održan je zadovoljavajući procenat zadovoljstva, kao i u prethodnom periodu.
3. Kriterijumi kvaliteta u vezi sa evaluacijom saradnika i izvođenja vježbi su u većoj mjeri zadovoljeni, jer je u prosjeku 7,34% studenata pojedini kriterijum ocijenilo sa ocjenom manjom od vrlo dobar (9), odnosno sa ne valja (5), loše (6), slabo (7) ili dobro (8).
4. Predmete na studijskim programima je ocjenom manjom od dobar (8) ocijenilo 7,99% anketiranih studenata.
5. **Preporuka** prorektoru za nastavu, rektoru i direktoru je da se obavi razgovor sa predmetnim nastavnicima kod kojih je veći broj ocjena po svim kriterijumima ispod 8, posebno sa onima kod kojih se takve ocjene ponavljaju. Takođe komisija predlaže

prorektor za nastavu da se svi nastavnici ponovo obavijeste o obaveznosti upoznavanja studenata sa silabusom i obavezama na početku predavanja, posebno sa onim nastavnicima za koje studenti navode da to nisu uradili.

Komisija za kvalitet je 30.09.2022. godine usvojila izvještaj o evaluaciji nastavnog procesa u ljetnom semestru 2021/2022. godine ([Prilog 42](#)).

Anketiranje je vršeno online, putem sajta univerziteta u periodu od 04.07. do 16.09.2022.

Komisija je 21.06.2022. godine obavijestila studente o ciljevima, načinu anketiranja za svaku godinu studija i svaki studijski program.

Komisija za kvalitet je 27.12.2021. godine imenovala članove komisije za anketiranje koja je radila u sastavu: Dajana Bašić, predsjednik komisije, Sanja Jakovljević, Dejan Krajišnik, Darjana Sredić i Igor Šabić

Komisija za anketiranje se starala da postupak anketiranja protiče u skladu sa odredbama Pravilnika o sprovođenju studentske ankete.

Anketu je popunilo u prosjeku 44,79% studenata upisanih u akademsku 2021/2022. godinu. **Prosječna ocjena na nivou Univerziteta za kriterijume vezano uz evaluaciju nastavnika je 9,33, a za kriterijume vezano uz evaluaciju saradnika 9,64, dok je prosječna ocjena predmeta 9,00.**

Komisija za kvalitet je donijela zaključke i preporuke na osnovu rezultata evaluacije nastavnog procesa:

1. Kriterijumi kvaliteta u vezi sa upoznavanjem studenata na početku semestra sa silabusom predmeta, ciljevima predmeta, obavezama studenata na predmetu i načinu provjere znanja, uglavnom su zadovoljeni, jer je oko 90% anketiranih studenata potvrdilo da su ih je nastavnici upoznali sa gore navedenim.
2. Kriterijumi kvaliteta u vezi sa evaluacijom nastavnika i izvođenja predmeta su zadovoljeni, jer je u prosjeku 6,20% studenata pojedini kriterijum ocijenilo sa ocjenom manjom od dobar (8), odnosno sa ne valja (5), loše (6) ili slabo (7). Po ovom segmentu evaluacije je održan je zadovoljavajući procenat zadovoljstva, kao i u prethodnom periodu.
3. Kriterijumi kvaliteta u vezi sa evaluacijom saradnika i izvođenja vježbi su u većoj mjeri zadovoljeni, jer je u prosjeku 4,94% studenata pojedini kriterijum ocijenilo sa ocjenom manjom od vrlo dobar (9), odnosno sa ne valja (5), loše (6), slabo (7) ili dobro (8).

4. Predmete na studijskim programima je ocjenom manjom od dobar (8) ocijenilo 11,62% anketiranih studenata, dok je svega 4,59% njih predmete ocijenilo sa ocjenom manjom od 7-dobar, što se može smatrati veoma dobrim.
5. **Preporuka** prorektoru za nastavu, rektoru i direktoru je da se obavi razgovor sa predmetnim nastavnicima kod kojih je veći broj ocjena po svim kriterijumima ispod 8, posebno sa onima kod kojih se takve ocjene ponavljaju. Takođe komisija predlaže prorektoru za nastavu da se svi nastavnici ponovo obavijeste o obaveznosti upoznavanja studenata sa silabusom i obavezama na početku predavanja, posebno sa onim nastavnicima za koje studenti navode da to nisu uradili.

Može se konstatovati da je zadržan visok procenat zadovoljstva u svim parametrima i neophodno je u kontinuitetu nastaviti rad sa nastavnicima kako bi se dostignuti nivo zadržao i u narednom periodu.

4.1.3.8.3 Evaluacija zadovoljstva studenata u akademskoj 2021/2022. godini

U svakom semestru studenti u anketi, između ostalog, iznose svoje stavove o (ne)zadovoljstvu pojedinim aspektima studiranja i kvalitetu studija. Studenti su ocjenjivali sljedeće aspekte studiranja:

- Zadovoljstvo odnosom nastavnika i saradnika.
- Zadovoljstvo kvalitetom studiranja.
- Zadovoljstvo izgledom univerziteta i opremom.
- Zadovoljstvo radom službi.
- Zadovoljstvo radom studentske službe.
- Zadovoljstvo radom biblioteke.
- Zadovoljstvo radom studentskog kafea.

Komisija za kvalitet je 26.04.2022. godine usvojila Izveštaj o ocjeni zadovoljstva studenata u zimskom semestru akademske 2021/2022. godine ([Prilog 39](#)).

Anketiranje je vršeno u periodu od 07.03.2022. godine, do 07.04.2022. godine, online putem sajta. Komisija je 22.02.2022. godine obavijestila studente o ciljevima, načinu anketiranja kao i o za svaku godinu studija i svaki studijski program. Anketa je provedena online, a Komisija za kvalitet je 27.12.2021. godine imenovala članove komisije za anketiranje koja je radila u sastavu: Dajana Bašić, predsjednik komisije, Sanja Jakovljević, Dejan Krajišnik, Darjana Sredić i Igor Šabić

Komisija za anketiranje se starala da postupak anketiranja protiče u skladu sa odredbama Pravilnika o sprovođenju studentske ankete.

Anketu je popunilo u prosjeku 46,25% studenata upisanih u akademsku 2021/2022. godinu

Prosječna ocjena po zadanim kriterijima je na nivou univerziteta 4,18, a raspon se kreće od 3,67 na studijskom programu Računarske nauke do 4,53 na studijskom programu Menadžment.

Na osnovu izvršene analize i prikazanih rezultata, osnovni zaključak i preporuka Komisije za kvalitet je da je dostignuti nivo zadovoljstva dobar i da treba i dalje raditi na njegovom održavanju i unapređenju.

Nastaviti sa dopunjavanjem bibliotečkih jedinica, pratiti kvalitet računarske opreme i vršiti redovnu reviziju i zamjenu iste.

Komisija za kvalitet je 30.09.2022. godine usvojila Izveštaj o zadovoljstvu studenata u ljetnom semestru akademske 2021/2022. godine. Cijeli izvještaj je u [Prilogu 40](#) ovog Izveštaja, a na ovom mjestu izdvajamo neke od informacija i zaključaka iz tog izvještaja:

Anketiranje je vršeno online, putem sajta univerziteta u periodu od 04.07. do 16.09.2022.

Komisija je 21.06.2022. godine obavijestila studente o ciljevima, načinu anketiranja za svaku godinu studija i svaki studijski program.

Komisija za kvalitet je 27.12.2021. godine imenovala članove komisije za anketiranje koja je radila u sastavu: Dajana Bašić, predsjednik komisije, Sanja Jakovljević, Dejan Krajišnik, Darjana Sredić i Igor Šabić

Komisija za anketiranje se starala da postupak anketiranja protiče u skladu sa odredbama Pravilnika o sprovođenju studentske ankete.

Anketu je popunilo u prosjeku 44,79% studenata upisanih u akademsku 2021/2022. godinu.

Prosječna ocjena po zadanim kriterijima je na nivou univerziteta 4,17, a raspon se kreće od 3,69 na studijskom programu Računarske nauke do 4,48 na studijskom programu Menadžment.

Na osnovu izvršene analize i prikazanih rezultata, osnovni zaključak i preporuka Komisije za kvalitet je da je dostignuti nivo zadovoljstva dobar, da je sličan onom iz zimskog semestra i da treba i dalje raditi na njegovom održavanju i unapređenju.

Nastaviti sa dopunjavanjem bibliotečkih jedinica, pratiti kvalitet računarske opreme i vršiti redovnu reviziju i zamjenu iste.

4.1.4 Međunarodne aktivnosti Univerziteta PIM

Međunarodne aktivnosti Univerziteta propisane su Pravilnikom o međunarodnoj saradnji ([Prilog 45](#)).

4.1.4.1 Međunarodni ugovori o saradnji

Univerzitet PIM je tokom 2021/2022. akademske godine potpisao novi ugovor o međunarodnoj saradnji sa Univerzitetom Metropolitan iz Beograda, Srbija, što ukupno predstavlja 25 sporazuma o saradnji sa drugim visokoškolskim ustanovama van Bosne i Hercegovine:

1. Univerzitet Metropolitan, beograd, Srbija, 2022;
2. Škola za estetiku i stil, Tirana , Albanija, 2021;
3. Evropska asocijacija za marketing i menadžment, 2021;
4. „Haybusak“ Univerzitet, Jerevan, Jermenija, 2021;
5. Viša strukovna ekonomska škola, Celje, Slovenija, 2019;
6. Integrisani Fakultet i Institut poslovne ekonomije, Skoplje, Sjeverna Makedonija, 2019;
7. Visoka poljoprivredna škola strukovnih studija Šabac, Srbija, 2019;
8. Fakultet za menadžment Herceg Novi, Crna Gora, 2019;
9. Visoka škola za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo Beograd, Srbija, 2019.
10. Visoka međunarodna škola Cazin, BiH, 2018;
11. ALFA BK Univerzitet u Beogradu, Fakultet za finansije, bankarstvo i reviziju, Beograd, Srbija, 2017;
12. Univerzitet Privredna Akademija Novi Sad, Fakultet za primjenjeni menadžment, ekonomiju i finansije iz Beograda, Beograd, Srbija, 2017;
13. Univerzitet u Nišu, Srbija, 2017;
14. The Technical University of Cluj-Napoca, North University Centre of Baia Mare, Romania, 2016;
15. Faculty of Business and Management Sciences Novo Mesto, Slovenija, 2016;
16. North University Koprivnica, Croatia, 2015;
17. Faculty of Economics, University of Novi Sad, Subotica, Srbija, 2015;
18. Visoka Tehnička škola strukovnih studija, Subotica, Srbija, 2015;
19. Ondokuz Mayis University, Turska, 2014;
20. Srednja škola "Dositej", Beograd, Srbija, 2014;
21. Visoka škola za poslovanje i upravljanje s pravom javnosti "Baltazar Adam Krčelić", Zaprešić, Hrvatska, 2014;
22. The Center for Innovations in Business and Management Practide Ltd, London, Unitet Kingdom, 2013;
23. Univerzitet Singidunum, Beograd, Srbija, 2011;

24. Akademijom za poslovnu ekonomiju Čačak, Srbija, 2011;

25. Ekonomski fakultet u Rijeci, Hrvatska, 2010;

4.1.4.2 Mobilnost nastavnika

Tokom 2021/2022. akademske godine realizovano je 6 odlaznih i 5 dolaznih mobilnosti nastavnika i saradnika sa Inženjerskim fakultetom u Hunedoari i Mašinskim fakultetom u Temišvaru, Politehničkog univerziteta u Temišvaru, Rumunija; 1 odlazna i 1 dolazna mobilnost nastavnika sa Visokom tehničkom školom u Subotici, Srbija i 3 odlazne mobilnosti nastavnika sa Višom Ekonomskom školom iz Celja, Slovenija.

4.1.4.3 Učešće nastavnika i saradnika u međunarodnim projektima

Univerzitetu PIM je 2018. godine odobren međunarodni EU HORIZON 2020 projekat pod nazivom „Democratic Efficacy and the Varieties of Populism in Europe – DEMOS” za period 2018-2022, u saradnji sa partnerima iz 14 evropskih zemalja. Vrijednost projekta je 3.037.781,25€. Aktivnosti na realizaciji ovog projekta odvijale su se i tokom 2021/2022. akademske godine.

4.1.5 Ostali podaci o strategiji razvoja

4.1.5.1 Naučno-istraživački rad

Naučno-istraživački i nastavni proces su uzajamno povezani. Naučna misao se prenosi na generacije studenata kroz nastavni proces, prepliće se sa njenim kontinuiranim razvojem, kroz naučno-istraživačke projekte. Osim projekta EU HORIZON 2020, u tabeli 10. prikazan je pregled projekata u koje su pojedinačno bili uključeni nastavnici Univerziteta PIM tokom akademske 2021/2022. godine, dok je u tabeli 11. prikazan pregled naučnih konferencija u kojima su nastavnici i saradnici Univerziteta PIM učestvovali tokom 2021/2022. akademske godine

Tabela 10. Pregled pojedinačnih projekata u koje su bili uključeni nastavnici Univerziteta PIM tokom 2021/2022.

1	Strateški plan razvoja Opštine Herceg Novi od 2020-2025. Član radne grupe za izradu Strateškog plana opštine Herceg Novi.	2020-2025	Nikša Grgurević
1	Istraživač na projektu „XXI vek – vek usluga i uslužnog prava“ Pravnog fakulteta Univerziteta u Kragujevcu, od 2019. godine (br. 179012), koji finansira Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije, u kategoriji A4.	2019-	Aleksandra Pavićević
1	Projekat povratka izbjeglih i raseljenih lica na području opštine Maglaj, razvoj suživota, prevazilaženje sukoba i pomirenje, u saradnji sa OCSE, Vladom ZE-DO Kantona, Opštinom Maglaj mart 2019-septembar 2024. godina, koordinator projekta	2019-2024	Borko Mihajlović
1	DEMOS (Democratic Efficacy and the Varieties of Populism in Europe), EU HORIZON 2020	2019-2022.	Veljko Turanjanin

Tabela 11. Pregled naučnih konferencija u kojima su učestvovali nastavnici i saradnici Univerziteta PIM tokom 2021/2022.

	Naziv konferencije i mjesto održavanja	Nastavnik
1.	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2022. Trebinje, B&H.	Mladen Milić
1.	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2022. Trebinje, B&H.	Nataša Tofil
1.	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2022. Trebinje, B&H.	Branko Latinović
1.	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2022. Trebinje, B&H.	Biljana Petrović
1.	Proceedings of the International Scientific Conference " Social Changes in the Global World", 12/2021.	Miro Katić
1.	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2022. Trebinje, B&H.	Vladimir Dedić
1.	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2021. Trebinje, B&H.	Dragana Aleksić
1.	XVIII International May Conference "Services and the Rule of Law", 5/2022	Dragan Dakić
1.	XVIII International May Conference "Services and the Rule of Law", 5/2022	Aleksandra Pavićević
1.	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2021, 02-05.06.2022. Trebinje, B&H.	Ljubica Janjetović
1.	6 th International Thematic Monograph Modern Management Tools and Economy of Tourism Sector in Present Era, Beograd, Juni, 2022	Mahir Zajmović
1.	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2022. Trebinje, B&H.	Svetlana Anđelić
1.	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2022. Trebinje, B&H.	Simonida Vilić
1.	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2022. Trebinje, B&H.	Mile Matijević
1.	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2022. Trebinje, B&H.	Velimir Dedić
1.	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2021. Trebinje, B&H.	Darjana Sredić
1.	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2021. Trebinje, B&H.	Snežana Samardžić
1.	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2021. Trebinje, B&H.	Dragan Đuranović
1.	XXI međunarodni simpozijum INFOTEH-JAHORINA 2022	Sava Čavoški
1	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2022. Trebinje, B&H.	Mirko Miličević
1.	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2022. Trebinje, B&H.	Nikša Grgurević
2.	I CONFERENCE ON ADVANCES IN SCIENCE AND TECHNOLOGY – COAST, May, 2022. Herceg Novi, Montenegro	
3.	I naučni skup "Balkan na Jahorini 2022", Jahorina, Bosnia and Herzegovina, September 2022.	
1.	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2022. Trebinje, B&H.	Mladen Ivić
2.	I naučni skup "Balkan na Jahorini 2022", Jahorina, Bosnia and Herzegovina, September 2022.	
1.	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2022. Trebinje, B&H.	Predrag Raosavljević
1.	XI International Confrence on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2022. Trebinje, B&H.	Nikola Vojvodić
2.	I naučni skup "Balkan na Jahorini 2022", Jahorina, Bosnia and Herzegovina, September 2022.	

1.	XI International Conference on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2022. Trebinje, B&H.	Radovan Spremo
1.	XI International Conference on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2022. Trebinje, B&H.	Ljiljana Jović
1.	XI International Conference on Social and Technological Development – STED 2022, 02-05.06.2022. Trebinje, B&H.	Dejan Kojić

4.1.5.2 Redovna naučna konferencija u organizaciji Univerziteta - STED

U periodu od 2012. do 2022. godine uspješno je realizovano XI **Međunarodnih konferencija o društvenom i tehnološkom razvoju - STED**. Pet je održano u Banjoj Luci, na Univerzitetu PIM, dvije u Baja Mare, Rumunija u saradnji sa Tehničkim univerzitetom Kluž-Napoka, Sjeverni univerzitetski centar Baja-Mare, jedna konferencija je održana kombinovano online i uživo na Univerzitetu u Banjoj Luci, dok su tri održane u Trebinju.

Jedanaesta konferencija STED 2022. održana je od 02-05.06.2022. u Trebinju, u hotelu Leotar u koorganizaciji sa Fakultetom proizvodnih tehnologija Prešov, Tehničkog univerziteta u Košicama, Slovačka; Fakultetom za logistiku, Univerziteta u Mariboru, Slovenija; Fakultetom za menadžment Herceg Novi, Univerziteta Adriatik, Crna Gora; Institutom i Fakultetom poslovne ekonomije, Skoplje, Sjeverna Makedonija; Yerevan Haybusak University, Jaravan, Armenija; Akademijom strukovnih studija Šabac, Srbija; Univerzitetom Metropolitan, Beograd, Srbija; Evropskom marketing i menadžment asocijacijom; Naučno-stručnim udruženjem "Futura" Šibenik, Hrvatska; Udruženjem inženjera tehnologije Republike Srpske; Visokom školom za uslužni biznis, Sokolac, BiH. U naučnom dijelu konferencije prezentovano je 144 naučnih i stručnih radova iz oblasti energetske efikasnosti, ekologije i zaštite životne sredine, informacionih tehnologija, ekonomije, menadžmenta, prava, psihologije, inženjerstva, tehnologije, materijala, medicinskih nauka i obrazovanja, uz učešće eminentnih naučnih radnika iz Rusije, Turske, Slovačke, Rumunije, Nigerije, Sjeverne Makedonije, Njemačke, Austrije, Slovenije, Srbije, Crne Gore, Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Konferencija ima i zvanična web stranica <https://stedconference.com/> na kojoj se dostupni podaci o ciljevima i temama konferencije, naučnom odboru i svim publikacijama sa održanih konferencija. Konferencija STED je od strane Ministarstva za naučnotehnološki razvoj, visoko obrazovanje i informatičko društvo (NRVOID) klasifikovana kao Međunarodna konferencija, prve kategorije ([Prilog 55](#)).

4.1.5.3 Časopis STED Journal

Univerzitet PIM izdaje naučni časopis "STED Journal" od maja 2019. godine, koji izlazi kao nasljednik časopisa „Anali poslovne ekonomije” koji je publikovan punih 12 godina.

Časopis izlazi polugodišnje (maj i novembar), pod naslovom „STED JOURNAL“ – Journal of Social and Technological Development/Časopis o društvenom i tehnološkom razvoju. Časopis objavljuje radove naučnog i stručnog karaktera, na službenim jezicima BiH i na engleskom jeziku, iz više različitih naučnih oblasti: ekonomije, menadžmenta, prava, informacionih tehnologija i računarstva, industrijskog inženjerstva, energetske efikasnosti, zaštite životne sredine, zelene energije, materijala, hemijskog inženjerstva i tehnologija, grafičkih tehnologija, psihologije, obrazovnih i drugih nauka.

Svi objavljeni radovi su pregledani od strane dva nezavisna recenzenta i dobili su pozitivnu recenziju oba recenzenta. Recenzije su anonimne odnosno recenzentima se ne otkriva identitet autora i autorima se ne otkriva identitet recenzentata. Recenzenti su preporučili i razvrstavanje članaka u naučne odnosno stručne radove. Svi recenzenti su univerzitetski nastavnici, sa izborima u naučna zvanja iz oblasti kojima pripadaju članci koje su recenzirali. Recenzenti su svoju saglasnost za objavu rada utemeljili na ocjeni originalnosti rada, njegove aktuelnosti, ocjene primijenjene metodologije i korišćene literature.

Svakom radu je od strane Narodne i univerzitetske biblioteke Republike Srpske dodijeljen UDK, DOI i COBISS broj.

Časopis ima analitički obrađene članke koji se objavljuju u tekućoj nacionalnoj bibliografiji i uvršten je u centralni elektronski katalog. Svi članovi uredništva imaju naučna ili nastavna zvanja iz uži naučnih oblasti koje pokriva časopis.

Časopis STED Journal je indeksiran u ERIH+, DOAJ, CEEOL, CiteFactor, Index Copernicus, ROAD, Google Scholar i OAJI indeksim bazama naučnih publikacija otvorenog pristupa. Od strane Ministarstva NRVOID ocijenjen je sa 30 bodova i svrstan u prvu kategoriju ([Prilog 54](#)).

Više podataka o časopisu, naučnom odboru i izdanjima časopisa može se pronaći na zvaničnoj web stranici časopisa: <https://stedj-univerzitetpim.com/>

4.1.5.4 Časopis Arhiv za pravne i društvene nauke

Tokom 2019. godine Pravni fakultet Univerziteta PIM u odjeljenju u Istočnom Sarajevu pokrenuo je naučni časopis pod nazivom [Arhiv za pravne i društvene nauke](#). Časopis se publikuje jednom godišnje i do sada su publikovana tri broja.

4.2 IZRADA I ODOBRAVANJE PROGRAMA (ESG 1.2; Kriterijumi T 2.1 do 2.6)

4.2.1 Proces razvoja i usvajanja studijskih programa, povezanost sa misijom Univerziteta

Pravilnik o izradi, predlaganju i usvajanju studijskih programa ([Prilog 38](#)) određuje i dokumentuje redoslijed, način i odgovornost za utvrđivanje, razvoj, unapređenje i usvajanje studijskih programa na Univerzitetu, u cilju ostvarenja potrebnog kvaliteta stručnjaka određenog izlaznog profila, kao i osnove za analizu studijskih programa.

Studijski programi koje Univerzitet izvodi povezani su sa njegovom misijom. Globalizacija svjetskog poslovanja donosi nove profile i zanimanja i zahtijeva obrazovanje koje je usmjereno ne samo ka akademskim i teorijskim znanjima nego i ka praktičnom znanju, neposredno primjenjivom u svakodnevnim poslovnim situacijama. Ovo je primarni cilj Univerziteta PIM. Promjene u poslovnom okruženju, načinu rada i formama poslovanja privrednih subjekata moraju da budu praćene promjenama ili, bolje rečeno, adaptacijom sistema visokoškolskog obrazovanja. Za malo vještina u poslovnom svijetu može se reći da su potpuno nove, ali svakako sve one vremenom trpe transformacije, dopunjavanje i dodavanje novih područja rada. Jedno je sigurno, rigidan i tradicionalan proces obrazovanja ne može zadovoljiti profilisanje kadrova koji su potrebni tržištu rada. Vizija Univerziteta PIM je istkana iz potreba tržišta rada i naše mogućnosti prilagođavanja tim potrebama.

Postići elitizam, u smislu kvaliteta stečenog znanja, znači oblikovati mladog čovjeka sa jasnim sistemom vrijednosti. Taj sistem ne može da postoji bez adekvatne duhovne nadgradnje. Univerzitet nije samo obrazovna institucija u domenu studijskih programa koje izvodi, nego pokušava proširiti vidokrug naših studenata, u cilju izgradnje i formiranja ličnosti koja će biti reprezentativna u svakom pogledu, sa visokim moralnim i etičkim kodeksima, spremna i sposobna za najodgovornije rukovodeće pozicije bilo u javnom ili privatnom sektoru. Na Univerzitetu PIM se razvija i njeguje ljubav prema umjetnosti, književnosti i sportu. Tradicionalno se organizuju druženja studenata što produbljuje povezanost među njima. Timski rad, druženje, razvijanje duha zajedništva to je ono na čemu se radi kako bi se pomoglo studentima da što bolje upoznaju svijet oko sebe, vrijeme u kojem žive i stvore osjećaj stabilnosti i pripadnosti u širem okruženju.

Važna komponenta Univerziteta PIM je osmišljena strategija zapošljavanja studenata – diplomanata. Našim svršenim studentima je na raspolaganju sva pomoć Univerziteta koja im je potrebna prilikom razvijanja vlastitih preduzetničkih ideja i pokretanje vlastitog biznisa u vidu poslovnih savjeta, kako zaposlenih na Univerzitetu, tako i predstavnika najpriznatijih preduzeća, finansijskih institucija i državne uprave Republike Srpske, u organizaciji Univerziteta. Svršeni studenti Univerziteta PIM tako imaju priliku da na tržište rada kroče potpuno pripremljeni za svoje uspješno pozicioniranje na njemu. Univerzitet PIM organizovano pomaže studentima i oko

pronalaženja mjesta na kojima će moći raditi obaveznu stručnu praksu. Na taj način preduzeća i institucije imaju priliku da pobliže upoznaju studente prije njihovog diplomiranja, što je mnogima do sada otvorilo vrata kod zapošljavanja nakon završetka studija. Važno je istaći da je više od 70% svršenih studenata Univerziteta PIM već zaposlenih ili su počeli sa samostalnim biznisom.

Obrazovanje je jedan od najvažnijih faktora uspješnog razvoja i afirmisanja Republike Srpske i Bosne i Hercegovine u međunarodnom okruženju. Za uspješnost jedne privrede je neophodna uska povezanost i obostrana razmjena između univerziteta i privrednog okruženja. Zato Univerzitet mora svojim korisnicima nuditi što više mogućnosti, prilika i motivacija za njihovo aktivno uključivanje u naučno-istraživački rad, oblikovanje studijskih programa i razvojnih planova Univerziteta. Uz motivisane kadrove, koji su i stručno kompetentni, Univerzitet može da realizuje u djelo mnoštvo struktura, od univerzitetskog inkubatora, preduzetničke mreže, karijernog centra do fonda za stipendiranje. Prioriteti istraživanja usmjereni su na proučavanje modernih problema koji proizlaze iz interakcije promjenjivog okruženja i čovjekove interakcije s njim – prirodne i tehničke nauke, informatika, studije upravljanja ekonomskim i ljudskim potencijalom, edukacija i lične usluge. Moderni studijski programi trebaju osim predmetno specifičnih kompetencija da osiguraju interdisciplinarnost, multidisciplinarnost i savladavanje generičkih kompetencija koje diplomiranim studentima omogućavaju prilagođavanje i učenje u različitim radnim okruženjima, kao i vertikalnu, horizontalnu i dijagonalnu gibiljivost prilikom zapošljavanja i daljnjeg obrazovanja. Referentni okvir ključnih kompetencija koji je predložila Evropska komisija u okviru koncepta cjeloživotnog učenja, a potvrdili Evropski parlament i Savjet Evrope su, prije svega: sporazumijevanje na maternjem jeziku, sporazumijevanje na stranim jezicima, matematičke kompetencije i osnovne kompetencije na području nauke i tehnologije, digitalna pismenost, socijalne kompetencije, samoinicijativnost i preduzetnost, te kulturna osvješćenost i izražavanje.

Pregled studijskih programa Univerziteta pokazuje da većina studijskih programa pripada naučnim oblastima društvenih nauka, a očitana je nedostatak šireg spektra programa iz oblasti prirodnih i tehničkih nauka, te eventualno i umjetnosti. Shodno tome u akademskoj 2017/2018. godini licenciran je studijski program Industrijsko inženjerstvo i menadžment – energetska efikasnost i zelena energija – 240 ECTS, a osim tog studijskog programa, u akademskoj 2019/2020. godini licenciran je i studijski program Digitalna ekonomija, dok je u akademskoj 2020/2021. godini licencirani je studijski program **Računarske nauke – 240 ECTS u odjeljenju Univerziteta u Istočnom Sarajevu.**

4.2.2 Studijski programi Univerziteta

U akademskoj 2021/2022. godini na Univerzitetu PIM u okviru prvog i drugog ciklusa studija, izvođeni su studijski programi prikazani u tabeli 12.

Tabela 12. Studijski programi na prvom ciklusu studija

Naziv	Naziv pri diplomiranju	Ciklus studija
DRUŠTVENE NAUKE		
Menadžment - 180 ECTS	Diplomirani ekonomista – menadžer 180 ECTS	I ciklus
Finansije i bankarstvo - 180 ECTS	Diplomirani ekonomista – menadžer 180 ECTS	
Marketing - 180 ECTS	Diplomirani ekonomista – menadžer 180 ECTS	
Ekonomska diplomatija - 180 ECTS	Diplomirani ekonomista – menadžer 180 ECTS	
Menadžment – 240 ECTS	Diplomirani ekonomista – 240 ECTS	
Finansije i bankarstvo - 240 ECTS	Diplomirani ekonomista – 240 ECTS	
Marketing - 240 ECTS	Diplomirani ekonomista – 240 ECTS	
Ekonomska diplomatija - 240 ECTS	Diplomirani ekonomista – 240 ECTS	
Pravo	Diplomirani pravnik – 240 ECTS	
Psihologija	Diplomirani psiholog – 240 ECTS.	
Bezbjednost i kriminalistika	Diplomirani pravnik – 240 ECTS – bezbjednost i kriminalistika	
Menadžment bezbjednosti	Diplomirani menadžer bezbjednosti – 240 ECTS	
Menadžment – 300 ECTS	Master ekonomije – 300 ECTS	II Ciklus
Finansije i bankarstvo - 300 ECTS	Master ekonomije – 300 ECTS	
Marketing - 300 ECTS	Master ekonomije – 300 ECTS	
Ekonomska diplomatija - 300 ECTS	Master ekonomije – 300 ECTS	
Pravo - 300 ECTS	Master prava – 300 ECTS	
Psihologija - 300 ECTS	Master psihologije – 300 ECTS.	
PRIRODNE NAUKE		
Računarske nauke – 180 ECTS	Diplomirani inženjer računarstva i informatike – 180 ECTS	I ciklus
Računarske nauke – 240 ECTS	Diplomirani inženjer računarstva i informatike – 240 ECTS	
Računarske nauke – 3000 ECTS	Master računarstva i informatike – 300 ECTS	II Ciklus
TEHNIČKE NAUKE		
Grafički inženjering i dizajn	Diplomirani inženjer grafike i dizajna – 180 ECTS	I Ciklus
Grafički inženjering i dizajn 240 ECTS	Diplomirani inženjer grafike i dizajna – 240 ECTS	
Industrijsko inženjerstvo i menadžment – energetska efikasnost i zelena energija	Diplomirani inženjer industrijskog inženjerstva i menadžmenta – energetska efikasnost i zelena energija – 240 ECTS	

Svi studijski programi prvog i drugog ciklusa studija sadrže naziv i ciljeve, ishode učenja, uslove upisa, način izvođenja, plan i program, bodovnu vrijednost svakog predmeta i ostale informacije značajne za izvođenje programa.

Prikaz pojedinih predmeta iz studijskih programa sadrži osim naziva i vrste predmeta, njegovu pripadnost studijskom programu, vrstu predmeta, cilj i ishod učenja, okvirni sadržaj predmeta, preporučenu literaturu, način izvođenja predmeta i način ocjenjivanja na predmetu. Predmeti su grupisani u Knjigu predmeta za svaku organizacionu jedinicu univerziteta i dostupni su za svaki studijski program.

4.2.2.1 Studijski program Menadžment

U modernom i dinamičnom tržišnom okruženju 21. vijeka, kada znanje sve više postaje ključ uspeha i moći, a zaposleni najvažniji resurs, ova oblast zauzima fundamentalno mjesto. Pojedinci koji su kompetentni, stručni i spremni za nove poslovne izazove, prilagođavanje i imaju proaktivan odnos prema upravljanju poslovnim događajima, predstavljaju značajan kadrovski resurs za najširi segment poslovnih subjekata.

Program je namijenjen studentima koji žele aktivno da učestvuju u procesima poslovnog odlučivanja i upravljanja poslovnim sistemima u dinamičnom tržišnom ambijentu, kako na lokalnom, tako i na regionalnom i globalnom nivou, ali i onima koji žele da pokrenu i unaprijede svoje poslovanje. Uspješnim završetkom određenog nivoa akademskih studija studenti mogu da primjenjuju stečena znanja, principe i praksu upravljanja znanjem i procesima u organizacijama i utiču na produktivnost i kvalitet poslovanja u najširem segmentu institucija javnog i privatnog sektora.

Studije su planirane po modelu: 4+1 ili 3+1+1. Studenti sa završenim prvim ciklusom studija (tri i četiri godine, 180 ECTS i 240 ECTS bodova) mogu u timovima i samostalno obavljati poslove u struci za koju su obrazovani.

Drugi ciklus studija dopunjuje stručna znanja, ali i priprema kandidate za nastavak školovanja na doktorskim studijama i bavljenje naučno-istraživačkim radom i vrednovan je sa 60 ECTS kredita.

Studijski program Menadžment pripada naučnoj oblasti društvenih nauka, a izlazna zvanja, u skladu sa Zakonom o zvanjima koja se stiču završetkom visokog obrazovanja, prikazana su u tabeli 12.

Senat Univerziteta PIM je svojim odlukama br. S-115/20 od 27.08.2020. i br. S-128/20 od 25.09.2020. donio odluke o izmjenama i dopunama nastavnih planova i programa za studijski program Menadžment, koji su počeli da se primjenjuju od akademske 2020/2021. godine.

4.2.2.1.1 Menadžment – I ciklus studija

4.2.2.1.1.1 Ciljevi studijskog programa

Cilj studija je osposobiti studente za različite poslove visokog nivoa složenosti iz oblasti poslovne ekonomije, menadžmenta i nadograditi tu osposobljenost specifičnim znanjem iz oblasti Menadžmenta.

Ciljevi studijskog programa su da se obezbijedi studentima savremen studijski program u kome se akcenat stavlja na sposobnost planiranja, analiziranja i procenjivanja teorijskih koncepata i njihove praktične primjene; razviti sposobnost kod studenata promišljanja i kritičkog promišljanja, razvoja praktičnih modela i strategija baziranih na savremenoj teoriji i praksi.

4.2.2.1.1.2 Ishodi procesa učenja na studijskom programu

Studijski program menadžment koncipiran je tako da studentu pruži mogućnost sticanja opštih kompetencija koje mu omogućavaju rješavanje kompleksnih zadataka iz oblasti predviđanja, planiranja, organizovanja i kontrole u donošenju poslovnih odluka. Po završetku studijskog programa, studenti će posjedovati kompetencije koje se odnose na sposobnost rješavanja problema, planiranja i organizovanja, sposobnost samostalnog i timskog rada, sposobnost usmene i pismene komunikacije, sposobnost primjene znanja u praksi, odnosno, biće osposobljeni da:

1. Spoznaju i razumiju savremena kretanja u menadžmentu i donose poslovne odluke, razvijaju i primjenjuju strategije;
2. Primjene tehnike planiranja, principe organizacije preduzeća ili institucije, definišu ciljeve i politike preduzeća ili organizacije, sprovedu metode kontrole;
3. Izvrše analizu okruženja i resursa preduzeća ili organizacije;
4. Razumiju značaj i primjene etičke kodekse u poslovanju i poslovnoj komunikaciji, kao i da shvate značaj marketing komunikacija;
5. Pokaže vještinu u prezentaciji, komunikaciji, istraživanju i detaljnoj analizi i rješavanju problema;
6. Koriste savremenu informacionu tehnologiju u poslovne svrhe;

Studenti će posjedovati i specifične, stručne kompetencije iz domena menadžmenta, odnosno biće osposobljeni da:

- A. Spoznaju i razumiju kompleksnost i značaj planiranja, organizovanja, vođenja i unapređenja poslovnih procesa;
- B. Vladaju teorijskim i praktičnim znanjima iz oblasti menadžmenta ljudskih resursa, upravljanja znanjem, poslovanja malih i srednjih preduzeća;

- C. Identifikuju ključne probleme u procesu organizovanja i upravljanja organizacijom;
- D. Povezuju teorijske sa praktičnim aspektima u primjeni tehnike planiranja, definisanja ciljeva i politike preduzeća, odlučivanja i realizaciji strategije razvoja preduzeća;
- E. Definišu značaj poslovnih komunikacija u funkcionisanju organizacije, izvrše kontrolu i reviziju strategije, izvrše analizu okruženja i resursa organizacije, identifikuju i preduzimaju inovativne mogućnosti i preduzetničke strategije.

Povezanost ishoda učenja pojedinačnih predmeta sa ishodima studijskog programa prikazana je u tabeli 13 matricom ishoda učenja.

Tabela 13. Matrica ishoda za studijski program Menadžment

Studijski program Predmeti		ISHODI UČENJA											
		Opšte kompetencije i sposobnosti						Stručne kompetencije i sposobnosti					
		1	2	3	4	5	6	A	B	C	D	E	
PRVA GODINA	Poslovna matematika		x	x		x							
	Osnove ekonomije		x	x				x	x				
	Sociologija	x			x	x							
	Informatika			x	x		x		x				
	Računovodstvo		x	x		x							
	Mikroekonomija		x	x					x				
	Poslovna etika i komunikacije					x	x		x		x		
	Osnove menadžmenta	x	x		x	x							
	Poslovna statistika		x	x				x					
Engleski jezik 1					x	x		x		x			
DRUGA GODINA	Makroekonomija		x	x					x		x		
	Marketing		x			x			x				
	Finansije		x	x					x				
	Poslovno pravo		x	x									
	Preduzetnička ekonomija		x	x									
	Menadžment ljudskih resursa	x				x							
	Međunarodna ekonomija							x	x	x	x		
	Istraživanje tržišta			x	x								
	Engleski jezik 2					x	x		x		x		
Praksa 1	x	x	x	x	x	x							
TREĆA GODINA	Strategijski menadžment	x		x				x	x	x	x	x	
	Međunarodno poslovanje												x
	Finansijski menadžment	x	x	x				x					x
	Menadžment proizvodnje i sistemi kvaliteta							x		x	x	x	
	Preduzetnički menadžment									x	x	x	
	Digitalna ekonomija					x	x				x	x	
	Upravljanje projektima	x	x	x				x		x	x		
	Menadžment usluga								x	x	x		
	Menadžment neprofitnih organizacija	x			x					x	x	x	
Praksa 2		x	x	x		x	x	x	x				

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022.

ČETVRTA GODINA	Biznis plan		x	x	x			x	x	x		
	Digitalni marketing		x	x	x	x	x				x	x
	Korporativno upravljanje	x	x	x				x	x	x	x	x
	Poslovno pregovaranje					x					x	x
	Praksa 3	x	x	x	x	x	x		x	x		
	Ekonomska diplomatija										x	x
	Osiguranje		x									
	Menadžment u zdravstvu i obrazovanju								x	x	x	x
	Merdžeri i akvizicije	x	x	x			x	x		x	x	x
	Diplomski rad	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

4.2.2.1.1.3 Uslovi za upis na studijski program

Uslov za upis prvog ciklusa studija menadžmenta je završena četverogodišnja srednja škola. Klasifikacija i izbor kandidata za upis vrši se na osnovu postignutnog uspjeha u srednjem obrazovanju.

Student koji je započeo studij po akreditovanom planu na drugom fakultetu može da se upiše na odgovarajuću godinu studija prvog ciklusa. Prelazak studenta sa drugog studijskog programa i/ili druge visokoškolske ustanove na studijski program Menadžment, Ekonomskog fakulteta Univerziteta PIM, regulisan je [Zakonom o visokom obrazovanju](#), [Statutom Univerziteta](#), [Pravilnikom o organizovanju obrazovnog rada](#) i [Pravilnikom o mobilnosti studenata i prenosu ECTS bodova \(Prilog 46\)](#).

4.2.2.1.1.4 Način izvođenja studija

Rad studenata prati se kontinuirano tokom čitavog semestra na sljedeći način:

- redovno prisustvovanje na nastavi;
- procjena aktivnog učestvovanja u nastavi;
- ulazni/izlazni kolokvijum;
- izrada seminarskog/praktičnog rada;
- tematske provjere;
- procjenjivanje urađenih planskih zadataka prema programu predmeta, itd.

Kroz ove sadržaje student sakuplja bodove koji su predviđeni za pojedine aktivnosti, u skladu sa nastavnim programom za svaki pojedini predmet. Za pokazano znanje i aktivnost studenti se ocjenjuju prema Zakonu o visokom obrazovanju, Statutu Univerziteta, Pravilniku o organizaciji obrazovnog rada i Pravilniku o ocjenjivanju studenata. Na početku akademske godine predmetni nastavnik upoznaje studente sa pravilima: načinom i oblicima rada i brojem bodova koje donose pojedine aktivnosti.

4.2.2.1.1.5 Studentska praksa

U toku prvog ciklusa studija studijskog programa Menadžment, predviđeno je obavljanje studentske prakse u drugoj, trećoj i četvrtoj godini studija. Praksa se obavlja u odgovarajućoj stručnoj ustanovi po izboru studenta, a pod supervizijom odgovornog nastavnika za predmet Praksa i podrazumijeva rad u okviru struke. Student je obavezan da priloži potvrdu u o obavljenjnoj praksi, koju izdaje ustanova u kojoj je praksa obavljena.

4.2.2.1.1.6 Seminarski i diplomski radovi

Seminarski rad: zadaci predviđeni za individualni naučno-istraživački rad studenta (seminarski rad i slično) ravnomjerno se raspoređuju u toku semestra. Broj i vrsta seminarskih radova zavisi od programa obaveznih i izbornih predmeta. Ukupni obim ovih zadataka usaglašen je sa opterećenjem predviđenim na predmetu, saglasno ECTS kreditima.

Završni rad na prvom ciklusu: Na prvom ciklusu studija, obima 240 ECTS bodova, student obavezno radi diplomski rad nakon položenih ispita.

4.2.2.1.1.7 Bodovna vrijednost studijskog programa (ECTS bodovi)

U toku prvog i drugog ciklusa studija student u svakom semestru ostvaruje 30 bodova ili ECTS kredita. U toku prvog ciklusa (četvorogodišnji studij), student ostvaruje ukupno 180 ili 240 bodova (ECTS kredita).

4.2.2.1.1.8 Usklađenost sa studijskim programima u BiH i regionu

Studijski program Menadžment usklađen je sa sličnim studijskim programima na sljedećim visokoobrazovnim institucijama u BiH i regionu:

- [Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci;](#)
- [Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu;](#)
- [Univerzitet u Granadi, Španija;](#)
- [Ekonomski fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ Mostar.](#)

4.2.2.1.1.9 Nastavni plan i program – Menadžment – 240 ECTS od 2020/2021. akademske godine

U tabeli 14 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Menadžment u obimu od 240 ECTS bodova. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 39 obaveznih predmeta i završni (diplomski) rad.

Tabela 14. Nastavni plan i program – Menadžment – 240 ECTS – 2020/2021.

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-POM	Poslovna matematika	O	2	2			6
2	E-OSE	Osnove ekonomije	O	2	2			6
3	E-SOC	Sociologija	O	2	1			5
4	E-INF	Informatika	O	2	2			6
5	E-RAČ	Računovodstvo	O	3	2			7
6	E-MIE	Mikroekonomija	O			3	2	7
7	E-PEK	Poslovna etika i komunikacija	O			2	1	5
8	E-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
9	E-POS	Poslovna statistika	O			3	2	6
10	E-EJ1	Engleski jezik 1	O			2	1	6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		20		20		60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	3. semestar		4. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MAE	Makroekonomija	O	3	2			7
2	E-MAR	Marketing	O	2	2			6
3	E-FIN	Finansije	O	3	2			7
4	E-POP	Poslovno pravo	O	2	2			5
5	E-PRE	Preduzetnička ekonomija	O	2	2			5
6	E-MLJR	Menadžment ljudskih resursa	O			3	2	7
7	E-MĐE	Međunarodna ekonomija	O			3	2	7
8	E-IST	Istraživanje tržišta	O			2	2	6
9	E-EJ2	Engleski jezik 2	O			2	1	6
10	E-PR1	Praksa 1	O			-	3	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		22		20		60
3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	5. semestar		6. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-STM	Strategijski menadžment	O	2	2			6
2	E-MĐP	Međunarodno poslovanje	O	2	2			6
3	E-FIM	Finansijski menadžment	O	3	2			6
4	E-PSK	Menadžment proizv. i sistemi kval.	O	2	2			6
5	E-PRM	Preduzetnički menadžment	O	2	2			6
6	E-DIE	Digitalna ekonomija	O			3	2	7
7	E-UPP	Upravljanje projektima	O			3	2	7
8	E-MUS	Menadžment usluga	O			2	2	6
9	E-NEP	Menadžment neprofitnih usluga	O			2	2	6
10	E-PR2	Praksa 2	O			-	3	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		21		21		60
4. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	7. semestar		8. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-BIP	Biznis plan	O	3	2			7
2	E-DIM	Digitalni marketing	O	2	2			6
3	E-KOU	Korporativno upravljanje	O	3	2			7
4	E-PPR	Poslovno pregovaranje	O	2	2			6
5	E-PR3	Praksa 3	O	-	3			4
6	E-EKD	Ekonomska diplomatija	O			3	2	6
7	E-OSG	Osiguranje	O			3	2	6
8	E-MZO	Menadžment u zdravstvu i osiguranju	O			3	2	6
9	E-MLO	Marketing logistika	O			3	2	6
10	E-DIPL	Završni rad - diplomski rad	O	-	-	-	-	6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		21		20		60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmet Menadžment – 2020/2021](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.1.1.10 Nastavni plan i program – Menadžment – 180 ECTS od 2020/2021. akademske godine

U tabeli 15 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Menadžment u obimu od 180 ECTS bodova. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za studijski program Menadžment – 180 ECTS sadrži 30 obaveznih predmeta.

Tabela 15. Nastavni plan i program – Menadžment – 180 ECTS – 2020/2021.

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-POM	Poslovna matematika	O	2	2			6
2	E-OSE	Osnove ekonomije	O	2	2			6
3	E-SOC	Sociologija	O	2	1			5
4	E-INF	Informatika	O	2	2			6
5	E-RAC	Računovodstvo	O	3	2			7
6	E-MIE	Mikroekonomija	O			3	2	7
7	E-PEK	Poslovna etika i komunikacija	O			2	1	5
8	E-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
9	E-POS	Poslovna statistika	O			3	2	6
10	E-EJ1	Engleski jezik 1	O			2	1	6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		20		20		60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	3. semestar		4. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MAE	Makroekonomija	O	3	2			7
2	E-MAR	Marketing	O	2	2			6
3	E-FIN	Finansije	O	3	2			7
4	E-POP	Poslovno pravo	O	2	2			5
5	E-PRE	Preduzetnička ekonomija	O	2	2			5
6	E-MLJR	Menadžment ljudskih resursa	O			3	2	7
7	E-MĐE	Međunarodna ekonomija	O			3	2	7
8	E-IST	Istraživanje tržišta	O			2	2	6
9	E-EJ2	Engleski jezik 2	O			2	1	6
10	E-PR1	Praksa 1	O			-	3	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		22		20		60
3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	5. semestar		6. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-STM	Strategijski menadžment	O	2	2			6
2	E-MĐP	Međunarodno poslovanje	O	2	2			6
3	E-FIM	Finansijski menadžment	O	3	2			6
4	E-PSK	Menadžment proizv. i sistemi kval.	O	2	2			6
5	E-PRM	Preduzetnički menadžment	O	2	2			6
6	E-DIE	Digitalna ekonomija	O			3	2	7

7	E-UPP	Upravljanje projektima	O			3	2	7
8	E-MUS	Menadžment usluga	O			2	2	6
9	E-NEP	Menadžment neprofitnih usluga	O			2	2	6
10	E-PR2	Praksa 2	O			-	3	4
UKUPNO časova sedmično/ECTS						21	21	60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Menadžment 2020/2021](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.1.1.11 Nastavni plan i program - Menadžment – 240 ECTS do 2020/2021. akademske godine

U tabeli 16 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Menadžment u obimu od 240 ECTS bodova, prije usvojenih izmjena. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 41 obavezni predmet i završni (diplomski) rad.

Tabela 16. Nastavni plan i program – Menadžment – 240 ECTS – do 2020/2021.

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-POM	Poslovna matematika	O	2	2			6
2	E-OSE	Osnovi ekonomije	O	2	2			6
3	E-POI	Poslovna informatika	O	2	3			7
4	E-RAČ	Računovodstvo	O	2	3			7
5	E-EJ1	Engleski jezik I	O	2	2	2	2	7
6	E-MIE	Mikroekonomija	O			2	2	6
7	E-POS	Poslovna statistika	O			2	3	7
8	E-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
9	E-SOC	Sociologija	O			2	1	5
10	E-PR1	Praksa I	O			2		3
UKUPNO časova sedmično/ECTS						22	22	60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	3. semestar		4. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MAR	Marketing	O	2	2	-	-	6
2	E-MAE	Makroekonomija	O	2	2	-	-	6
3	E-KEK	Kultura, etika i komunikacije	O	2	2	-	-	6
4	E-MLJR	Menadžment ljudskih resursa	O	2	2	-	-	6
5	E-PP1	Poslovno pravo 1	O	2	1	-	-	4
6	E-PP2	Poslovno pravo 2	O	-	-	2	1	4
7	E-EJ2	Engleski jezik II	O	2	2	2	2	7
8	E-PFI	Poslovne finansije	O	-	-	2	2	6
9	E-MDE	Međunarodna ekonomija	O	-	-	2	2	6
10	E-IST	Istraživanje tržišta	O	-	-	2	2	6
11	E-PR2	Praksa II	O		-	-	2	3
UKUPNO časova sedmično/ECTS						23	21	60
3. GODINA								

r.b.	šifra	Predmet	vrsta	5. semestar		6. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-UPM	Upravljanje marketingom	O			2	2	6
2	E-ODL	Odlučivanje u menadžmentu	O	2	2			6
3	E-PRJ	Upravljanje projektima	O	2	2			6
4	E-STR	Strateški menadžment	O	2	2			6
5	E-PRED	Preduzetnički menadžment	O	2	1			5
6	E-ORP	Organizaciono ponašanje	O	2	2			6
7	E-USL	Menadžment usluga	O	2	1			5
8	E-NEP	Menadžment neprofitnih organizacija	O			2	2	6
9	E-MDP	Međunarodno poslovanje	O			2	2	6
10	E-PSK	Menadžment proizvodnje i sistem. kvaliteta	O			2	2	6
11	E-PR3	Praksa III	O			-	2	2
UKUPNO časova sedmično/ECTS				22		18		60
4. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	7. semestar		8. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MFR	Menadžment finansijskih rizika	O	3	2			6
2	E-EOI	Ekonomski odnosi sa inostranstvom	O	3	2			6
3	E-KOU	Korporativno upravljanje	O	3	2			6
4	E-MIA	Merdžeri i akvizicije	O	3	2			6
5	E-MLO	Marketing logistika	O	3	2			6
6	E-ZDR	Menadžment u zdravstvu	O			3	2	6
7	E-INS	Menadžment informacionih sistema	O			2	3	6
8	E-B2B	B2B marketing i elektronska trgovina	O			3	2	6
9	E-OB	Menadžment u obrazovanju	O			3	2	6
	E-DIPL	Završni rad - diplomski rad	O					6
UKUPNO časova sedmično/ECTS				25		20		60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Ekonomski fakultet](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.1.1.12 Nastavni plan i program – Menadžment – 180 ECTS do 2020/2021. akademske godine

U tabeli 17 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Menadžment u obimu od 180 ECTS bodova, prije usvojenih izmjena. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 32 obavezna predmeta.

Tabela 17. Nastavni plan i program – Menadžment – 180 ECTS – do 2020/2021.

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-POM	Poslovna matematika	O	2	2			6
2	E-OSE	Osnovi ekonomije	O	2	2			6
3	E-POI	Poslovna informatika	O	2	3			7
4	E-RAČ	Računovodstvo	O	2	3			7
5	E-EJ1	Engleski jezik I	O	2	2	2	2	7
6	E-MIE	Mikroekonomija	O			2	2	6
7	E-POS	Poslovna statistika	O			2	3	7
8	E-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
9	E-SOC	Sociologija	O			2	1	5
10	E-PR1	Praksa I	O			2		3
UKUPNO časova sedmično/ECTS				22		22		60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	3. semestar		4. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MAR	Marketing	O	2	2	-	-	6
2	E-MAE	Makroekonomija	O	2	2	-	-	6
3	E-KEK	Kultura, etika i komunikacije	O	2	2	-	-	6
4	E-MLJR	Menadžment ljudskih resursa	O	2	2	-	-	6
5	E-PP1	Poslovno pravo 1	O	2	1	-	-	4
6	E-PP2	Poslovno pravo 2	O	-	-	2	1	4
7	E-EJ2	Engleski jezik II	O	2	2	2	2	7
8	E-PFI	Poslovne finansije	O	-	-	2	2	6
9	E-MĎE	Međunarodna ekonomija	O	-	-	2	2	6
10	E-IST	Istraživanje tržišta	O	-	-	2	2	6
11	E-PR2	Praksa II	O		-	-	2	3
UKUPNO časova sedmično/ECTS				23		21		60
3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	5. semestar		6. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-UPM	Upravljanje marketingom	O			2	2	6
2	E-ODL	Odlučivanje u menadžmentu	O	2	2			6
3	E-PRJ	Upravljanje projektima	O	2	2			6
4	E-STR	Strateški menadžment	O	2	2			6
5	E-PRED	Preduzetnički menadžment	O	2	1			5
6	E-ORP	Organizaciono ponašanje	O	2	2			6
7	E-USL	Menadžment usluga	O	2	1			5
8	E-NEP	Menadžment neprofitnih organizacija	O			2	2	6
9	E-MDP	Međunarodno poslovanje	O			2	2	6
10	E-PSK	Menadžment proizvodnje i sistem. kvaliteta	O			2	2	6
11	E-PR3	Praksa III	O			-	2	2
UKUPNO časova sedmično/ECTS				22		18		60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Ekonomski fakultet](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.1.2 Menadžment – II ciklus studija

U tabeli 18 prikazan je naziv, vrsta studija, model studiranja, izlazno akademsko zvanje, dužina trajanja, način izvođenja studija i uslovi za upis studijskog programa Menadžment na drugom ciklusu studija.

Tabela 18. Studijski program Menadžment – 300 ECTS bodova.

Naziv studijskog programa:	Menadžment
Vrsta studija:	Akadske studije drugog ciklusa
Model studijskog programa:	4+1
Obim studija (ECTS bodova):	60 ECTS
Akademsko zvanje:	Master ekonomije – 300 ECTS
Dužina trajanja studija:	1 školska godina (2 semestra)
Način izvođenja studija:	Redovan studij
Uslovi za upis na studijskih program:	završen prvi ciklus studija u obimu 240 ECTS

Studijski program menadžment drugog ciklusa akademskog studija Ekonomskog fakulteta PIM univerziteta razvijen je i predložen u skladu sa Pravilnikom o izradi, predlaganju i usvajanju studijskih programa.

Svrshodnost drugog ciklusa studija menadžmenta ogleda se prvenstveno u izražavanju individualnih afiniteta pojedinaca. Pojedinci koji se opredijele za sticanje dodatnog znanja postaju fleksibilniji i prilagodljiviji u bremenu konstantnih promjena i time prije nalaze svoje mjesto u organizacionom okruženju. Drugim ciklusom studija ovog programa pomažemo studentima da ostvare svoja karijerna očekivanja u uslovima rizika u kojima živimo.

Znanja koja studenti stižu tokom drugog ciklusa studija menadžmenta kanališemo u različitim pravcima, a od studijskog programa očekujemo prvenstveno odgovore kakvo nam je liderstvo potrebno i koje karakteristike, znanja i vještine jedan budući organizator poslovanja mora da ima i stekne.

Pri tome naglašavamo aktuelnosti razvoja naučne i stručne misli u pravcu razvojnih mogućnosti društva i organizacije kao i organizacionih promjena. Osim navedenog, studijski program menadžment daje težište različitim specifičnim oblastima menadžmenta, ali i učenju reagovanja lidera na krizne situacije, virtualno okruženje poslovanja, upravljanje sistemima nagrađivanja i kompenzacija, čime podjednako težište dajemo na organizacionu vještinu i neke varijable upravljanja ljudima i procesima.

Studijski program menadžment na drugom ciklusu studija koncipiran je na savremenim osnovama i usklađen je sa programima brojnih renomiranih visokoškolskih ustanova iz okruženja i Evropskog obrazovnog prostora.

S obzirom da je program kompatibilan sa programima domaćih i inostranih visokoškolskih ustanova, moguća je horizontalna i vertikalna prohodnost studenata. To znači da studenti mogu prelaziti na drugi ciklus studija menadžmenta bilo gdje u zemlji inostranstvu (*horizontalna*), a vertikalna prohodnost znači da se mogu upisati na doktorske studije ekonomije i menadžmenta u zemlji ili inostranstvu.

4.2.2.1.2.1 Ciljevi studijskog programa

Studijski program menadžment drugog ciklusa akademskih studija Ekonomskog fakulteta PIM univerziteta omogućava produblјivanje do sada stečenih znanja time što se ostavlja sloboda studentu da shodno svojim želјama i ambicijama izgradi svoj profesionalni profil kroz izbor predmeta iz izbornih blokova. Na ovom nivou obrazovanja se već može računati na to da studenti (*posebno oni koji su u radnom odnosu*) znaju kakvo će mu biti profesionalno opredjeljenje. Program omogućava „*upoznavanje*“ čovjeka-radne snage sa takvog aspekta kome se manje pažnje posvetilo na prvom ciklusu studija. Cilj ovih izučavanja je da se znanja o ponašanju ljudi u organizacijama stave u kontekst postizanja bolјih poslovnih rezultata.

Nastavne discipline ovoga programa omogućavaju ne samo produblјivanje već i širenje znanja uvođenjem takvih disciplina koje nije bilo cjelishodno izučavati na prethodnom nivou obrazovanja.

U praksi se znanje može valorizovati na različite načine: pružanjem usluga, razvojem proizvoda, unapređenjem proizvoda ili proizvodnih procesa, kreiranjem tržišnih potreba ili razvojem potpuno novih procesa. Nastavni plan ovog programa koncipiran je tako što su odabrane one discipline koje doprinose sticanju znanja u navedenim oblastima. Pri tome se pošlo od osnovnih ekonomskih disciplina neophodnih za obrazovanje magistara ekonomije iz oblasti menadžmenta. To su sljedeće discipline: restrukturiranje preduzeća, virtualna ekonomija, menadžerske simulacione igre, kompenzacioni menadžment, poslovno pregovaranje, klasteri i konkurentnost, krizni menadžment.

U određivanju specijalističkog znanja bili smo dosljedni onome što smo profilisanjem znanja na prvom ciklusu studija želјeli postići, a to je da studenti mogu proširiti svoje znanje birajući neku od sljedećih specijalističkih disciplina: organizacione promjene, upravljanje rastom i razvojem, dizajniranje organizacije, menadžment troškova, međunarodni menadžment.

Obrazovanjem na ovom nivou želimo implicitno istaći i uvjeriti studente da smo duboko zagazili u eru znanja koja podrazumijeva promjenu konteksta i paradigme poslovanja, i u krajnjoj instanci i promjenu osnove za stvaranje i očuvanje kompetentnosti organizacije.

Znanje postaje ključni resurs u postupku planiranja čiji je vremenski horizont sve kraći u postupku predviđanja promjena što podrazumijeva brzo reagovanje i donošenje strateških odluka u kratkom vremenskom periodu.

4.2.2.1.2.2 Ishod procesa učenja - kompetencije studenata sa završenim master studijem

Studenti koji završe drugi ciklus akademskih studija Menadžment su kompetentni da rješavaju realne probleme u praksi kao i da nastave školovanje. Kompetencije uključuju:

- Osposobljenost studenata za nastavak studija i bavljenje naučno-istraživačkim radom;
- osposobljenost za donošenje strateških odluka; učestvovanje u procesima analize, planiranja i formulisanja strategija razvoja;
- osposobljenost studenata da pripreme i donose odluke;
- osposobljenost za upravljanje i rukovođenje;
- osposobljenost studenata za efikasno upravljanje procesima u industrijskim, turističkim, drugim sistemima, kao i drugim oblastima u kojima se ostvaruje izuzetno dinamičan rast i razvoj;
- osposobljenost za praćenje novih tendencija oblasti menadžmenta, odnosno stručne literature na domaćem i engleskom jeziku.

Matrica ishoda učenja se može predstaviti na sljedeći način:

Studijski program		ISHODI UČENJA					
		Stručne kompetencije i sposobnosti					
		1	2	3	4	5	6
	Predmeti						
PRVA GODINA	Menadžment organizacionih promjena		x	x	x	x	x
	Strateško upravljanje rastom i razvojem		x		x	x	
	Dizajniranje organizacije		x	x	x	x	
	Međunarodni menadžment				x	x	
	Menadžerske vještine		x	x	x	x	
	Metodologija NIR	x					x
	Krizni menadžment		x	x	x	x	

4.2.2.1.2.3 Struktura studijskog programa

Studijski program Menadžment drugog ciklusa akademskih studija organizuje se u jednogodišnjem trajanju (2 semestra) a vrednuje sa 60 ECTS.

Ovaj program je namijenjen studentima koji imaju završen četvorogodišnji studij prvog ciklusa (240 ECTS).

Studijski program se sastoji od sedam predmeta i obaveznog završnog rada. Pomenute predmete čine obavezni predmeti i dvije vrste izbornih predmeta. Izborni predmeti su klasifikovani u dvije grupe: izborne predmete studijskog programa i ostale izborne predmete.

Student oblikuje svoj akademski profil putem obiju grupa izbornih predmeta, s tim što iz grupe izbornih predmeta studijskog programa bira tri predmeta a iz ostalih izbornih grupa dva. Izborni predmeti koji spadaju u grupu ostalih izbornih predmeta na raspolaganju su studentima drugog ciklusa studija studijskih programa Menadžment, Finansije i bankarstvo, Marketing i Ekonomska diplomatija. Grupu izbornih predmeta studijskog programa čini pet predmeta, od kojih studenti biraju tri, a grupu ostalih izbornih predmeta čini osam predmeta od kojih studenti biraju dva.

U toku trajanja predavanja student može da definiše temu za master rad. Rad na seminarskim i projektnim zadacima u okviru obaveznih i izbornih predmeta u oba semestra omogućava studentima da putem praktičnog rada i istraživanja izvrše primjenu naučnih metoda i postupaka na konkretne probleme iz prakse, na osnovu čega vrše povezivanje znanja iz različitih oblasti studija i konačno razrađenu tematiku oblikuju u završnom radu.

Nastava na drugom ciklusu studija studijskog programa menadžment interaktivnog je karaktera, osmišljena kao rad u oblikovanim malim grupama koje su dalje podijeljene na istraživačke timove, čime se podstiče kreativnosti studenata i primjena stečenih znanja. Kvalitet nastavnog procesa obezbjeđuje se kroz primjenu princip poučavanje – učenje – samoučenje kroz:

- Poučavanje: predavanja;
- Učenje: izvođenje praktičnih vježbi po principu studije slučaja (*engl. Case study*), izrada i prezentacija eseja koji su osnova za organizaciju debatnih krugova, rješavanje konkretnih slučajeva u okviru vježbi u timskom okruženju (*stalni timovi sa svojim vođom, zastupnikom (prezenterom) i sekretarom*);
- Samoučenje: priprema samostalnih seminarskih radova i priprema kolokvija.

4.2.2.1.2.4 Kurikulum

Kurikulum studijskog programa sadrži listu obaveznih i izbornih predmeta uz koju su dati podaci o predviđenom sedmičnom broju časova za pojedine aktivnosti, bodovnoj vrijednosti svakog predmeta i bodovnoj vrijednost završnog rada (tabela 19).

Tabela 19. Lista predmeta – Menadžment 300 ECTS

r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MOP	Menadžment organizacionih promjena	O	2	2			6
2	E-SRR	Strateško upravljanje rastom i razvojem	O	2	2			6
3		Izborni predmet studijskog programa	IS	2	2			6
4		Izborni predmet studijskog programa	IS	2	2			6
5		Izborni predmet studijskog programa	IS	2	2			5
6		Ostali izborni predmeti	IO			2	2	6
7		Ostali izborni predmeti	IO			2	2	5
	E-MAST	Završni - master rad	O			16		20
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		20		24		60

Legenda: O - obavezan predmet; IS - izborni predmet studijskog programa, IO - ostali izborni predmeti

r.b.	šifra	Izborni predmet studijskog programa Menadžment:
1	E-DIO	Dizajniranje organizacije
2	E-MVJ	Menadžerske vještine
3	E-TUR	Menadžment u turizmu
4	E-TRŠ	Menadžment troškova
5	E-MDS	Međunarodni menadžment

r.b.	šifra	Ostali izborni predmeti:
1	E-NIR	Metodologija NIR
2	E-RES	Restrukturiranje preduzeća
3	E-VIR	Virtualna ekonomija
4	E-KRZ	Krizni menadžment
5	E-SIM	Menadžerske simulacione igre
6	E-KLS	Klasteri i konkurentnost
7	E-PPR	Poslovno pregovaranje
8	E-KOM	Kompenzacioni menadžment

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Menadžment 300 ECTS](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.2 Studijski program Finansije i bankarstvo

U modernom i dinamičnom tržišnom okruženju 21. vijeka, kada znanje sve više postaje ključ uspeha i moći, a zaposleni najvažniji resurs, ova oblast zauzima fundamentalno mjesto. Pojedinci koji su kompetentni, stručni i spremni za nove poslovne izazove, prilagođavanje i imaju proaktivan odnos prema upravljanju poslovnim događajima, predstavljaju značajan kadrovski resurs za najširi segment poslovnih subjekata.

Program je namijenjen studentima koji žele aktivno da učestvuju u procesima poslovnog odlučivanja i upravljanja poslovnim sistemima u dinamičnom tržišnom ambijentu, kako na lokalnom, tako i na regionalnom i globalnom nivou, ali i onima koji žele da pokrenu i unaprijede svoje poslovanje. Uspješnim završetkom određenog nivoa akademskih studija studenti mogu da primjenjuju stečena znanja, principe i praksu upravljanja znanjem i procesima u organizacijama i utiču na produktivnost i kvalitet poslovanja u najširem segmentu institucija javnog i privatnog sektora.

Studije su planirane po modelu: 4+1 ili 3+1+1. Studenti sa završenim prvim ciklusom studija (tri i četiri godine, 180 ECTS i 240 ECTS bodova) mogu u timovima i samostalno obavljati poslove u struci za koju su obrazovani.

Drugi ciklus studija dopunjuje stručna znanja, ali i priprema kandidate za nastavak školovanja na doktorskim studijama i bavljenje naučno-istraživačkim radom i vrednovan je sa 60 ECTS kredita.

Studijski program Finansije i bankarstvo pripada naučnoj oblasti društvenih nauka, a izlazna zvanja, u skladu sa Zakonom o zvanjima koja se stiču završetkom visokog obrazovanja, prikazana su u tabeli 12.

Senat Univerziteta PIM je svojim odlukama br. S-115/20 od 27.08.2020. i br. S-128/20 od 25.09.2020. donio odluke o izmjenama i dopunama nastavnih planova i programa za studijski program Finansije i bankarstvo, koji su počeli da se primjenjuju od akademske 2020/2021. godine.

4.2.2.2.1 Finansije i bankarstvo – I ciklus studija

4.2.2.2.1.1 Ciljevi studjskog programa

Cilj studija na studijskom programu Finansije i bankarstvo je osposobiti studente za različite poslove visokog nivoa složenosti iz oblasti poslovne ekonomije, menadžmenta i nadograditi tu osposobljenost specifičnim znanjem iz oblasti finansija i bankarstva. Ciljevi studijskog programa su usmjereni na sticanje osnovnih, teorijskih i praktičnih znanja i

vještina iz oblasti finansija i bankarstva uopšte, a posebno na sticanje znanja o finansijskom menadžmentu, finasijskom planiranju, finasijskom upravljanju obrtnim sredstvima, o segmentu računovodstva i poslovima unutar tog segmenta, metodama i metodologiji analize poslovanja, bankarskim i nebankarskim finansijskim institucijama, osnovnim principima bankarstva i bankarskog poslovanja, kao i o efektima globalizacije bakarskih tehnika i proizvoda.

4.2.2.2.1.2 Ishodi procesa učenja na studijskom programu

Studijski program Finansije i bankarstvo koncipiran je tako da studentu pruži mogućnost sticanja opštih kompetencija koje mu omogućavaju rješavanje kompleksnih zadataka finansijskog planiranja i upravljanja. Po završetku studijskog programa, studenti će posjedovati kompetencije koje se odnose na sposobnost rješavanja problema, planiranja i organizovanja, sposobnost samostalnog i timskog rada, sposobnost usmene i pismene komunikacije, sposobnost finansijskog izvještavanja, sposobnost primjene znanja u praksi, odnosno, biće osposobljeni da:

1. Spoznaju i razumiju savremena kretanja u menadžmentu i donose poslovne odluke, razvijaju i primjenjuju strategije;
2. Primijene tehnike planiranja, principe organizacije preduzeća ili institucije, definišu ciljeve i politike preduzeća ili organizacije, sprovedu metode kontrole;
3. Izvrše analizu okruženja i resursa preduzeća ili organizacije;
4. Razumiju značaj i primjene etičke kodekse u poslovanju i poslovnoj komunikaciji, kao i da shvate značaj marketing komunikacija;
5. Pokaže vještinu u prezentaciji, komunikaciji, istraživanju, analizi i rješavanju problema;
6. Koriste savremenu informacionu tehnologiju u poslovne svrhe;

Studenti će posjedovati i specifične stručne kompetencije iz domena finansija i bankarstva, odnosno biće osposobljeni da:

- A. Spoznaju i razumiju kompleksnost i dinamičnost finansijskog menadžmenta;
- B. Vladaju teorijskim i praktičnim znanjima iz računovodstvenih poslova: kontiranja, računovodstvene analize i planiranja, projektovanja bilansa stanja i uspjeha;
- C. Identifikuju ključne probleme u analizi finansijskog, bankarskog i revizorskog poslovanja;

D. Povezuju teorijska znanja sa praktičnim aspektima bankarskih i nebankarskih finansijskih institucija, mobilizacije finansijskih resursa, kao i znanja iz oblasti međunarodnog platnog prometa i poslovanja;

E. Prepoznaju specifičnost računovodstvenih sistema kao što su računovodstvo trgovine, turizma, banaka, fondova, osiguravajućih društava itd;

Povezanost ishoda učenja pojedinačnih predmeta sa ishodima studijskog programa prikazana je u tabeli 20 matricom ishoda učenja.

Tabela 20. Matrica ishoda za studijski program Finansije i bankarstvo

Studijski program Predmeti		ISHODI UČENJA											
		Opšte kompetencije i sposobnosti						Stručne kompetencije i sposobnosti					
		1	2	3	4	5	6	A	B	C	D	E	
PRVA GODINA	Poslovna matematika		x	x		x							
	Osnove ekonomije		x	x				x	x				
	Sociologija	x			x	x							
	Informatika			x	x		x		x				
	Računovodstvo		x	x		x							
	Mikroekonomija		x	x					x				
	Poslovna etika i komunikacije					x	x		x		x		
	Osnove menadžmenta	x	x		x	x							
	Poslovna statistika		x	x				x					
Engleski jezik 1					x	x		x			x		
DRUGA GODINA	Makroekonomija		x	x					x			x	
	Marketing		x			x			x				
	Finansije		x	x					x				
	Poslovno pravo		x	x									
	Preduzetnička ekonomija		x	x									
	Menadžment ljudskih resursa	x				x							
	Međunarodna ekonomija							x	x	x	x		
	Istraživanje tržišta			x	x								
	Engleski jezik 2					x	x		x			x	
Praksa 1	x	x	x	x	x	x							
TREĆA GODINA	Strategijski menadžment	x		x									
	Međunarodno poslovanje									x	x		
	Finansijski menadžment	x	x	x				x		x	x		
	Monetarne i javne finansije									x	x	x	
	Revizija								x	x		x	
	Digitalna ekonomija					x	x					x	
	Upravljanje projektima	x	x	x					x				
	Bankarski menadžment							x		x	x		
	Procjena vrijednosti preduzeća	x			x				x	x			x
Praksa 2		x	x	x		x	x	x			x		

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022.

ČETVRTA GODINA	Biznis plan		x	x	x			x	x			
	Digitalni marketing		x	x	x	x	x				x	
	Korporativno upravljanje	x	x	x				x				
	Poslovno pregovaranje					x					x	
	Praksa 3	x	x	x	x	x	x		x	x		
	Ekonomska diplomatija										x	
	Osiguranje		x					x		x	x	x
	Menadžment finansijskih rizika							x		x	x	x
	Međunarodno bankarstvo	x	x	x			x	x		x	x	
	Diplomski rad	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

4.2.2.2.1.3 Uslovi za upis na studijski program

Uslov za upis prvog ciklusa studija Finansije i bankarstvo je završena četverogodišnja srednja škola. Klasifikacija i izbor kandidata za upis vrši se na osnovu postignutnog uspjeha u srednjem obrazovanju.

Student koji je započeo studij po akreditovanom planu na drugom fakultetu može da se upiše na odgovarajuću godinu studija prvog ciklusa. Prelazak studenta sa drugog studijskog programa i/ili druge visokoškolske ustanove na studijski program Finansije i bankarstvo Ekonomskog fakulteta, Univerziteta PIM, regulisan je [Zakonom o visokom obrazovanju](#), [Statutom Univerziteta](#), [Pravilnikom o organizovanju obrazovnog rada](#) i [Pravilnikom o mobilnosti studenata i prenosu ECTS bodova \(Prilog 46\)](#).

4.2.2.2.1.4 Način izvođenja studija

Rad studenata prati se kontinuirano tokom čitavog semestra na sljedeći način:

- redovno prisustvovanje na nastavi;
- procjena aktivnog učestvovanja u nastavi;
- ulazni/izlazni kolokvijum;
- izrada seminarskog/praktičnog rada;
- tematske provjere;
- procjenjivanje urađenih planskih zadataka prema programu predmeta, itd.
-

Kroz ove sadržaje student sakuplja bodove koji su predviđeni za pojedine aktivnosti, u skladu sa nastavnim programom za svaki pojedini predmet. Za pokazano znanje i aktivnost studenti se ocjenjuju prema Zakonu o visokom obrazovanju, Statutu Univerziteta, Pravilniku o organizaciji obrazovnog rada i Pravilniku o ocjenjivanju studenata. Na početku školske godine predmetni nastavnik upozna je studente sa pravilima: načinom i oblicima rada i brojem bodova koje donose pojedine aktivnosti.

4.2.2.2.1.5 Studentska praksa

U toku prvog ciklusa studija studijskog programa Finansije i bankarstvo, predviđeno je obavljanje studentske prakse u drugoj, trećoj i četvrtoj godini studija. Praksa se obavlja u odgovarajućoj stručnoj ustanovi po izboru studenta, a pod supervizijom odgovornog nastavnika za predmet Praksa i podrazumijeva rad u okviru struke. Student je obavezan da priloži potvrdu u o obavljenoj praksi, koju izdaje ustanova u kojoj je praksa obavljena.

4.2.2.2.1.6 Seminarški i diplomski radovi

Seminarški rad: zadaci predviđeni za individualni naučno-istraživački rad studenta (seminarski rad i slično) ravnomjerno se raspoređuju u toku semestra. Broj i vrsta seminarskih radova zavisi od programa obaveznih i izbornih predmeta. Ukupni obim ovih zadataka usaglašen je sa opterećenjem predviđenim na predmetu, saglasno ECTS kreditima.

Završni rad na prvom ciklusu: Na prvom ciklusu studija, obima 240 ECTS bodova, student obavezno radi diplomski rad nakon položenih ispita.

4.2.2.2.1.7 Bodovna vrijednost studijskog programa (ECTS bodovi)

U toku prvog i drugog ciklusa studija student u svakom semestru ostvaruje 30 bodova ili ECTS kredita. U toku prvog ciklusa student ostvaruje ukupno 180 (trogodišnji studij) ili 240 (četverogodišnji studij) bodova (ECTS kredita).

4.2.2.2.1.8 Usklađenost sa studijskim programima u BiH i regionu

Studijski program Finansije i bankarstvo usklađen je sa sličnim studijskim programima na sljedećim visokoobrazovnim institucijama u BiH i regionu:

- [Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci;](#)
- [Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu;](#)
- [Univerzitet u Granadi, Španija;](#)
- [Ekonomski fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ Mostar.](#)

4.2.2.2.1.9 Nastavni plan i program – Finansije i bankarstvo – 240 ECTS od 2020/2021. akademske godine

U tabeli 21 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Finansije i bankarstvo u obimu od 240 ECTS bodova. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 39 obaveznih predmeta i završni (diplomski) rad.

Tabela 21. Nastavni plan i program – Finansije i bankarstvo – 240 ECTS – 2020/2021.

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-POM	Poslovna matematika	O	2	2			6
2	E-OSE	Osnove ekonomije	O	2	2			6
3	E-SOC	Sociologija	O	2	1			5
4	E-INF	Informatika	O	2	2			6
5	E-RAČ	Računovodstvo	O	3	2			7
6	E-MIE	Mikroekonomija	O			3	2	7
7	E-PEK	Poslovna etika i komunikacija	O			2	1	5

Izještaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022.

8	E-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
9	E-POS	Poslovna statistika	O			3	2	6
10	E-EJ1	Engleski jezik 1	O			2	1	6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS			20	20		60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MAE	Makroekonomija	O	3	2			7
2	E-MAR	Marketing	O	2	2			6
3	E-FIN	Finansije	O	3	2			7
4	E-POP	Poslovno pravo	O	2	2			5
5	E-PRE	Preduzetnička ekonomija	O	2	2			5
6	E-MLJR	Menadžment ljudskih resursa	O			3	2	7
7	E-MĐE	Međunarodna ekonomija	O			3	2	7
8	E-IST	Istraživanje tržišta	O			2	2	6
9	E-EJ2	Engleski jezik 2	O			2	1	6
10	E-PR1	Praksa 1	O			-	3	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS			22	20		60
3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-STM	Strategijski menadžment	O	2	2			6
2	E-MĐP	Međunarodno poslovanje	O	2	2			6
3	E-FIM	Finansijski menadžment	O	3	2			6
4	E-MJF	Monetarne i javne finansije	O	2	2			6
5	E-REV	Revizija	O	2	2			6
6	E-DIE	Digitalna ekonomija	O			3	2	7
7	E-UPP	Upravljanje projektima	O			3	2	7
8	E-BAM	Bankarski menadžment	O			2	2	6
9	E-PVP	Procjena vrijednosti preduzeća	O			2	2	6
10	E-PR2	Praksa 2	O			-	3	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS			21	21		60
4. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-BIP	Biznis plan	O	3	2			7
2	E-DIM	Digitalni marketing	O	2	2			6
3	E-KOU	Korporativno upravljanje	O	3	2			7
4	E-PPR	Poslovno pregovaranje	O	2	2			6
5	E-PR3	Praksa 3	O	-	3			4
6	E-EKD	Ekonomska diplomatija	O			3	2	6
7	E-OSG	Osiguranje	O			3	2	6
8	E-MFR	Menadžment finansijskih rizika	O			3	2	6
9	E-MĐB	Međunarodno bankarstvo	O			3	2	6
10	E-DIPL	Završni rad - diplomski rad	O	-	-	-	-	6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS			21	20		60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Finansije i bankarstvo – 2020/2021.](#) Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.2.1.10 Nastavni plan i program – Finansije i bankarstvo – 180 ECTS od 2020/2021. akademske godine

U tabeli 22 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Finansije i bankarstvo u obimu od 180 ECTS bodova. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za studijski program Finansije i bankarstvo – 180 ECTS sadrži 30 obaveznih predmeta.

Tabela 22. Nastavni plan i program – Finansije i bankarstvo – 180 ECTS – 2020/2021.

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-POM	Poslovna matematika	O	2	2			6
2	E-OSE	Osnove ekonomije	O	2	2			6
3	E-SOC	Sociologija	O	2	1			5
4	E-INF	Informatika	O	2	2			6
5	E-RAČ	Računovodstvo	O	3	2			7
6	E-MIE	Mikroekonomija	O			3	2	7
7	E-PEK	Poslovna etika i komunikacija	O			2	1	5
8	E-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
9	E-POS	Poslovna statistika	O			3	2	6
10	E-EJ1	Engleski jezik 1	O			2	1	6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		20		20		60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MAE	Makroekonomija	O	3	2			7
2	E-MAR	Marketing	O	2	2			6
3	E-FIN	Finansije	O	3	2			7
4	E-POP	Poslovno pravo	O	2	2			5
5	E-PRE	Preduzetnička ekonomija	O	2	2			5
6	E-MLJR	Menadžment ljudskih resursa	O			3	2	7
7	E-MĐE	Međunarodna ekonomija	O			3	2	7
8	E-IST	Istraživanje tržišta	O			2	2	6
9	E-EJ2	Engleski jezik 2	O			2	1	6
10	E-PR1	Praksa 1	O			-	3	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		22		20		60
3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-STM	Strategijski menadžment	O	2	2			6
2	E-MĐP	Međunarodno poslovanje	O	2	2			6
3	E-FIM	Finansijski menadžment	O	3	2			6
4	E-MJF	Monetarne i javne finansije	O	2	2			6
5	E-REV	Revizija	O	2	2			6
6	E-DIE	Digitalna ekonomija	O			3	2	7
7	E-UPP	Upravljanje projektima	O			3	2	7
8	E-BAM	Bankarski menadžment	O			2	2	6
9	E-PVP	Procjena vrijednosti preduzeća	O			2	2	6
10	E-PR2	Praksa 2	O			-	3	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		21		21		60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Finansije i bankarstvo 2020/2021](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.2.1.11 Nastavni plan i program – Finansije i bankarstvo – 240 ECTS do 2020/2021. akademske godine

U tabeli 23 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Finansije i bankarstvo u obimu od 240 ECTS bodova, prije usvojenih izmjena. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 41 obavezni predmet i završni (diplomski) rad.

Tabela 23. Nastavni plan i program – Finansije i bankarstvo – 240 ECTS – do 2020/2021.

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-POM	Poslovna matematika	O	2	2			6
2	E-OSE	Osnovi ekonomije	O	2	2			6
3	E-POI	Poslovna informatika	O	2	3			7
4	E-RAČ	Računovodstvo	O	2	3			7
5	E-EJ1	Engleski jezik I	O	2	2	2	2	7
6	E-MIE	Mikroekonomija	O			2	2	6
7	E-POS	Poslovna statistika	O			2	3	7
8	E-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
9	E-SOC	Sociologija	O			2	1	5
10	E-PR1	Praksa I	O			2		3
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		22		22		60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	3. semestar		4. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MAR	Marketing	O	2	2	-	-	6
2	E-MAE	Makroekonomija	O	2	2	-	-	6
3	E-KEK	Kultura, etika i komunikacije	O	2	2	-	-	6
4	E-MLJR	Menadžment ljudskih resursa	O	2	2	-	-	6
5	E-PP1	Poslovno pravo 1	O	2	1	-	-	4
6	E-PP2	Poslovno pravo 2	O	-	-	2	1	4
7	E-EJ2	Engleski jezik II	O	2	2	2	2	7
8	E-PFI	Poslovne finansije	O	-	-	2	2	6
9	E-MDE	Međunarodna ekonomija	O	-	-	2	2	6
10	E-IST	Istraživanje tržišta	O	-	-	2	2	6
11	E-PR2	Praksa II	O		-	-	2	3
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		23		21		60
3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	5. semestar		6. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-STR	Strateški menadžment	O	2	2			6
2	E-ODL	Odlučivanje u menadžmentu	O	2	2			6
3	E-PRJ	Upravljanje projektima	O	2	2			6
4	E-MON	Monetarna ekonomija	O	2	1			5
5	E-FM1	Finansijski menadžment	O	2	2			6
6	E-AKR	Analiza, kontrola i revizija poslovanja	O	2	2			6

7	E-BAN	Menadžment bankarstva	O			2	2	6
8	E-JFI	Javne finansije	O			2	1	5
9	E-UPM	Upravljanje marketingom	O			2	2	6
10	E-MDP	Međunarodno poslovanje	O			2	2	6
11	E-PR3	Praksa III	O			-	2	2
		UKUPNO časova sedmično/ECTS				23	17	60
4. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	7. semestar		8. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MFR	Menadžment finansijskih rizika	O	3	2			6
2	E-EOI	Ekonomski odnosi sa inostranstvom	O	3	2			6
3	E-KOU	Korporativno upravljanje	O	3	2			6
4	E-MLO	Marketing logistika	O	3	2			6
5	E-INS	Menadžment informacionih sistema	O			2	3	6
6	E-PVP	Procjena vrijednosti preduzeća	O			3	2	6
7	E-MFB	Marketing u finansijama i bankarstvu	O			3	2	6
8	E-MDB	Međunarodno bankarstvo	O			3	2	6
9	E-OSG	Menadžment osiguranja	O			3	2	6
	E-DIPL	Završni rad - diplomski rad	O					6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS				20	25	60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Ekonomski fakultet](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.2.1.12 Nastavni plan i program – Finansije i bankarstvo – 180 ECTS do 2020/2021. akademske godine

U tabeli 24 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Finansije i bankarstvo u obimu od 180 ECTS bodova, prije usvojenih izmjena. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 32 obavezna predmeta.

Tabela 24. Nastavni plan i program – Finansije i bankarstvo – 180 ECTS – do 2020/2021.

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-POM	Poslovna matematika	O	2	2			6
2	E-OSE	Osnovi ekonomije	O	2	2			6
3	E-POI	Poslovna informatika	O	2	3			7
4	E-RAČ	Računovodstvo	O	2	3			7
5	E-EJ1	Engleski jezik I	O	2	2	2	2	7
6	E-MIE	Mikroekonomija	O			2	2	6
7	E-POS	Poslovna statistika	O			2	3	7
8	E-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
9	E-SOC	Sociologija	O			2	1	5
10	E-PR1	Praksa I	O			2		3
		UKUPNO časova sedmično/ECTS				22	22	60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	3. semestar		4. semestar		ECTS
				P	V	P	V	

1	E-MAR	Marketing	O	2	2	-	-	6
2	E-MAE	Makroekonomija	O	2	2	-	-	6
3	E-KEK	Kultura, etika i komunikacije	O	2	2	-	-	6
4	E-MLJR	Menadžment ljudskih resursa	O	2	2	-	-	6
5	E-PP1	Poslovno pravo 1	O	2	1	-	-	4
6	E-PP2	Poslovno pravo 2	O	-	-	2	1	4
7	E-EJ2	Engleski jezik II	O	2	2	2	2	7
8	E-PFI	Poslovne finansije	O	-	-	2	2	6
9	E-MDE	Međunarodna ekonomija	O	-	-	2	2	6
10	E-IST	Istraživanje tržišta	O	-	-	2	2	6
11	E-PR2	Praksa II	O	-	-	-	2	3
UKUPNO časova sedmično/ECTS				23	21			60
3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	5. semestar		6. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-STR	Strateški menadžment	O	2	2			6
2	E-ODL	Odlučivanje u menadžmentu	O	2	2			6
3	E-PRJ	Upravljanje projektima	O	2	2			6
4	E-MON	Monetarna ekonomija	O	2	1			5
5	E-FM1	Finansijski menadžment	O	2	2			6
6	E-AKR	Analiza, kontrola i revizija poslovanja	O	2	2			6
7	E-BAN	Menadžment bankarstva	O			2	2	6
8	E-JFI	Javne finansije	O			2	1	5
9	E-UPM	Upravljanje marketingom	O			2	2	6
10	E-MDP	Međunarodno poslovanje	O			2	2	6
11	E-PR3	Praksa III	O			-	2	2
UKUPNO časova sedmično/ECTS				23	17			60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Ekonomski fakultet](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.2.2 Finansije i bankarstvo – II ciklus studija

U tabeli 25 prikazan je naziv, vrsta studija, model studiranja, izlazno akademsko zvanje, dužina trajanja, način izvođenja studija i uslovi za upis studijskog programa Finansije i bankarstvo na drugom ciklusu studija.

Tabela 25. Studijski program Finansije i bankarstvo– 300 ECTS bodova.

Naziv studijskog programa:	Finansije i bankarstvo
Vrsta studija:	Akademске studije drugog ciklusa
Model studijskog programa:	4+1
Obim studija (ECTS bodova):	60 ECTS
Akademsko zvanje:	Master ekonomije – 300 ECTS
Dužina trajanja studija:	1 školska godina (2 semestra)
Način izvođenja studija:	Redovan studij
Uslovi za upis na studijskih program:	završen prvi ciklus studija u obimu 240 ECTS

Studijski program Finansije i bankarstvo drugog ciklusa studija akademskih studija PIM univerziteta razvijen je i predložen u skladu sa Pravilnikom o izradi, predlaganju i usvajanju studijskih programa.

Studijski program finansije i bankarstvo drugog ciklusa akademskih studija Ekonomskog fakulteta PIM univerziteta predstavlja jedan od najaktuelnijih programa iz oblasti ekonomije. Studijski program je sastavljen saglasno osnovnim zadacima i ciljevima Ekonomskog fakulteta PIM Univerziteta kao jedinstvene visokoškolske ustanove iz dotične ekonomske oblasti.

Studijski program je koncipiran u skladu sa svjetskim stremljenjima iz oblasti finansija (*finansijski inženjering, međunarodne finansije, upravljanje profitom i likvidnošću*) i oblasti bankarstva (*investiciono bankarstvo*). Veliki interes studenata za dotični studijski program ukazuje na to da je isti atraktivan i prepoznatljiv sa aspekta finansijske i bankarske profesije.

Studijskim programom se obezbeđuje sticanje kompetentnog znanja neophodnog za ekonomiste koji treba da rade u finansijskim institucijama, finansijskim sektorima kompanija, bankarskim institucijama, finansijskim berzama i brokersko-dilerskim kućama. Ovim studijskim programom potvrđuje se društvena opravdanost i korisnost studiranja ove naučne oblasti, sa posebnim usmjerenjem na poslovne finansije i poslovno bankarstvo.

Realizacija studijskog programa je jasno i nedvosmisleno formulisana, uz očekivanje da će studenti po završetku drugog ciklusa studija steći znanje i biti osposobljeni da se aktivno uključi u oblast finansija, bankarstva i berzanskog poslovanja.

Studijski program finansije i bankarstvo na drugom ciklusu studija koncipiran je na savremeni osnovama i usklađen sa programima brojnih renomiranih visokoškolskih ustanova iz okruženja i Evropskog obrazovnog prostora. Za svaku nastavnu disciplinu nudimo bogat izbor literature, domaćih i stranih autora.

S obzirom da je program kompatibilan sa programima domaćih i inostranih visokoškolskih ustanova, moguća je horizontalna i vertikalna prohodnost studenata. To znači da studenti mogu prelaziti na drugi ciklus studija finansija i bankarstva bilo gdje u zemlji i okruženju ili Evropi (horizontalna), a vertikalna prohodnost znači da se mogu upisati na doktorske studije ekonomije i finansija u zemlji ili Evropi.

4.2.2.2.1 Ciljevi studijskog programa

Studijski program Finansije i bankarstvo drugog ciklusa studija akademskog studija Ekonomskog fakulteta, Univerziteta PIM omogućava produblјivanje do sada stečenih znanja

time što se ostavlja sloboda studentu da shodno svojim željama i ambicijama izgradi svoj profesionalni profil kroz izborpredmeta iz izbornih blokova. Na ovom nivou obrazovanja se već može računati na to da student (*posebno oni koji su u radnom odnosu*) zna kakvo će mu biti profesionalno opredjeljenje. Program omogućava izučavanje savremenih trendova u oblasti finansija.

U okviru studijskog programa posebno će se ovladati akademskim vještinama vezanim za upravljanje investicijama, monetarnu politiku Evropske unije, međunarodne finansije, finansijsko restrukturiranje preduzeća, upravljanje ličnim finansijama, profitom i likvidnošću. Cilj ovog studijskog programa jeste da razvije kreativnu sposobnost, kao i praktične vještine kod studenata da bi efikasnije obavljali ovaj deo ekonomske profesije.

Nastavne discipline ovoga programa omogućavaju ne samo produblјivanje već i širenje znanja uvođenjem takvih disciplina koje nije bilo cjelishodno izučavati na prethodnom nivou obrazovanja pošto se traže ozbilјna predznanja.

Obrazovanjem na ovom nivou želimo implicitno istaći i uvjeriti studente da smo duboko zagazili u eru znanja koja podrazumijeva promjenu konteksta i paradigme poslovanja i u krajnjoj instanci i promjenu osnove za stvaranje i očuvanje finansijske stabilnosti i konkurentnosti organizacije.

4.2.2.2.2 Ishod procesa učenja - kompetencije studenata sa završenim master studijem

Studenti koji završe drugi ciklus studija akademskog studija studijskog programa Finansije i bankarstvo Ekonomskog fakulteta PIM univerziteta postaju ekonomski stručnjaci koji su

Po završetku studija, studenti će ovladati teorijskom i praktičnom problematikom koju će moći primjeniti u bankama, preduzetničkim kompanijama, brokersko- dilerskim društvima i javnoj upravi.

Uvažavanjem teorijskih, naučnih i praktičnih znanja iz oblasti finansija i bankarstva studenti će biti osposobljeni za analizu i sintezu, kao i za stvaranje profesionalnog mišljenja iz oblasti monetarnih finansija, poslovnih finansija i bankarskih finansija. Spoznajom navedenih metodoloških znanja koja su vezana za navedene oblasti studenti će biti osposobljeni i za praktičnu, odnosno operativnu primjenu stečenih znanja.

Završetkom drugog ciklusa studijskog programa finansije i bankarstvo studentu se izdaje diploma kojom se potvrđuje završetak studija i sticanje akademskog naziva – master ekonomije 300 ECTS bodova.

Stečena aktuelna i naučno osnovana znanja i vještine treba da omoguće efikasno upravljanje procesima toka novca u finansijskim i nefinansijskim sistemima, kao i drugim oblastima u kojima se ostvaruje izuzetno dinamičan rast i razvoj.

- osposobljenost studenata za nastavak studija i bavljenje naučno-istraživačkim radom;
- osposobljeni da koriste savremena naučna dostignuća na polju fiskalnih i poslovnih finansija, investicionog bankarstva, investicionih savjetnika i menadžmenta.
- osposobljenost da vladaju teorijskom i praktičnom problematikom koju će moći primjeniti u bankama, preduzetničkim kompanijama, brokersko-dilerskim društvima i javnoj upravi;
- osposobljeni za analizu i sintezu, kao i za stvaranje profesionalnog mišljenja iz oblasti monetarnih finansija, poslovnih finansija i bankarskih finansija;
- osposobljeni za preuzimanje aktivne uloge u radu međunarodnih institucija, sa aspekta arbitraže, trgovine i finansija;
- osposobljenost za praćenje novih tendencija oblasti finansija i bankarstva, odnosno stručne literature na domaćem i engleskom jeziku.

Matrica ishoda učenja se može predstaviti na sljedeći način:

Studijski program		ISHODI UČENJA					
		Stručne kompetencije i sposobnosti					
		1	2	3	4	5	6
	Predmeti						
PRVA GODINA	Metode finansijskog inženjeringa		x	x	x	x	x
	Moderno investiciono bankarstvo		x	x	x	x	x
	Upravljanje profitom		x		x	x	
	Lične finansije		x		x	x	
	Međunarodne finansije		x	x	x	x	
	Metodologija NIR	x					x
	Krizni menadžment		x	x		x	

4.2.2.2.2.3 Struktura studijskog programa

Studijski program Finansije i bankarstvo drugog ciklusa akademskih studija organizuje se u jednogodišnjem trajanju (2 semestra) a vrednuje sa 60 ECTS. Ovaj program je namijenjen studentima koji imaju završen četvorogodišnji studij prvog ciklusa (240 ECTS). Studijski program se sastoji od 7 predmeta i obaveznog završnog rada. Pomenute predmete čine

obavezni predmeti i dvije vrste izbornih predmeta. Izborni predmeti su klasifikovani u dvije grupe: izborne predmete studijskog programa i ostale izborne predmete.

Student oblikuje svoj akademski profil putem obiju grupa izbornih predmeta, s tim što iz grupe izbornih predmeta studijskog programa bira 3 predmeta a iz ostalih izbornih grupa 2. Izborni predmeti koji spadaju u grupu ostalih izbornih predmeta na raspolaganju su studentima drugog ciklusa studija studijskih programa Menadžment, Finansije i bankarstvo, Marketing i Ekonomska diplomatija. Grupu izbornih predmeta studijskog programa čini 5 predmeta, od kojih studenti biraju 3, a grupu ostalih izbornih predmeta čini 8 predmeta od kojih studenti biraju 2.

U toku trajanja predavanja student može da definiše temu za master rad. Rad na seminarskim i projektnim zadacima u okviru obaveznih i izbornih predmeta u oba semestra, omogućava studentima da putem praktičnog rada i istraživanja izvrše primjenu naučnih metoda i postupaka na konkretne probleme iz prakse, na osnovu čega vrše povezivanje znanja iz različitih oblasti studija i konačno razrađenu tematiku oblikuju u završnom radu. Nastava na drugom ciklusu studija programa Finansija i bankarstva interaktivnog je karaktera, osmišljena kao rad u oblikovanim malim grupama koje su dalje podijeljene na istraživačke timove, čime se podstiče kreativnosti studenata i primjena stečenih znanja. Kvalitet nastavnog procesa obezbjeđuje se kroz primjenu princip podučavanje – učenje – samostalno učenje kroz:

- Podučavanje: predavanja,
- Učenje: izvođenje praktičnih vježbi, po principu studije slučaja (engl. case study), izrada i prezentacija eseja koji su osnova za organizaciju debatnih krugova, rješavanje konkretnih slučajeva u okviru vježbi u timskom okruženju (stalni timovi sa svojim vođom, zastupnikom (prezenterom) i sekretarom),
- Samostalno učenje: priprema samostalnih seminarskih radova i priprema kolokvijuma.

4.2.2.2.4 Kurikulum

Kurikulum studijskog programa sadrži listu obaveznih i izbornih predmeta, uz koju su dati podaci o predviđenom sedmičnom broju časova za pojedine aktivnosti, bodovna vrijednost svakog predmeta i bodovna vrijednost završnog rada (tabela 26).

Tabela 26. Lista predmeta – Finansije i bankarstvo 300 ECTS

r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-FIŽ	Metode finansijskog inženjeringa	O	2	2			6
2	E-INB	Moderno investiciono bankarstvo	O	2	2			6
3		Izborni predmet smjera	IS	2	2			6
4		Izborni predmet smjera	IS	2	2			6
5		Izborni predmet smjera	IS	2	2			5
6		Ostali izborni predmeti	IO			2	2	6
7		Ostali izborni predmeti	IO			2	2	5
	E-MAST	Završni - master rad	O			16		20
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		20		24		60

Legenda: O - obavezan predmet; IS - izborni predmet studijskog programa, IO - ostali izborni predmeti

r.b.	šifra	Izborni predmet studijskog programa Finansije i bankarstvo:
1	E-MPE	Monetarna politika EU
2	E-MDF	Međunarodne finansije
3	E-UPR	Upravljanje profitom
4	E-LIF	Lične finansije
5	E-ULI	Upravljanje likvidnošću
r.b.	šifra	Ostali izborni predmeti:
1	E-NIR	Metodologija NIR
2	E-RES	Restrukturiranje preduzeća
3	E-VIR	Virtualna ekonomija
4	E-KRZ	Krizni menadžment
5	E-SIM	Menadžerske simulacione igre
6	E-KLS	Klasteri i konkurentnost
7	E-PPR	Poslovno pregovaranje
8	E-KOM	Kompenzacioni menadžment

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Finansije i bankarstvo_300 ECTS](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.3 Studijski program Marketing

U modernom i dinamičnom tržišnom okruženju 21. vijeka, kada znanje sve više postaje ključ uspeha i moći, a zaposleni najvažniji resurs, ova oblast zauzima fundamentalno mjesto. Pojedinci koji su kompetentni, stručni i spremni za nove poslovne izazove, prilagođavanje i imaju proaktivan odnos prema upravljanju poslovnim događajima, predstavljaju značajan kadrovski resurs za najširi segment poslovnih subjekata.

Program je namijenjen studentima koji žele aktivno da učestvuju u procesima poslovnog odlučivanja i upravljanja poslovnim sistemima u dinamičnom tržišnom ambijentu, kako na lokalnom, tako i na regionalnom i globalnom nivou, ali i onima koji žele da pokrenu i unaprijede svoje poslovanje. Uspješnim završetkom određenog nivoa akademskih studija studenti mogu da primjenjuju stečena znanja, principe i praksu upravljanja znanjem i procesima u organizacijama i utiču na produktivnost i kvalitet poslovanja u najširem segmentu institucija javnog i privatnog sektora.

Studije su planirane po modelu: 4+1 ili 3+1+1. Studenti sa završenim prvim ciklusom studija (tri i četiri godine, 180 ECTS i 240 ECTS bodova) mogu u timovima i samostalno obavljati poslove u struci za koju su obrazovani.

Drugi ciklus studija dopunjuje stručna znanja, ali i priprema kandidate za nastavak školovanja na doktorskim studijama i bavljenje naučno-istraživačkim radom i vrednovan je sa 60 ECTS kredita.

Studijski program Marketing pripada naučnoj oblasti društvenih nauka, a izlazna zvanja, u skladu sa Zakonom o zvanjima koja se stiču završetkom visokog obrazovanja, prikazana su u tabeli 12.

Senat Univerziteta PIM je svojim odlukama br. S-115/20 od 27.08.2020. i br. S-128/20 od 25.09.2020. donio odluke o izmjenama i dopunama nastavnih planova i programa za studijski program Menadžment, koji su počeli da se primjenjuju od akademske 2020/2021. godine.

4.2.2.3.1 Marketing – I ciklus studija

4.2.2.3.1.1 Ciljevi studjskog programa

Cilj studija je osposobiti studente za različite poslove visokog nivoa složenosti iz oblasti poslovne ekonomije, menadžmenta i nadograditi tu osposobljenost specifičnim znanjem iz oblasti marketinga.

Cilj studijskog programa marketing je da studenti steknu menadžerska ekonomska znanja, kao i konkretna, teorijska i praktična specijalizovana znanja iz oblasti marketinga i na taj su način budu osposobljeni za obavljanje najsloženijih marketinških poslova u subjektima privrednih i vanprivrednih djelatnosti, naročito onih koja se nalaze na najvišem nivou menadžmenta.

4.2.2.3.1.2 Ishodi procesa učenja na studijskom programu

Studijski program marketing koncipiran je tako da studentu pruži mogućnost sticanja opštih kompetencija koje mu omogućavaju rješavanje kompleksnih zadataka iz oblasti tržišnog komuniciranja, istraživanja tržišta, reklame, distribucije i prodaje. Po završetku studijskog programa, studenti će posjedovati kompetencije koje se odnose na sposobnost rješavanja problema, planiranja i organizovanja, sposobnost samostalnog i timskog rada, sposobnost usmene i pismene komunikacije, sposobnost primjene znanja u praksi, odnosno, biće osposobljeni da:

1 Spoznaju i razumiju savremena kretanja u menadžmentu i donose poslovne odluke, razvijaju i primjenjuju strategije;

2 Primjene tehnike planiranja, principe organizacije preduzeća ili institucije, definišu ciljeve i politike preduzeća ili organizacije, sprovedu metode kontrole;

3 Izvrše analizu okruženja i resursa preduzeća ili organizacije;

4 Razumiju značaj i primjene etičke kodekse u poslovanju i poslovnoj komunikaciji, kao i da shvate značaj marketing komunikacija;

5 Pokaže vještinu u prezentaciji, komunikaciji, istraživanju i detaljnoj analizi i rješavanju problema;

6 Koriste savremenu informacionu tehnologiju u poslovne svrhe;

Studenti će posjedovati i specifične, stručne kompetencije iz domena marketinga, odnosno biće osposobljeni da:

A. Spoznaju i razumiju kompleksnost i značaj marketinga i upravljanja marketingom;

B. Vladaju teorijskim i praktičnim znanjima iz analize i istraživanja tržišta, formiranja ponude, predviđanja ponašanja potrošača, kanala distribucije, priprema za uspješno marketinško komuniciranje;

C. Identifikuju ključne probleme u procesu pripreme sopstvenih aktivnosti za pozicioniranje proizvoda ili usluge na tržištu;

D. Povezuju teorijske sa praktičnim aspektima u upravljanju destinacijama na domaćem i stranom tržištu, stvaranju imidža destinacije, upravljanju ljudskim resursima i uslužnim ambijentom i rezultatom;

E. Definišu optimalne marketing strategije nastupa na tržištu koje će dati pozitivne efekte u poslovanju kako proizvodnim i uslužnim organizacijama, malim i srednjim preduzećima, tako i velikim međunarodnim kompanijama;

Povezanost ishoda učenja pojedinačnih predmeta sa ishodima studijskog programa prikazana je u tabeli 27 matricom ishoda učenja.

Tabela 27. Matrica ishoda za studijski program Marketing

Studijski program Predmeti		ISHODI UČENJA											
		Opšte kompetencije i sposobnosti						Stručne kompetencije i sposobnosti					
		1	2	3	4	5	6	A	B	C	D	E	
PRVA GODINA	Poslovna matematika		x	x		x							
	Osnove ekonomije		x	x				x	x				
	Sociologija	x			x	x							
	Informatika			x	x		x		x				
	Računovodstvo		x	x		x							
	Mikroekonomija		x	x					x				
	Poslovna etika i komunikacije					x	x		x		x		
	Osnove menadžmenta	x	x		x	x							
	Poslovna statistika		x	x				x					
Engleski jezik 1					x	x		x		x			
DRUGA GODINA	Makroekonomija		x	x					x		x		
	Marketing		x			x			x				
	Finansije		x	x					x				
	Poslovno pravo		x	x									
	Preduzetnička ekonomija		x	x									
	Menadžment ljudskih resursa	x				x							
	Međunarodna ekonomija							x	x	x	x		
	Istraživanje tržišta			x	x								
	Engleski jezik 2					x	x		x		x		
Praksa 1	x	x	x	x	x	x							
TREĆA GODINA	Strategijski menadžment	x		x					x	x			
	Međunarodno poslovanje										x	x	
	Finansijski menadžment	x	x	x									x
	Marketinško komuniciranje								x	x	x	x	x
	Upravljanje marketingom							x	x	x	x	x	
	Digitalna ekonomija					x	x				x	x	
	Upravljanje projektima	x	x	x				x	x				
	Ponašanje potrošača								x	x	x		
	Međunarodni marketing	x			x			x		x	x	x	
Praksa 2		x	x	x		x	x	x	x				

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022.

ČETVRTA GODINA	Biznis plan		x	x	x			x	x	x		
	Digitalni marketing		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Korporativno upravljanje	x	x	x				x		x		
	Poslovno pregovaranje					x					x	x
	Praksa 3	x	x	x	x	x	x		x	x		
	Ekonomska diplomatija										x	x
	Osiguranje		x					x				
	Odnosi s javnošću								x	x	x	x
	Marketing logistika	x	x	x			x	x	x	x	x	
	Diplomski rad	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

4.2.2.3.1.3 Uslovi za upis na studijski program

Uslov za upis prvog ciklusa studija menadžmenta je završena četverogodišnja srednja škola. Klasifikacija i izbor kandidata za upis vrši se na osnovu postignutnog uspjeha u srednjem obrazovanju.

Student koji je započeo studij po akreditovanom planu na drugom fakultetu može da se upiše na odgovarajuću godinu studija prvog ciklusa. Prelazak studenta sa drugog studijskog programa i/ili druge visokoškolske ustanove na studijski program Marketing, Ekonomskog fakulteta Univerziteta PIM, regulisan je [Zakonom o visokom obrazovanju](#), [Statutom Univerziteta](#), [Pravilnikom o organizovanju obrazovnog rada](#) i [Pravilnikom o mobilnosti studenata i prenosu ECTS bodova \(Prilog 46\)](#).

4.2.2.3.1.4 Način izvođenja studija

Rad studenata prati se kontinuirano tokom čitavog semestra na sljedeći način:

- redovno prisustvovanje na nastavi;
- procjena aktivnog učestvovanja u nastavi;
- ulazni/izlazni kolokvijum;
- izrada seminarškog/praktičnog rada;
- tematske provjere;
- procjenjivanje urađenih planskih zadataka prema programu predmeta, itd.

Kroz ove sadržaje student sakuplja bodove koji su predviđeni za pojedine aktivnosti, u skladu sa nastavnim programom za svaki pojedini predmet. Za pokazano znanje i aktivnost studenti se ocjenjuju prema Zakonu o visokom obrazovanju, Statutu Univerziteta, Pravilniku o organizaciji obrazovnog rada i Pravilniku o ocjenjivanju studenata. Na početku školske godine predmetni nastavnik upoznaje studente sa pravilima: načinom i oblicima rada i brojem bodova koje donose pojedine aktivnosti.

4.2.2.3.1.5 Studentska praksa

U toku prvog ciklusa studija studijskog programa Marketing, predviđeno je obavljanje studentske prakse u drugoj, trećoj i četvrtoj godini studija. Praksa se obavlja u odgovarajućoj stručnoj ustanovi po izboru studenta, a pod supervizijom odgovornog nastavnika za predmet Praksa i podrazumijeva rad u okviru struke. Student je obavezan da priloži potvrdu u o obavljenju praksi, koju izdaje ustanova u kojoj je praksa obavljena.

4.2.2.3.1.6 Seminariski i diplomski radovi

Seminariski rad: zadaci predviđeni za individualni naučno-istraživački rad studenta (seminarski rad i slično) ravnomjerno se raspoređuju u toku semestra. Broj i vrsta seminariskih radova zavisi od programa obaveznih i izbornih predmeta. Ukupni obim ovih zadataka usaglašen je sa opterećenjem predviđenim na predmetu, saglasno ECTS kreditima.

Završni rad na prvom ciklusu: Na prvom ciklusu studija, obima 240 ECTS bodova, student obavezno radi diplomski rad nakon položenih ispita.

4.2.2.3.1.7 Bodovna vrijednost studijskog programa (ECTS bodovi)

U toku prvog i drugog ciklusa studija student u svakom semestru ostvaruje 30 bodova ili ECTS kredita. U toku prvog ciklusa (četvorogodišnji studij), student ostvaruje ukupno 180 ili 240 bodova (ECTS kredita).

4.2.2.3.1.8 Usklađenost sa studijskim programima u BiH i regionu

Studijski program Marketing usklađen je sa sličnim studijskim programima na sljedećim visokoobrazovnim institucijama u BiH i regionu:

- [Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci;](#)
- [Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu;](#)
- [Univerzitet u Granadi, Španija;](#)
- [Ekonomski fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ Mostar.](#)

4.2.2.3.1.9 Nastavni plan i program – Marketing – 240 ECTS od 2020/2021. akademske godine

U tabeli 28 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Marketing u obimu od 240 ECTS bodova. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 39 obaveznih predmeta i završni (diplomski) rad.

Tabela 28. Nastavni plan i program – Marketing – 240 ECTS – 2020/2021.

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-POM	Poslovna matematika	O	2	2			6
2	E-OSE	Osnove ekonomije	O	2	2			6
3	E-SOC	Sociologija	O	2	1			5
4	E-INF	Informatika	O	2	2			6
5	E-RAČ	Računovodstvo	O	3	2			7

Izještaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022.

6	E-MIE	Mikroekonomija	O			3	2	7
7	E-PEK	Poslovna etika i komunikacija	O			2	1	5
8	E-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
9	E-POS	Poslovna statistika	O			3	2	6
10	E-EJ1	Engleski jezik 1	O			2	1	6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS				20	20	60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	3. semestar		4. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MAE	Makroekonomija	O	3	2			7
2	E-MAR	Marketing	O	2	2			6
3	E-FIN	Finansije	O	3	2			7
4	E-POP	Poslovno pravo	O	2	2			5
5	E-PRE	Preduzetnička ekonomija	O	2	2			5
6	E-MLJR	Menadžment ljudskih resursa	O			3	2	7
7	E-MĐE	Međunarodna ekonomija	O			3	2	7
8	E-IST	Istraživanje tržišta	O			2	2	6
9	E-EJ2	Engleski jezik 2	O			2	1	6
10	E-PR1	Praksa 1	O			-	3	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS				22	20	60
3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	5. semestar		6. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-STM	Strategijski menadžment	O	2	2			6
2	E-MĐP	Međunarodno poslovanje	O	2	2			6
3	E-FIM	Finansijski menadžment	O	3	2			6
4	E-MKO	Marketinško komuniciranje	O	2	2			6
5	E-UPM	Upravljanje marketingom	O	2	2			6
6	E-DIE	Digitalna ekonomija	O			3	2	7
7	E-UPP	Upravljanje projektima	O			3	2	7
8	E-POT	Ponašanje potrošača	O			2	2	6
9	E-MĐM	Međunarodni marketing	O			2	2	6
10	E-PR2	Praksa 2	O			-	3	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS				21	21	60
4. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	7. semestar		8. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-BIP	Biznis plan	O	3	2			7
2	E-DIM	Digitalni marketing	O	2	2			6
3	E-KOU	Korporativno upravljanje	O	3	2			7
4	E-PPR	Poslovno pregovaranje	O	2	2			6
5	E-PR3	Praksa 3	O	-	3			4
6	E-EKD	Ekonomska diplomatija	O			3	2	6
7	E-OSG	Osiguranje	O			3	2	6
8	E-ODJ	Odnosi s javnošću	O			3	2	6
9	E-MLO	Marketing logistika	O			3	2	6
10	E-DIPL	Završni rad - diplomski rad	O	-	-	-	-	6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS				21	20	60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmet Marketing – 2020/2021](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.3.1.10 Nastavni plan i program – Marketing – 180 ECTS od 2020/2021. akademske godine

U tabeli 29 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Marketing u obimu od 180 ECTS bodova. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za studijski program Marketing – 180 ECTS sadrži 30 obaveznih predmeta.

Tabela 29. Nastavni plan i program – Marketing – 180 ECTS – 2020/2021.

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-POM	Poslovna matematika	O	2	2			6
2	E-OSE	Osnove ekonomije	O	2	2			6
3	E-SOC	Sociologija	O	2	1			5
4	E-INF	Informatika	O	2	2			6
5	E-RAČ	Računovodstvo	O	3	2			7
6	E-MIE	Mikroekonomija	O			3	2	7
7	E-PEK	Poslovna etika i komunikacija	O			2	1	5
8	E-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
9	E-POS	Poslovna statistika	O			3	2	6
10	E-EJ1	Engleski jezik 1	O			2	1	6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		20		20		60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	3. semestar		4. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MAE	Makroekonomija	O	3	2			7
2	E-MAR	Marketing	O	2	2			6
3	E-FIN	Finansije	O	3	2			7
4	E-POP	Poslovno pravo	O	2	2			5
5	E-PRE	Preduzetnička ekonomija	O	2	2			5
6	E-MLJR	Menadžment ljudskih resursa	O			3	2	7
7	E-MĐE	Međunarodna ekonomija	O			3	2	7
8	E-IST	Istraživanje tržišta	O			2	2	6
9	E-EJ2	Engleski jezik 2	O			2	1	6
10	E-PR1	Praksa 1	O			-	3	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		22		20		60
3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	5. semestar		6. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-STM	Strategijski menadžment	O	2	2			6
2	E-MĐP	Međunarodno poslovanje	O	2	2			6
3	E-FIM	Finansijski menadžment	O	3	2			6
4	E-MKO	Marketinško komuniciranje	O	2	2			6
5	E-UPM	Upravljanje marketingom	O	2	2			6
6	E-DIE	Digitalna ekonomija	O			3	2	7
7	E-UPP	Upravljanje projektima	O			3	2	7
8	E-POT	Ponašanje potrošača	O			2	2	6
9	E-MĐM	Međunarodni marketing	O			2	2	6
10	E-PR2	Praksa 2	O			-	3	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		21		21		60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Marketing 2020/2021](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.3.1.11 Nastavni plan i program - Marketing – 240 ECTS do 2020/2021. akademske godine

U tabeli 30 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Marketing u obimu od 240 ECTS bodova, prije usvojenih izmjena. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 41 obavezni predmet i završni (diplomski) rad.

Tabela 30. Nastavni plan i program – Marketing – 240 ECTS – do 2020/2021.

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-POM	Poslovna matematika	O	2	2			6
2	E-OSE	Osnovi ekonomije	O	2	2			6
3	E-POI	Poslovna informatika	O	2	3			7
4	E-RAČ	Računovodstvo	O	2	3			7
5	E-EJ1	Engleski jezik I	O	2	2	2	2	7
6	E-MIE	Mikroekonomija	O			2	2	6
7	E-POS	Poslovna statistika	O			2	3	7
8	E-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
9	E-SOC	Sociologija	O			2	1	5
10	E-PR1	Praksa I	O			2		3
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		22		22		60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	3. semestar		4. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MAR	Marketing	O	2	2	-	-	6
2	E-MAE	Makroekonomija	O	2	2	-	-	6
3	E-KEK	Kultura, etika i komunikacije	O	2	2	-	-	6
4	E-MLJR	Menadžment ljudskih resursa	O	2	2	-	-	6
5	E-PP1	Poslovno pravo 1	O	2	1	-	-	4
6	E-PP2	Poslovno pravo 2	O	-	-	2	1	4
7	E-EJ2	Engleski jezik II	O	2	2	2	2	7
8	E-PFI	Poslovne finansije	O	-	-	2	2	6
9	E-MDE	Međunarodna ekonomija	O	-	-	2	2	6
10	E-IST	Istraživanje tržišta	O	-	-	2	2	6
11	E-PR2	Praksa II	O		-	-	2	3
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		23		21		60
3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	5. semestar		6. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-ODL	Odlučivanje u menadžmentu	O	2	2			6
2	E-PRJ	Upravljanje projektima	O	2	2			6
3	E-STR	Strateški menadžment	O	2	2			6
4	E-MKO	Marketinško komuniciranje	O	2	2			6

5	E-PPO	Ponašanje potrošača	O	2	1			5
6	E-MDP	Međunarodno poslovanje	O			2	2	6
7	E-UPM	Upravljanje marketingom	O			2	2	6
8	E-ORP	Organizaciono ponašanje	O			2	2	6
9	E-MDM	Međunarodni marketing	O			2	2	6
10	E-USL	Menadžment usluga	O			2	1	5
11	E-PR3	Praksa III	O				2	2
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		22		18		60
4. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	7. semestar		8. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MFR	Menadžment finansijskih rizika	O	3	2			6
2	E-EOI	Ekonomski odnosi sa inostranstvom	O	3	2			6
3	E-KOU	Korporativno upravljanje	O	3	2			6
4	E-ODJ	Odnosi s javnošću	O	3	2			6
5	E-MLO	Marketing logistika	O	3	2			6
6	E-B2B	B2B marketing i elektronska trgovina	O			3	2	6
7	E-PLM	Politički marketing	O			3	2	6
8	E-INS	Menadžment informacionih sistema	O			2	3	6
9	E-MNO	Marketing neprofitnih organizacija	O			3	2	6
	E-DIPL	Završni rad - diplomski rad	O					6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		25		20		60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Ekonomski fakultet](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.3.1.12 Nastavni plan i program – Marketing – 180 ECTS do 2020/2021. akademske godine

U tabeli 31 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Marketing u obimu od 180 ECTS bodova, prije usvojenih izmjena. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 32 obavezna predmeta.

Tabela 31. Nastavni plan i program – Marketing – 180 ECTS – do 2020/2021.

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-POM	Poslovna matematika	O	2	2			6
2	E-OSE	Osnovi ekonomije	O	2	2			6
3	E-POI	Poslovna informatika	O	2	3			7
4	E-RAČ	Računovodstvo	O	2	3			7
5	E-EJ1	Engleski jezik I	O	2	2	2	2	7
6	E-MIE	Mikroekonomija	O			2	2	6
7	E-POS	Poslovna statistika	O			2	3	7
8	E-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
9	E-SOC	Sociologija	O			2	1	5

Izještaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022.

10	E-PR1	Praksa I	O			2		3
		UKUPNO časova sedmično/ECTS				22	22	60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	3. semestar		4. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MAR	Marketing	O	2	2	-	-	6
2	E-MAE	Makroekonomija	O	2	2	-	-	6
3	E-KEK	Kultura, etika i komunikacije	O	2	2	-	-	6
4	E-MLJR	Menadžment ljudskih resursa	O	2	2	-	-	6
5	E-PP1	Poslovno pravo 1	O	2	1	-	-	4
6	E-PP2	Poslovno pravo 2	O	-	-	2	1	4
7	E-EJ2	Engleski jezik II	O	2	2	2	2	7
8	E-PFI	Poslovne finansije	O	-	-	2	2	6
9	E-MDE	Međunarodna ekonomija	O	-	-	2	2	6
10	E-IST	Istraživanje tržišta	O	-	-	2	2	6
11	E-PR2	Praksa II	O		-	-	2	3
		UKUPNO časova sedmično/ECTS				23	21	60
3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	5. semestar		6. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-ODL	Odlučivanje u menadžmentu	O	2	2			6
2	E-PRJ	Upravljanje projektima	O	2	2			6
3	E-STR	Strateški menadžment	O	2	2			6
4	E-MKO	Marketinško komuniciranje	O	2	2			6
5	E-PPO	Ponašanje potrošača	O	2	1			5
6	E-MDP	Međunarodno poslovanje	O			2	2	6
7	E-UPM	Upravljanje marketingom	O			2	2	6
8	E-ORP	Organizaciono ponašanje	O			2	2	6
9	E-MDM	Međunarodni marketing	O			2	2	6
10	E-USL	Menadžment usluga	O			2	1	5
11	E-PR3	Praksa III	O				2	2
		UKUPNO časova sedmično/ECTS				22	18	60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Ekonomski fakultet](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.3.2 Marketing – II ciklus studija

U tabeli 32 prikazan je naziv, vrsta studija, model studiranja, izlazno akademsko zvanje, dužina trajanja, način izvođenja studija i uslovi za upis studijskog programa Marketingna drugom ciklusu studija.

Tabela 32. Studijski program Marketing– 300 ECTS bodova.

Naziv studijskog programa:	Marketing
Vrsta studija:	Akademске studije drugog ciklusa
Model studijskog programa:	4+1
Obim studija (ECTS bodova):	60 ECTS
Akademsko zvanje:	Master ekonomije – 300 ECTS
Dužina trajanja studija:	1 školska godina (2 semestra)
Način izvođenja studija:	Redovan studij
Uslovi za upis na studijskih program:	završen prvi ciklus studija u obimu 240 ECTS

Studijski program Marketing drugog ciklusa akademskog studija Ekonomskog fakulteta PIM univerziteta razvijen je i predložen u skladu sa Pravilnikom o izradi, predlaganju i usvajanju studijskih programa.

Svrshodnost drugog ciklusa studija menadžmenta ogleda se prvenstveno u izražavanju individualnih afiniteta pojedinaca. Pojedinci koji se opredijele za sticanje dodatnog znanja postaju fleksibilniji i prilagodljiviji u bremenu konstantnih promjena i time prije nalaze svoje mjesto u organizacionom okruženju. Drugim ciklusom studija ovog programa pomažemo studentima da ostvare svoja karijerna očekivanja u uslovima rizika u kojima živimo.

Znanja koja studenti stižu tokom drugog ciklusa studija menadžmenta kanališemo u različitim pravcima, a od studijskog programa očekujemo prvenstveno odgovore kakvo nam je liderstvo potrebno i koje karakteristike, znanja i vještine jedan budući organizator poslovanja mora da ima i stekne.

Pri tome naglašavamo aktuelnosti razvoja naučne i stručne misli u pravcu razvojnih mogućnosti društva i organizacije kao i organizacionih promjena. Osim navedenog, studijski program Marketingdaje težište različitim specifičnim oblastima menadžmenta, ali i učenju reagovanja lidera na krizne situacije, virtualno okruženje poslovanja, upravljanje sistemima nagrađivanja i kompenzacija, čime podjednako težište dajemo na organizacionu vještinu i neke varijable upravljanja ljudima i procesima.

Studijski program Marketingna drugom ciklusu studija koncipiran je na savremenim osnovama i usklađen je sa programima brojnih renomiranih visokoškolskih ustanova iz okruženja i Evropskog obrazovnog prostora.

S obzirom da je program kompatibilan sa programima domaćih i inostranih visokoškolskih ustanova, moguća je horizontalna i vertikalna prohodnost studenata. To znači da studenti mogu prelaziti na drugi ciklus studija menadžmenta bilo gdje u zemlji inostranstvu (*horizontalna*), a vertikalna prohodnost znači da se mogu upisati na doktorske studije ekonomije i menadžmenta u zemlji ili inostranstvu.

4.2.2.3.2.1 Ciljevi studijskog programa

Studijski program Marketing drugog ciklusa akademskog studija Ekonomskog fakulteta PIM univerziteta razvijen je i predložen u skladu s Pravilnikom o izradi, predlaganju i usvajanju studijskih programa. Svrha studijskog programa je obrazovanje stručnjaka za profesiju master marketinga u skladu sa potrebama društva. Studijski program je koncipiran tako da obezbjeđuje sticanje kompetencija u oblasti marketing upravljanja u preduzećima privrednog i vanprivrednog sektora, koje su društveno opravdane i korisne. Poseban značaj realizacije ovako koncipiranog studijskog programa nalazi se u školovanju master studenata akademskih studija drugog ciklusa koji posjeduju kompetentnost u evropskim okvirima. Marketing je poslovna filozofija uspješnih preduzeća, a marketinški stručnjaci znaju kako upravljati elementima marketinga za postizanje konkurentske prednosti. Oni razumiju potrebe i želje potrošača, te znaju kako oblikovati ponudu preduzeća i uspješno je realizovati na tržištu. Polaznici studijskog programa mogu se specijalizovati za brojna područja kojima je zajedničko obilježje izrazita dinamičnost i kreativnost koja traži vrlo motivisane, inovativne, predane i proaktivne buduće marketinške stručnjake. Studiranje na ovom studijskom programu uključuje sticanje znanja i vještina potrebnih za upoznavanje ponašanja potrošača, istraživanje njihovih potreba i želja, razvoj i oblikovanje proizvoda, usluga i ideja kojima će se uočene potrebe i želje uspješno zadovoljiti, određivanje politika cijena, analizu i odabir kanala prodaje i distribucije, te razvoj i primjenu integrirane marketinške komunikacije. Studijski program Marketing na drugom ciklusu studija koncipiran je na savremenim osnovama i usklađen sa programima brojnih renomiranih visokoškolskih ustanova iz okruženja i Evropskog obrazovnog prostora. S obzirom da je program kompatibilan sa programima domaćih i inostranih visokoškolskih ustanova, moguća je horizontalna i vertikalna prohodnost studenata. To znači da studenti mogu prelaziti na drugi ciklus studija

marketinga bilo gdje u zemlji i okruženju (horizontalna), a vertikalna prohodnost znači da se mogu upisati na doktorske studije marketinga u zemlji ili inostranstvu.

4.2.2.3.2.2 Ishod procesa učenja - kompetencije studenata sa završenim master studijem

Studenti koji završe drugi ciklus akademskih studija studijskog programa Marketing su kompetentni da rješavaju realne probleme u praksi kao i da nastave svoje školovanje na trećem ciklusu studija. Kompetencije uključuju:

- osposobljenost studenata za nastavak studija i bavljenje naučno-istraživačkim radom;
- sposobnosti kritičnog mišljenja, sposobnosti analize problema, sinteze rešenja kao i predviđanja ishoda odabranog rešenja sa svim njegovim pozitivnim i negativnim posljedicama;
- sposobnosti rukovođenja istraživanjem tržišta, proizvodnje i marketinga (“product” i “brand” menadžeri), analitike za područje cijena, menadžera prodaje i logistike, vođe klijenata u marketing agencijama, planera za zakup medija, stručnjaka za odnose s javnošću, vođenja internetskog ili marketinga događaja (“event marketing”);
- osposobljenost za rukovođenje marketing odeljenja, sektora u privrednim i neprivrednim poslovnim subjektima.
- osposobljenost za timski rad i primjenu visokih standarda profesionalne etike u domenu poslovanja preduzeća;
- Osposobljenost za praćenje novih tendencija u oblasti marketinga odnosno stručne literature na domaćem i engleskom jeziku.

Matrica ishoda učenja se može predstaviti na sljedeći način:

Studijski program		ISHODI UČENJA					
		Stručne kompetencije i sposobnosti					
Predmeti		1	2	3	4	5	6
PRVA GODINA	Upravljanje brendom		x	x	x	x	x
	Menadžment i marketing događaja (event management)		x	x	x	x	
	Menadžment prodaje		x	x	x	x	
	Upravljanje lancima snabdijevanja		x	x	x	x	
	Marketing malih i srednjih preduzeća		x	x	x	x	
	Metodologija NIR	x					x
	Krizni menadžment		x	x	x	x	

4.2.2.3.2.3 Struktura studijskog programa

Studijski program Marketing drugog ciklusa akademskih studija organizuje se u jednogodišnjem trajanju (2 semestra) i vrednuje sa 60 ECTS. Ovaj program je namijenjen studentima koji imaju završen četvorogodišnji studij prvog ciklusa (240 ECTS). Studijski program se sastoji od sedam predmeta i obaveznog završnog rada. Pomenute predmete čine obavezni predmeti i dvije vrste izbornih predmeta. Izborni predmeti su klasifikovani u dvije grupe: izborne predmete studijskog programa i ostale izborne predmete. Student oblikuje svoj akademski profil putem obiju grupa izbornih predmeta, s tim što iz grupe izbornih predmeta studijskog programa bira tri predmeta a iz ostalih izbornih grupa dva. Izborni predmeti koji spadaju u grupu ostalih izbornih predmeta na raspolaganju su studentima drugog ciklusa studija studijskih programa Menadžment, Finansije i bankarstvo, Marketing i Ekonomska diplomatija. Grupu izbornih predmeta studijskog programa čini pet predmeta, od kojih studenti biraju tri, a grupu ostalih izbornih predmeta čini osam predmeta od kojih studenti biraju dva. U toku trajanja predavanja student može da definiše temu za master rad. Rad na seminarskim i projektnim zadacima u okviru obaveznih i izbornih predmeta u oba semestra, omogućava studentima da putem praktičnog rada i istraživanja izvrše primjenu naučnih metoda i postupaka na konkretne probleme iz prakse, na osnovu čega vrše povezivanje znanja iz različitih oblasti studija i konačno razrađenu tematiku oblikuju u završnom radu. Nastava na drugom ciklusu studija studijskog programa Marketing interaktivnog je karaktera, osmišljena kao rad u oblikovanim malim grupama koje su dalje podijeljene na istraživačke timove, čime se podstiče kreativnosti studenata i primjena stečenih znanja. Kvalitet nastavnog procesa obezbjeđuje se kroz primjenu principa podučavanje – učenje – samostalno učenje kroz:

- Podučavanje: predavanja;
- Učenje: izvođenje praktičnih vježbi po principu studije slučaja (engl. case study), izrada i prezentacija eseja koji su osnova za organizaciju debatnih krugova, rješavanje konkretnih slučajeva u okviru vježbu u timskom okruženju (stalni timovi sa svojim vođom, zastupnikom (prezenterom) i sekretarom);
- Samostalno učenje: priprema samostalnih seminarskih radova i priprema kolokvijuma. Po završetku drugog ciklusa studija studijskog programa Marketing, student stiče akademsko zvanje master ekonomije – 300 ECTS bodova.

4.2.2.3.2.4 Kurikulum

Kurikulum studijskog programa sadrži listu obaveznih i izbornih predmeta, uz koju su dati podaci o predviđenom sedmičnom broju časova za pojedine aktivnosti, bodovnoj vrijednosti svakog predmeta i bodovnoj vrijednosti završnog rada. Nakon liste prikazan je silabus svakog predmeta koji sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, lista obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu (tabela 33).

Tabela 33. Lista predmeta – Marketing 300 ECTS

r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-BRE	Upravljanje brendom	O	2	2			6
2	E-EVE	Menadžment i marketing događaja (event management)	O	2	2			6
3		Izborni predmet studijskog programa	IS	2	2			6
4		Izborni predmet studijskog programa	IS	2	2			6
5		Izborni predmet studijskog programa	IS	2	2			5
6		Ostali izborni predmeti	IO			2	2	6
7		Ostali izborni predmeti	IO			2	2	5
	E-MAST	Završni - master rad	O			16		20
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		20		24		60

Legenda: O - obavezan predmet; IS - izborni predmet studijskog programa, IO - ostali izborni predmeti

r.b.	šifra	Izborni predmet studijskog programa Menadžment:
1	E-PRO	Menadžment prodaje
2	E-HOM	Holistički marketing
3	E-MIN	Marketing inženjering
4	E-LSN	Upravljanje lancima snabdijevanja
5	E-MMS	Marketing malih i srednjih preduzeća

r.b.	šifra	Ostali izborni predmeti:
1	E-NIR	Metodologija NIR
2	E-RES	Restrukturiranje preduzeća
3	E-VIR	Virtualna ekonomija
4	E-KRZ	Krizni menadžment
5	E-SIM	Menadžerske simulacione igre
6	E-KLS	Klasteri i konkurentnost
7	E-PPR	Poslovno pregovaranje
8	E-KOM	Kompenzacioni menadžment

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Marketing 300 ECTS](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.4 Studijski program Ekonomska diplomatija

U modernom i dinamičnom tržišnom okruženju 21. vijeka, kada znanje sve više postaje ključ uspjeha i moći, a zaposleni najvažniji resurs, ova oblast zauzima fundamentalno mjesto. Pojedinci koji su kompetentni, stručni i spremni za nove poslovne izazove, prilagođavanje i imaju proaktivan odnos prema upravljanju poslovnim događajima, predstavljaju značajan kadrovski resurs za najširi segment poslovnih subjekata.

Program je namijenjen studentima koji žele aktivno da učestvuju u procesima poslovnog odlučivanja i upravljanja poslovnim sistemima u dinamičnom tržišnom ambijentu, kako na lokalnom, tako i na regionalnom i globalnom nivou, ali i onima koji žele da pokrenu i unaprijede svoje poslovanje. Uspješnim završetkom određenog nivoa akademskih studija studenti mogu da primjenjuju stečena znanja, principe i praksu upravljanja znanjem i procesima u organizacijama i utiču na produktivnost i kvalitet poslovanja u najširem segmentu institucija javnog i privatnog sektora.

Studije su planirane po modelu: 4+1 ili 3+1+1. Studenti sa završenim prvim ciklusom studija (tri i četiri godine, 180 ECTS i 240 ECTS bodova) mogu u timovima i samostalno obavljati poslove u struci za koju su obrazovani.

Drugi ciklus studija dopunjuje stručna znanja, ali i priprema kandidate za nastavak školovanja na doktorskim studijama i bavljenje naučno-istraživačkim radom i vrednovan je sa 60 ECTS kredita.

Studijski program Ekonomska diplomatija pripada naučnoj oblasti društvenih nauka, a izlazna zvanja, u skladu sa Zakonom o zvanjima koja se stiču završetkom visokog obrazovanja, prikazana su u tabeli 12.

Senat Univerziteta PIM je svojim odlukama br. S-115/20 od 27.08.2020. i br. S-128/20 od 25.09.2020. donio odluke o izmjenama i dopunama nastavnih planova i programa za studijski program Ekonomska diplomatija, koji su počeli da se primjenjuju od akademske 2020/2021. godine.

4.2.2.4.1 Ekonomska diplomatija – I ciklus studija

4.2.2.4.1.1 Ciljevi studijskog programa

Cilj studija je osposobiti studente za različite poslove visokog nivoa složenosti iz oblasti poslovne ekonomije, menadžmenta i nadograditi tu osposobljenost specifičnim znanjem iz oblasti ekonomske diplomatije.

Ciljevi studijskog programa su usmjereni na sticanje osnovnih, teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz oblasti diplomatije uopšte, a posebno na sticanje znanja o ciljevima ekonomske diplomatije u svjetlu modernih međunarodnih ekonomskih odnosa; da se studentima omogući da steknu saznanja o najvećim međunarodnim i regionalnim institucijama, kanalima i metodama interakcije na bilateralnom, plurilateralnom, multilateralnom nivou; naročito saznanja potrebna za postizanje funkcije ekonomskog predstavljanja u inostranstvu iz perspektive pojedinca i u kontekstu regiona Zapadnog Balkana.

4.2.2.4.1.2 Ishodi procesa učenja na studijskom programu

Studijski program Ekonomska diplomatija koncipiran je tako da studentu pruži mogućnost sticanja opštih kompetencija koje mu omogućavaju rješavanje kompleksnih problema organizacije i menadžmenta suočenih sa interkulturalnim izazovima. Po završetku studijskog programa, studenti će posjedovati kompetencije koje se odnose na sposobnost rješavanja problema, planiranja i organizovanja, sposobnost samostalnog i timskog rada, sposobnost usmene i pismene komunikacije, sposobnost poslovnog pregovaranja, sposobnost primjene znanja u praksi, odnosno, biće osposobljeni da:

1. Spoznaju i razumiju savremena kretanja u menadžmentu i donose poslovne odluke, razvijaju i primjenjuju strategije;
2. Primijene tehnike planiranja, principe organizacije preduzeća ili institucije, definišu ciljeve i politike preduzeća ili organizacije, sprovedu metode kontrole;
3. Izvrše analizu okruženja i resursa preduzeća ili organizacije;
4. Razumiju značaj i primjene etičke kodekse u poslovanju i poslovnoj komunikaciji, kao i da shvate značaj marketing komunikacija;
5. Pokaže vještinu u prezentaciji, komunikaciji, istraživanju i detaljnoj analizi i rješavanju problema;
6. Koriste savremenu informacionu tehnologiju u poslovne svrhe;

Studenti će posjedovati i specifične, stručne kompetencije iz domena ekonomske diplomatije, odnosno biće osposobljeni da:

- A. Spoznaju i razumiju kompleksnost i dinamičnost savremenih međunarodnih ekonomskih i ekonomsko-pravnih odnosa;
- B. Vladaju teorijskim i praktičnim aspektima savremene ekonomske diplomatije i načinom unapređenja komunikacije u međunarodnim ekonomskim odnosima s ciljem ostvarivanja bolje pregovaračke pozicije za nacionalnu privredu i njene ekonomske rezultate;
- C. Identifikuju karakteristike, oblike i strategije savremene diplomatije i međunarodnog poslovanja;
- D. Povezuju teorijska sa praktičnim aspektima spoljnoekonomske politike u domenu pregovaranja i primjene međunarodnih sporazuma;
- E. Prepoznaju uloge glavnih aktera u međunarodnoj ekonomiji i spoljnotrgovinskom poslovanju na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou;

Povezanost ishoda učenja pojedinačnih predmeta sa ishodima studijskog programa prikazana je u tabeli 34 matricom ishoda učenja.

Tabela 34. Matrica ishoda za studijski program Ekonomska diplomatija

Studijski program Predmeti		ISHODI UČENJA										
		Opšte kompetencije i sposobnosti					Stručne kompetencije i sposobnosti					
		1	2	3	4	5	6	A	B	C	D	E
PRVA GODINA	Poslovna matematika		x	x		x						
	Osnove ekonomije		x	x				x	x			
	Sociologija	x			x	x						
	Informatika			x	x		x		x			
	Računovodstvo		x	x		x						
	Mikroekonomija		x	x					x			
	Poslovna etika i komunikacije					x	x		x		x	
	Osnove menadžmenta	x	x		x	x						
	Poslovna statistika		x	x				x				
	Engleski jezik 1					x	x		x		x	
DRUGA GODINA	Makroekonomija		x	x					x		x	
	Marketing		x			x			x			
	Finansije		x	x					x			
	Poslovno pravo		x	x								
	Preduzetnička ekonomija		x	x								
	Menadžment ljudskih resursa	x				x						
	Međunarodna ekonomija							x	x	x	x	
	Istraživanje tržišta			x	x							
	Engleski jezik 2					x	x		x		x	
	Praksa 1	x	x	x	x	x	x					
TREĆA GODINA	Strategijski menadžment	x		x								
	Međunarodno poslovanje							x	x		x	x
	Finansijski menadžment	x	x	x					x			
	Međunarodno privredno pravo							x	x		x	x
	Međunarodni odnosi i geopolitika							x	x	x	x	x
	Digitalna ekonomija					x	x		x			
	Upravljanje projektima	x	x	x							x	
	Diplomatsko konzularno pravo							x		x	x	x
	Savremeni privredni sistemi	x			x			x	x			x
	Praksa 2		x	x	x		x	x	x			

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

ČETVRTA GODINA	Biznis plan		x	x	x				x			
	Digitalni marketing		x	x	x	x	x		x		x	
	Korporativno upravljanje	x	x	x					x			
	Poslovno pregovaranje					x		x	x	x	x	x
	Praksa 3	x	x	x	x	x	x		x			
	Ekonomska diplomatija							x	x	x	x	x
	Osiguranje		x						x			
	Teorija i politika međunarodne razmjene							x	x	x	x	x
	Merdžeri i akvizicije	x	x	x			x					x
	Diplomski rad	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

4.2.2.4.1.3 Uslovi za upis na studijski program

Uslov za upis prvog ciklusa studija ekonomska diplomatija je završena četvorogodišnja srednja škola. Klasifikacija i izbor kandidata za upis vrši se na osnovu postignutnog uspjeha u srednjem obrazovanju.

Student koji je započeo studij po akreditovanom planu na drugom fakultetu može da se upiše na odgovarajuću godinu studija prvog ciklusa. Prelazak studenta sa drugog studijskog programa i/ili druge visokoškolske ustanove na studijski program Ekonomska diplomatija Ekonomskog fakulteta, Univerziteta PIM, regulisan je [Zakonom o visokom obrazovanju](#), [Statutom Univerziteta](#), [Pravilnikom o organizovanju obrazovnog rada](#) i [Pravilnikom o mobilnosti studenata i prenosu ECTS bodova \(Prilog 46\)](#).

4.2.2.4.1.4 Način izvođenja studija

Rad studenata prati se kontinuirano tokom čitavog semestra na sljedeći način:

- redovno prisustvovanje na nastavi;
- procjena aktivnog učestvovanja u nastavi;
- ulazni/izlazni kolokvijum;
- izrada seminarskog/praktičnog rada;
- tematske provjere;
- procjenjivanje urađenih planskih zadataka prema programu predmeta, itd.

Kroz ove sadržaje student sakuplja bodove koji su predviđeni za pojedine aktivnosti, u skladu sa nastavnim programom za svaki pojedini predmet. Za pokazano znanje i aktivnost studenti se ocjenjuju prema Zakonu o visokom obrazovanju, Statutu Univerziteta, Pravilniku o organizaciji obrazovnog rada i Pravilniku o ocjenjivanju studenata. Na početku školske godine predmetni nastavnik upoznaje studente sa pravilima, načinom i oblicima rada i brojem bodova koje donose pojedine aktivnosti.

4.2.2.4.1.5 Studentska praksa

U toku prvog ciklusa studija studijskog programa Ekonomska diplomatija, predviđeno je obavljanje studentske prakse u drugoj, trećoj i četvrtoj godini studija. Praksa se obavlja u odgovarajućoj stručnoj ustanovi po izboru studenta, a pod supervizijom odgovornog nastavnika za predmet Praksa i podrazumijeva rad u okviru struke. Student je obavezan da priloži potvrdu u o obavljenoj praksi, koju izdaje ustanova u kojoj je praksa obavljena.

4.2.2.4.1.6 Seminarski i diplomski radovi

Seminarski rad: zadaci predviđeni za individualni naučno-istraživački rad studenta (seminarski rad i slično) ravnomjerno se raspoređuju u toku semestra. Broj i vrsta seminarskih radova zavisi od programa obaveznih i izbornih predmeta. Ukupni obim ovih zadataka usaglašen je sa opterećenjem predviđenim na predmetu, saglasno ECTS kreditima.

Završni rad na prvom ciklusu: Na prvom ciklusu studija, obima 240 ECTS bodova, student obavezno radi diplomski rad nakon položenih ispita.

4.2.2.4.1.7 Bodovna vrijednost studijskog programa (ECTS bodovi)

U toku prvog i drugog ciklusa studija student u svakom semestru ostvaruje 30 bodova ili ECTS kredita. U toku prvog ciklusa (četvorogodišnji studij), student ostvaruje ukupno 180 ili 240 bodova (ECTS kredita).

4.2.2.4.1.8 Usklađenost sa studijskim programima u BiH i regionu

Studijski program Ekonomske diplomatije usklađen je sa sličnim studijskim programima na sljedećim visokoobrazovnim institucijama u BiH i regionu:

- [Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu;](#)
- [Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu;](#)
- [Alfa BK Univerzitet Beograd;](#)
- [Fakultet za poslovni menadžment Univerziteta „Džemal Bijedić“ Mostar.](#)

4.2.2.4.1.9 Nastavni plan i program - Ekonomska diplomatija – 240 ECTS od 2020/2021. akademske godine

U tabeli 35 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Ekonomska diplomatija u obimu od 240 ECTS bodova. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 39 obaveznih predmeta i završni (diplomski) rad.

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

Tabela 35. Nastavni plan i program – Ekonomska diplomatija – 240 ECTS – 2020/2021.

NASTAVNI PLAN I PROGRAM EKONOMSKA DIPLOMATIJA 240 ECTS								
1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-POM	Poslovna matematika	O	2	2			6
2	E-OSE	Osnove ekonomije	O	2	2			6
3	E-SOC	Sociologija	O	2	1			5
4	E-INF	Informatika	O	2	2			6
5	E-RAČ	Računovodstvo	O	3	2			7
6	E-MIE	Mikroekonomija	O			3	2	7
7	E-PEK	Poslovna etika i komunikacija	O			2	1	5
8	E-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
9	E-POS	Poslovna statistika	O			3	2	6
10	E-EJ1	Engleski jezik 1	O			2	1	6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		20		20		60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	3. semestar		4. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MAE	Makroekonomija	O	3	2			7
2	E-MAR	Marketing	O	2	2			6
3	E-FIN	Finansije	O	3	2			7
4	E-POP	Poslovno pravo	O	2	2			5
5	E-PRE	Preduzetnička ekonomija	O	2	2			5
6	E-MLJR	Menadžment ljudskih resursa	O			3	2	7
7	E-MĐE	Međunarodna ekonomija	O			3	2	7
8	E-IST	Istraživanje tržišta	O			2	2	6
9	E-EJ2	Engleski jezik 2	O			2	1	6
10	E-PR1	Praksa 1	O			-	3	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		22		20		60
3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	5. semestar		6. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-STM	Strategijski menadžment	O	2	2			6
2	E-MĐP	Međunarodno poslovanje	O	2	2			6
3	E-FIM	Finansijski menadžment	O	3	2			6
4	E-MPP	Međunarodno privredno pravo	O	2	2			6
5	E-MOG	Međunarodni odnosi i geopolitika	O	2	2			6
6	E-DIE	Digitalna ekonomija	O			3	2	7
7	E-UPP	Upravljanje projektima	O			3	2	7
8	E-DKP	Diplomatsko-konzularno pravo	O			2	2	6
9	E-SPS	Savremeni privredni sistemi	O			2	2	6
10	E-PR2	Praksa 2	O			-	3	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		21		21		60
4. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	7. semestar		8. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-BIP	Biznis plan	O	3	2			7
2	E-DIM	Digitalni marketing	O	2	2			6
3	E-KOU	Korporativno upravljanje	O	3	2			7
4	E-PRE	Poslovno pregovaranje	O	2	2			6
5	E-PR3	Praksa 3	O	-	3			4
6	E-EKD	Ekonomska diplomatija	O			3	2	6
7	E-OSG	Osiguranje	O			3	2	6
8	E-MĐR	Teorija i politika međunarodne razmjene	O			3	2	6
9	E-MEA	Merdžeri i akvizicije	O			3	2	6
10	E-DIPL	Završni rad - diplomski rad	O	-	-	-	-	6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		21		20		60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Ekonomska diplomatija – 2020/2021](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.4.1.10 Nastavni plan i program – Ekonomska diplomatija – 180 ECTS od 2020/2021. akademske godine

U tabeli 36 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Ekonomska diplomatija u obimu od 180 ECTS bodova. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za studijski program Ekonomska diplomatija – 180 ECTS sadrži 30 obaveznih predmeta.

Tabela 36. Nastavni plan i program – Ekonomska diplomatija – 180 ECTS – 2020/2021.

NASTAVNI PLAN I PROGRAM EKONOMSKA DIPLOMATIJA 180 ECTS								
1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-POM	Poslovna matematika	O	2	2			6
2	E-OSE	Osnove ekonomije	O	2	2			6
3	E-SOC	Sociologija	O	2	1			5
4	E-INF	Informatika	O	2	2			6
5	E-RAČ	Računovodstvo	O	3	2			7
6	E-MIE	Mikroekonomija	O			3	2	7
7	E-PEK	Poslovna etika i komunikacija	O			2	1	5
8	E-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
9	E-POS	Poslovna statistika	O			3	2	6
10	E-EJ1	Engleski jezik 1	O			2	1	6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		20		20		60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	3. semestar		4. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MAE	Makroekonomija	O	3	2			7
2	E-MAR	Marketing	O	2	2			6
3	E-FIN	Finansije	O	3	2			7
4	E-POP	Poslovno pravo	O	2	2			5
5	E-PRE	Preduzetnička ekonomija	O	2	2			5
6	E-MLJR	Menadžment ljudskih resursa	O			3	2	7
7	E-MĐE	Međunarodna ekonomija	O			3	2	7
8	E-IST	Istraživanje tržišta	O			2	2	6
9	E-EJ2	Engleski jezik 2	O			2	1	6
10	E-PR1	Praksa 1	O			-	3	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		22		20		60
3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	5. semestar		6. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-STM	Strategijski menadžment	O	2	2			6
2	E-MĐP	Međunarodno poslovanje	O	2	2			6
3	E-FIM	Finansijski menadžment	O	3	2			6
4	E-MPP	Međunarodno privredno pravo	O	2	2			6
5	E-MOG	Međunarodni odnosi i geopolitika	O	2	2			6

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

6	E-DIE	Digitalna ekonomija	O			3	2	7
7	E-UPP	Upravljanje projektima	O			3	2	7
8	E-DKP	Diplomatsko-konzularno pravo	O			2	2	6
9	E-SPS	Savremeni privredni sistemi	O			2	2	6
10	E-PR2	Praksa 2	O			-	3	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS				21	21	60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Ekonomska diplomatija 2020/2021](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.4.1.11 Nastavni plan i program - Ekonomska diplomatija – 240 ECTS do 2020/2021. akademske godine

U tabeli 37 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Ekonomska diplomatija u obimu od 240 ECTS bodova, prije usvojenih izmjena. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 41 obavezni predmet i završni (diplomski) rad.

Tabela 37. Nastavni plan i program – Ekonomska diplomatija – 240 ECTS – do 2020/2021.

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-POM	Poslovna matematika	O	2	2			6
2	E-OSE	Osnovi ekonomije	O	2	2			6
3	E-POI	Poslovna informatika	O	2	3			7
4	E-RAČ	Računovodstvo	O	2	3			7
5	E-EJ1	Engleski jezik I	O	2	2	2	2	7
6	E-MIE	Mikroekonomija	O			2	2	6
7	E-POS	Poslovna statistika	O			2	3	7
8	E-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
9	E-SOC	Sociologija	O			2	1	5
10	E-PR1	Praksa I	O			2		3
		UKUPNO časova sedmično/ECTS				22	22	60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	3. semestar		4. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MAR	Marketing	O	2	2	-	-	6
2	E-MAE	Makroekonomija	O	2	2	-	-	6
3	E-KEK	Kultura, etika i komunikacije	O	2	2	-	-	6
4	E-MLJR	Menadžment ljudskih resursa	O	2	2	-	-	6
5	E-PP1	Poslovno pravo 1	O	2	1	-	-	4
6	E-PP2	Poslovno pravo 2	O	-	-	2	1	4
7	E-EJ2	Engleski jezik II	O	2	2	2	2	7
8	E-PFI	Poslovne finansije	O	-	-	2	2	6
9	E-MDE	Međunarodna ekonomija	O	-	-	2	2	6
10	E-IST	Istraživanje tržišta	O	-	-	2	2	6
11	E-PR2	Praksa II	O		-	-	2	3
		UKUPNO časova sedmično/ECTS				23	21	60

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	5. semestar		6. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MOG	Međunarodni odnosi i geopolitika	O	2	2			6
2	E-PRJ	Upravljanje projektima	O	2	2			6
3	E-STR	Strateški menadžment	O	2	2			6
4	E-ODL	Odlučivanje u menadžmentu	O	2	2			6
5	E-EVB	Evropski biznis	O	2	2			6
6	E-FM2	Finansijski menadžment	O	2	1			5
7	E-MPP	Međunarodno poslovno pravo	O			2	1	5
8	E-MDP	Međunarodno poslovanje	O			2	2	6
9	E-UPM	Upravljanje marketingom	O			2	2	6
10	E-EKD	Ekonomska diplomatija	O			2	2	6
11	E-PR3	Praksa III	O			-	2	2
UKUPNO časova sedmično/ECTS				23		17		60
4. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	7. semestar		8. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MFR	Menadžment finansijskih rizika	O	3	2			6
2	E-EOI	Ekonomski odnosi sa inostranstvom	O	3	2			6
3	E-KOU	Korporativno upravljanje	O	3	2			6
4	E-PEI	Politika evropskih integracija	O	3	2			6
5	E-MLO	Marketing logistika	O	3	2			6
6	E-STM	Spoljnotrgovinski marketing	O			3	2	6
7	E-INS	Menadžment informacionih sistema	O			2	3	6
8	E-MDR	Teorija i politika međunarodne razmjene	O			3	2	6
9	E-LOB	Međunarodno pregovaranje i lobiranje	O			3	2	6
	E-DIPL	Završni rad - diplomski rad	O					6
UKUPNO časova sedmično/ECTS				25		20		60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Ekonomski fakultet](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.4.1.12 Nastavni plan i program – Ekonomska diplomatija – 180 ECTS do 2020/2021. akademske godine

U tabeli 38 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Ekonomika diplomatija u obimu od 180 ECTS bodova, prije usvojenih izmjena. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 32 obavezna predmeta.

Tabela 38. Nastavni plan i program – Ekonomika diplomatija – 240 ECTS – do 2020/2021.

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-POM	Poslovna matematika	O	2	2			6
2	E-OSE	Osnovi ekonomije	O	2	2			6
3	E-POI	Poslovna informatika	O	2	3			7

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

4	E-RAČ	Računovodstvo	O	2	3			7
5	E-EJ1	Engleski jezik I	O	2	2	2	2	7
6	E-MIE	Mikroekonomija	O			2	2	6
7	E-POS	Poslovna statistika	O			2	3	7
8	E-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
9	E-SOC	Sociologija	O			2	1	5
10	E-PR1	Praksa I	O			2		3
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		22		22		60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	3. semestar		4. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MAR	Marketing	O	2	2	-	-	6
2	E-MAE	Makroekonomija	O	2	2	-	-	6
3	E-KEK	Kultura, etika i komunikacije	O	2	2	-	-	6
4	E-MLJR	Menadžment ljudskih resursa	O	2	2	-	-	6
5	E-PP1	Poslovno pravo 1	O	2	1	-	-	4
6	E-PP2	Poslovno pravo 2	O	-	-	2	1	4
7	E-EJ2	Engleski jezik II	O	2	2	2	2	7
8	E-PFI	Poslovne finansije	O	-	-	2	2	6
9	E-MDE	Međunarodna ekonomija	O	-	-	2	2	6
10	E-IST	Istraživanje tržišta	O	-	-	2	2	6
11	E-PR2	Praksa II	O		-	-	2	3
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		23		21		60
3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	5. semestar		6. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MOG	Međunarodni odnosi i geopolitika	O	2	2			6
2	E-PRJ	Upravljanje projektima	O	2	2			6
3	E-STR	Strateški menadžment	O	2	2			6
4	E-ODL	Odlučivanje u menadžmentu	O	2	2			6
5	E-EVB	Evropski biznis	O	2	2			6
6	E-FM2	Finansijski menadžment	O	2	1			5
7	E-MPP	Međunarodno poslovno pravo	O			2	1	5
8	E-MDP	Međunarodno poslovanje	O			2	2	6
9	E-UPM	Upravljanje marketingom	O			2	2	6
10	E-EKD	Ekonomska diplomatija	O			2	2	6
11	E-PR3	Praksa III	O			-	2	2
	E-DIPL	Završni rad	O	-	-	-	-	-
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		23		17		60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Ekonomski fakultet](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.4.2 Ekonomska diplomatija – II ciklus studija

U tabeli 39 prikazan je naziv, vrsta studija, model studiranja, izlazno akademsko zvanje, dužina trajanja, način izvođenja studija i uslovi za upis studijskog programa Ekonomska diplomatija na drugom ciklusu studija.

Tabela 39. Studijski program Ekonomska diplomatija– 300 ECTS bodova.

Naziv studijskog programa:	Ekonomska diplomatija
Vrsta studija:	Akademске studije drugog ciklusa
Model studijskog programa:	4+1
Obim studija (ECTS bodova):	60 ECTS
Akademsko zvanje:	Master ekonomije – 300 ECTS
Dužina trajanja studija:	1 školska godina (2 semestra)
Način izvođenja studija:	Redovan studij
Uslovi za upis na studijskih program:	završen prvi ciklus studija u obimu 240 ECTS

4.2.2.4.2.1 Ciljevi studijskog programa

Cilj studijskog programa je postizanje kompetencija i akademskih vještina iz oblasti ekonomije u domenu ekonomske diplomatije. One uključuju razvoj kreativnih sposobnosti razmatranja problema i sposobnost kritičkog mišljenja, unapređenje sposobnosti za timski rad i ovladavanje specifičnim praktičnim vještinama potrebnim za obavljanje ove profesije. Cilj studijskog programa je edukacija stručnjaka koji će posjedovati dovoljno produbljenog znanja iz ekonomije primijenjenog na oblast ekonomske diplomatije.

Poseban akcenat je stavljen na oblikovanje izlaznog profila stručnjaka, mastera ekonomije iz oblasti ekonomske diplomatije koji će voditi domaće velike korporacije ili predstavljati svoju zemlju u inostranstvu. Domaće kompanije mogu gubiti veliki dio novca, jer investicije dolaze u pitanje zbog toga što menadžer ne razumije ili je propustio da se upozna sa latentnom političkom opozicijom koja je ključna za realizaciju investicije ili izvoz vlastitih proizvoda, a zemlja može da gubi velike svote novca na međunarodnom tržištu, jer njeni trgovački pregovarači ne razumiju potrebu da se neki politički konflikt treba riješiti u međusobnim pregovorima. Razvoj koncepta ekonomske diplomatije i pokretanje procesa implementacije ovog koncepta izgleda najprimjereniji pristup uspješnom vođenju vanjske politike u uslovima kada je neophodno stalno tražiti kvalitetne strane investitore i nova tržišta za domaće proizvode, jer se time obezbjeđuje smanjivanje nezaposlenosti i ekonomski razvoj vlastite zemlje. Jedan od posebnih ciljeva, koji je u skladu sa ciljevima obrazovanja stručnjaka, je razvijanje svijesti kod studenata za potrebom permanentnog obrazovanjaj razvoj društva u cjelini. Nastavne discipline ovoga programa omogućavaju ne samo produblјivanje

već i širenje znanja, uvođenjem takvih disciplina koje nije bilo cjelishodno izučavati na prethodnom nivou obrazovanja pošto se traže ozbiljna predznanja, osim toga, u praktičnom radu ne bi bile od neposredne koristi.

Obrazovanjem na ovom nivou implicitno se želi istaći i uvjeriti studente da se duboko zagazilo u eru znanja koja podrazumijeva promjenu konteksta i paradigme poslovanja i u krajnjoj instanci i promjenu osnove za stvaranje i očuvanje finansijske stabilnosti i konkurentnosti organizacije.

4.2.2.4.2.2 Ishod procesa učenja - kompetencije studenata sa završenim master studijem

Studenti koji završe drugi ciklus akademskih studija Ekonomska diplomatija su kompetentni da rješavaju realne probleme u praksi kao i da nastave školovanje. Kompetencije uključuju:

- Osposobljenost studenata za nastavak studija i bavljenje naučno-istraživačkim radom;
- osposobljenost za donošenje strateških odluka;
- osposobljenost studenata da se bave lobiranjem;
- osposobljenost za pregovaranje i aktivno učestvovanja u integracionim procesima tranzicionih ekonomija;
- osposobljenost studenata za preuzimanje aktivne uloge u radu međunarodnih institucija, sa aspekta arbitraže, trgovine i finansija;
- osposobljenost za praćenje novih tendencija oblasti ekonomske diplomatije, odnosno stručne literature na domaćem i engleskom jeziku.

Matrica ishoda učenja se može predstaviti na sljedeći način:

Studijski program Predmeti		ISHODI UČENJA					
		Stručne kompetencije i sposobnosti					
		1	2	3	4	5	6
PRVA GODINA	Međunarodna trgovina i trgovinska politika			x	x	x	x
	Korporativna diplomatija		x	x	x	x	x
	Razvijeni ekonomski sistemi		x		x	x	
	Međunarodne finansije				x	x	
	Trgovinski blokovi ekonomskih integracija		x	x	x	x	
	Metodologija NIR	x					x
	Krizni menadžment		x	x	x	x	

4.2.2.4.2.3 Struktura studijskog programa

Studijski program Ekonomska diplomatija drugog ciklusa akademskih studija organizuje se u jednogodišnjem trajanju (2 semestra) a vrednuje sa 60 ECTS. Ovaj program je namijenjen studentima koji imaju završen četvorogodišnji studij prvog ciklusa (240 ECTS). Studijski program se sastoji od 7 predmeta i obaveznog završnog rada. Pomenute predmete čine obavezni predmeti i dvije vrste izbornih predmeta. Izborni predmeti su klasifikovani u dvije grupe: izborne predmete studijskog programa i ostale izborne predmete.

Student oblikuje svoj akademski profil putem obiju grupa izbornih predmeta, s tim što iz grupe izbornih predmeta studijskog programa bira 3 predmeta a iz ostalih izbornih grupa 2. Izborni predmeti koji spadaju u grupu ostalih izbornih predmeta na raspolaganju su studentima drugog ciklusa studija studijskih programa Menadžment, Finansije i bankarstvo, Marketing i Ekonomska diplomatija. Grupu izbornih predmeta studijskog programa čini 5 predmeta, od kojih studenti biraju 3, a grupu ostalih izbornih predmeta čini 8 predmeta od kojih studenti biraju 2.

U toku trajanja predavanja student može da definiše temu za master rad. Rad na seminarskim i projektnim zadacima u okviru obaveznih i izbornih predmeta u oba semestra, omogućava studentima da putem praktičnog rada i istraživanja izvrše primjenu naučnih metoda i postupaka na konkretne probleme iz prakse, na osnovu čega vrše povezivanje znanja iz različitih oblasti studija i konačno razrađenu tematiku oblikuju u završnom radu. Nastava na drugom ciklusu studija programa Ekonomska diplomatija interaktivnog je karaktera, osmišljena kao rad u oblikovanim malim grupama koje su dalje podijeljene na istraživačke timove, čime se podstiče kreativnosti studenata i primjena stečenih znanja. Kvalitet nastavnog procesa obezbjeđuje se kroz primjenu princip podučavanje – učenje – samostalno učenje kroz:

- Podučavanje: predavanja,
- Učenje: izvođenje praktičnih vježbi, po principu studije slučaja (engl. case study), izrada i prezentacija eseja koji su osnova za organizaciju debatnih krugova, rješavanje konkretnih slučajeva u okviru vježbi u timskom okruženju (stalni timovi sa svojim vođom, zastupnikom (prezenterom) i sekretarom),
- Samostalno učenje: priprema samostalnih seminarskih radova i priprema kolokvijuma.

4.2.2.4.2.4 Kurikulum

Kurikulum studijskog programa sadrži listu obaveznih i izbornih predmeta, uz koju su dati podaci o predviđenom sedmičnom broju časova za pojedine aktivnosti, bodovna vrijednost svakog predmeta i bodovna vrijednost završnog rada (tabela 40).

Tabela 40. Lista predmeta – Ekonomska diplomatija 300 ECTS

r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	E-MTP	Međunarodna trgovina i trgovinska politika	O	2	2			6
2	E-KOD	Korporativna diplomatija	O	2	2			6
3		Izborni predmet smjera	IS	2	2			6
4		Izborni predmet smjera	IS	2	2			6
5		Izborni predmet smjera	IS	2	2			5
6		Ostali izborni predmeti	IO			2	2	6
7		Ostali izborni predmeti	IO			2	2	5
	E-MAST	Završni - master rad	O			16		20
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		20		24		60

Legenda: O - obavezan predmet; IS - izborni predmet studijskog programa, IO - ostali izborni predmeti

r.b.	šifra	Izborni predmet studijskog programa Ekonomska diplomatija:
1	E-RES	Razvijeni ekonomski sistemi
2	E-MDF	Međunarodne finansije
3	E-BLO	Trgovinski blokovi ekonomskih integracija
4	E-BRK	Brendiranje korporacije
5	E-MTA	Međunarodna trgovinska arbitraža
r.b.	šifra	Ostali izborni predmeti:
1	E-NIR	Metodologija NIR
2	E-RES	Restrukturiranje preduzeća
3	E-VIR	Virtualna ekonomija
4	E-KRZ	Krizni menadžment
5	E-SIM	Menadžerske simulacione igre
6	E-KLS	Klasteri i konkurentnost
7	E-PPR	Poslovno pregovaranje
8	E-KOM	Kompenzacioni menadžment

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Ekonomska diplomatija 300 ECTS](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.5 Studijski program Pravo

Studijski program osnovnih akademskih studija prvog ciklusa studija Pravo u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i Bolonjskom deklaracijom.

U savremenim uslovima života nezamisliva je organizacija društva i države bez pravne dimenzije. Nacionalno, međunarodno i transnacionalno pravo predstavljaju danas složeni kompleks znanja koji traži profesionalce koji su se u stanju nositi sa svekolikim zahtevima društva i struke. Danas bez pomoći pravnih profesionalaca nije moguće rješavanje nebrojenih pitanja privatnopravne i javnopravne sfere u kojima se susreću i razjašnjavaju pravni odnosi različitog stepena složenosti. Za potrebe ovog studija posebno su se sagledavali i upoređivali programi onih obrazovnih visokoškolskih institucija kojima je orijentacija studij prava i to u više zemalja. Ta analiza je pokazala opravdanost potrebe da se u visokomopšte pravnomobrazovanju studentima ponudi i stručno pravničko obrazovanje i osposobi kvalifikovani pravni kadar. Pravni studij svojim profilom odgovara na potrebe svekolike modernizacije najvećeg broja profesionalnog kadra u državnoj upravi, pravosuđu, bezbjednosnim agencijama, privrednim subjektima i u skladu je potražnji koja na tržištu rada vlada za stručno osposobljenim kadrom koji je u stanju opsluživati pravni aparat javnog i privatnog poduhvata u procesu transformacije i adaptacije savremenog prava u svim sektorima društvenog života. Jasno su definisani standardi, ciljevi, postupci (procedure, protokoli), konkretni zadaci i način na koji će se vršiti kontrola nad ostvarivanjem kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih ciljeva, poslova i zadataka. Studije su planirane po modelu: 4+1, a studenti sa završenim prvim ciklusom studija mogu u timovima i samostalno obavljati poslove u struci za koju su obrazovani.

Drugi ciklus studija dopunjuje stručna znanja, ali i priprema kandidate za nastavak školovanja na doktorskim studijama i bavljenje naučno-istraživačkim radom i vrednovan je sa 60 ECTS kredita.

Studijski program Pravo pripada naučnoj oblasti društvenih nauka, a izlazna zvanja, u skladu sa Zakonom o zvanjima koja se stiču završetkom visokog obrazovanja, prikazana su u tabeli 12.

Senat Univerziteta PIM je svojim odlukama br. S-115/20 od 27.08.2020. i br. S-128/20 od 25.09.2020. donio odluke o izmjenama i dopunama nastavnih planova i programa za studijski program Pravo, koji su počeli da se primjenjuju od akademske 2020/2021. godine.

4.2.2.5.1 Pravo – I ciklus studija

4.2.2.5.1.1 Ciljevi studijskog programa

Ciljevi studijskog programa osnovnih akademskih studija prava su: osposobljavanje studenata za samostalnu primjenu stručnih i naučnih dostignuća na polju prava; upis master akademskih studija prava; zapošljavanje na određenim pravničkim poslovima; razvoj kreativnih sposobnosti i ovladavanje akademskim i praktičnim vještinama i metodama za postizanje stručne kompetentnosti u oblasti pravosuđa, uprave i lokalne samouprave i kriminalističko- bezbjednosne djelatnosti. Studenti se osposobljavaju za samostalno organizovanje poslova i pripremanje uslova za neometano odvijanje procesa rada rukovođenja i upravljanja. Takvo obrazovanje će im omogućiti zaposlenje u svim javnim i privatnim djelatnostima u Bosni i Hercegovini i Evropskoj Uniji.

4.2.2.5.1.2 Ishodi procesa učenja na studijskom programu

Studenti će po završetku studija steći široku paletu znanja iz različitih područja pravnih nauka koju diktiraju potrebe radne sredine u koju će se uključiti diplomirani pravnici ali i uključivanje u međunarodne, pogotovo evropske privredne tokove. Diplomirani pravnik je osposobljen ne samo za upotrebu i tumačenje pravnih normi nego sve više za kreativno oblikovanje i stvaranje u domeni prava, odnosno, diplomirani pravnici će biti osposobljeni da:

1. Definišu i razlikuju osnovne pojmove i pravne standarde pojedinih grana prava; navedu, interpretiraju i upoređuju relevantne pravne izvore za pojedine grane prava;
2. Uoče, definišu i kritički analiziraju međusobni odnos prava i društvenih pojava (koje uključuju mjere djelovanja) poput morala, politike, ekonomije; Definišu i kritički analiziraju osnovne ekonomske pojave u kontekstu razvoja pravnog sistema;
3. Sastave pravni akt uz primjenu pravila pozitivnog prava, opišu i primjene tok postupka u kom se pruža pravna zaštita, objasne osnovna obilježja i redoslijed radnji koje se trebaju pokrenuti; samostalno napišu CV-e, prijave na konkurse, poslovne dopise i sažetke stručnog pravnog teksta na engleskom jeziku;
4. Interpretiraju i kritički analiziraju primjenjivost osnova materijalnog, ustavnog, građanskog, procesnog, krivičnog i radno-socijalnog prava;
5. Uporede pravno uređenje pojedinih segmenata domaćeg prava s uređenjima u uporednom pravu u istorijskom i savremenom kontekstu;

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

6. Definišu osnovne pojmove i koncepte prava EU i njihov odnos sa nacionalnim pravom; objasne način funkcionisanja, nadležnosti i ovlaštenja evropskih, međunarodnih i nadnacionalnih organizacija;

7. Uporede nadležnost i ulogu Evropskog suda za ljudska prava i Suda EU i interpretiraju njihovu relevantnu judikciju;

8. Prepoznaju pravni problem i ponude utemeljeno teorijsko i/ili praktično rješenje, vrednuju relevantne pravne izvore i primijene ih u konkretnom slučaju;

9. Tačno se izražavaju u govornoj komunikaciji na engleskom jeziku pravne struke i usmeno prezentuju stručne sadržaje primjenjujući pravila argumentacije, elaboracije i izvođenja zaključaka;

10. Obavljanje najsloženijih poslova iz oblasti policijsko-bezbednosnih delatnosti, rukovođenje sistemom bezbednosti u privatnim, državnim i javnim institucijama i organizacijama

Povezanost ishoda učenja pojedinačnih predmeta sa ishodima studijskog programa prikazana je u tabeli 41 matricom ishoda učenja.

Tabela 41. Matrica ishoda za studijski program Pravo

Studijski program Predmeti		ISHODI UČENJA									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
PRVA GODINA	Uvod u pravo	x	x	x	x				x		
	Informatika		x	x	x						
	Osnovi ekonomije		x								
	Sociologija sa sociologijom prava		x	x						x	
	Rimsko pravo	x			x	x	x	x			
	Nacionalna istorija države i prava		x		x	x	x				
	Poslovna etika i komunikacije		x	x						x	
	Osnove menadžmenta		x								
	Engleski jezik 1			x			x	x		x	
DRUGA GODINA	Ustavno pravo	x	x	x	x						
	Međunarodno javno pravo	x					x	x			
	Građansko pravo	x	x	x	x				x		
	Krivično pravo	x			x				x		
	Nasljedno pravo	x							x		
	Porodično pravo	x							x		
	Kriminologija sa penologijom				x				x		x
	Engleski jezik 2			x			x	x		x	
	Praksa 1		x	x							
TREĆA GODINA	Pravo evropskih institucija	x					x	x			
	Krivično-procesno pravo	x		x	x				x		
	Radno i socijalno pravo	x			x				x		
	Ljudska prava	x		x			x	x	x		
	Obligaciono pravo	x			x				x		

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

	Upravno pravo	x			x				x		
	Međunarodno krivično pravo	x			x		x	x			
	Poslovno pravo	x	x						x		
	Praksa 2		x	x							
ČETVRTA GODINA	Građansko procesno pravo	x		x	x				x		
	Nomotehnika i metod. prava			x		x		x		x	
	Međunarodno privatno pravo	x					x	x			
	Upravno-procesno pravo	x		x	x				x		
	Praksa 3			x							
	Međunarodno poslovno pravo	x	x				x	x			
	Kriminalistika				x				x		
	Javne finansije i finansijsko pravo	x							x		x
	Pravo intelektualne svojine	x	x		x				x		
	Diplomski rad	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

4.2.2.5.1.3 Uslovi za upis na studijski program

Uslov za upis prvog ciklusa studija prava je završena četverogodišnja srednja škola. Klasifikacija i izbor kandidata za upis vrši se na osnovu postignutnog uspjeha u srednjem obrazovanju.

Student koji je započeo studij po akreditovanom planu na drugom fakultetu može da se upiše na odgovarajuću godinu studija prvog ciklusa. Prelazak studenta sa drugog studijskog programa i/ili druge visokoškolske ustanove na studijski program Pravo, Pravnog fakulteta Univerziteta PIM, regulisan je [Zakonom o visokom obrazovanju](#), [Statutom Univerziteta](#), [Pravilnikom o organizovanju obrazovnog rada](#) i [Pravilnikom o mobilnosti studenata i prenosu ECTS bodova \(Prilog 46\)](#).

4.2.2.5.1.4 Način izvođenja studija

Rad studenata prati se kontinuirano tokom čitavog semestra na sljedeći način:

- redovno prisustvovanje na nastavi;
- procjena aktivnog učestvovanja u nastavi;
- ulazni/izlazni kolokvijum;
- izrada seminarskog/praktičnog rada;
- tematske provjere;
- procjenjivanje urađenih planskih zadataka prema programu predmeta, itd.

Kroz ove sadržaje student sakuplja bodove koji su predviđeni za pojedine aktivnosti, u skladu sa nastavnim programom za svaki pojedini predmet. Za pokazano znanje i aktivnost studenti se ocjenjuju prema Zakonu o visokom obrazovanju, Statutu Univerziteta, Pravilniku

o organizaciji obrazovnog rada i Pravilniku o ocjenjivanju studenata. Na početku školske godine predmetni nastavnik upoznaje studente sa pravilima: načinom i oblicima rada i brojem bodova koje donose pojedine aktivnosti.

4.2.2.5.1.5 Studentska praksa

U toku prvog ciklusa studija studijskog programa Pravo, predviđeno je obavljanje studentske prakse u drugoj, trećoj i četvrtoj godini studija. Praksa se obavlja u odgovarajućoj stručnoj ustanovi po izboru studenta, a pod supervizijom odgovornog nastavnika za predmet Praksa i podrazumijeva rad u okviru struke. Student je obavezan da priloži potvrdu u o obavljenoj praksi, koju izdaje ustanova u kojoj je praksa obavljena.

4.2.2.5.1.6 SeminarSKI i diplomski radovi

Seminarski rad: zadaci predviđeni za individualni naučno-istraživački rad studenta (seminarski rad i slično) ravnomjerno se raspoređuju u toku semestra. Broj i vrsta seminarskih radova zavisi od programa obaveznih i izbornih predmeta. Ukupni obim ovih zadataka usaglašen je sa opterećenjem predviđenim na predmetu, saglasno ECTS kreditima.

Završni rad na prvom ciklusu: Na prvom ciklusu studija, obima 240 ECTS bodova, student obavezno radi diplomski rad nakon položenih ispita.

4.2.2.5.1.7 Bodovna vrijednost studijskog programa (ECTS bodovi)

U toku prvog i drugog ciklusa studija student u svakom semestru ostvaruje 30 bodova ili ECTS kredita. U toku prvog ciklusa (četvorogodišnji studij), student ostvaruje ukupno 240 bodova (ECTS kredita).

4.2.2.5.1.8 Usklađenost sa studijskim programima u BiH i regionu

Studijski program Pravo usklađen je sa sličnim studijskim programima na sljedećim visokoobrazovnim institucijama u BiH i regionu:

- [Pravni fakultet Univerziteta u Banjoj Luci;](#)
- [Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu;](#)
- [Pravni fakultet Univerziteta u Istočnom Sarajevu;](#)
- [Pravni fakultet Univerziteta u Barseloni.](#)

4.2.2.5.1.9 Nastavni plan i program – Pravo – 240 ECTS od 2020/2021. akademske godine

U tabeli 42 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Pravo u obimu od 240 ECTS bodova. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 36 obaveznih predmeta i završni (diplomski) rad.

Tabela 42. Nastavni plan i program – Pravo– 240 ECTS – 2020/2021.

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	P-UVP	Uvod u pravo	O	4	3			10
2	P-INF	Informatika	O	2	2			6
3	P-OSE	Osnovi ekonomije	O	2	2			6
4	P-SOC	Sociologija sa sociologijom prava	O	3	2			7
5	P-RIM	Rimsko parvo	O			4	3	9
6	P-NDP	Nacionalna istorija države i prava	O			4	2	7
7	P-PEK	Poslovna etika i komunikacija	O			2	1	5
8	P-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
9	P-EJ1	Engleski jezik 1	O			2	1	6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		11	9	14	9	60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	3. semestar		4. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	P-UST	Ustavno pravo	O	4	2			8
2	P-MJP	Međunarodno javno parvo	O	4	2			7
3	P-GRD	Građansko pravo	O	3	2			8
4	P-KRI	Krivično pravo	O	2	2			7
5	P-NAS	Nasljedno pravo	O			2	2	5
6	P-POR	Porodično pravo	O			3	2	7
7	P-KPE	Kriminologija sa penologijom	O			3	2	8
8	P-EJ2	Engleski jezik 2	O			2	1	4
9	P-PR1	Praksa 1	O			-	3	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		13	8	10	10	60
3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	5. semestar		6. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	P-PEI	Pravo evropskih institucija	O	4	2			8
2	P-KPP	Krivično-procesno pravo	O	4	2			8
3	P-RSP	Radno i socijalno pravo	O	3	2			7
4	P-LJP	Ljudska prava	O	3	2			7
5	P-OBL	Obligaciono pravo	O			3	2	7
6	P-UPR	Upravno pravo	O			3	2	7
7	P-MKP	Međunarodno krivično pravo	O			2	2	6
8	P-POP	Poslovno pravo	O			2	2	6
9	P-PR2	Praksa 2	O			-	3	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		14	8	10	11	60
4. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	7. semestar		8. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	P-GPP	Građansko procesno pravo	O	4	2			7
2	P-NOM	Nomotehnika i metod. prava	O	4	2			6
3	P-MPR	Međunarodno privatno pravo	O	3	2			7
4	P-UPP	Upravno-procesno pravo	O	2	2			6

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

5	P-PR3	Praksa 3	O	-	3			4
6	P-MPP	Međunarodno poslovno pravo	O			3	2	6
7	P-KRM	Kriminalistika	O			3	2	7
8	P-FIN	Javne finansije i finansijsko pravo	O			3	2	6
9	P-PIS	Pravo intelektualne svojine	O			3	2	5
10	P-DIPL	Završni rad - diplomski rad	O	-	-	-	-	6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS			13	11	12	8
								60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmet Pravo – 2020/2021](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.5.1.10 Nastavni plan i program - Pravo – 240 ECTS do 2020/2021. akademske godine

U tabeli 41 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Pravo u obimu od 240 ECTS bodova, prije usvojenih izmjena. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 41 obavezni predmet i završni (diplomski) rad.

Tabela 41. Nastavni plan i program – Pravo – 240 ECTS – do 2020/2021.

1. GODINA							
r.br	Šifra	Predmet	1. semestar		2. semestar		ECTS
			P	V	P	V	
1.	P-NDP	Nacion.istorija države i prava	4	2	-	-	10
2.	P-UVP	Uvod u pravo	4	2	-	-	8
3.	P-OSE	Osnovi ekonomije	3	2	-	-	6
4.	P-EJ1	Engleski jezik I	2	3	-	-	6
5.	P-VPS	Veliki pravni sistemi	-	-	4	2	10
6.	P-INF	Informatika	-	-	2	3	6
7.	P-SSP	Sociologija sa sociolog.prava	-	-	3	2	6
8.	P-EJ2	Engleski jezik II	-	-	2	3	6
9.	P-PR1	Praksa I	-	-	-	2	2
		UKUPNO	13	9	11	12	60
		Nedjeljno opterećenje	22		23		
2. GODINA							
r.br	Šifra	Predmet	3. semestar		4. semestar		ECTS
			P	V	P	V	
1.	P-UST	Ustavno pravo	4	2	-	-	9
2.	P-MJP	Međunarodno javno pravo	4	2	-	-	8
3.	P-EJ3	Engleski jezik III	2	3	-	-	7
4.	P-NAS	Nasljedno pravo	2	2	-	-	5
5.	P-GRĐ	Građansko pravo	-	-	4	2	9
6.	P-KRI	Krivično pravo	-	-	3	2	7
7.	P-EJ4	Engleski jezik IV	-	-	2	3	7
8.	P-POR	Porodično pravo	-	-	2	2	6
9.	P-PR2	Praksa II	-	-	-	2	2
		UKUPNO	12	9	11	11	60
		Nedjeljno opterećenje	21		22		
3. GODINA							

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

r.br	Šifra	Predmet	5. semestar		6. semestar		ECTS
			P	V	P	V	
1.	P-PEI	Pravo evropskih institucija	4	2	-	-	8
2.	P-KPP	Krivično-procesno pravo	4	2	-	-	8
3.	P-RSP	Radno i socijalno pravo	3	2	-	-	7
4.	P-LJP	Ljudska prava	3	2	-	-	7
5.	P-OBL	Obligaciono pravo	-	-	4	2	8
6.	P-UPR	Upravno pravo	-	-	4	2	8
7.	P-MKP	Međunarodno krivično pravo	-	-	3	2	7
8.	P-AUT	Autor.pravo i pravo ind.vlasništva	-	-	2	2	5
9.	P-PR3	Praksa III	-	-	-	2	2
		UKUPNO	14	8	13	10	60
		Nedjeljno opterećenje	22		23		
4. GODINA							
r.br	Šifra	Predmet	7. semestar		8. semestar		ECTS
			P	V	P	V	
1.	P-GPP	Građansko procesno pravo	4	2	-	-	8
2.	P-RET	Retorika	4	2	-	-	8
3.	P-POS	Poslovno pravo	3	2	-	-	7
4.	P-MJU	Menadžment javne uprave	2	2	-	-	6
5.	P-PR4	Praksa IV	-	2	-	-	2
6.	P-MPO	Međun.poslovno pravo	-	-	4	2	8
7.	P-ARB	Arbitražno pravo	-	-	3	2	7
8.	P-FIN	Javne finansije i finansijsko pravo	-	-	3	2	7
9.	P-MPP	Međunarodno privatno pravo	-	-	3	2	7
10.	P-DIPL	Završni rad					0
		UKUPNO	13	10	13	8	60
		Nedjeljno opterećenje	23		21		

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Pravo](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.5.2 Pravo – II ciklus studija

U tabeli 44 prikazan je naziv, vrsta studija, model studiranja, izlazno akademsko zvanje, dužina trajanja, način izvođenja studija i uslovi za upis studijskog programa Pravo na drugom ciklusu studija.

Tabela 44. Studijski program Pravo – 300 ECTS bodova.

Naziv studijskog programa:	Pravo
Vrsta studija:	Akademске studije drugog ciklusa
Model studijskog programa:	4+1
Obim studija (ECTS bodova):	60 ECTS
Akademsko zvanje:	Master prava – 300 ECTS
Dužina trajanja studija:	1 školska godina (2 semestra)
Način izvođenja studija:	Redovan studij
Uslovi za upis na studijskih program:	završen prvi ciklus studija u obimu 240 ECTS

Studijski program Pravo drugog ciklusa akademskog studija Pravnog fakulteta Univerziteta PIM razvijen je i predložen u skladu sa Pravilnikom o izradi, predlaganju i usvajanju studijskih programa. Svrshodnost drugog ciklusa studija prava ogleda se prvenstveno u izražavanju individualnih afiniteta pojedinaca. Pojedinci koji se opredijele za sticanje dodatnog znanja postaju fleksibilniji i prilagodljiviji u bremenu konstantnih promjena i time prije nalaze svoje mjesto u organizacionom okruženju. Drugim ciklusom studija ovog programa pomaže se studentima da ostvare svoja karijerna očekivanja u uslovima rizika u kojima živimo.

Program drugog ciklusa studijskog programa Pravo je usmjeren na savremene naučne spoznaje u naučnom polju prava i obrazovanje stručnjaka prava u skladu sa Evropskim kvalifikacionim okvirom i Osnovama kvalifikacionog okvira u Bosni i Hercegovini. Aktivnosti u okviru naučno-nastavnog procesa provode se kao uvod u otvorena i neriješena pitanja, odnosno cilj aktivnosti u studijskom programu drugog ciklusa Prava nije upoznavanje studenata sa elementima već poznatog znanja u pravničkoj profesiji, nego produbljeno aktiviranje znanja, vještina i kompetencija i njihove primjene u savremenom pravnom i društveno-političkom životu. Studentima koji razmišljaju u pravcu nastavljanja studija na trećem ciklusu studija dajemo mogućnost metodološke pripreme za nastavak učenja. Ovakvom strukturom studijskog programa postizemo i opšteprihvaćene naučne ciljeve obrazovnih ciklusa. Studijski program drugog ciklusa Prava koncipiran je na savremenim osnovama, usklađen sa programima brojnih renomiranih visokoškolskih ustanova iz okruženja i Evropskog obrazovnog prostora. Za svaku nastavnu disciplinu obezbijeđen je bogat izbor literature, domaćih i stranih autora, prvenstveno udžbenika, kodifikacija, zakona, članaka i sl.

4.2.2.5.2.1 Ciljevi studijskog programa

Studijski program drugog ciklusa studijskog programa: Pravo omogućava produbljivanje do sada stečenih znanja time što se ostavlja sloboda studentu da, shodno svojim željama i ambicijama, izgradi svoj profesionalni profil kroz izbor predmeta iz izbornih blokova. Temeljni cilj drugog ciklusa studija je zapravo oblikovanje profila stručnjaka, koji je sposoban za samostalan rad u svim najzahtjevnijim oblastima pravničke aktivnosti. To znači prvenstveno u pravosuđu, državnoj upravi, diplomatiji, advokaturi, rad u konsultantskim firmama i sl. Stečene kompetencije tokom će svršenim studentima obezbijediti nastavljanje profesionalne karijere i u svjetskim asocijacijama i kompanijama i svim onim aktivnostima koje se odnose na evropske integracione procese i položaj Bosne i Hercegovine u njima.

Studentima je omogućen prenos teoretskih znanja na različita pravna područja u smislu pripreme i izrade zakona, podzakonskih akata i drugih pravnih propisa i njihovog tumačenja, te lakše polaganje stručnog i pravosudnog ispita.

4.2.2.5.2.2 Ishod procesa učenja - kompetencije studenata sa završenim master studijem

Student će po završetku studija steći široko, temeljno znanje iz svih ključnih oblasti pravnih nauka uz produbljeno znanje iz pojedinih pravnih disciplina. Master prava je moderni pravnik koga karakteriše visok nivo integrisanog pravnog znanja pomoću kojeg učestvuje u procesu vođenja i poslovanja privrednih subjekata i ostalih interesnih grupa u sistemu domaćeg i međunarodnog pravosuđa.

Nastava se sastoji od predavanja i vježbi. Posebna pažnja se posvećuje praktičnoj primjeni propisa na konkretne slučajeve, u cilju obučavanja studenata za pravnu analizu i za postupanje u predmetima. U okviru predavanja i vježbi studenti se podstiču da koriste stručnu literaturu, propise i sudsku praksu. Ovakav pristup studentima olakšava pisanje master rada, kao i praktičan rad u savremenom pravnom i društvenom okruženju. Završetkom master studija studenti će biti osposobljeni:

- za nastavak studija/stručnog usavršavanje na način koji će samostalno izabrati, kao i za bavljenje naučno-istraživačkim radom;
- da samostalno i stvaralački primjenjuju teorijska i praktična znanja kojasa stekli tokom studija;
- da oslanjajući se na svoja znanja o društvu i pravu, stručnu, naučnu literaturu, kao i na odgovarajuće istraživačke metode, sa uspjehom obrazlože koje činjenice treba uzeti u obzir prilikom traženja odgovora na postavljena pitanja;
- za iznošenje kritičkog mišljenja i logičkog zaključivanja; da na jasan način izlože svoje zaključke;
- da naliziraju povezanost prava i drugih naučnih disciplina, analiziraju i primjenjuju interdisciplinarne metode potrebne za rješavanje kompleksnih pravnih situacija, argumentovano i nedvosmisleno se izražavati u pisanoj i usmenoj formi uz korištenje odgovarajuće pravne terminologije;
- praćenje novih tendencija oblasti prava, odnosno stručne literature na domaćem i engleskom jeziku.

Matrica ishoda učenja se može predstaviti na sljedeći način:

Studijski program Predmeti		ISHODI UČENJA					
		Stručne kompetencije i sposobnosti					
		1	2	3	4	5	6
PRVA GODINA	Međunarodno pravo ljudskih prava	x	x	x	x	x	x
	Pravni sistem BiH i EU	x	x	x	x	x	x
	Evropsko radno i socijalno pravo	x	x	x	x	x	
	Ekonomski odnosi i diplomatija	x	x	x	x	x	
	Sudsko pravo evrope	x	x	x	x	x	
	Metodologija NIR	x					x
	Kompanijsko pravo	x	x	x	x	x	
	Master rad	x	x	x	x	x	x

4.2.2.5.2.3 Struktura studijskog programa

Studijski program Pravo drugog ciklusa akademskih studija organizuje se u jednogodišnjem trajanju (2 semestra) a vrednuje sa 60 ECTS. Ovaj program je namijenjen studentima koji imaju završen četvorogodišnji studij prvog ciklusa (240 ECTS).

Studijski program se sastoji od sedam predmeta i obaveznog završnog rada. Pomenute predmete čine obavezni predmeti i dvije vrste izbornih predmeta.

U toku trajanja predavanja student može da definiše temu za master rad. Rad na seminarskim i projektnim zadacima u okviru obaveznih i izbornih predmeta u oba semestra omogućava studentima da putem praktičnog rada i istraživanja izvrše primjenu naučnih metoda i postupaka na konkretne probleme iz prakse, na osnovu čega vrše povezivanje znanja iz različitih oblasti studija i konačno razrađenu tematiku oblikuju u završnom radu.

Nastava na drugom ciklusu studija studijskog programa Pravo interaktivnog je karaktera, osmišljena kao rad u oblikovanim malim grupama koje su dalje podijeljene na istraživačke timove, čime se podstiče kreativnosti studenata i primjena stečenih znanja. Kvalitet nastavnog procesa obezbjeđuje se kroz primjenu princip poučavanje – učenje – samoučenje kroz:

- Poučavanje: predavanja;
- Učenje: izvođenje praktičnih vježbi po principu studije slučaja (*engl. Case study*), izrada i prezentacija eseja koji su osnova za organizaciju debatnih krugova, rješavanje konkretnih slučajeva u okviru vježbi u timskom okruženju.
- Samoučenje: priprema samostalnih seminarskih radova i priprema kolokvija.

4.2.2.5.2.4 Kurikulum

Kurikulum studijskog programa sadrži listu obaveznih i izbornih predmeta uz koju su dati podaci o predviđenom sedmičnom broju časova za pojedine aktivnosti, bodovnoj vrijednosti svakog predmeta i bodovnoj vrijednost završnog rada (tabela 45).

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Pravo 300 ECTS](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

Tabela 45. Lista predmeta – Pravo 300 ECTS

5. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	9. semestar		10. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	P-NIR	Metodologija NIR	O	2	2			6
2	P-KOM	Kompanijsko pravo	O	2	2			6
3	P-SPE	Sudsko pravo Evrope	O	2	2			6
4	P-EOD	Ekonomski odnosi i diplomatija	O	2	2			6
5	P-ERS	Evropsko radno i socijalno pravo	O			2	2	6
6		Izborni predmet 1	I			2	2	5
7		Izborni predmet 2	I			2	2	5
	P-MAST	Završni - magistarski rad	O				20	20
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		16		32		60

Legenda: O - obavezan predmet; I - IZBORNI PREDMET

r.b.		Grupa Izborni predmet 1	
1	P-MPL	Međunarodno pravo ljudskih prava	I
2	P-MUP	Međunarodno ugovorno pravo	I
3	P-MHP	Međunarodno humanitarno pravo	I
r.b.		Grupa Izborni predmet 2	
1	P-PSB	Pravni sistem Evropske unije i BiH	I
2	P-UUP	Uporedno upravno pravo	I
3	P-DKP	Dokazno pravo u krivičnom postupku	I

4.2.2.6 Studijski program Psihologija

Psihologija je jedna od najsloženijih društvenih nauka. Njena složenost determinisana je suptilnosti predmeta proučavanja i specifičnosti naučne metodologije kojom se istražuju psihički procesi. Isto tako, praktična primjena otkrivenih psiholoških saznanja zahtijeva visokoškolorani kadar. Školovanje psihologa moguće je na dobro organizovanim studijama na kojima se studenti upoznaju sa savremenim saznanjima iz fundamentalnih psiholoških disciplina, posebnih psihologija, te metodologije istraživanja psiholoških fenomena.

U savremenom društvu i civilizaciji modernog doba potrebe za psiholozima su sve izraženije. Te potrebe su još prisutnije u zemljama tranzicije i sredinama koje su bile zahvaćene konfliktima društva. Za studije psihologije uvijek postoji veliko interesovanje srednjoškolaca i populacije koja želi nastaviti svoje akademsko obrazovanje. Danas, u privrednim i drugim preduzećima, klinikama i zdravstvenim ustanovama, sigurnosnim kućama i savjetovalištim veoma je malo zaposlenih psihologa. Menadžment preduzća se malo ili skoro nikako ne bavi ličnim problemima radnika. U preduzećima i drugim institucijama postavlja se i razvija marketing koncept koji nije zasnovan na psihološkim saznanjima. U vaspitno-obrazovnim institucijama (predškolske ustanove, osnovne i srednje škole, domovi učenika i internati) imaju veoma mali broj zaposlenih psihologa.

Studijski program akademskog studija prvog ciklusa iz psihologije zasnovan je na savremenim naučnim saznanjima na kojima se zasniva psihologija. Konceptija studija usaglašena je sa osnovnim zahtjevima bolonjskog procesa, okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

Program se temelji na petogodišnjim studijama psihologije sa ukupno 300 ECTS bodova (kredita). Studije su planirane po modelu 4+1. Studenti sa završenim prvim ciklusom studija (četiri godine i 240 ECTS bodova) mogu u timovima i samostalno obavljati poslove u psihološkoj djelatnosti. Drugi ciklus studija dopunjuje stručna znanja, ali i priprema kandidate za nastavak školovanja na doktorskim studijama i bavljenje naučno-istraživačkim radom i vrednovan je sa 60 ECTS kredita.

Studijski program Psihologija pripada naučnoj oblasti društvenih nauka, a izlazna zvanja, u skladu sa Zakonom o zvanjima koja se stiču završetkom visokog obrazovanja, prikazana su u tabeli 12.

Senat Univerziteta PIM je svojim odlukama br. S-115/20 od 27.08.2020. i br. S-128/20 od 25.09.2020. donio odluke o izmjenama i dopunama nastavnih planova i programa za studijski program Psihologija, koji su počeli da se primjenjuju od akademske 2020/2021. godine.

4.2.2.6.1 Psihologija – I ciklus studija

4.2.2.6.1.1 Ciljevi studijskog programa

Ciljevi studijskog programa osnovnih akademskih studija psihologije su: upoznavanje sa predmetom, metodama i razvojem nauke o psihologiji (*osnovni psihološki pojmovi i vodeći teorijski sistemi*); sticanje osnovnih znanja iz psihološke nauke; sticanje znanja o osnovnim principima psihičkog razvoja i načinima kognitivnog funkcionisanja, te razumijevanja ponašanja pojedinca i grupe; ovladavanje osnovnim metodološkim postupcima psiholoških istraživanja i statističkim metodama; osposobljavanje studenta za samostalno i stručno obavljanje psihološke djelatnosti u oblastima primjenjene psihologije; osposobljenost za permanentno psihološko usavršavanje; upoznavanje i pridržavanje kodeksa struke i moralnih načela, sticanje preduslova za nastavak obrazovanja u struci i cjeloživotnog obrazovanja.

4.2.2.6.1.2 Ishodi procesa učenja na studijskom programu

Studenti će po završetku studija steći široku paletu znanja iz različitih područja psiholoških nauka koju diktiraju potrebe radne sredine u koju će se uključiti diplomirani psiholozi. Nakon završetka prvog ciklusa studija psihologije studenti su osposobljeni za nastavak studiranja psihologije (i drugih sličnih studija), steći će vještine iz različitih oblasti psihologije, mogu obavljati psihološku praksu u timu i samostalno. Studenti sa završenim studijama prvog ciklusa osposobljeni su za:

1. spoznaje o opštoj psihologiji, biološkim osnovama psiholoških procesa, kognitivnoj psihologiji, razvojnoj psihologiji, psihologiji ličnosti, socijalnoj psihologiji i kliničkoj psihologiji;
2. razumijevanje naučne utemeljenosti psihologije i primjenu vještine samostalnog učenja zasnovanog na naučnim principima;
3. identifikaciju problema u različitim psihološki područjima, analiziranje problema, pojava i zadataka iz različitih psiho-teorijskih perspektiva;
4. poznavanje i razumijevanje nacрта i metoda istraživanja, tehnika mjerenja i statističkih postupaka;
5. razumijevanje odnosa između psihologije i srodnih disciplina;
6. primjenu etičkog kodeksa i drugih principa rada psihologa;
7. učestvovanje u planiranju i realizaciji različitih psihosocijalnih programa;
8. primjena odgovarajućih postupaka procjene obilježja pojedinca, grupe, organizacije ili situacije;

9. osmišljavanje i provođenje istraživanja na temelju različitih metoda prikupljanja podataka (eksperimenti, opažanja, psihometrijska testiranja, upitnici, intervjui, terenska ispitivanja).

Povezanost ishoda učenja pojedinačnih predmeta sa ishodima studijskog programa prikazana je u tabeli 46 matricom ishoda učenja.

Tabela 46. Matrica ishoda za studijski program Psihologija

Studijski program Predmeti		ISHODI UČENJA								
		kompetencije i sposobnosti								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
PRVA GODINA	Uvod u psihologiju	x		x	x		x			
	Metodologija psiholoških istraživanja		x	x	x		x	x	x	x
	Informatika				x	x				x
	Statistika u psihologiji		x		x			x	x	
	Sociologija		x			x		x		
	Psihologija opažanja	x		x					x	
	Poslovna etika i komunikacije		x			x	x			x
	Motivacija i emocije	x		x			x	x		
	Psihologija nastave i učenja	x		x						x
Engleski jezik 1		x			x					
DRUGA GODINA	Psihometrija		x	x	x			x		x
	Razvojna psihologija	x		x					x	
	Psihologija ličnosti	x		x				x	x	
	Kognitivna psihologija	x		x					x	
	Psihologija individualnih razlika			x			x		x	
	Socijalna percepcija i interakcija	x		x			x	x	x	x
	Psihologija pamćenja i mišljenja	x		x				x	x	
	Kvalitativna istraživanja u psihologiji		x		x			x		x
Engleski jezik 2		x			x					
TREĆA GODINA	Klinička psihologija			x					x	x
	Opšta i socijalna psihopatologija	x		x				x	x	x
	Pedagoška psihologija	x		x					x	
	Pedagogija sa didaktikom	x			x			x	x	
	Socijalno-emocionalni razvoj	x		x			x	x	x	
	Psihopatologija djetinjstva i mladosti	x		x					x	x
	Psihologija rada	x		x			x		x	
	Organizaciono ponašanje		x			x	x			x
Psihologija sporta	x		x					x		
ČETVRTA GODINA	Metode kliničke procjene	x	x						x	x
	Psihologija djece sa posebnim potrebama	x		x					x	
	Psihopatologija grupnih procesa	x		x					x	
	Psihoterapija i savjetovanje		x	x				x	x	x
	Ponašanje potrošača i marketing					x		x		
	Psihologija porodice	x		x					x	
	Psihologija komunikacije	x	x	x		x	x	x	x	
	Inženjerska psihologija i ergonomija	x		x		x		x		
Diplomski rad	x	x	x	x	x	x	x	x	x	

4.2.2.6.1.3 Uslovi za upis na studijski program

Uslov za upis prvog ciklusa studija psihologije je završena četverogodišnja srednja škola. Klasifikacija i izbor kandidata za upis vrši se na osnovu postignutnog uspjeha u srednjem obrazovanju i rezultata prijemnog ispita.

Student koji je započeo studij po akreditovanom planu na drugom fakultetu može da se upiše na odgovarajuću godinu studija prvog ciklusa. Prelazak studenta sa drugog studijskog programa i/ili druge visokoškolske ustanove na studijski program Psihologija, Filozofskog fakulteta Univerziteta PIM, regulisan je [Zakonom o visokom obrazovanju](#), [Statutom Univerziteta](#), [Pravilnikom o organizovanju obrazovnog rada](#) i [Pravilnikom o mobilnosti studenata i prenosu ECTS bodova \(Prilog 46\)](#).

4.2.2.6.1.4 Način izvođenja studija

Rad studenata prati se kontinuirano tokom čitavog semestra na sljedeći način:

- redovno prisustvovanje na nastavi;
- procjena aktivnog učestvovanja u nastavi;
- ulazni/izlazni kolokvijum;
- izrada seminarskog/praktičnog rada;
- tematske provjere;
- procjenjivanje urađenih planskih zadataka prema programu predmeta, itd.

Kroz ove sadržaje student sakuplja bodove koji su predviđeni za pojedine aktivnosti, u skladu sa nastavnim programom za svaki pojedini predmet. Za pokazano znanje i aktivnost studenti se ocjenjuju prema Zakonu o visokom obrazovanju, Statutu Univerziteta, Pravilniku o organizaciji obrazovnog rada i Pravilniku o ocjenjivanju studenata. Na početku školske godine predmetni nastavnik upoznaje studente sa pravilima: načinom i oblicima rada i brojem bodova koje donose pojedine aktivnosti.

4.2.2.6.1.5 Studentska praksa

U toku prvog ciklusa psihologije nastavnim planom i programom nije predviđeno obavljanje studentske prakse u okviru određenih predmeta, ali univerzitet obezbjeđuje obavljanje prakse studentima svih godina u skladu sa potrebama u odgovarajućim stručnim ustanovama, a pod supervizijom diplomiranog psihologa sa položenim stručnim ispitom, i podrazumijeva rad u okviru struke.

4.2.2.6.1.6 *Seminarski i diplomski radovi*

Seminarski rad: zadaci predviđeni za individualni istraživački rad studenta (seminarski, domaći, i sl.) ravnomjerno će se raspoređivati u toku semestra. Broj i vrsta seminarskih radova će zavisi od programa obaveznih i izbornih predmeta. Ukupni obim ovih zadataka će biti usaglašen sa opterećenjem predviđenim na predmetu, saglasno ECTS kreditima.

Završni rad na prvom ciklusu: Na prvom ciklusu studija student radi diplomski rad (istraživački rad prema APA standardima) nakon položenih ispita. Odbranom diplomskog rada student stiče diplomu sa 240 ECTS bodova.

4.2.2.6.1.7 *Bodovna vrijednost studijskog programa (ECTS bodovi)*

U toku prvog i drugog ciklusa studija student u svakom semestru ostvaruje 30 bodova ili ECTS kredita. U toku prvog ciklusa (četvorogodišnji studij), student ostvaruje 240 bodova (ECTS kredita).

4.2.2.6.1.8 *Usklađenost sa studijskim programima u BiH i regionu*

Studijski program Psihologija usklađen je sa sličnim studijskim programima na sljedećim visokoobrazovnim institucijama u BiH i regionu:

- [Nastavnički fakultet Univerziteta Džemal Bijedić u Mostaru;](#)
- [Filozofski fakultet u Istočnom Sarajevu;](#)
- [Filozofski fakultet Univerziteta u Nišu;](#)
- [Internacionalni Univerzitet Katalonije, Barselona, Španija.](#)

4.2.2.6.1.9 *Nastavni plan i program – Psihologija – 240 ECTS od 2020/2021. akademske godine*

U tabeli 47 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Psihologija u obimu od 240 ECTS bodova. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, kao i ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 36 obaveznih predmeta i završni (diplomski) rad.

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmet Psihologija – 2020/2021.](#) Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

Tabela 47. Nastavni plan i program – Psihologija– 240 ECTS – 2020/2021.

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	PS-UPS	Uvod u psihologiju	O	2	2			6
2	PS-MET	Metodologija psiholoških istraživanja	O	3	2			7
3	PS-INF	Informatika	O	2	2			6
4	PS-STP	Statistika u psihologiji	O	2	2			6
5	PS-SOC	Sociologija	O	2	2			5
6	PS-POP	Psihologija opažanja	O			3	2	7
7	PS-PEK	Poslovna etika i komunikacije	O			2	2	6
8	PS-MOE	Motivacija i emocije	O			3	2	7
9	PS-PSU	Psihologija nastave i učenja	O			2	2	6
10	PS-EJ1	Engleski jezik 1				2	1	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		11	10	12	9	60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	3. semestar		4. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	PS-PSM	Psihometrija	O	3	3			7
2	PS-RAZ	Razvojna psihologija	O	3	2			8
3	PS-PLI	Psihologija ličnosti	O	3	2			8
4	PS-KOG	Kognitivna psihologija	O	2	2			7
5	PS-PIR	Psihologija individualnih razlika	O			2	2	7
6	PS-SPI	Socijalna percepcija i interakcija	O			2	2	6
7	PS-PPM	Psihologija pamćenja i mišljenja	O			3	2	7
8	PS-KVI	Kvalitativna istraživanja u psihologiji	O			2	2	6
9	PS-EJ2	Engleski jezik 2	O			2	1	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		11	9	11	9	60
3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	5. semestar		6. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	PS-KLP	Klinička psihologija	O	3	3			8
2	PS-OSP	Opšta i socijalna psihopatologija	O	3	3			8
3	PS-PEP	Pedagoška psihologija	O	2	2			7
4	PS-PSD	Pedagogija sa didaktikom	O	2	2			7
5	PS-SER	Socijalno-emocionalni razvoj	O			2	2	6
6	PS-PDM	Psihopatologija djetinjstva i mladosti	O			3	2	7
7	PS-PRA	Psihologija rada	O			2	2	6
8	PS-ORP	Organizaciono ponašanje	O			2	2	5
9	PS-SPO	Psihologija sporta	O			2	2	6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		10	10	11	10	60
4. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	7. semestar		8. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	PS-MKP	Metode kliničke procjene	O	3	3			8
2	PS-DPP	Psihologija djece sa posebnim potrebama	O	3	3			8
3	PS-PGP	Psihopatologija grupnih procesa	O	2	2			6
4	PS-PSS	Psihoterapija i savjetovanje	O	3	3			8
5	PS-PPM	Ponašanje potrošača i marketing	O			2	2	6
6	PS-POR	Psihologija porodice	O			3	2	6
7	PS-KOM	Psihologija komunikacije	O			2	2	6
8	PS-IPE	Inženjerska psihologija i ergonomija	O			2	2	6
9	PS-DIPL	Završni rad - diplomski rad	O	-	-	-	-	6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		11	11	9	8	60

4.2.2.6.1.10 Nastavni plan i program - Psihologija – 240 ECTS do 2020/2021. akademske godine

U tabeli 48 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Psihologija u obimu od 240 ECTS bodova, prije usvojenih izmjena. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, kao i ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 41 obavezni predmet i završni (diplomski) rad.

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Psihologija](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

Tabela 48. Nastavni plan i program – Psihologija – 240 ECTS – do 2020/2021.

1. GODINA							
r. br	Šifra predmeta	Predmet	1. semestar		2. semestar		ECTS
			P	V	P	V	
1.	PS-IUP	Istorijski uvod u psihologiju	2	0			5
2.	PS-MET	Metodologija psiholoških istraživanja	2	2			5
3.	PS-POP	Psihologija opažanja	2	1			6
4.	PS-ST1	Statistika u psihologiji	2	3			6
5.	PS-USO	Sociologija	2	3			6
6.	PS-EJ1	Engleski jezik I	2	2			3
7.		<i>Izborni predmet</i>	2	0			2
8.	PS-PSU	Psihologija učenja			2	2	5
9.	PS-KOG	Kognitivna psihologija			2	2	6
10.	PS-ORP	Organizaciono ponašanje			2	3	6
11.	PS-MOE	Motivacija i emocije			4	0	5
12.	PS-EJ2	Engleski jezik II			2	2	3
13.		<i>Izborni predmet</i>			2	0	2
		UKUPNO	14	11	15	9	60
2. GODINA							
Rb.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	3.semestar		4. semestar		ECTS
			P	V	P	V	
1.	PS-PS1	Psihometrija I	2	3			6
2.	PS-KIP	Kvalitativna istraživanja u psihologiji	2	0			6
3.	PS-PPM	Psihologija pamćenja i mišljenja	4	2			6
4.	PS-URP	Uvod u razvojnu psihologiju	2	3			6
5.	PS-UPL	Uvod u psihologiju ličnosti	2	2			3
6.		<i>Izborni predmet</i>	2	1			3
7.	PS-PS2	Psihometrija II			2	3	6
8.	PS-PIR	Psihologija individualnih razlika			3	2	6
9.	PS-SPI	Socijalna percepcija i interakcija			2	2	6
10.	PS-LIČ	Psihologija ličnosti			2	2	3
11.	PS-RAZ	Razvojna psihologija			2	3	6
12.		<i>Izborni predmet</i>			2	1	3
		UKUPNO	14	11	13	13	60
3. GODINA							
Rb.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	5. semestar		6. semestar		ECTS
			P	V	P	V	

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

1.	PS-OPP	Opšta psihopatologija	3	2			6
2.	PS-OPR	Osnove psihologije rada	3	2			6
3.	PS-UKP	Uvod u kliničku psihologiju	2	2			4
4.	PS-UPP	Uvod u pedagošku psihologiju	2	2			4
5.	PS-SER	Socijalno-emocionalni razvoj	2	2			4
6.		Izborni predmet	2	1			3
7.	PS-PDM	Psihopatologija djetinjstva i mladosti			3	2	6
8.	PS-PNU	Psihologija nastave i učenja			2	2	6
9.	PS-SPA	Socijalna patologija: socijalno-psihološki aspekti			2	2	5
10.	PS-OPG	Osnove psihologije grupa			2	2	5
11.	PS-PUM	Psihologija u marketingu			2	2	5
12.		Izborni predmet			2	1	3
13.		Izborni predmet			2	1	3
UKUPNO			14	11	15	12	60
4. GODINA							
Rb.	Šifra predmeta	Naziv predmeta	VII semestar		VIII semestar		ECTS
			P	V	P	V	
1.	PS-OTSP	Odabrane teme iz statistike i psihometrije	2	2			6
2.	PS-AKV	Akadske vještine	2	2			6
3.	PS-MKP	Metode kliničke procjene	2	2			6
4.	PS-OPS	Opšta psihopatologija (specijalni dio)	2	2			4
5.	PS-PGP	Psihopatologija grupnih procesa	2	0			3
6.		Izborni predmet	2	1			3
7.		Izborni predmet	2	1			3
8.	PS-UPS	Uvod u psihoterapiju i savjetovanje			2	2	5
9.	PS-DAR	Psihologija darovitosti			2	2	4
10.	PS-POR	Psihologija porodice			2	2	4
11.	PS-KOM	Psihologija komunikacije			2	2	4
12.	PS-IPE	Inžinjska psihologija i ergonomija			2	2	6
13.		Izborni predmet			2	1	3
14.		Izborni predmet			2	1	3
UKUPNO			14	11	14	12	60

Izborni predmeti (tokom prve godine, student bira dva izborna predmeta):

1. PS-OAF Osnovi anatomije i fiziologije CNS
2. PS-UFJ Uvod u filozofiju
3. PS-INF Informatika
4. PS-UET Uvod u etiku

Izborni predmeti (tokom druge godine, student bira dva izborna predmeta):

1. PS-HGE Humana genetika
2. PS-SVJ Psihologija svijesti
3. PS-KOM Primjena kompjuterskih tehnologija u psihologiji
4. PS-EKS Eksperimentalni nacrt

Izborni predmeti (tokom treće godine, student bira tri izborna predmeta):

1. PS-UMJ Psihologija umjetnosti
2. PS-SPO Psihologija sporta
3. PS-REL Psihologija religije
4. PS-KAR Karijera
5. PS-MIR Mirovna psihologija
6. PS-PPP Prkaticum iz pedagoške psihologije

Izborni predmeti (tokom četvrte godine, student bira četiri izborna predmeta):

1. PS-PPM Ponašanje potrošača i marketing
2. PS-MED Psihologija međuljudskih odnosa na radu
3. PS-PDI Osnove pedagogije sa didaktikom
4. PS-VŠK Vanškolska pedagogija
5. PS-KOV Komunikacijske vještine
6. PS-PAD Osnove psihoterapijskog rada sa decom i adolescentima
7. PS-DPP Psihologija djece sa posebnim potrebama
8. PS-IKR Intervencije u krizi

4.2.2.6.2 Psihologija – II ciklus studija

U tabeli 49 prikazan je naziv, vrsta studija, model studiranja, izlazno akademsko zvanje, dužina trajanja, način izvođenja studija i uslovi za upis studijskog programa Psihologija na drugom ciklusu studija.

Tabela 49. Studijski program Psihologija – 300 ECTS bodova.

Naziv studijskog programa:	Psihologija
Vrsta studija:	Akademске studije drugog ciklusa
Model studijskog programa:	4+1
Obim studija (ECTS bodova):	60 ECTS
Akademsko zvanje:	Master psihologije – 300 ECTS
Dužina trajanja studija:	1 školska godina (2 semestra)
Način izvođenja studija:	Redovan studij
Uslovi za upis na studijskih program:	završen prvi ciklus studija u obimu 240 ECTS

Svrshodnost drugog ciklusa studija ogleda se prvenstveno u izražavanju individualnih afiniteta pojedinaca. Pojedinci koji se opredijele za sticanje dodatnog znanja postaju fleksibilniji i prilagodljiviji u bremenu konstantnih promjena i time prije nalaze svoje mjesto u organizacionom okruženju. Drugim ciklusom studija pomažemo studentima da ostvare svoja karijerna očekivanja u uslovima rizika u kojima živimo. Ovakav profil školovanih kadrova na početku 21. vijeka je sve traženiji. Takvi kadrovi se već dugo godina obrazuju na univerzitetima širom svijeta. Za njihovo školovanje potrebne su posebne obrazovne ustanove, visokoprofesionalni predavački kadar, male studijske grupe, mentorski rad, istraživački i praktični rad.

Iskustva iz razvijenih zemalja, kao i početni rezultati na pojedinim odsjecima i katedrama na nekim univerzitetima u jugoistočnoj Evropi ukazuju na to da, u uslovima tržišne ekonomije, fakulteti koji djeluju na ekonomskoj osnovi mogu uspješnije da zadovolje akademska mjerila modernih studija. Za takve studije treba omogućiti posebne uslove i velika materijalna ulaganja. Ovo je posebno značajno za male zemlje čije privrede, odnosno državni

budžeti, nisu u stanju da u potpunosti podrže kvalitetno obrazovanje određenih kadrova koji su im, s druge strane, prijeko potrebni. Ono što Univerzitet, kao prvo i osnovno, treba da pruži svojim polaznicima jesu savremena znanja i iskustva iz oblasti društvenih, tehničkih, humanističkih i prirodnih nauka koja se stiču na Univerzitetu, prezentovana na jedan novi metodički način. Ukupna organizacija nastavno - naučnog procesa na Univerzitetu PIM predstavlja jedan novi nivo i kvalitet. Prateći strategiju razvoja visokog obrazovanja i navedena istraživanja, moguće je zaključiti da postoji potpuna ekonomska opravdanost izvođenja drugog ciklusa studija.

Studijski program psihologije na drugom ciklusu Filozofskog fakulteta usklađen je sa savremenim naučnim tokovima u oblasti psihologije, koja je osnova za naučni i praktični rad u područjima u kojima je psihologija zastupljena, i pronašla je svoju upotrebu.

Studijski program omogućuje sticanje znanja iz oblasti prirodnih naučnih disciplina i primijenjenih područja psihologije potrebnih za uključivanje u djelatnost edukacije (*sticanje nastavničkih znanja i vještina, usvajanje vještina uočavanja i rješavanja problema koji se javljaju od predškolske dobi do zrele životne dobi, ovladavanje problematikom profesionalne orijentacije i selekcije, kao i metod savjetovanja*), rada (*sticanje znanja o psihofiziološkim i organizacijskim aspektima rada i vještina u postizanju efikasnosti ljudskog rada*) zdravlja (*sticanje primarnih vještina dijagnostikovanja i savjetovanja u procesu liječenja pacijenata*), kao i naučnih znanja potrebnih za istraživanje i tumačenje psiholoških pojava.

4.2.2.6.2.1 Ciljevi studijskog programa

Ciljevi studijskog programa akademskih studija drugog ciklusa studijskog programa psihologija odnose se na sticanje znanja i razvijanje sposobnosti potrebnih za efikasan profesionalni rad psihologa u različitim oblastima psihološke prakse, kao i za dalje obrazovanje i premanentno stručno usavršavanje.

Studentima je kroz studijski program omogućeno razumijevanje psiholoških ideja i koncepcija, sticanje znanja važnih za psihološku praksu, kao i vještina potrebnih za istraživanje psiholoških tema kako na naučnom, tako i na stručno - praktičnom nivou.

Dalje, studenti se osposobljavaju za učestvovanje u planiranju, dizajniranju i implementiranju inovativnih psiholoških programa i uspješan timski rad sa drugim stručnjacima. Putem analize i istraživanja problema psihologije studenti stiču znanja i razvijaju vještine potrebne u različitim oblastima psihološkog rada.

4.2.2.6.2.2 *Ishod procesa učenja - kompetencije studenata sa završenim master studijem*

Nakon završetka master studija psihologije studenti će posjedovati sveobuhvatno i detaljno znanje i razumijevanje predmeta, ciljeva, zadataka i specifičnih metoda i teorijskih pristupa pedagoške, poslovne psihologije i kliničke psihologije. Studenti će biti osposobljeni da:

- Primijene naučna saznanja iz psihologije potrebna za individualne i grupne psihološke intervencije u rješavanju različitih vaspitno - obrazovnih problema;
- Primijene naučna saznanja iz poslovne psihologije potrebna za planiranje i sprovođenje psiholoških intervencija u privrednim organizacijama.
- Upotrijebe psihološke instrumente za djecu, testiranje djece za polazak u školu i profesionalnu orijentaciju i interpretaciju dobijenih rezultata u skladu sa standardima psihološke struke.
- Primijene znanja potrebna za psihološko testiranje zaposlenih u organizacijama, kao i kandidata za zaposlenje, analizu radnih mjesta, grupa i grupnih odnosa.
- Samostalno osmišljavaju i sprovode različite vidove psihološke edukacije u sferi vaspitno-obrazovnog rada, poslovne psihologije, kliničke psihologije.
- Primijene naučna i stručna saznanja u sprovođenju, obradi i interpretaciji istraživanja iz oblasti razvojne i pedagoške psihologije, kao i kliničke psihologije.
- Pisanje naučnih radova i nastave studije na trećem ciklusu.

Matrica ishoda učenja za studijski program psihologija na drugom ciklusu studija prikazana je u tabeli 50.

Tabela 50. Matrica ishoda učenja na drugom ciklusu studijskog programa Psihologija

Studijski program Predmeti		ISHODI UČENJA						
		Stručne kompetencije i sposobnosti						
		1	2	3	4	5	6	7
PRVA GODINA	Metode u psihološkim istraživanjima		x	x	x	x	x	x
	Organizaciona psihologija		x		x	x		
	Psihologija vaspitanja i obrazovanja	x		x		x	x	
	Zdravstvena psihologija					x	x	
	Upravljanje ljudskim resursima		x		x	x		
	Grupna psihoterapija				x	x		
	Kognitivno-bihejvioralna terapija					x	x	
	Klinička upotreba snova					x	x	
Master rad	x	x	x	x	x	x	x	

4.2.2.6.2.3 Struktura studijskog programa

Studijski program Psihologija drugog ciklusa akademskih studija organizuje se u jednogodišnjem trajanju (2 semestra) a vrednuje sa 60 ECTS. Ovaj program je namijenjen studentima koji imaju završen četvorogodišnji studij prvog ciklusa (240 ECTS). Svi predmeti u datom studijskom programu čine užu disciplinu na kojoj se zasniva studijski program psihologije.

Studijski program se sastoji od osam predmeta i obaveznog završnog rada. Pomenute predmete čine obavezni predmeti i tri vrste izbornih predmeta. U toku trajanja predavanja student može da definiše temu za master rad. Master rad je samostalni istraživački rad studenta i predstavlja završni ispit za sticanje zvanja master psihologije. Tema za izradu magistarskog rada bira se iz jednog od predmeta koje je student slušao na studiju i prijavljuje se nakon položenih ispita predviđenih planom i programom studija.

Rad na seminarskim i projektnim zadacima u okviru obaveznih i izbornih predmeta u oba semestra omogućava studentima da putem praktičnog rada i istraživanja izvrše primjenu naučnih metoda i postupaka na konkretne probleme iz prakse, na osnovu čega vrše povezivanje znanja iz različitih oblasti studija i konačno razrađenu tematiku oblikuju u završnom radu.

Nastava na drugom ciklusu studija studijskog programa Psihologija interaktivnog je karaktera, osmišljena kao rad u oblikovanim malim grupama koje su dalje podijeljene na istraživačke timove, čime se podstiče kreativnosti studenata i primjena stečenih znanja.

4.2.2.6.2.4 Kurikulum

Kurikulum studijskog programa Psihologija sadrži listu obaveznih i izbornih predmeta uz koju su dati podaci o predviđenom sedmičnom broju časova za pojedine aktivnosti, bodovnoj vrijednosti svakog predmeta i bodovnoj vrijednost završnog rada (tabela 51).

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Psihologija 300 ECTS](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

Tabela 51. Lista predmeta – Psihologija 300 ECTS

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	Status predmeta	9. semestar		10. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	PS2-MPI	Metode u psihološkim istraživanjima	O	3	2			6
2	PS2-OPS	Organizaciona psihologija	O	3	2			6
3	PS2-PVO	Psihologija vaspitanja i obrazovanja	O	3	2			6
4	PS2-ZPS	Zdravstvena psihologija	O	3	2			6
5	PS2-URS	Upravljanje ljudskim resursima	O			3	2	6
6		Izborni predmet 1	I			3	2	6
7		Izborni predmet 2	I			3	2	6
8		Izborni predmet 3	I			3	2	6
	PS2-MAR	Završni - master rad	O					12
		UKUPNO časova sedmično/ECTS			20		20	60

r.b.		Grupa: Izborni predmet 1	
1	PS2-KMS	Komunikacija u školi	I
2	PS2-PSM	Psihologija marketinga	I
3	PS2-GPT	Grupna psihoterapija	I
r.b.		Grupa: Izborni predmet 2	
1	PS2-PAP	Prevenција asocijalnog ponašanja u školi	I
2	PS2-PPS	Politička psihologija	I
3	PS2-KBT	Kognitivno-bihejvioralna terapija	I
r.b.		Grupa: Izborni predmet 3	
1	PS2-SKS	Saradnja i konflikti u školi	I
2	PS2-RPZ	Ličnost menadžera i radno ponašanje zaposlenih	I
3	PS2-KUS	Klinička upotreba snova	I

4.2.2.7 Studijski program Računarske nauke

Studijski program Računarske nauke omogućava sticanje znanja neophodnih za identifikaciju i algoritamsku formalizaciju realnih problema iz prakse, kao i njihovu programsku implementaciju upotrebom savremenih programskih jezika. Osim toga, dobijaju se neophodna znanja iz oblasti projektovanja i administriranja računarskih mreža i baza podataka u kompletnim informacionim sistemima koji su zasnovani na savremenim internet tehnologijama i web servisima. Posebnu vrijednost ovog programa predstavlja izučavanje teorijski zasnovanih mehanizama zaštite informacija u računarima i računarskim mrežama i njihova praktična implementacija u računarskim protokolima.

Svrha razvoja studijskog programa računarske nauke je obrazovanje studenata u oblasti računarskih nauka i njihovo osposobljavanje za zanimanje koje se odnosi na razvoj softvera, analizu, dizajn, implementaciju, testiranje i održavanje svih vrsta softvera.

Struktura studijskog programa odražava viziju razvoja oblasti informacionih tehnologija i razvoja programiranja koja podrazumeva ravnotežu između tematskih oblasti računarskih nauka i drugih oblasti računarstva.

Studijski program je osmišljen u skladu sa potrebama savremenog tržišta i sa ciljem da se budući diplomci obuče za dobro plaćen i atraktivan posao.

Studije su planirane po modelu: 4+1 ili 3+1+1, a studenti sa završenim prvim ciklusom studija mogu u timovima i samostalno obavljati poslove u struci za koju su obrazovani.

Drugi ciklus studija dopunjuje stručna znanja, ali i priprema kandidate za nastavak školovanja na doktorskim studijama i bavljenje naučno-istraživačkim radom i vrednovan je sa 60 ECTS kredita.

Studijski program Računarske nauke pripada naučnoj oblasti prirodnih nauka, a izlazna zvanja, u skladu sa Zakonom o zvanjima koja se stiču završetkom visokog obrazovanja, prikazana su u tabeli 12.

Senat Univerziteta PIM je svojim odlukama br. S-115/20 od 27.08.2020. i br. S-128/20 od 25.09.2020. donio odluke o izmjenama i dopunama nastavnih planova i programa za studijski program Računarske nauke, koji su počeli da se primjenjuju od akademske 2020/2021. godine.

4.2.2.7.1 Računarske nauke – I ciklus studija

4.2.2.7.1.1 Ciljevi studijskog programa

Ciljevi studijskog programa akademskih studija prvog ciklusa na studijskom programu Računarske nauke su: usavršavanje teorijskih i praktičnih znanja potrebnih softverskom inženjeru za rad u softverskoj industriji, na poslovima razvoja, održavanja i administriranja softvera raznih vrsta; produbljivanje znanja iz oblasti teorijskih i algoritamskih osnova računarstva, kao i ovladavanje aktuelnim primenama u oblasti inteligentnih sistema, računarske grafike, naučnog izračunavanja, interakcije čovjek-računar; pružanje praktičnih iskustava u radu na projektovanju i implementaciji softvera, kako u individualnom angažmanu, tako i u timskom radu, kroz uključivanje studenata u postojeće i nove praktične projekte, te kroz obaveznu stručnu praksu; pružanje osnove i za rad na istraživačkim poslovima, kao i za nastavak obrazovanja na odgovarajućim studijskim programima drugog i trećeg ciklusa studija.

4.2.2.7.1.2 Ishodi procesa učenja na studijskom programu

Nakon završetka prvog ciklusa studija računarske nauke studenti su osposobljeni za nastavak studija na računarskim naukama, informatici i drugim sličnim studijama, stekli su vještine iz različitih oblasti računarstva i informatike, odnosno završenim studijama prvog ciklusa osposobljeni su za:

1. ovladavanje konceptima i teorijskim postavkama računarskih nauka, koje će mu omogućiti kako samostalan rad, tako i učestvovanje u radu informatičkih i interdisciplinarnih timova;
2. obavljanje složenih programerskih zadataka, liderstvo u programerskim timovima i razvoj efektivnih rešenja raznovrsnih problema u računarstvu;
3. ovladavanje konceptima i teorijskim postavkama digitalne ekonomije i marketinga, koje će mu omogućiti kako samostalan rad, tako i učestvovanje u radu multimedijalnih i interdisciplinarnih timova;
4. samostalan i timski rad na razvoju, administriranju i održavanju softvera, istraživanju u oblasti računarstva, informatike;
5. analizu korisničkih zahtjeva u različitim aplikativnim domenima i modeliranje softvera koji te zahtjeve treba da podrži;
6. korišćenje savremenih softverskih okruženja i alata za projektovanje, implementaciju, testiranje, integraciju, i višestruko korišćenje softvera, softverskih komponenata, sistema i aplikacija, proje svega Web aplikacija;
7. utvrđivanje i obezbeđivanje kvaliteta softvera korišćenjem aktuelnih framework-a za tu namjenu, kao i kompatibilnih framework-a u razvoju softvera, obezbjeđivanje zaštite podataka u softverskim sistemima od neovlašćenog korišćenja, napada iz mreže, virusa, itd.;
8. upravljanje projektima i davanje konsultantskih usluga u razvoju softvera i različitih aplikativnih rješenja;
9. rad u multidisciplinarnim timovima, u kojima je neophodan razvoj multimedija, aplikacija, softvera ili stručna inženjerska podrška.

Povezanost ishoda učenja pojedinačnih predmeta sa ishodima studijskog programa prikazana je u tabeli 52 matricom ishoda učenja.

Tabela 52. Matrica ishoda za studijski program Računarske nauke

Studijski program Predmeti		ISHODI UČENJA								
		kompetencije i sposobnosti								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
PRVA GODINA	Linearna Algebra	x	x		x					
	Diskretne strukture	x	x		x					
	Uvod u programiranje	x	x		x	x				
	Sociologija	x	x							
	Osnovi ekonomije			x					x	
	Osnove menadžmenta		x	x					x	x
	Poslovna etika i komunikacija	x	x	x					x	x
	Objektno orjentisano programiranje		x		x		x			
	Uvod u www					x	x			
	Engleski jezik 1	x	x	x		x	x		x	x
DRUGA GODINA	Arhitektura računara	x			x			x		
	Operativni sistemi		x		x					x
	Računarske mreže				x	x	x	x		
	Baze podataka				x		x			
	Multimediji			x		x	x			x
	Digitalna ekonomija			x					x	x
	Projektovanje informacionih sistema				x	x	x	x		x
	Menadžment ljudskih resursa	x		x					x	
	Engleski jezik 2	x		x		x	x		x	x
TREĆA GODINA	Analiza i dizajn softvera				x	x	x	x		x
	Poslovna inteligencija	x	x	x			x		x	
	Interakcija čovjek-računar		x			x				x
	Digitalni marketing			x					x	x
	Web dizajn			x		x	x			x
	Programski jezici		x		x		x			x
	Vizuelne komunikacije			x		x			x	
	Upravljanje informacijama	x	x	x			x		x	
ČETVRTA GODINA	Digitalna tehnika	x	x			x	x	x		
	Kompjuterska grafika					x	x	x		x
	Programiranje internet aplikacija		x		x	x	x	x		x
	Kriptografija		x		x		x	x		
	Funkcionalno programiranje		x		x		x	x		x
	Razvoj softvera		x		x		x			x
	Projektni menadžment	x	x	x			x		x	x
	Automatika		x			x	x	x		x
	Diplomski rad	x	x	x	x	x	x	x	x	x

4.2.2.7.1.3 Uslovi za upis na studijski program

Uslov za upis prvog ciklusa studija računarskih nauka je završena četverogodišnja srednja škola. Klasifikacija i izbor kandidata za upis vrši se na osnovu postignutnog uspjeha u srednjem obrazovanju. Student koji je započeo studij po akreditovanom planu na drugom fakultetu može da se upiše na odgovarajuću godinu studija prvog ciklusa. Prelazak studenta sa drugog studijskog programa i/ili druge visokoškolske ustanove na studijski program Računarske nauke, Fakulteta Računarskih nauka Univerziteta PIM, regulisan je [Zakonom o visokom obrazovanju](#), [Statutom Univerziteta](#), [Pravilnikom o organizovanju obrazovnog rada](#) i [Pravilnikom o mobilnosti studenata i prenosu ECTS bodova \(Prilog 46\)](#).

4.2.2.7.1.4 Način izvođenja studija

Rad studenata prati se kontinuirano tokom čitavog semestra na sljedeći način:

- redovno prisustvovanje na nastavi;
- procjena aktivnog učestvovanja u nastavi;
- ulazni/izlazni kolokvijum;
- izrada seminarškog/praktičnog rada;
- tematske provjere;
- procjenjivanje urađenih planskih zadataka prema programu predmeta, itd.

Kroz ove sadržaje student sakuplja bodove koji su predviđeni za pojedine aktivnosti, u skladu sa nastavnim programom za svaki pojedini predmet. Za pokazano znanje i aktivnost studenti se ocjenjuju prema Zakonu o visokom obrazovanju, Statutu Univerziteta, Pravilniku o organizaciji obrazovnog rada i Pravilniku o ocjenjivanju studenata. Na početku školske godine predmetni nastavnik upoznaje studente sa pravilima: načinom i oblicima rada i brojem bodova koje donose pojedine aktivnosti.

4.2.2.7.1.5 Studentska praksa

Obaveznim nastavnim planom i programom na I ciklusa studija nije predviđeno obavljanje studentske prakse, ali univerzitet obezbjeđuje odgovarajuću praksu koja se obavlja u stručnoj ustanovi po izboru studenta, a pod supervizijom predmetnog nastavnika, i podrazumijeva rad u okviru struke.

4.2.2.7.1.6 Seminarški i diplomski radovi

Seminarški rad: zadaci predviđeni za individualni naučno-istraživački rad studenta (seminarski rad i slično) ravnomjerno se raspoređuju u toku semestra. Broj i vrsta seminarških radova zavisi od programa obaveznih i izbornih predmeta. Ukupni obim ovih zadataka usaglašen je sa opterećenjem predviđenim na predmetu, saglasno ECTS kreditima.

Završni rad na prvom ciklusu: Na prvom ciklusu studija, obima 240 ECTS bodova, student obavezno radi diplomski rad nakon položenih ispita.

4.2.2.7.1.7 Bodovna vrijednost studijskog programa (ECTS bodovi)

U toku prvog i drugog ciklusa studija student u svakom semestru ostvaruje 30 bodova ili ECTS kredita. U toku prvog ciklusa (četvorogodišnji studij), student ostvaruje ukupno 240 bodova (ECTS kredita).

4.2.2.7.1.8 Usklađenost sa studijskim programima u BiH i regionu

Studijski program Računarske nauke usklađen je sa sličnim studijskim programima na sljedećim visokoobrazovnim institucijama u BiH i regionu:

- [Mondragon University Spain;](#)
- [Fakultet tehničkih nauka Čačak, Univerzitet u Kragujevcu;](#)
- [South-East European University, Tetovo, Sjeverna Makedonija;](#)
- [Univerzitet Sinergija Bijeljina.](#)

4.2.2.7.1.9 Nastavni plan i program – Računarske nauke – 240 ECTS od 2020/2021. akademske godine

U tabeli 53 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Računarske nauke u obimu od 240 ECTS bodova. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 36 obaveznih predmeta i završni (diplomski) rad.

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmet Računarske nauke – 2020/2021.](#) Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

Tabela 53. Nastavni plan i program – Računarske nauke – 240 ECTS – 2020/2021.

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	RN-LIA	Linearna Algebra	O	3	3			7
2	RN-DIS	Diskretne strukture	O	2	2			6
3	RN-UVP	Uvod u programiranje	O	2	2			5
4	RN-SOC	Sociologija	O	3	2			7
5	RN-OSE	Osnovi ekonomije	O	3	2			6
6	RN-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
7	RN-PEK	Poslovna etika i komunikacija	O			3	3	8
8	RN-OOP	Objektno orjentisano programiranje	O			2	2	5
9	RN-WWW	Uvod u www	O			3	3	7
10	RN-EJ1	Engleski jezik 1	O			2	1	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		13	11	12	11	60
2. GODINA								

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

r.b.	šifra	Predmet	vrsta	3. semestar		4. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	RN-ARH	Arhitektura računara	O	3	3			8
2	RN-OPS	Operativni sistemi	O	2	3			7
3	RN-RMR	Računarske mreže	O	2	3			7
4	RN-BAZ	Baze podataka	O	3	3			8
5	RN-MUM	Multimediji	O			3	3	7
6	RN-DIE	Digitalna ekonomija	O			2	2	6
7	RN-PIS	Projektovanje informacionih sistema	O			3	3	7
8	RN-MLJR	Menadžment ljudskih resursa	O			2	2	6
9	RN-EJ2	Engleski jezik 2	O			2	1	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		10	12	12	11	60
3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	5. semestar		6. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	RN-ADS	Analiza i dizajn softvera	O	3	3			8
2	RN-PIN	Poslovna inteligencija	O	3	2			7
3	RN-IČN	Interakcija čovjek-računar	O	3	3			8
4	RN-DIM	Digitalni marketing	O	2	2			7
5	RN-WED	Web dizajn	O			3	3	8
6	RN-PRJ	Programski jezici	O			3	2	7
7	RN-VIK	Vizuelne komunikacije	O			3	3	8
8	RN-UPI	Upravljanje informacijama	O			2	2	7
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		11	10	11	10	60
4. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	7. semestar		8. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	RN-DIT	Digitalna tehnika	O	3	3			7
2	RN-KOG	Kompjuterska grafika	O	3	3			8
3	RN-PIA	Programiranje internet aplikacija	O	3	3			7
4	RN-KRI	Kriptografija	O	2	3			8
5	RN-FUP	Funkcionalno programiranje	O			3	2	6
6	RN-RSO	Razvoj softvera	O			3	3	6
7	RN-PME	Projektni menadžment	O			2	2	6
8	RN-AUT	Automatika	O			2	2	6
10	RN-DIPL	Završni rad - diplomski rad	O	-	-	-	4	6
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		11	12	10	13	60

4.2.2.7.1.10 Nastavni plan i program – Računarske nauke – 180 ECTS od 2020/2021. akademske godine

U tabeli 54 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Računarske nauke u obimu od 180 ECTS bodova. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, kao i ECTS vrijednost. Lista za studijski program Računarske nauke – 180 ECTS sadrži 30 obaveznih predmeta.

Tabela 54. Nastavni plan i program – Računarske nauke – 180 ECTS – 2020/2021.

1. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	1. semestar		2. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	RN-LIA	Linearna Algebra	O	3	3			7
2	RN-DIS	Diskretne strukture	O	2	2			6
3	RN-UVP	Uvod u programiranje	O	2	2			5

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

4	RN-SOC	Sociologija	O	3	2			7
5	RN-OSE	Osnovi ekonomije	O	3	2			6
6	RN-OME	Osnove menadžmenta	O			2	2	6
7	RN-PEK	Poslovna etika i komunikacija	O			3	3	8
8	RN-OOP	Objektno orjentisano programiranje	O			2	2	5
9	RN-WWW	Uvod u www	O			3	3	7
10	RN-EJ1	Engleski jezik 1	O			2	1	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		13	11	12	11	60
2. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	3. semestar		4. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	RN-ARH	Arhitektura računara	O	3	3			8
2	RN-OPS	Operativni sistemi	O	2	3			7
3	RN-RMR	Računarske mreže	O	2	3			7
4	RN-BAZ	Baze podataka	O	3	3			8
5	RN-MUM	Multimediji	O			3	3	7
6	RN-DIE	Digitalna ekonomija	O			2	2	6
7	RN-PIS	Projektovanje informacionih sistema	O			3	3	7
8	RN-MLJR	Menadžment ljudskih resursa	O			2	2	6
9	RN-EJ2	Engleski jezik 2	O			2	1	4
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		10	12	12	11	60
3. GODINA								
r.b.	šifra	Predmet	vrsta	5. semestar		6. semestar		ECTS
				P	V	P	V	
1	RN-ADS	Analiza i dizajn softwera	O	3	3			8
2	RN-PIN	Poslovna inteligencija	O	3	2			7
3	RN-IČN	Interakcija čovjek-računar	O	3	3			8
4	RN-DIM	Digitalni marketing	O	2	2			7
5	RN-WED	Web dizajn	O			3	3	8
6	RN-PRJ	Programski jezici	O			3	2	7
7	RN-VIK	Vizuelne komunikacije	O			3	3	8
8	RN-UPI	Upravljanje informacijama	O			2	2	7
		UKUPNO časova sedmično/ECTS		11	10	11	10	60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Računarske nauke 2020/2021](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.7.1.11 Nastavni plan i program – Računarske nauke – 240 ECTS do 2020/2021. akademske godine

U tabeli 55 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Računarske nauke u obimu od 240 ECTS bodova, prije usvojenih izmjena. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 32 obavezna predmeta, 5 izbornih predmeta i završni (diplomski) rad.

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Računarske nauke](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

Tabela 55. Nastavni plan i program – Računarske nauke – 240 ECTS – do 2020/2021.

1. GODINA							
r. br	Šifra predmeta	Predmet	1. semestar		2. semestar		ECTS
			P	V	P	V	
1	RN-LIA	Linearna Algebra	2	2			6
2	RN-DS1	Diskretne strukture 1	3	3			7
3	RN-UPR	Uvod u programiranje	3	3			7
4	RN-ETJ	Engleski tehnički jezik	1	2			3
5	RN-SS1	Softverski studio 1	2	4			7
6	RN-DS2	Diskretne strukture 2			2	2	6
7	RN-OOP	Objektivno orjentisano programiranje			3	3	7
8	RN-WWW	Uvod u www			2	2	6
9	RN-EPJ	Engleski poslovni jezik			1	2	3
10	RN-SS2	Softverski studio 2			2	4	8
		UKUPNO/sedmica	11	14	10	13	60
2. GODINA							
r. br	Šifra predmeta	Predmet	3. semestar		4. semestar		ECTS
			P	V	P	V	
1	RN-DAA	Dizajn i analiza algoritma	3	3			7
2	RN-ARH	Arhitektura računara	2	2			5
3	RN-OPS	Operativni sistemi	2	3			6
4	RN-RMR	Računarske mreže	2	2			5
5	RN-SS3	Softverski studio 3	2	4			7
6	RN-RSP	Razvoj softvera i programiranje sistema			3	2	6
7	RN-UPI	Upravljanje informacijama			3	3	7
8	RN-OOD	Objektivno orjentisan dizajn			2	2	5
9	RN-INT	Interakcija čovjek - računar			2	2	5
10	RN-SS4	Softverski studio IV			2	4	7
		UKUPNO/sedmica	11	14	12	13	60
3. GODINA							
r. br	Šifra predmeta	Predmet	5. semestar		6. semestar		ECTS
			P	V	P	V	
1	RN-DIZ	Osnovi dizajna			2	2	6
2	RN-SRV	Sistemi u realnom vremenu	2	2			6
3	RN-RGR	Računarska grafika	3	3			7
4	RN-BAZ	Baze podataka	3	3			7
5	RN-SS5	Softverski studio 5	3	4			8
6	RN-INS	Inteligentni sistemi			2	2	6
7	RN-NRA	Napredna računarska arhitektura			3	3	7
8	RN-PPR	Programski prevodioci			2	2	6
9	RN-DIS	Dizajn softvera			3	3	7
		UKUPNO/sedmica	11	12	12	12	60
4. GODINA							
r. br	Šifra predmeta	Predmet	7. semestar		8. semestar		ECTS
			P	V	P	V	
1	RN-SRA	Simboličko računanje	2	4			8
2	RN-NIZ	Naučna izračunavanja	2	4			8
3		Izborni predmet 1	2	3			6

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

4		Izborni predmet 2	2	3			6
5	RN-FUP	Funkcionalno programiranje			2	4	8
6		Izborni predmet 3			2	3	6
7		Izborni predmet 4			2	3	6
8		Izborni predmet 5			2	3	6
9	RN-DIPL	Završni rad - diplomski rad					6
		UKUPNO/sedmica	8	14	8	13	60

Grupa izbornih predmeta:

Izborni predmet 1

RN-ALG Algoritmi i kompleksnost

RN-KRI Kriptografija

Izborni predmet 2

RN-GEA Genetski algoritmi

RN-MSO Modelovanje, simulacija i optimizacija

Izborni predmet 3

RN-PAL Paralelni algoritmi

RN-PIA Programiranje internet aplikacija

Izborni predmet 4

RN-RPT Reprodukciona tehnika

RN-VIK Vizuelne komunikacije

Izborni predmet 5

RN-MAR Marketing

RN-UME Uvod u menadžment

4.2.2.7.1.12 Nastavni plan i program – Računarske nauke – 180 ECTS do 2020/2021. akademske godine

U tabeli 56 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Računarske nauke u obimu od 180 ECTS bodova, prije usvojenih izmjena. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 29 obaveznih predmeta.

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Računarske nauke](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

Tabela 56. Nastavni plan i program – Računarske nauke – 180 ECTS – do 2020/2021

1. GODINA							
r. br	Šifra predmeta	Predmet	1. semestar		2. semestar		ECTS
			P	V	P	V	
1	RN-LIA	Linearna Algebra	2	2			6
2	RN-DS1	Diskretne strukture 1	3	3			7
3	RN-UPR	Uvod u programiranje	3	3			7
4	RN-ETJ	Engleski tehnički jezik	1	2			3
5	RN-SS1	Softverski studio 1	2	4			7
6	RN-DS2	Diskretne strukture 2			2	2	6
7	RN-OOP	Objektivno orjentisano programiranje			3	3	7
8	RN-WWW	Uvod u www			2	2	6

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

9	RN-EPJ	Engleski poslovni jezik			1	2	3
10	RN-SS2	Softverski studio 2			2	4	8
		UKUPNO/sedmica	11	14	10	13	60
2. GODINA							
			3. semestar		4. semestar		
r. br	Šifra predmeta	Predmet	P	V	P	V	ECTS
1	RN-DAA	Dizajn i analiza algoritma	3	3			7
2	RN-ARH	Arhitektura računara	2	2			5
3	RN-OPS	Operativni sistemi	2	3			6
4	RN-RMR	Računarske mreže	2	2			5
5	RN-SS3	Softverski studio 3	2	4			7
6	RN-RSP	Razvoj softvera i programiranje sistema			3	2	6
7	RN-UPI	Upravljanje informacijama			3	3	7
8	RN-OOD	Objektivno orjentisan dizajn			2	2	5
9	RN-INT	Interakcija čovjek - računar			2	2	5
10	RN-SS4	Softverski studio IV			2	4	7
		UKUPNO/sedmica	11	14	12	13	60
3. GODINA							
			5. semestar		6. semestar		
r. br	Šifra predmeta	Predmet	P	V	P	V	ECTS
1	RN-DIZ	Osnovi dizajna			2	2	5
2	RN-SRV	Sistemi u realnom vremenu	2	2			5
3	RN-RGR	Računarska grafika	3	3			6
4	RN-BAZ	Baze podataka	3	3			6
5	RN-SS5	Softverski studio 5	3	4			7
6	RN-INS	Inteligentni sistemi			2	2	6
7	RN-NRA	Napredna računarska arhitektura			3	3	6
8	RN-PPR	Programski prevodioci			2	2	6
9	RN-DIS	Dizajn softvera			3	3	7
	RN-DIPL	Završni rad - diplomski rad					6
		UKUPNO/sedmica	11	12	12	12	60

4.2.2.7.2 Računarske nauke – II ciklus studija

U tabeli 57 prikazan je naziv, vrsta studija, model studiranja, izlazno akademsko zvanje, dužina trajanja, način izvođenja studija i uslovi za upis studijskog programa Računarske nauke na drugom ciklusu studija.

Tabela 57. Studijski program Računarske nauke– 300 ECTS bodova.

Naziv studijskog programa:	Računarske nauke
Vrsta studija:	Akadske studije drugog ciklusa
Model studijskog programa:	4+1
Obim studija (ECTS bodova):	60 ECTS
Akademsko zvanje:	Master računarstva i informatike – 300 ECTS
Dužina trajanja studija:	1 školska godina (2 semestra)
Način izvođenja studija:	Redovan studij
Uslovi za upis na studijskih program:	završen prvi ciklus studija u obimu 240 ECTS

Studijski program Računarske nauke 60 ECTS drugog ciklusa akademskih studija razvijen je i predložen u skladu sa Pravilnikom o izradi, predlaganju i usvajanju studijskih programa. Svrha studijskog programa je usavršavanje i specijalizacija studenata u oblasti računarskih nauka, te bolje osposobljavanje stručnjaka za profesiju softverskog inženjera, odnosno za zanimanje koje se odnosi na razvoj softvera, za analizu, dizajn, implementaciju, testiranje i održavanje svih vrsta softvera.

Struktura ovog studijskog programa posmatrana po predmetima je takva da odražava viziju razvoja oblasti računarskih nauka, koja podrazumijeva pravilan balans između tematskih oblasti računarskih nauka i drugih oblasti računarstva.

Metode izvođenja nastave na studijskom programu su u formi predavanja, vežbi, laboratorijskih vježbi, studije slučaja itd.

4.2.2.7.2.1 Ciljevi studijskog programa

Ciljevi studijskog programa računarskih nauka obuhvataju: usavršavanje teorijskih i praktičnih znanja potrebnih softverskom inženjeru za rad u softverskoj industriji, na poslovima razvoja, održavanja i administriranja softvera raznih vrsta; produblјivanje znanja iz oblasti teorijskih i algoritamskih osnova računarstva, kao i ovladavanje aktuelnim primjenama u oblasti inteligentnih sistema, računarske grafike, naučnog izračunavanja, interakcije čovjek-računar, itd.; pružanje praktičnih iskustava u radu na projektovanju i implementaciji softvera, kako u individualnom angažmanu, tako i u timskom radu, kroz uključivanje studenata u postojeće i nove praktične projekte, te kroz obaveznu stručnu praksu; pružanje osnove za rad na istraživačkim poslovima, kao i za nastavak obrazovanja na odgovarajućim studijskim programima trećeg ciklusa studija.

4.2.2.7.2.2 Ishod procesa učenja - kompetencije studenata sa završenim master studijem

Na drugom ciklusu studija računarskih nauka studenti će da nadgrade svoja znanja iz savremenih informacionih tehnologija, informacionih sistema, programiranja, mrežne tehnologije, mobilnih aplikacija, produkcije multimedijalnih sadržaja, dinamičkih web aplikacija i na taj način biti osposobljeni da:

- primjena znanja u radu s informacionim tehnologijama koje podržavaju korištenje i projektovanje informacionih sistema u različitim područjima industrije, financija, javne uprave, obrazovanja, nauke, istraživanja i drugim područjima.

- koriste savremeno softversko okruženje i alate za programiranje, projektovanje, implementaciju, testiranje, integraciju, i višestruko korišćenje softvera, softverskih komponenata, sistema i aplikacija, prije svega Web aplikacija;
- utvrde i obezbjede kvalitet softvera korišćenjem aktuelnih framework-a za tu namjenu, kao i kompatibilnih framework-a u razvoju softvera;
- nastave studije na trećem ciklusu studija, koriste i proučavaju stručnu literaturu s ciljem bavljenja naučnim radom.

Matrica ishoda učenja se može predstaviti na sljedeći način:

Studijski program		ISHODI UČENJA			
		Stručne kompetencije i sposobnosti			
Predmeti		1	2	3	4
PRVA GODINA	Napredno programiranje C++		x	x	x
	Internet programiranje	x	x	x	x
	Kompleksne baze podataka	x	x	x	x
	Projektovanje informacionih sistema	x	x	x	x
	Metodologija NIR				x
	Master rad	x	x	x	x

4.2.2.7.2.3 Struktura studijskog programa

Studijski program Računarske nauke drugog ciklusa akademskih studija organizuje se u jednogodišnjem trajanju (2 semestra) a vrednuje sa 60 ECTS. Ovaj program je namijenjen studentima koji imaju završen četvorogodišnji studij prvog ciklusa (240 ECTS).

Studijski program se sastoji od 5 predmeta i obaveznog završnog rada. Pomenute predmete čine obavezni predmeti i dvije vrste izbornih predmeta.

U toku trajanja predavanja student može da definiše temu za master rad. Rad na seminarskim i projektnim zadacima u okviru obaveznih i izbornih predmeta u oba semestra omogućava studentima da putem praktičnog rada i istraživanja izvrše primjenu naučnih metoda i postupaka na konkretne probleme iz prakse, na osnovu čega vrše povezivanje znanja iz različitih oblasti studija i konačno razrađenu tematiku oblikuju u završnom radu.

Nastava na drugom ciklusu studija studijskog programa Računarske nauke interaktivnog je karaktera, osmišljena kao rad u oblikovanim malim grupama koje su dalje podijeljene na istraživačke timove, čime se podstiče kreativnosti studenata i primjena stečenih znanja.

Kvalitet nastavnog procesa obezbjeđuje se kroz primjenu princip poučavanje – učenje – samoučenje kroz:

- Poučavanje: predavanja;
- Učenje: izvođenje praktičnih vježbi po principu sprojektnih zadataka izrada i prezentacija web i mobilnih aplikacija i slično;
- Samoučenje: priprema samostalnih seminarskih radova i projektnih zadataka.

4.2.2.7.2.4 Kurikulum

Kurikulum studijskog programa Računarske nauke sadrži listu obaveznih i izbornih predmeta uz koju su dati podaci o predviđenom sedmičnom broju časova za pojedine aktivnosti, bodovnoj vrijednosti svakog predmeta i bodovnoj vrijednost završnog rada (tabela 58).

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Računarske nauke 300 ECTS](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

Tabela 58. Lista predmeta – Računarske nauke 300 ECTS

Master							
r. br	Šifra predmeta	Predmet	9. semestar		10. semestar		ECTS
			P	V	P	V	
1	RN-NPC	Napredno programiranje C++	3	3			7
2	RN-IP	Internet programiranje	3	3			7
3	RN-IZ1	<i>Bira se od sledeća 2 predmeta</i>	3	3			8
4	RN-KBP	Kompleksnebazepodataka					
5	RN-VP	Vizuelizacija podataka					
6	RN-IZ2	<i>Bira se od sledeća 2 predmeta</i>	3	3			8
7	RN-PIS	Projektovanje informacionih sistema					
8	RN-OK	Osnove kriptografije					
9	RN-MNIK	Metodologija naučno-istraživačkog rada			4	6	10
10	RN-MSR	Master rad			7	7	20
		UKUPNO/sedmica	11	13			60

4.2.2.8 Studijski program Grafički inženjering i dizajn

Studijski program osnovnih akademskih studija Grafičkog inženjerstva i dizajna ima izuzetnu važnost za sve industrijske grane jer ih prezentuje i promovise dizajnom i kreacijom onoga što je neminovni pratilac proizvoda – ambalažom, pisanim i štampanim medijima, savremenim elektronskim medijima kao i multimedijima. Svakodnevi život čovjeka skoro da je nezamisliv bez proizvoda grafičke industrije što joj daje poseban značaj. Grafička industrija je izuzetno važna industrijska grana svake razvijene zemlje i u vrhu industrijskih grana sa velikim profitima. Grafička industrija ima izuzetnu dinamiku tehnoloških promena, posebno uz primjenu savremenih programskih i računarskih sistema koji su i razvijani za potrebe ove industrije. Studijski program je formiran iz savremenih tehnologija, nove dinamike promjena, novih životnih uslova koji su promijenili svijet komunikacija i navike čovjeka. Obrazovna struktura studijskog programa je koncipirana tako da zadovolji zahtjeve i potrebe grafičke industrije. Grafička industrija, kao kao prateća grana, može se posmatrati i kao reprezent proizvoda skoro svih industrijskih grana.

Studije se izvode u obimu 340 i 180 ECTS bodova a studenti sa završenim prvim ciklusom studija mogu u timovima i samostalno obavljati poslove u struci za koju su obrazovani.

Studijski program Grafički inženjering i dizajn pripada naučnoj oblasti tehničkih nauka, a izlazna zvanja, u skladu sa Zakonom o zvanjima koja se stiču završetkom visokog obrazovanja, prikazana su u tabeli 12.

Senat Univerziteta PIM je svojim odlukama br. S-115/20 od 27.08.2020. i br. S-128/20 od 25.09.2020. donio odluke o izmjenama i dopunama nastavnih planova i programa za studijski program Grafički inženjering i dizajn koji su počeli da se primjenjuju od akademske 2020/2021. godine.

4.2.2.8.1 Ciljevi studijskog programa

Cilj studijskog programa Grafički inženjering i dizajn je sticanje interdisciplinarnih znanja savlađivanjem predmeta vezanih za osnovna znanja grafičke struke, umetničkih predmeta, dizajna, računarskih nauka i predmeta menadžmenta, ali i neophodnih znanja grafičke proizvodnje za formulisanje problema i projekata, kao i plana za njihovo rešavanje korišćenjem raznorodnih tehničkih i umetničkih znanja i vještina. Cilj je i razvoj kreativnih sposobnosti razmatranja problema i sposobnost kritičkog mišljenja sa racionalnim odlukama. sticanje neophodnih znanja za aktivno rešavanje stručnih problema, uz razvijanje sposobnosti

za prezentovanje sopstvenih rezultata stručnoj i široj javnosti, kao i razvijanje sposobnosti za timski rad. Sticanje neophodnih znanja, koje će omogućiti dalji nastavak školovanja kroz master, specijalističke i doktorske studije.

4.2.2.8.2 Ishodi procesa učenja na studijskom programu

Svršeni studenti osnovnih akademskih studija Grafičkog inženjerstva i dizajna su kompetentni da rešavaju realne probleme iz prakse kao i da nastave školovanje ukoliko se za to opredijele. Kompetencije uključuju, prije svega, razvoj sposobnosti inženjerskog kritičnog mišljenja, sposobnosti analize problema, sinteze rešenja, predviđanje ponašanja odabranog rješenja sa jasnom predstavom šta su dobre, a šta loše strane odabranog rešenja. Kada je reč o specifičnim sposobnostima studenta savladavanjem studijskog programa Grafičkog inženjerstva i dizajna student stiče temeljno poznavanje i razumijevanje disciplina odgovarajućih struka, kao i sposobnost rješavanja konkretnih problema uz upotrebu inženjerskih metoda i postupaka. Obzirom na interdisciplinarni karakter studijskog programa posebno je važna sposobnost povezivanja osnovnih znanja iz različitih oblasti i njihova primjena. Svršeni studenti Grafičkog inženjerstva i dizajna su osposobljeni:

1. da na odgovarajući način napišu i prezentuju rezultate svog rada intenzivno koristeći savremene računarske i programske sistemi;
2. da primijene znanja u praksi i da prate i primijene novine u struci, kao i za saradnju sa lokalnim socijalnim i međunarodnim okruženjem;
3. da samostalno ili u timu projektuju, organizuju i upravljaju proizvodnjom;
4. da ekonomično koriste prirodne resurse u skladu sa principima održivog razvoja;
5. da se uključe u sve aspekte proizvodnje papira i kartona namenjenih za dalju industrijsku preradu, proizvodnju celuloze, papira i proizvoda od papira, kartona i lepenke, proizvodnju ambalaže i drugih proizvoda od papira i kartona;
6. da upravljaju pripremom i proizvodnjom u izdavačkoj djelatnosti, štampanju i reprodukciji snimljenih medija (knjiga, brošura, muzičkih knjiga i drugih publikacija), izdavanje novina (dnevni i periodični) štampanih na novinskoj hartiji, uključujući i reklamne novine, izdavanje časopisa i sličnih periodičnih izdanja, izdavanje kompakt diskova s muzičkim i drugim zvučnim zapisima;
7. za proizvodnju fotografija, gravura i razglednica, formulara i sličnih proizvoda;
8. razumijevanje grafičkih mašina i sistema, kao i komponenti integrisanih u ove složene sisteme;

9. razumijevanje umetničkih procesa sa inženjerskom finalizacijom izrade;

10. razvoj i izradu kompjuterskih igara, dizajn kompjuterskih igara, dizajn karaktera i pokreta, razvoj elektronskih multimedijalnih sistema, industrijski dizajn proizvoda grafičke industrije, web dizajn sajtova, razvoj tipografskih softverskih rešenja.

Povezanost ishoda učenja pojedinačnih predmeta sa ishodima studijskog programa prikazana je u tabeli 59 matricom ishoda učenja.

Tabela 59. Matrica ishoda za studijski program Grafički inženjering i dizajn

Studijski program Predmeti		ISHODI UČENJA									
		kompetencije i sposobnosti									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
PRVA GODINA	Matematika			X		X	X		X		
	Osnove mašinstva			X		X	X	X	X		
	Osnove ekonomije		X	X	X	X	X	X			
	Informatika	X	X	X		X	X	X			
	Sociologija	X	X	X	X						
	Hemija u grafičkom inženjerstvu				X	X	X	X	X		
	Grafičke aplikacije						X	X		X	X
	Poslovna etika i komunikacije	X	X	X	X						
	Osnove menadžmenta		X	X	X	X	X	X			
Engleski jezik 1	X	X							X	X	
DRUGA GODINA	Grafički materijali				X	X	X	X	X		
	Preduzetnička ekonomija		X	X	X	X	X	X			
	Pismo i tipografija	X						X		X	X
	Likovna grafička kultura	X					X			X	X
	Menadžment ljudskih resursa			X			X				
	Grafičke tehnologije	X				X	X	X	X		
	Fotografija						X	X		X	X
	Multimediji	X	X				X	X		X	X
TREĆA GODINA	Štamparske forme						X	X			
	Prostorni dizajn									X	X
	Grafičke komunikacije		X				X	X		X	X
	Digitalni marketing	X		X			X	X			X
	Grafički dizajn						X	X		X	X
	Industrijski dizajn					X	X	X			X
	Digitalna fotografija						X	X		X	X
	Tehnike štampe						X	X	X		
Vizuelne komunikacije	X	X		X		X	X		X	X	
ČETVRTA GODINA	Osnove kompjuterskih igara									X	X
	Grafički sistemi	X	X			X	X	X	X		
	Korporativni identitet			X	X	X		X			
	Animirana grafika									X	X
	Web dizajn									X	X
	Nauka o boji						X	X		X	X
	Modeliranje, simulacija i upravljanje			X	X	X	X	X	X		
	Napredne web tehnologije	X	X							X	X
	Diplomski rad	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

4.2.2.8.3 Uslovi za upis na studijski program

Uslov za upis prvog ciklusa studija grafičkog inženjerstva i dizajna je završena četverogodišnja srednja škola. Klasifikacija i izbor kandidata za upis vrši se na osnovu postignutog uspjeha u srednjem obrazovanju. Student koji je započeo studij po akreditovanom planu na drugom fakultetu može da se upiše na odgovarajuću godinu studija prvog ciklusa. Prelazak studenta sa drugog studijskog programa i/ili druge visokoškolske ustanove na studijski program Grafički inženjering i dizajn, Tehničkog fakulteta Univerziteta PIM, regulisan je [Zakonom o visokom obrazovanju](#), [Statutom Univerziteta](#), [Pravilnikom o organizovanju obrazovnog rada](#) i [Pravilnikom o mobilnosti studenata i prenosu ECTS bodova \(Prilog 46\)](#).

4.2.2.8.4 Način izvođenja studija

Rad studenata prati se kontinuirano tokom čitavog semestra na sljedeći način:

- redovno prisustvovanje na nastavi;
- procjena aktivnog učestvovanja u nastavi;
- ulazni/izlazni kolokvijum;
- izrada seminarskog/praktičnog rada;
- tematske provjere;
- procjenjivanje urađenih planskih zadataka prema programu predmeta, itd.

Kroz ove sadržaje student sakuplja bodove koji su predviđeni za pojedine aktivnosti, u skladu sa nastavnim programom za svaki pojedini predmet. Za pokazano znanje i aktivnost studenti se ocjenjuju prema Zakonu o visokom obrazovanju, Statutu Univerziteta, Pravilniku o organizaciji obrazovnog rada i Pravilniku o ocjenjivanju studenata. Na početku školske godine predmetni nastavnik upoznaje studente sa pravilima: načinom i oblicima rada i brojem bodova koje donose pojedine aktivnosti.

Strukturu studijskog programa čine akademski opšte obrazovni predmeti, zatim naučno stručni predmeti, stručno aplikativni, teorijsko metodološki. Savlađivanje studijskog programa se odvija kroz nastavu koja se izvodi kroz predavanja i vježbe. Dio vježbi se obavlja kroz konkretni studijski rad u firmama. Predavanja se izvode na savremen način, uz korišćenje odgovarajućih didaktičkih sredstava i savremene literature. Vježbe se realizuju kao auditorne, laboratorijske, grafičke, računarske ili računске. Na vježbama se dodatno razrađuje gradivo koje je pređeno na predavanjima i stiču rutinska znanja. Predviđene obaveze se

iskazuju brojem osvojenih bodova u skladu sa jedinstvenom metodologijom koja je definisana statutom i pravilnicima.

4.2.2.8.5 Studentska praksa

Obaveznim nastavnim planom i programom na I ciklusa studija nije predviđeno obavljanje studentske prakse, ali univerzitet obezbeđuje odgovarajuću praksu koja se obavlja u stručnoj ustanovi po izboru studenta, a pod supervizijom predmetnog nastavnika, i podrazumijeva rad u okviru struke.

4.2.2.8.6 Seminarski i diplomski radovi

Seminarski rad: zadaci predviđeni za individualni naučno-istraživački rad studenta (seminarski rad i slično) ravnomjerno se raspoređuju u toku semestra. Broj i vrsta seminarskih radova zavisi od programa obaveznih i izbornih predmeta. Ukupni obim ovih zadataka usaglašen je sa opterećenjem predviđenim na predmetu, saglasno ECTS kreditima.

Završni rad na prvom ciklusu: Na prvom ciklusu studija, obima 240 ECTS bodova, student obavezno radi diplomski rad nakon položenih ispita.

4.2.2.8.7 Bodovna vrijednost studijskog programa (ECTS bodovi)

U toku prvog i drugog ciklusa studija student u svakom semestru ostvaruje 30 bodova ili ECTS kredita. U toku prvog ciklusa (četvorogodišnji studij), student ostvaruje ukupno 240 bodova (ECTS kredita).

4.2.2.8.8 Usklađenost sa studijskim programima u BiH i regionu

Studijski program Grafički inženjering i dizajn usklađen je sa sličnim studijskim programima na sljedećim visokoobrazovnim institucijama u BiH i regionu:

- [Tehnološki fakultet Banja Luka, Univerzitet u Banjoj Luci;](#)
- [Fakultet tehničkih nauka, Univerzitet u Novom Sadu;](#)
- [Grafički fakultet Zagreb, Sveučilište u Zagrebu.](#)

4.2.2.8.9 Nastavni plan i program – Grafički inženjering i dizajn – 240 ECTS od 2020/2021. akademske godine

U tabeli 60 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Grafički inženjering i dizajn u obimu od 240 ECTS bodova. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 35 obaveznih predmeta i završni (diplomski) rad.

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmet Grafički inženjering i dizajn – 2020/2021](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

Tabela 60. Nastavni plan i program – Grafički inženjering i dizajn – 240 ECTS – 2020/2021.

NASTAVNI PLAN I PROGRAM GRAFIČKI INŽENJERING I DIZAJN 240 ECTS							
1. GODINA			1. semestar		2. semestar		
r. br	Šifra predmeta	Predmet	P	V	P	V	ECTS
1.	G-MAT	Matematika	2	3			6
2.	G-OMA	Osnove mašinstva	3	3			7
3.	G-OSE	Osnove ekonomije	2	2			6
4.	G-INF	Informatika	2	2			6
5.	G-SOC	Sociologija	2	2			5
6.	G-HEM	Hemija u grafičkom inženjerstvu			3	3	7
7.	G-GAP	Grafičke aplikacije			3	3	7
8.	G-PEK	Poslovna etika i komunikacija			2	2	5
9.	G-OME	Osnove menadžmenta			2	2	5
10.	G-EJ1	Engleski jezik 1			2	1	6
		UKUPNO	11	12	12	11	60
2. GODINA			3. semestar		4. semestar		
r. br	Šifra predmeta	Predmet	P	V	P	V	ECTS
1.	G-GRM	Grafički materijali	3	3			8
2.	G-PRE	Preduzetnička ekonomija	2	2			6
3.	G-PIT	Pismo i tipografija	3	3			8
4.	G-LGK	Likovna i grafička kultura	3	3			8
5.	G-MLJR	Menadžment ljudskih resursa			2	2	6
6.	G-GTH	Grafičke tehnologije			3	2	8
7.	G-FOT	Fotografija			3	3	8
8.	G-MUM	Multimediji			3	3	8
		UKUPNO	11	11	11	10	60
3. GODINA			5. semestar		6. semestar		
r. br	Šifra predmeta	Predmet	P	V	P	V	ECTS
1.	G-ŠTF	Štamparske forme	2	2			6
2.	G-PDI	Prostorni dizajn	3	3			6
3.	G-GKO	Grafičke komunikacije	3	2			6
4.	G-DIM	Digitalni marketing	2	2			5
5.	G-GRD	Grafički dizajn	3	2			7
6.	G-TŠT	Tehnike štampe			3	2	8

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

7.	G-IND	Industrijski dizajn			3	2	8
8.	G-DIF	Digitalna fotografija			3	2	7
9.	G-VIK	Vizuelne komunikacije			2	3	7
		UKUPNO	13	11	11	9	60
4. GODINA							
			7. semestar		8. semestar		
r. br	Šifra predmeta	Predmet	P	V	P	V	ECTS
1.	G-OKI	Osnove kompjuterskih igara	2	3			7
2.	G-GSI	Grafički sistemi	3	3			8
3.	G-KID	Korporativni identitet	2	3			7
4.	G-AGR	Animirana grafika	3	3			8
5.	G-WED	Web dizajn			3	3	6
6.	G-NOB	Nauka o boji			2	2	6
7.	G-MSU	Modeliranje, simulacija, upravljanje			3	2	6
8.	G-NWT	Napredne web tehnologije			3	3	6
9.	G-DIPL	Diplomski-završni rad				4	6
		UKUPNO	10	12	11	14	60

4.2.2.8.10 Nastavni plan i program – Grafički inženjering dizajn – 180 ECTS od 2020/2021. akademske godine

U tabeli 61 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Grafički inženjering i dizajn u obimu od 180 ECTS bodova. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, kao i ECTS vrijednost. Lista za studijski program Grafički inženjering i dizajn – 180 ECTS sadrži 27 obaveznih predmeta.

Tabela 61. Nastavni plan i program – Grafički inženjering i dizajn – 180 ECTS – 2020/2021.

NASTAVNI PLAN I PROGRAM GRAFIČKI INŽENJERING I DIZAJN 180 ECTS							
1. GODINA			1. semestar		2. semestar		
r. br	Šifra predmeta	Predmet	P	V	P	V	ECTS
1.	G-MAT	Matematika	2	3			6
2.	G-OMA	Osnove mašinstva	3	3			7
3.	G-OSE	Osnove ekonomije	2	2			6
4.	G-INF	Informatika	2	2			6
5.	G-SOC	Sociologija	2	2			5
6.	G-HEM	Hemija u grafičkom inženjerstvu			3	3	7
7.	G-GAP	Grafičke aplikacije			3	3	7
8.	G-PEK	Poslovna etika i komunikacija			2	2	5
9.	G-OME	Osnove menadžmenta			2	2	5
10.	G-EJ1	Engleski jezik 1			2	1	6
		UKUPNO	11	12	12	11	60
2. GODINA			3. semestar		4. semestar		
r. br	Šifra predmeta	Predmet	P	V	P	V	ECTS
1.	G-GRM	Grafički materijali	3	3			8
2.	G-PRE	Preduzetnička ekonomija	2	2			6
3.	G-PIT	Pismo i tipografija	3	3			8
4.	G-LGK	Likovna i grafička kultura	3	3			8

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

5.	G-MLJR	Menadžment ljudskih resursa			2	2	6
6.	G-GTH	Grafičke tehnologije			3	2	8
7.	G-FOT	Fotografija			3	3	8
8.	G-MUM	Multimediji			3	3	8
		UKUPNO	11	11	11	10	60
3. GODINA							
			5. semestar		6. semestar		
r. br	Šifra predmeta	Predmet	P	V	P	V	ECTS
1.	G-ŠTF	Štamparske forme	2	2			6
2.	G-PDI	Prostorni dizajn	3	3			6
3.	G-GKO	Grafičke komunikacije	3	2			6
4.	G-DIM	Digitalni marketing	2	2			5
5.	G-GRD	Grafički dizajn	3	2			7
6.	G-TŠT	Tehnike štampe			3	2	8
7.	G-IND	Industrijski dizajn			3	2	8
8.	G-DIF	Digitalna fotografija			3	2	7
9.	G-VIK	Vizuelne komunikacije			2	3	7
		UKUPNO	13	11	11	9	60

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Grafički inženjering i dizajn 2020/2021](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.8.11 Nastavni plan i program – Grafički inženjering i dizajn – 240 ECTS do 2020/2021. akademske godine

U tabeli 62 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Grafički inženjering i dizajn u obimu od 240 ECTS bodova, prije usvojenih izmjena. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 35 obavezna predmeta i završni (diplomski) rad.

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Grafički inženjering i dizajn](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

Tabela 62. Nastavni plan i program – Grafički inženjering i dizajn – 240 ECTS – do 2020/2021.

1. GODINA							
			1. semestar		2. semestar		
r. br	Šifra predmeta	Predmet	P	V	P	V	ECTS
1	G-MAT	Matematika	2	2	-	-	7
2	G-OEK	Osnove ekonomije	2	2	-	-	7
3	G-HEM	Hemija u grafičkom inženjerstvu	2	2	-	-	7
4	G-INF	Informatika			4	4	7
5	G-EJ1	Engleski jezik I	2	2	2	2	8

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

6	G-GMA	Grafički materijali	-	-	3	2	8
7	G-OMP	Osnove menadžmenta/preduzetništva	-	-	2	2	7
8	G-SOC	Sociologija	-	-	2	1	5
9	G-PR1	Praksa I	-	-	-	2	4
		UKUPNO	8	8	13	13	60
2. GODINA							
			3. semestar		4. semestar		
r. br	Šifra predmeta	Predmet	P	V	P	V	ECTS
1	G-MLR	Menadžment ljudskih resursa	2	2	-	-	7
2	G-TOP	Tehnološke osnove proizvodnje	2	2	-	-	7
3	G-LGK	Likovna grafička kultura	2	2	2	2	7
4	G-PIT	Pismo i tipografija	2	2	-	-	7
5	G-EJ2	Engleski jezik II	2	2	2	2	7
6	G-OSM	Osnove mašinstva	-	-	2	2	7
7	G-EIO	Elektronika i optoelektronika	-	-	2	2	7
8	G-GRP	Grafički procesi	-	-	2	2	7
9	G-PR2	Praksa II	-	-	-	2	4
		UKUPNO	10	10	10	12	60
3. GODINA							
			5. semestar		6. semestar		
r. br	Šifra predmeta	Predmet	P	V	P	V	ECTS
1	G-MGP	Modeliranje i simulacija graf.procesa	4	4			8
2	G-MAR	Marketing	2	2	-	-	7
3	G-ŠTF	Štamparske forme	2	2	-	-	7
4	G-ELM	Električne mašine	2	2	-	-	6
5	G-RPT	Reprodukciona tehnika	-	-	2	2	7
6	G-VIK	Vizuelne komunikacije	2	2	-	-	7
7	G-MKT	Merne i kontrolne tehnologije u graf. inž.	-	-	2	2	7
8	G-TŠT	Tehnike štampe	-	-	4	4	8
9	G-PR3	Praksa III	-	-	-	4	3
		UKUPNO/sedmica	11	12	12	12	60
4. GODINA							
			7. semestar		8. semestar		
r. br	Šifra predmeta	Predmet	P	V	P	V	ECTS
1	G-BRM	Brend menadžment-marketing	2	2			7
2	G-KID	Korporativni identitet	2	2	-	-	7
3	G-DIZ	Dizajn	3	3	-	-	8
4	G-VIK2	Vizuelne komunikacije 2	4	4	-	-	8
5	G-AGR	Animirana grafia	-	-	4	4	8
6	G-PDW	Programiranje i dizajn web publikacija	-	-	3	2	7
7	G-RGR	Računarska grafika	-	-	3	2	7
8	G-PR4	Praksa IV	-	-	-	3	2
9	G-DIPL	Završni – Diplomski rad	-	-	-	-	6
		UKUPNO/sedmica	8	14	8	13	60

4.2.2.8.12 Nastavni plan i program – Grafički inženjering i dizajn – 180 ECTS do 2020/2021. akademske godine

U tabeli 63 prikazan je nastavni plan i program studija prvog ciklusa, na studijskom programu Grafički inženjering i dizajn u obimu od 180 ECTS bodova, prije usvojenih

izmjena. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 29 obaveznih predmeta.

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je na linku: [Knjiga predmeta Grafički inženjering i dizajn](#). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

Tabela 63. Nastavni plan i program – Grafički inženjering i dizajn– 180 ECTS – do 2020/2021

1. GODINA							
r. br	Šifra predmeta	Predmet	1. semestar		2. semestar		ECTS
			P	V	P	V	
1	G-MAT	Matematika	2	2	-	-	7
2	G-OEK	Osnove ekonomije	2	2	-	-	7
3	G-HEM	Hemija u grafičkom inženjerstvu	2	2	-	-	7
4	G-INF	Informatika			4	4	7
5	G-EJ1	Engleski jezik I	2	2	2	2	8
6	G-GMA	Grafički materijali	-	-	3	2	8
7	G-OMP	Osnove menadžmenta/preduzetništva	-	-	2	2	7
8	G-SOC	Sociologija	-	-	2	1	5
9	G-PR1	Praksa I	-	-	-	2	4
		UKUPNO	8	8	13	13	60
2. GODINA							
r. br	Šifra predmeta	Predmet	3. semestar		4. semestar		ECTS
			P	V	P	V	
1	G-MLR	Menadžment ljudskih resursa	2	2	-	-	7
2	G-TOP	Tehnološke osnove proizvodnje	2	2	-	-	7
3	G-LGK	Likovna grafička kultura	2	2	2	2	7
4	G-PIT	Pismo i tipografija	2	2	-	-	7
5	G-EJ2	Engleski jezik II	2	2	2	2	7
6	G-OSM	Osnove mašinstva	-	-	2	2	7
7	G-EIO	Elektronika i optoelektronika	-	-	2	2	7
8	G-GRP	Grafički procesi	-	-	2	2	7
9	G-PR2	Praksa II	-	-	-	2	4
		UKUPNO	10	10	10	12	60
3. GODINA							
r. br	Šifra predmeta	Predmet	5. semestar		6. semestar		ECTS
			P	V	P	V	
1	G-MGP	Modeliranje i simulacija graf.procesa	4	4			8
2	G-MAR	Marketing	2	2	-	-	7
3	G-ŠTF	Štamparske forme	2	2	-	-	7
4	G-ELM	Električne mašine	2	2	-	-	6
5	G-RPT	Reprodukcionalna tehnika	-	-	2	2	7
6	G-VIK	Vizuelne komunikacije	2	2	-	-	7
7	G-MKT	Merne i kontrolne tehnologije u graf. inž.	-	-	2	2	7
8	G-TŠT	Tehnike štampe	-	-	4	4	8
9	G-PR3	Praksa III	-	-	-	4	3
10	G-DIPL	Završni rad					0
		UKUPNO/sedmica	11	12	12	12	60

4.2.2.9 Studijski program Industrijsko inženjerstvo i menadžment – Energetska efikasnost i zelena energija – 240 ECTS

4.2.2.9.1 Naziv i ciljevi studijskog programa

Prvi ciklus: dodiplomski studij Industrijskog inženjerstva i menadžmenta – energetska efikasnost i zelena energija.

Studenti stiču znanja iz akademskih opšte obrazovnih predmeta kao osnove za sticanje stručnih znanja. Takođe, stiču znanja iz stručnih i aplikativnih predmeta iz oblasti energetske efikasnosti, zelene energije – obnovljivi izvori energije, projektovanja energetske efikasnosti, rehabilitacije i sertifikacije postojećih objekata, regulative energetske efikasnosti, energetske efikasnosti sistema grijanja i klimatizacije energetskih procesa i okruženja, termotehnike, energetike, mašinstva, elektrotehnike i informatike. Obrazovanjem kadrova koji su sposobni da preuzmu vodeću ulogu u oblasti energetske efikasnosti i primjeni obnovljivih izvora energije, vrši se uticaj na industrijski i privredni razvoj. Inženjeri koji se školuju na ovom studijskom programu stiču znanja koja su neophodna za postizanje energetske efikasnosti kod energetskih postrojenja i razvoj energetike i industrije u cjelini.

Inženjeri ovog studijskog programa su osposobljeni za projektovanje, građenje i procjenu-sertifikaciju energetski efikasnih i zelenih zgrada, a u skladu sa aktuelnom nacionalnom i relevantnom inostranom regulativom, kao i za oblast zelene energije.

4.2.2.9.2 Ishod procesa učenja

Na studijskom programu se primjenjuju različiti oblici rada (individualni, grupni i kombinovani), kao i odgovarajući metodi rada (auditivna, ilustrativno-demonstrativna, verbalno-tekstualna, laboratorijsko-eksperimentalna, metoda grafičkih radova, metoda praktičnog rada), koji kod studenta razvijaju sposobnosti analize, sinteze i predviđanja rješenja i posljedica, kao i krtičkog i samokritičkog mišljenja i pristupa.

Svršeni studenti su osposobljeni da znanja stečena tokom školovanja primjene u oblasti inženjerstva, svojim radom u konstrukcionim biroima i pripremi proizvodnje pojedinih preduzeća. Osim tekućih poslova, svršeni student je osposobljen da prepozna probleme u proizvodnji i energetici, predloži i sprovede bolja konstrukciona i tehnološka rješenja u složenim procesima.

Razvoj komunikacionih sposobnosti i spretnosti, kao i kooperativnosti sa užim socijalnim i međunarodnim okruženjem, student stiče kroz primijenjene različite oblike nastave, koji su na mnogim predmetima kombinovani.

Diplomirani student je osposobljen da izvrši rekonstrukciju i revitalizaciju postojećih poslovno-proizvodnih procesa u složenim sistemima industrije.

Profesionalna etika se stiče kroz vaspitno obrazovno djelovanje Univerziteta.

Studijski program Industrijsko inženjerstvo i menadžment - energetska efikasnost i zelena energija je koncipiran tako da obezbjeđuje sticanje kompetencija koje su društveno opravdane i korisne. Realizacijom ovog studijskog programa školuju se inženjeri za energetska efikasnost i zelenu energiju, koji su kompetentni u evropskim i svjetskim okvirima.

4.2.2.9.3 Dužina trajanja studija

Za sticanje kvalifikacije **stepena prvog ciklusa studija**, potrebno je studirati i raditi po ekvivalentu vrednovanom sa 240 ECTS bodova, što odgovara periodu od **četiri (4) godine** (ili šest semestara) redovnog studiranja.

4.2.2.9.4 Uslovi za upis na studijski program

Završena četvorogodišnja srednja škola, po mjestu na rang listi u okviru odobrene upisne kvote. Odluku o broju studenata za upis donosi Upravni odbor Univerziteta.

4.2.2.9.5 Lista predmeta

Lista predmeta za prvi ciklus studija industrijskog inženjerstva i menadžmenta – energetska efikasnost i zelena energija u četvorogodišnjem trajanju prikazana je u tabelama 64 i 65. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 34 obavezna predmeta, 2 izborna predmeta i završni (diplomski) rad.

Tabela 64. Lista predmeta – industrijsko inženjerstvo i menadžment–energetska efikasnost i zelena energija 240 ECTS – 1-3. godina

1. GODINA							
r. br	Šifra	Naziv predmeta	1. semestar		2. semestar		ECTS
			P	V	P	V	
1.	EE-MAT	Matematika	3	3	-	-	8
2.	EE-TCK	Tehničko crtanje sa kompjuterskom grafikom	2	2	-	-	7
3.	EE-OSE	Osnove ekonomije	2	2	-	-	7
4.	EE-EJ1	Engleski jezik I	2	2	2	2	7
5.	EE-TM1	Tehnička mehanika I	2	2	-	-	7
6.	EE-MTR	Materijali	-	-	3	2	8

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

7.	EE-INF	Informatika	-	-	3	3	7
8.	EE-SOC	Sociologija	-	-	2	1	5
9.	EE-PR1	Praksa I	-	-	-	2	4
UKUPNO			11	11	10	10	60
2. GODINA							
			3. semestar		4. semestar		
r. br	Šifra	Naziv predmeta	P	V	P	V	ECTS
1.	EE-TOP	Tehnološke osnove proizvodnje	2	2	-	-	7
2.	EE-TM2	Tehnička mehanika II	2	2	-	-	7
3.	EE-HIP	Hidraulika i pneumatika	2	2	-	-	7
4.	EE-MEL	Mašinski elementi	2	2	-	-	7
5.	EE-EJ2	Engleski jezik II	2	2	2	2	7
6.	EE-ELK	Elektrotehnika sa elektronikom	-	-	2	3	7
7.	EE-IND	Industrijski dizajn	-	-	2	2	7
8.	EE-INS	Informacioni sistemi	-	-	2	3	7
9.	EE-PR2	Praksa II	-	-	-	2	4
UKUPNO			10	10	8	12	60
3. GODINA							
			5. semestar		6. semestar		
r. br	Šifra	Naziv predmeta	P	V	P	V	ECTS
1.	EE-TEN	Termotehnika sa energetikom	2	2	-	-	7
2.	EE-ZS1	Energetska efikasnost i zaštita životne sredine I	3	2	-	-	6
3.	EE-OIE	Obnovljivi izvori energije - zelena energija	3	2	-	-	6
4.	EE-EIN	Ekološko inženjerstvo	3	2	-	-	6
5.		<i>Izborni predmet</i>	-	-	2	2	6
6.	EE-MAP	Mašine i aparati	-	-	2	2	7
7.	EE-RAP	Računarsko projektovanje	-	-	2	2	7
8.	EE-THD	Tehnička dijagnostika	-	-	2	2	6
9.	EE-UKV	Upravljanje kvalitetom	-	-	2	2	6
10.	EE-PR3	Praksa III	-	2	-	2	3
UKUPNO			11	10	10	12	60

Izborni predmeti (u toku treće godine student bira jedan od dva izborna predmeta):

1. EE-MDP *Međunarodno poslovanje*
2. EE-MLJR *Menadžment ljudskih resursa*

Tabela 65. Lista predmeta – industrijsko inženjerstvo i menadžment–energetska efikasnost i zelena energija 240 ECTS – 4. godina

4. GODINA							
			7. semestar		8. semestar		
r. br	Šifra	Naziv predmeta	P	V	P	V	ECTS
1.	EE-ZS2	Energetska efikasnost i zaštita životne sredine II	3	2	-	-	7
2.	EE-VST	Vjerovatnoća i statistika	2	2	-	-	6
3.	EE-MSO	Modeliranje, simulacija i optimizacija	2	2	-	-	6
4.	EE-PRP	Procesna postrojenja	3	2	-	-	7
5.		<i>Izborni predmet</i>	-	-	2	2	6
6.	EE-PZM	Pouzdanost mašina	-	-	2	2	6

7.	EE-TAP	Termoenergetska analiza procesa	-	-	3	2	6
8.	EE-EP1	Energetski procesi i okruženje I	-	-	3	2	7
9.	EE-PR4	Praksa IV	-	2	-	2	3
10.	EE-DIP	Diplomski – završni rad	-	-	-	-	6
UKUPNO			10	10	10	10	60

Izborni predmeti (u toku četvrte godine student bira jedan od dva izborna predmeta):

1. EE-BAZ *Baze podataka*
2. EE-RGR *Računarska grafika*

Na službenoj web stranici Univerziteta, u okviru informacionog paketa za studente dostupna je i knjiga svih predmeta koji se izvode na Tehničkom fakultetu – studijski program Industrijsko inženjerstvo i menadžment – energetska efikasnost i zelena energija i dostupna je na linku [Knjiga predmeta za prvi ciklus studija na Tehničkom fakultetu studijski program Industrijsko inženjerstvo i menadžment-energetska efikasnost i zelena energija.](#)

4.2.3 Izračun alociranja ECTS

ECTS bodovi su numeričke vrijednosti alocirane za pojedini predmet, odnosno pojedinačnu pedagošku aktivnost studenta koji se zasebno vrednuju i predstavljaju kvantitativno izraženu normu rada potrebnog da bi se uspješno završio navedeni predmet odnosno obavila tražena aktivnost studenta. ECTS bodovi odražavaju kvantitativnu količinu rada potrebnu za uspješno završavanje svakog pojedinačnog predmeta odnosno pedagoške aktivnosti u odnosu na ukupni kvantitativno izraženi rad potreban da bi se kompletirala puna godina akademskih studija. Procjena uloženog rada obuhvata mjerenje učešća studenta na predavanjima, praktičnom radu, seminarima, vježbama, projektima, individualnom učenju, istraživanju izvora, radionicama i simulacijama, te vrijeme potrebno za evaluaciju i druge oblike procjenjivanja aktivnosti studenta.

Ukupan broj ECTS bodova alociranih za pojedini predmet ili pojedinačnu pedagošku aktivnost zavisi od vrste i karaktera predmeta, stepena apstrakcije predmeta i ukupnog radnog opterećenja predviđenog nastavnim programom, a neophodnog da bi se uspješno završio navedeni program i procjenila uspješnost studenta u savladavanju tog programa.

Broj ECTS bodova za pojedini nastavni predmet se kreće između 2 i 10 ECTS, a bodovi se po pravilu izražavaju cjelobrojnim vrijednostima. Program studija kao cjelina u odnosu na akademske i profesionalne profile koji se postižu tim programom predstavlja početnu osnovu za alociranje ECTS bodova po pojedinim predmetima.

Broj alociranih ECTS bodova za pojedinačni nastavni predmet utvrđuje se proporcijom u kojoj je odnos između radnog opterećenja nastavnog predmeta prema ukupnom fondu sati rada akademske godine, jednak odnosu ECTS bodova alociranih za taj nastavni predmet prema ukupnom propisanom godišnjem fondu ECTS bodova (koji iznosi 60 za akademsku godinu). Dodijeljeni ECTS bodovi su sastavni dio nastavnog plana i programa studijskog programa. Ukupno radno opterećenje studenata za osvajanje 1 ECTS bodova iznosi 25-30 školskih radnih sati.

Sistem ECTS bodova u okviru Nastavnog plana i programa predstavlja istovremeno i sistem transfera ECTS bodova u okviru evropskog sistema mobilnosti studenata i transparentnosti visokoškolskog obrazovanja, kao i sistem akumulacije ECTS bodova u okviru metrike studijskih programa i vertikalne prohodnosti studenata na studiju. Metodologija primjene i visina dodijeljenih kredita je usklađena sa preporukama ECTS – European Credit Transfer System i Vodičem za korišćenje ECTS-a 2015.

4.2.4 Izbor metoda učenja

Ishod učenja na svakom nastavnom predmetu studijskog programa diktira postavljanje strukture nastavnog predmeta i nastavnih jedinica koje se u njegovom okviru obrađuju. U skladu sa tim nastavnik bira metodu/e kojima će najefikasnije postići postavljeni ishod učenja. Stepenn prolaznosti studenata i nivo pokazanog usvojenog znanja koji se kontroliše i kroz anketiranje studenata, ukazuje na pravilnost izbora metode/a učenja. U slučaju da se metoda učenja ne pokazuje kao uspješna, Senat Univerziteta razmatra slučaj i oformljuje prijedloge za poboljšanje. Pregled važnijih oblika metoda učenja prikazan je u tabeli 66.

Tabela 66. Oblici i metode učenja

Oblik učenja	Aktivnosti	Karakteristike
Nastava putem prezentacije	Pripovijedanje, predstavljanje, izvještavanje, povezano objašnjavanje, pokazivanje, izvođenje za primjer, demonstriranje.	Mogu saopšiti direktno, u skladu sa situacijom, činjenično stanje i odmah saznati reakcije svi studenti trebaju u isto vrijeme, u istoj prostoriji, istim metodama, istim sredstvima postići isti cilj.
Vođena nastava	Dijalog, pitanja, impulsi, sukobljavanje mišljenja, usmjeravanje, podsticaji.	Naizmjenična igra objašnjenja nastavnika, odnosno impulsa nastavnika i doprinosa studenta.
Otvoreno učenje	N: savjetovanje, moderisanje, pomoć S: odabiranje, planiranje, postavljanje pitanja, otkrivanje, istraživanje, pravljenje nacrti, konstruisanje, razmišlja-nje, kontrolisanje.	Interesi, potrebe, inicijative pojedinih studenata igraju značajnu ulogu. Sredina za učenje koja podstiče aktivnost (fleksibilna podjela prostora, raznolikost materijala za učenje, za eksperimente, ...) Otvorena organizacija situacije za učenje Unošenje vanškolske note učenja

		Sloboda izbora aktivnosti učenja Individualni rad, rad sa partnerom i u maloj grupi. Samoodređeno, samoodgovorno, samo-stalno, istraživačko, spontano učenje, u skladu sa situacijom
Pojedinačno učenje	N: dijagnosticiranje, instruisanje, pomaganje, savjetovanje, informisanje, kontrolisanje, nadgledanje, motivisanje S: odabiranje, obrada programa, preispitivanje postizanja cilja učenja na pojedince (predznanja, vještine, motivacija, sposobnosti...)	zahtjevi učenja, ciljevi, postupak, metode, vrijeme, sredstva, pomagala optimalno prilagođena pojedinim studentima didaktički materijali, medijska pomagala (kompjuter, video snimci, programi za učenje, radni listovi, modeli, priručnici, ...) djelotvorno, ekonomično, sistematizovano, samostalno, samoodgovorno učenje
Učenje putem projekta	N: praćenje, savjetovanje, iniciranje, pružanje pomoći, organizovanje, koordinisanje S: postavljanje ciljeva, saradnja, planiranje, organizovanje, diskutovanje, pregovaranje, sakupljanje, postavljanje pitanja, primjerenje, istraživanje, eksperiment, isprobavanje, mijenjanje, ispitivanje, prosuđivanje.	zajednički interes, zahtjev, cilj određuje izbor sadržaja, postavljanje zadataka (složen) pravi, životni problem kao polazište, orjentisanost ka ishodu, međudisciplinarnost unošenje vlastitih iskustava, orjentisanost učenja ka životnoj praksi postupak utemeljen na podjeli rada; sam rad sa partnerom, u maloj/velikoj grupi; zajednički rad, samostalno, otkrivajuće, orjentisano ka iskustvima, praktično, društveno učenje učenje orjentisano ka aktivnostima

4.2.5 Obavezna praksa kao dio studijskih programa

Praksa je obavezan dio svih studijskih programa na Ekonomskom, Pravnom i Tehničkom fakultetu (u zavisnosti od studijskog programa nosi vrijednost od 2-4 ECTS boda), dok studentima Filozofskog fakulteta i Fakulteta računarskih nauka, Univerzitet organizuje praksu u institucijama i kompanijama relevantnim za njihove studijske programe. Studenti Univerziteta su tokom 2021/2022. akademske godine obavljali praksu u 82 institucije ili kompanije ([Prilog 65](#), Spisak preduzeća i institucija u kojima studenti obavljaju praksu).

Univerzitet ima sklopljene ugovore sa preduzećima u kojima se obavlja praksa ili studenti direktno, uz preporuku Univerziteta, sklapaju ugovore o obavljanju prakse sa izabranim organizacijama. Nakon završene prakse, studenti pišu Izveštaj o praksi koji obuhvata opis zadataka i dužnosti koji su preuzimani svakog dana provedenog na praksi. Zbog epidemije virusa korona bilo je otežano izvođenje prakse, pa je dio studenata praksu odradio kroz aktivnosti u promociji Univerziteta.

Univerzitet PIM, Studentski parlament i studenti Univerziteta su aktivno uključeni u projekat „Studentskom praksom brže do posla“ ([Prilog 73](#)). Studenti i nastavnici Univerziteta su učesnici svih aktivnosti u okviru ovog projekta.

4.3 UČENJE, PODUČAVANJE I PROVJERA ZNANJA USMJERENI NA STUDENTA

4.3.1 Procedure za ocjenjivanje studenata

Univerzitet ima i sprovodi procedure koje obezbjeđuju fer, transparentno i konzistentno ocjenjivanje studenata utvrđene formalnim aktom koje usvaja Senat. Nastavnici razvijaju metode ocjenjivanja za nastavni predmet koji predaju (pismeno, usmeno, praktično, kolokvijumi, seminarski rad, test, projekat i slično), utvrđuju prag prolaznosti i rang svake ocjene, te o svemu obavještavaju studente na početku semestra, čineći te informacije permanentno dostupnim, na službenoj web stranici Univerziteta. Nastavnici na studijskom programu obezbjeđuju da je provjera znanja studenata u skladu s utvrđenim ishodima učenja, da se provjerava cijeli spektar znanja, te da se provjerava u skladu s nivoom kvalifikacije. Nastavnici vode evidenciju o aktivnostima studenata tokom semestra (prisutnost na nastavi, aktivno učešće u različitim nastavnim aktivnostima, seminarski radovi, uspjeh na kolokvijumima). Aktivnost studenata tokom semestra ima uticaj na konačnu ocjenu.

Pravilnikom o ocjenjivanju studenata ([Prilog 28, Pravilnik o ocjenjivanju studenata](#)) utvrđuje se način organizacije provjere znanja, kompetencija i vještina studenata, transparentnost metoda i kriterijuma ocjenjivanja i studentska prava. Pravilnikom je uređen način vrednovanja savlađivanja programa pojedinog nastavnog predmeta, skalu ocjenjivanja i nivo znanja koji odslikava pojedina zaključna ocjena, način provođenja ispita, žalbenu proceduru i uputstvo za analizu prolaznosti studenata.

Svaki student Univerziteta prilikom upisa na Univerzitet odnosno prilikom potpisivanja ugovora upoznaju se sa Pravilnikom o organizaciji obrazovnog rada – pravila studiranja, Pravilnikom o ocjenjivanju i Akademskim kalendarom.

Osim informacija koje imaju iz pravilnika o ocjenjivanju, svaki nastavnik je na uvodnom predavanju dužan da studente obavijesti o načinu provjera znanja na predmetu, rasporedu bodova prema nastavnim aktivnostima i bodovnoj vrijednosti svake aktivnosti i završne provjere znanja. Efikasnost informisanja studenata od strane predmetnih nastavnika provjerava se direktnim pitanjem za svaki predmet i svakog nastavnika u studentskoj anketi, gdje studenti ocjenjuju i pridržavanje postavljenih pravila od strane nastavnika.

Na samom početku studija studenti već dobijaju akademski kalendar kojim su definisani termini kolokvijuma, parcijalnih provjera znanja i datumi završnih provjera znanja.

4.3.1.1 Koncept kontinuiranog ocjenjivanja

Provjera znanja, vještina i sposobnosti studenata vrši se kontinuirano tokom čitavog semestra, na sljedeći način:

- redovno prisustvovanje na predavanjima (minimalno 70%),
- redovno prisustvovanje na vježbama (minimalno 80%),
- procjena aktivnog učestvovanja na vježbama,
- ulazni/izlazni kolokvijum,
- izrada seminarskog/praktičnog rada,
- tematske provjere,
- procjenjivanje urađenih planskih zadataka prema programu predmeta.

Predmetnim obrascem je za svaki nastavni predmet određena vrsta predispitnih obaveza i bodovna vrijednost svake od njih, kao i vrsta i vrijednost konačne (završne) provjere znanja.

4.3.1.2 Žalbena procedura i uvid u radove

Student koji je nezadovoljan dobijenom ocjenom može u roku od 24 časa poslije dobijanja ocjene pismeno da traži ponavljanje ispita pred posebnom Komisijom, pismenom molbom RektorU Univerziteta. Rektor u roku koji ne smije biti duži od pet (5) radnih dana od datuma prijema molbe zakazuje ponavljanje ispita pred Komisijom i o tome obavještava studenta. Ponovni ispit pred Komisijom mora biti održan najkasnije pet (5) dana od dana rektorovog obavještenja. Komisiju od tri člana imenuje Rektor iz redova nastavnika. Predmetni nastavnik je član te Komisije, ali ne može biti njen predsjednik. Članovi komisije su predmetni nastavnici iz uže naučne oblasti kojoj pripada predmet. Pismeni ispit ili pismeni dio ispita ne ponavlja se pred Komisijom, već ga ona ponovo ocjenjuje. Isto važi i za seminarski rad. Komisija donosi odluku većinom glasova. Ocjena Komisije je konačna. Komisija vodi zapisnik o toku ispita i u njega unosi konačnu ocjenu. Zapisnik potpisuju svi članovi Komisije. Zapisnik se dostavlja studentskoj službi i čuva se u studentskom dosjeu. Ukoliko student položi ispit pred komisijom, ocjenu u indeks i ispitnu prijavu upisuje predmetni nastavnik.

Student ima pravo da jedanput, na istom predmetu, poništi pozitivnu ocjenu. Pismenu izjavu da poništava pozitivnu ocjenu, student je dužan da podnese u studentsku službu u roku od dva radna dana od dana saopštenja ocjene. Rješenje o poništenju pozitivne ocjene donosi Rektor. Student koji je poništio pozitivnu ocjenu može polagati ispit iz tog predmeta najranije u narednom ispitnom roku. Nakon poništenja pozitivne ocjene, ta više nema značenje izvršene

obaveze za predmet. Ocjena koja se dobije prilikom ponovljenog polaganja je validna ocjena i upisuje se u evidencije.

U skladu sa odredbama Pravilnika o ocjenjivanju studenata, studenti imaju mogućnost odmah nakon odražavanja pojedinih provjera znanja (parcijalnih ili konačnih) da pogledaju svoje radove i konsultuju se sa predmetnim nastavnikom/saradnikom u terminima redovnih sedmičnih konsultacija. Akademskim kalendarom i posebnom odlukom Rektora se na početku svakog semestra objave redovni termini konsultacija za svaki nastavni predmet. Osim toga, neposredni kontakt sa nastavnikom i saradnikom je moguće ostvariti i u svim periodima mimo termina konsultacija, a studentima su na raspolaganju kontakt podaci preko službene web stranice.

4.3.1.3 Raspored provjera znanja

Svi termini kolokvijuma i parcijalnih provjera znanja su akademskim kalendarom utvrđeni na početku svakog semestra.

U toku semestra, a najkasnije 4 sedmice prije završetka nastave, objavljuju se i rasporedi ispita u narednom ispitnom roku. Sve objave su dostupne na službenoj web stranici Univerziteta.

4.3.2 Angažman studenata u procesima upravljanja i obezbjeđenju kvaliteta

Studentima se omogućava uticaj na postupak donošenja odluka i rješavanje problema koji se njih tiče. Da bi se to postiglo studenti učestvuju kao punopravni članovi u radu akademskih, upravnih tijela i KOK. Izbor studenata vrši se u skladu sa Pravilnikom o izborima u Studentski parlament ([Prilog 35, Pravilnik o izborima u Studentski parlament](#)). Pravilnikom o izborima u Studentski parlament bliže se uređuje izbor studenata Univerziteta u Studentski parlament. Studentski parlament Univerziteta PIM je studentsko predstavničko tijelo organizovano na nivou Univerziteta. Studentske predstavnike u Studentski parlament biraju svi studenti Univerziteta. Izbori se provode na biračkim mjestima koja su određena na Univerzitetu. Predsjednik Komisije za kvalitet raspisuje izbore najmanje 30 dana prije njihovog održavanja i saziva konstitutivnu sjednicu Studentskog parlamenta u roku od 15 dana od dana proglašenja važećih studentskih izbora. Mandat članova Studentskog parlamenta traje jednu godinu i može se ponoviti.

Rad Studentskog parlamenta uređuje Statut studentskog parlamenta i Poslovnik o radu skupštine studentskog parlamenta ([Prilog 36, Poslovnik o radu skupštine studentskog](#)

parlamenta). Statutom Studentskog parlamenta Univerziteta PIM uređuje se (Prilog 33, Statut Studentskog parlamenta):

- sastav Studentskog parlamenta Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment,
- tijela Studentskog parlamenta Univerziteta,
- postupak izbora i nadležnost pojedinih tijela Studentskog parlamenta Univerziteta,
- način izbora predstavnika studenata u Senat i druga tijela Univerziteta,
- odgovornost tijela i članova Studentskog parlamenta Univerziteta za neispunjavanje povjerenih im poslova vezanih uz rad Studentskog parlamenta Univerziteta i
- ostala pitanja važna za rad Studentskog parlamenta Univerziteta.

Poslovníkom o radu Skupštine Studentskog parlamenta pobliže se uređuje način rada i donošenja odluka te druga pitanja važna za rad Studentskoga parlamenta Univerziteta PIM u skladu sa Statutom Studentskoga parlamenta.

4.3.2.1 Studentski parlament

Izbori u studentski parlament sprovode se u skladu sa odredbama Pravilnika o izborima u Studentski parlament. Pravilnikom je uređeno: način predlaganja kandidata, izborna komisija, glasački listić, nezavisni posmatrači, komisija za prigovore, valjanost izbora i konstituisanje Studentskog parlamenta.

Studentski izbori su provedeni u decembru 2020. godine po sljedećem rasporedu:

- 20.07.2021. – objavljivanje Akademskog kalendara za akademsku 2021/2022. godinu (S-074/21), sa navođenjem između ostalog, termina održavanja izbora u Studentski parlament.
- 18.10.2021. – prezentovanje procedure na sastanku KOK i usvajanje terminskog plana aktivnosti.
- 18.10.2021. - imenovanje Komisije za provođenje izbora.
- 18.10.2021. - odluka o raspisivanju izbora za Studentski parlament.
- 29.10.2021. – objavljivanje odluke o raspisivanju izbora za studentski parlament na oglasnoj tabli i službenoj web stranici Univerziteta.
- 01.-05.11.2021. – upoznavanje studenata svih godina studija sa procedurom i terminima izbora.
- 09.11.2021. – rok za dostavljanje kandidatura.
- – objava Izbornih lista na oglasnoj tabli i službenoj web stranici univerziteta.

- 11.11.2021. – priprema glasačkih listića.
- 15.11. – 17.11.2021. – izbori.
- 18.11.2021. – objavljeni rezultati izbora.
- 22.11.2021. – održana konstitucionalna sjednica studentskog parlamenta, izbor predsjednika i članova u organe upravljanja i KOK..

Izborna komisija je radila u sastavu: prof. dr Mladen Ivić, predsjednik komisije, doc. dr Ljubica Janjetović, Igor Šabić, Tamara Dmitrović, Sanja Jakovljević.

4.3.3 Međunarodna mobilnost studenata i zaposlenih

Mobilnost studenata i prenos ECTS bodova uređuje Pravilnik o mobilnosti studenata i prenošenju ECTS bodova ([Prilog 46, Pravilnik o mobilnosti studenata i prenošenju ECTS bodova](#)). Pravilnikom se uređuju osnovni principi mobilnosti studenata i prenošenja ECTS bodova stečenih na drugoj visokoškolskoj ustanovi ili prenos ECTS bodova stečenih u okviru Univerziteta, odnosno njegovih različitih studijskih programa.

Sudentima i nastavnicima Univerzitet PIM su na raspolaganju sve informacije o programu razmjene [Erasmus+](#) na zvaničnoj web stranici Univerziteta.

Uslovi za studente koji su studijski program ili dio studijskog programa završili na drugoj visokoškolskoj ustanovi a studij nastavljaju na Univerzitetu PIM, uređeni su Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta, Pravilnikom o organizaciji obrazovnog rada, Pravilnikom o mobilnosti i prenosu ECTS bodova, kao i Pravilnikom o priznavanju stranih visokoškolskih isprava ([Prilog 50, Pravilnik o priznavanju stranih visokoškolskih isprava](#)).

4.4 UPIS I NAPREDOVANJE STUDENATA, PRIZNAVANJE I SERTIFIKOVANJE (ESG 1.4; Kriterijumi T 4.1, 4.2, 4.3)

Univerzitet PIM je 18.05.2021. godine, raspisao Konkurs za upis studenata na prvi i drugi ciklus studija u akademskoj 2021/2022 ([Prilog 57](#)).

4.4.1 Analiza upisa i prolaznosti studenata

4.4.1.1 Analiza upisa studenata

Zabilježen je rast ukupnog broja upisanih studenata u akademskoj 2021/2022. godini u odnosu na prethodne dvije akademske godine, ali je taj broj još uvijek manji od rekordne 2018/2019. akademske godine (Tabela 67). U akademskoj 2021/2022. godini upisano je 150 studenta ili 22,50% više studenata u odnosu na akademsku 2020/2021.

Tabela 67. Ukupan broj upisanih studenata po fakultetima za posljednjih 5 školskih godina

Akademski godina	Ekonomski	Filozofski	Pravni	Računari	Tehnički	Bezbjednost	Zdravstveni	Ukupno
2021/2022	227	141	157	235	34	21	0	815
2020/2021	202	143	198	80	35	11	0	666
2019/2020	324	132	204	85	31	0	0	776
2018/2019	372	119	253	100	33	0	0	877
2017/2018	245	109	231	74	20	0	0	679

Porast broja studenata na prvom ciklusu studija je očekivan nakon preuzimanja studenata Visoke škole ITEP. Taj porast je iz tog razloga posebno izražen na Fakultetu računarskih nauka i djelimično na Ekonomskom fakultetu. Na filozofskom i Tehničkom fakultetu je gotovo konstantan već tri akademske godine, dok je na Pravnom fakultetu došlo do pada upisanih studenata na prvom ciklusu studija od 20,7%. Na drugom ciklusu je također prisutan pad broja upisanih studenata od 25,7% u odnosu na 2020/2021. akademski godinu (Tabele 67, 68 i 69; Slike 5 i 6).

Tabela 68. Broj upisanih studenata na Univerzitet, u akademskoj 2021/2022. godini po fakultetima i godinama.

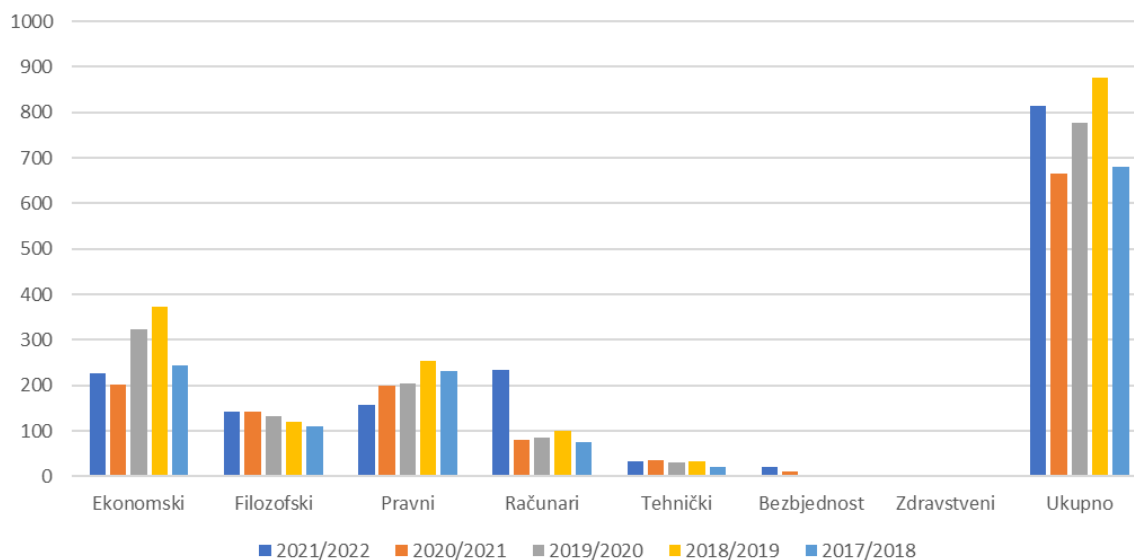
Fakultet	1 g.	2 g.	3 g.	4 g.	Apsolventi	Ukupno	Master	Ukupno
Ekonomski	40	48	45	42	31	206	21	227
Pravni	24	36	31	22	31	144	13	157
Tehnički	12	7	2	6	7	34	0	34
Filozofski	21	26	12	36	38	133	8	141
Računarske nauke	18	47	81	75	7	228	7	235
Bezbjedonosne nauke	16	5	0	0	0	21	0	21
Zdravstvene nauke	0	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	131	169	171	181	114	766	49	815

Tabela 69. Broj upisanih studenata na prvi ciklus studija u posljednjih pet školskih godina po fakultetima

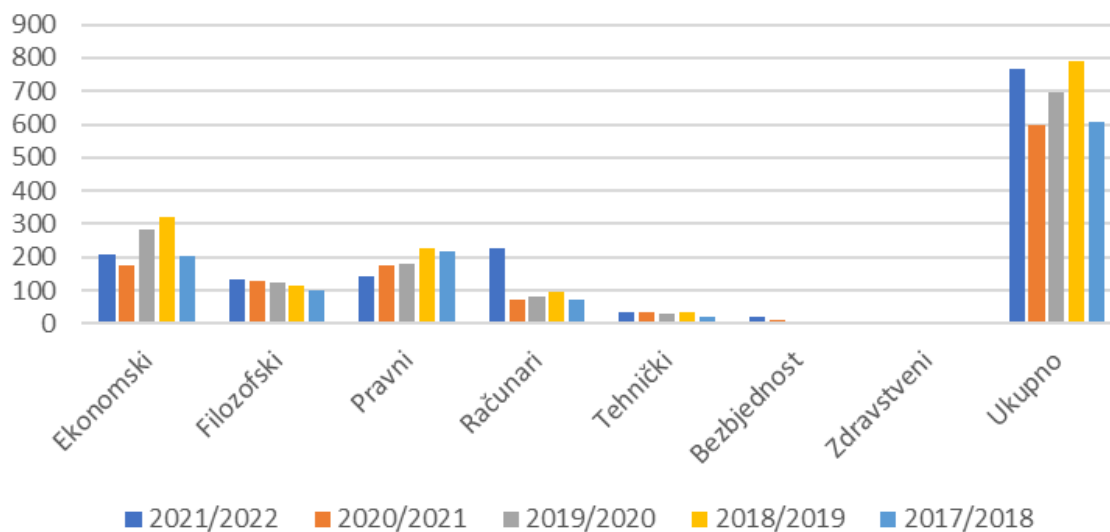
Školska godina	Ekonomski	Filozofski	Pravni	Računari	Tehnički	Bezbjednost	Zdravstveni	Ukupno
2021/2022	206	133	144	228	34	21	0	766
2020/2021	176	129	177	72	35	11	0	600
2019/2020	281	122	178	82	31	0	0	694
2018/2019	319	112	228	96	33	0	0	788
2017/2018	202	102	215	70	20	0	0	609

Upis studenata u posljednjih 5 akademskih godina

Slika 5. Šematski prikaz broja upisanih studenata po fakultetima i ukupno za posljednjih pet akademskih godina

Upis studenata na prvi ciklus studija u posljednjih 5 akademskih godina

Slika 6. Šematski prikaz broja upisanih studenata na prvi ciklus studija po fakultetima i ukupno za posljednjih pet školskih godina

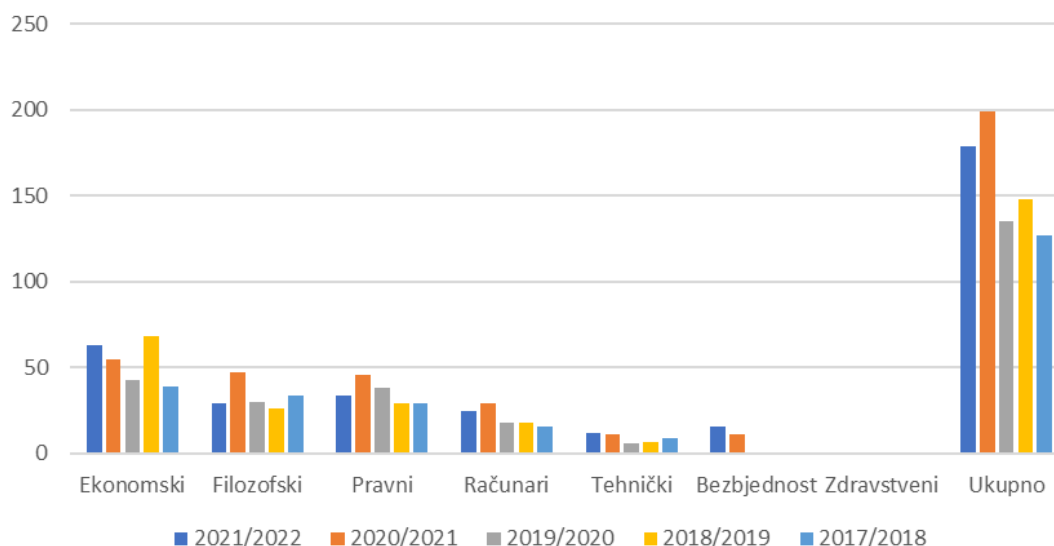
Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

Za razliku od protekle akademske godine, kada je povećan broj upisanih studenata u prvu godinu studija, u 2021/2022. godini je taj broj ponovo manji za oko 10%, ali je i dalje veći u odnosu na akademske godine od 2017. do 2020. (tabela 70 i slika 7).

Tabela 70. Upis studenata na prvu godinu studija po fakultetima i ukupno u poslednjih 5 školskih godina

Akademska godina	Ekonomski	Filozofski	Pravni	Računari	Tehnički	Bezbjednost	Zdravstveni	Ukupno
2021/2022	63	29	34	25	12	16	0	179
2020/2021	55	47	46	29	11	11	0	199
2019/2020	43	30	38	18	6	0	0	135
2018/2019	68	26	29	18	7	0	0	148
2017/2018	39	34	29	16	9	0	0	127

Upis studenata na prvu godinu oba ciklusa studija u poslednjih 5 akademskih godina

Slika 7. Šematski prikaz broja upisanih studenata na prvu godinu oba ciklusa studija po fakultetima i ukupno za poslednjih pet godina

Analiza upisa u akademsku 2021/2022. godinu pokazuju da je ponovo povećan broj prepisa na više godine studija, preuzimanjem studenata sa Visoke škole ITEP, ali je došlo do pada upisanih na prvu godinu studija.

Komisija za kvalitet upućuje informaciju na razmatranje Upravnom odboru i Senatu Univerziteta, prije donošenja novih upisnih kvota i početka prezentacije studijskih programa za upis u narednu školsku godinu.

4.4.1.2 Analiza prolaznosti studenata

Analizu prolaznosti studenata koju provodi Komisija za kvalitet tretira:

- statističke podatke (broj studenata koji su pristupili ispitima, broj studenata koji su položili ispit, prosječnu ocjenu, broj studenata koji stiču uslov za upis u višu godinu studija i sl.)
- mišljenje studenata o nastavnom procesu te nastavnom kadru iskazane kroz studentske ankete (rade se jednom u toku semestra).

Obavezno, jednom godišnje, na kraju akademske godine, izvodi se analiza koja pokriva period prethodne akademske godine i koja se provodi za nastavne predmete pojedinačnih studijskih programa kao analiza uspješnosti studiranja na određenom studijskom programu (fakultetu) i sve nastavne predmete iz nastavnog plana univerziteta kao analiza uspješnosti studiranja na Univerzitetu u cjelini.

Postoji i mogućnost organizovanja povremenih analiza koje inicira bilo koji nastavnik ili predstavnik studenata ukoliko se ukaže potreba za istim. Procedura teče na način da inicijator analize podnosi zahtjev za povremenu analizu sa obrazloženjem prorektor za nastavu, koji nakon razmatranja zahtjeva isti odbija ili prihvata. U slučaju prihvatanja izvodi se povremena analiza, koja se može raditi za:

- pojedinačni nastavni predmet,
- sve nastavne predmete ili
- grupu nastavnih predmeta sa određenom zajedničkom karakteristikom.

U slučaju izvođenja stalnih godišnjih analiza, rade se i dodatne analize osnovnih parametara uspješnosti studiranja u cilju utvrđivanja kritičnih tačaka procesa analize. U slučaju povremenih analiza, dodatne analize se vrše samo ako je to traženo zadatkom za analizu. Dodatne analize obuhvataju: analizu značajnosti osnovnih pokazatelja uspješnosti studiranja za različite godine studija, smjerove, studijske grupe, grupe nastavnih predmeta i nastavne predmete; poređenje osnovnih pokazatelja uspješnosti studiranja sa prethodnim periodima i drugim srodnim fakultetima; druge predložene ili neophodne analize.

Izveštaj analize se podnosi naučno-nastavnom vijeću koje dalje priprema izvještaj sa prijedlozima i preporukama, te isti upućuje na Senat na kraju svakog semestra. Na osnovu rezultata analize utvrđuju se mjere i preporuke u cilju poboljšanja postupaka ispitivanja i

nastavnog procesa. Posebna pažnja posvećuje se predmetima na kojima je zabilježena izuzetno niska prolaznost ili prosječna ocjena.

Preporuke se odnose na težinu ispita, rang prolaznosti ili rang za postizanje ocjene, povezanost ispita sa sadržajem nastave, obimnost predmeta, pružanje podrške studentima, davanje smjernica studentima i upoznatost studenata sa zahtjevima programa.

Korektivne i preventivne mjere provodi rektorski tim u skladu sa odlukama senata i ovlašćenjima iz Statuta Univerziteta. U slučaju da se utvrde ozbiljne devijacije (neredovnost izvođenja nastave, neredovno održavanje ispita, izuzetno niska prolaznost ili prosječna ocjena i sl.), Univerzitet usvaja mjere poput promjene nastavnika na predmetu ili promjene nastavnog programa. Ukoliko je uzrok niske prolaznosti studenata nedostatak pedagoških ili didaktičkih kapaciteta nastavnika, Univerzitet će nastavniku omogućiti stručno usavršavanje prije poduzimanja konačnih mjera.

Komisija za kvalitet je 29.11.2022. godine usvojila Izveštaj o prolaznosti studenata u akademskoj 2021/2022. godini (KOK – 15/22). Cijeli izvještaj je u [Prilogu 25](#) ovog Izveštaja, a na ovom mjestu su izdvojene neke od informacija i zaključci iz tog izvještaja:

U akademskoj 2021/2022. godini na Univerzitetu je ostvarena prosječna ukupna prolaznost studenata (u odnosu na ukupan broj studenata koji su prijavili ispite) od 71,01%, dok je prolaznost u odnosu na studente koji su i pritupili prijavljenom ispitu 74,76%. Prosječan procenat izlaznosti na ispit je 94,90%.

Nakon što je izlaznost na ispite u 2020/2021. akademskoj godini bila na izuzetno visokom nivou 98,97%, u akademskoj 2021/2022. godini, ona je nešto niža ali i dalje na visokih 94,90%. Na svim fakultetima je zabilježena visoka izlaznost, a najveća na Filozofskom fakultetu (97,54%). Ukupna prolaznost studenata koji su pristupili ispitu je manja u odnosu na 2020/2021. akademsku godinu i iznosi 74,76%, dok je prolaznost u odnosu na studente koji su prijavili ispit takođe niža i iznosi 71,01%. Ukupna prosječna ocjena na zadovoljavajućem nivou (7,48) i na gotovo istom nivou kao i u protekloj akademskoj godini. Najviša je na Filozofskom (7,96), a najniža na Fakultetu bezbjedonosnih nauka (6,93). Podaci su prikazani u tabeli 71.

Zabilježen je manji pad izlaznost na ispite je u akademskoj 2021/2022. godini u odnosu na rekordnu 2020/2021. akademsku godinu, ali je ona još uvijek na visokom nivou. Takođe, prolaznost na ispitima u odnosu na one koji su prijavili i pristupili ispitu je niža u odnosu na prethodnu akademsku godinu. Prosječna ocjena na ispitima je i dalje na nivou od 7,5, što je zadovoljavajuće iako je nešto niža u odnosu na prethodni period. Komisija zadužuje Centar za unapređenje kvaliteta, da u saradnji sa članovima Komisije iz studentskog parlamenta,

koordinatorom za nastavu i studentskom službom, posebno obrate pažnju na trendove izlaznosti, prolaznosti i prosječnoj ocjeni u narednoj akademskoj godini.

Tabela 71. Analiza prolaznosti studenata u 2021/2022. akademskoj godini

Univerzitet za poslovni inženjering i menadžment Banja Luka					Indeks u odnosu na 2020/2021.			
Fakultet	Prosje. ocjena	Izlaznost	Prolaznost u odnosu na broj studenata koji su:		Prosje. ocjena	Izlaznost	Prolaznost u odnosu na broj studenata koji su:	
			Pristupili ispitu	Prijavili ispit			Pristupili ispitu	Prijavili ispit
Ekonomski	7.76	96.84%	82.59%	80.30%	103	97	95	93
Pravni	7.48	94.89%	76.89%	74.36%	99	97	101	100
Filozofski	7.96	97.54%	76.75%	74.87%	100	98	92	90
Računarske nauke	7.40	95.51%	69.78%	66.50%	103	96	86	82
Tehnički	7.33	93.01%	76.42%	70.71%	95	93	87	81
Bezbjedonosne nauke	6.93	91.62%	66.13%	59.32%	95	94	70	64
PROSJEK 2021/2022.	7.48	94.90%	74.76%	71.01%	99	96	88	85

4.4.2 Priznavanje kvalifikacija i perioda studiranja

Uslove za studente koji su studijski program ili dio studijskog programa završili na drugoj visokoškolskoj ustanovi a studij nastavljaju na Univerzitetu PIM uređuju Zakon o visokom obrazovanju Republike Srpske, Statut Univerziteta PIM, Statuti pojedinih fakulteta, Pravilnik o organizaciji obrazovnog rada ([Prilog 29](#)) i Pravilnik o priznavanju stranih visokoškolskih isprava ([Prilog 50](#)).

4.4.3 Izdavanje uvjerenja o diplomiranju, diplome i dodatka diplomi

Izdavanje uvjerenja o diplomiranju, diplome i dodatka diploma regulisano je Pravilnikom o izradi i odbrani završnih radova ([Prilog 66](#)). Univerzitet PIM najkasnije jedan dan nakon odbrane diplomskog rada izdaje uvjerenje o diplomiranju. Promocija diplomiranih studenata se organizuje po pravilu jednom godišnje, u junu mjesecu na dan Univerziteta za sve diplomirane studente u protekloj akademskoj godini. Student na promociji dobija diplomu o završenom studiju i dodatak diplomi. Sadržaj uvjerenja, diplome i dodatka diploma regulisan je Pravilnikom o sadržaju javnih isprava koje izdaju visokoškolske ustanove koji je donijelo Ministarstvo.

4.5 NASTAVNO OSOBLJE (ESG 1.5; Kriterijumi T 5.1 do 5.4)

4.5.1 Pokrivenost predmeta iz svakog studijskog programa nastavnicima u radnom odnosu

U akademskoj 2021/2022. godine na Univerzitetu je angažovano **109** nastavnika i saradnika i to:

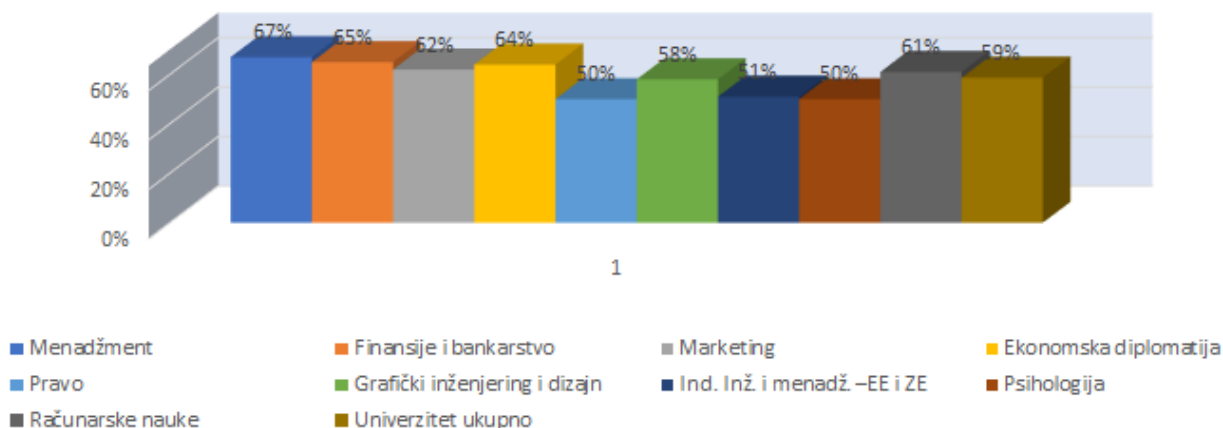
- Nastavnici: 86, od čega
  - Redovni profesori: 13
  - Vanredni profesori: 33
  - Docenti: 38
  - Nastavnici stranog jezika: 2
- Viši asistenti: 3
- Saradnici u nastavi: 20

Nastavnici su birani u izbore na uže naučne oblasti kojima pripadaju povjereni predmeti.

4.5.1.1 Prvi ciklus studija

Na nivou Univerziteta, predmeti sa svih godina studija i studijskih programa su u prosjeku pokriveni sa 59% nastavnicima u radnom odnosu. Listu odgovornih nastavnika je usvojio Senat Univerziteta na redovnoj sjednici održanoj 31.08.2021. godine (broj S - 095/21). Grafikon na slici 8 prikazuje pokrivenost predmeta na svakom studijskom programu nastavnicima u radnom odnosu i prosječnu pokrivenost predmeta na Univerzitetu, a nakon njega slijedi objašnjenje i detaljniji prikaz.

Pokrivenost predmeta nastavnicima u radnom odnosu po studijskom programu

Slika 8. Pokrivenost predmeta nastavnicima u radnom odnosu po studijskim programima

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

Najviši stepen pokrivenosti predmeta nastavnicima u radnom odnosu imaju studijski programi Ekonomskog fakulteta (65% u prosjeku). Na Tehničkom fakultetu pokrivenost je 55%, na Pravnom i Filozofskom 55%, dok je na Fakultetu računarskih nauka 61%.

Sumarni pregled pokrivenosti predmeta na svim studijskim programima Univerziteta u akademskoj 2021/2022. godini, sa datim podacima za svaku pojedinu godinu studija, te ukupno za pojedini studijski program, organizacionu jedinicu (fakultet) kojoj pripada i Univerzitet u cjelini, dat je u tabeli 4.

Iz predočenih lista odgovornih nastavnika za svaki fakultet Univerziteta, sumirana su sedmična opterećenja nastavnika i saradnika u akademskoj 2021/2022. godini ([Prilog 3](#)). Lista odgovornih nastavnika se nalazi u Prilogu 1 ([Prilog 1 - Lista odgovornih nastavnika za svaki fakultet i studijski program](#)) ovog Izveštaja.

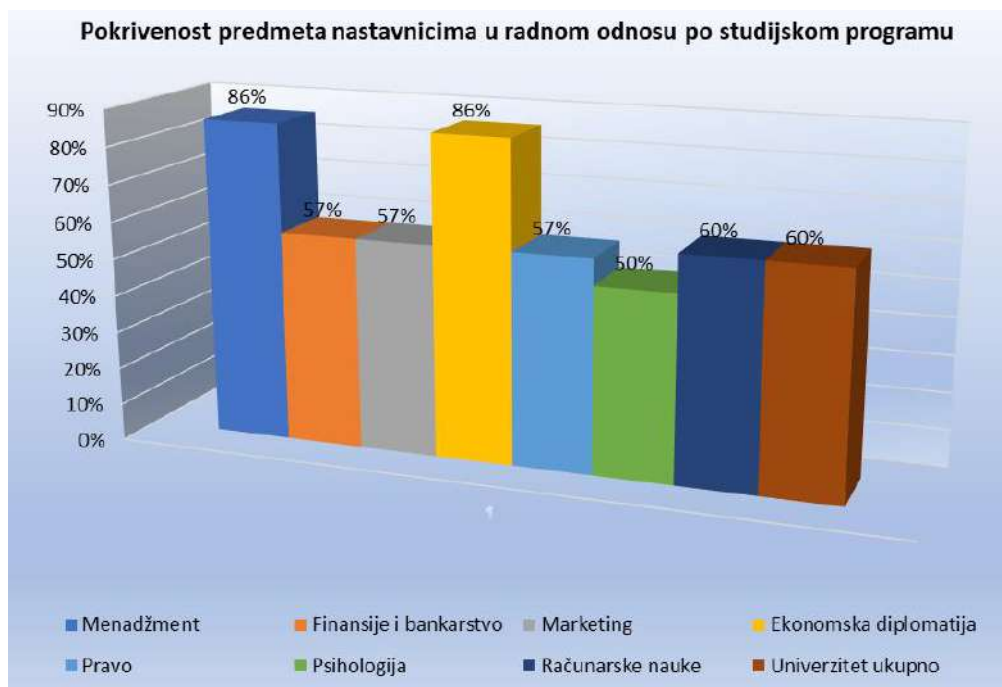
Tabela 72. Pokrivenost predmeta nastavnicima u radnom odnosu po studijskim programima na prvom ciklusu studija u akademskoj 2021/2022. godini

Studijski program	Godina studija				PROSJEK		
	prva	druga	treća	četvrta	SP	OJ	UNI
Menadžment	60%	70%	82%	56%	67%	65%	56%
Finansije i bankarstvo	60%	70%	73%	56%	65%		
Marketing	60%	70%	73%	44%	62%		
Ekonomska diplomatija	60%	70%	82%	45%	64%		
Pravo	56%	67%	56%	22%	50%	50%	
Grafički inženjering i dizajn	50%	75%	44%	63%	58%	55%	
Ind. inž. i menadž. –EE i ZE	44%	33%	50%	78%	51%		
Psihologija	30%	56%	54%	57%	50%	50%	
Računarske nauke	60%	78%	56%	50%	61%	61%	
PROSJEK	53%	65%	63%	52%	58%		

4.5.1.2 Drugi ciklus studija

Na drugom ciklusu studija, u akademskoj 2020/2021. godine izvođeni su studijski programi Menadžment 300 ECTS, Finansije i bankarstvo 300 ECTS, Marketing 300 ECTS, Ekonomska diplomatija 300 ECTS, Pravo 300 ECTS, Računarske nauke 300 ECTS i Psihologija 300 ECTS. U izvođenju studijskih programa učestvovali su nastavnici i saradnici koji su na Univerzitetu za poslovni inženjering i menadžment u radnom odnosu. Svi predmeti su klasifikovani prema užim naučnim oblastima a odgovorni nastavnik/nastavnici na predmetu imaju zvanje iz te uže naučne oblasti. Na nivou Univerziteta, predmeti na drugom ciklusu studija su u prosjeku pokriveni sa 60% nastavnicima u radnom odnosu. Listu odgovornih nastavnika ([Prilog 2](#)) je usvojio Senat Univerziteta na redovnoj sjednici održanoj 31.08.2021. godine (broj S - 95/21).

Grafikon na slici 9 prikazuje pokrivenost predmeta na svakom studijskom programu nastavnicima u radnom odnosu i prosječnu pokrivenost predmeta na Univerzitetu, a nakon njega slijedi objašnjenje i detaljniji prikaz.

Slika 9. Pokrivenost predmeta nastavnicima u radnom odnosu po studijskim programima

Najviši stepen pokrivenosti predmeta nastavnicima u radnom odnosu imaju studijski programi Ekonomskog fakulteta (71% u prosjeku), na Pravnom je 57%, Filozofskom 50%, dok je na Fakultetu računarskih nauka 60%. Sumarni pregled pokrivenosti predmeta na svim studijskim programima Univerziteta u akademskoj 2021/2022. godini, na drugom ciklusu studija i Univerzitet u cjelini, dat je u tabeli 73.

Tabela 73. Pokrivenost predmeta nastavnicima u radnom odnosu po studijskim programima na drugom ciklusu studija 2021/2022. akademska godina

Studijски program	Godina studija				PROSJEK		
	prva				SP	OJ	UNI
Menadžment	86%				86%	71%	60%
Finansije i bankarstvo	57%				57%		
Marketing	57%				57%		
Ekonomska diplomatija	86%				86%		
Pravo	57%				57%	50%	
Psihologija	50%				50%	50%	
Računarske nauke	60%				60%	60%	
PROSJEK	60%				60%		

4.5.2 Plan zapošljavanja i razvoja karijere

Plan zapošljavanja i razvoja karijere na Univerzitetu PIM definisan je Strategijom ljudskih resursa Univerziteta PIM za period 2017-2022 ([Prilog 51](#)).

Strategija razvoja ljudskih resursa sastoji se od četiri ključna područja:

- Etički i profesionalni aspekti;
- Zapošljavanje;
- Radni uslovi;
- Osposobljavanje.

4.5.3 Procedura i vršenje izbora u zvanja

Procedura i izbori u zvanja vrše se na osnovu Pravilnika o imenovanju i sticanju zvanja, Pravilnika o uslovima i postupku dodjeljivanja počasnog doktorata, Pravilnika o uslovima i postupku dodjeljivanja zvanja Professor Emeritus. Pravilnikom o imenovanju i sticanju zvanja ([Prilog 49, Pravilnik o imenovanju i sticanju zvanja](#)) utvrđuju se postupak i uslovi izbora akademskog osoblja u odgovarajuće zvanje na Univerzitetu. Postupak izbora u zvanje provodi se za nastavnike i saradnike koji su u radnom odnosu na Univerzitetu, sa punim radnim vremenom ili u dopunskom radnom odnosu i za gostujuće profesore. Pravilnikom su, osim navedenog, regulisana pitanja oduzimanja stečenog zvanja kao i detaljni uslovi za izbor u svako zvanje. Pravilnikom o uslovima i postupku dodjeljivanja počasnog doktorata ([Prilog 70](#)) se bliže uređuju uslovi i postupak za dodjelu zvanja počasni doktor na Univerzitetu, kao i prava koja iz toga zvanja proističu. Počasni doktorat Univerzitet može dodijeliti domaćem ili stranom državljaninu koji je svojim djelima značajno unapredio naučnu misao, odnosno koji je naročito zaslužan za napredak nauke, tehnike, tehnologije, kulture i umjetnosti.

Pravilnikom o uslovima i postupku dodjeljivanja zvanja profesor emeritus ([Prilog 53](#)) se bliže uređuju uslovi i postupak za dodjelu zvanja profesor emeritus na Univerzitetu, kao i prava i obaveze koja iz toga zvanja proističu.

Procedura za izbor u naučno-nastavna i saradnička zvanja je sljedeća:

- Nastavno-naučno vijeće fakulteta daje prijedlog o raspisivanju konkursa za izbor u naučno-nastavno zvanje i predlaže Komisiju za podnošenje izvještaja;
- Senat Univerziteta daje saglasnost na dati prijedlog NNV;
- Na osnovu izvještaja Komisije za podnošenje izvještaja, nastavno-naučno vijeće donosi Prijedlog odluke o izboru kandidata u nastavno-naučno zvanje;
- Senat na osnovu prijedloga NNV donosi Odluku o izboru u nastavno-naučno zvanje.

4.5.3.1 Žalbeni postupak

Kandidat koji smatra da postupak u vezi provođenja javnog konkursa nije proveden u skladu s propisima i uslovima iz javnog konkursa, može uložiti žalbu RektorU Univerziteta u roku od 15 dana od prijema:

- zaključka o otkazivanju prijave ili
- obavještenje o tome da nije zadovoljio na provjeri znanja ili
- obavještenje o izboru kandidata.

Žalbom se može osporavati samo regularnost provedenog postupka. Ova žalba se smatra žalbom na zaključak u upravnom postupku.

Rješenje po žalbi je konačno i isto se može osporavati samo podnošenjem tužbe nadležnom redovnom sudu u roku od 15 dana od dana dostavljanja.

4.5.3.2 Kadrovska baza podataka

U kadrovskoj bazi podataka nalaze se slijedeći podaci/dokumenti o zaposlenim, koji se ažuriraju nakon svakog usvajanja liste odgovornih nastavnika i saradnika:

Nastavno osoblje:

- Prijava na konkurs,
- Bibliografija,
- Za nastavnike diplome sa osnovnih i postdiplomskih studija (ili ovjerene kopije), a za asistente diplome sa osnovnih studija i izvod ocjena odnosno diploma sa postdiplomskih studija,
- Izvod iz matične knjige rođenih,
- Kopija lične karte,
- Uvjerenje o izboru u zvanje i izvještaj komisije o izboru u zvanje, odnosno odluka o preuzimanju izbora u zvanje i saglasnost matičnog fakulteta,
- Karton naučnog radnika,
- Pregled publikacija/naučnih skupova/projekata.

Grupu trajnih podataka čine podaci pod stavkama 1 do 6, dok podaci pod stavkama 7 i 8 podliježu redovnom ažuriranju u mjesecu oktobru svake godine.

Administrativno-tehničko osoblje:

- Prijava na konkurs,
- Biografija,
- Diploma (ili ovjerena kopija),
- Izvod iz matične knjige rođenih,
- Kopija lične karte.

4.5.3.3 Podaci o izborima u zvanja i povjerenim predmetima

Svi predmeti na svim studijskim programima i organizacionim jedinicama povjereni su odgovornim nastavnicima koji imaju izbor u zvanja iz uže naučne oblasti kojoj pripadaju predmeti. Podaci o nastavnicima i saradnicima prikazani su u [Prilogu 71](#) ovog Izveštaja.

4.5.3.4 Lista odgovornih nastavnika i saradnika

Lista odgovornih nastavnika i saradnika za izvođenje nastave u akademskoj 2021/2022. usvojena je na sjednici Senata održanoj 31.08.2021. godine (broj S - 095/21). Lista je objavljena odmah narednog dana, nakon usvajanja na službenoj web stranici Univerziteta. Lista odgovornih nastavnika i saradnika je prikazana u [Prilogu 1](#) ovog Izveštaja.

4.5.4 Podaci o objavljenim naučnim i stručnim radovima nastavnika

Pregled objavljenih naučnih i stručnih radova nastavnika u akademskoj 2021/2022. godini je KOK sačinila na osnovu podataka prikupljenih od strane koordinatora nastave i prorektora za nastavu i usvojila na sjednici održanoj 29.11.2022. godine (KOK–18/22). Izveštaj KOK je prezentovan i usvojen na sjednici Senata, odlukom broj S-10/22, održanoj 21.02.2022. godine ([Prilog 44 Izveštaj o publicistici nastavnog osoblja 2021 2022](#)).

Odgovorni nastavnici i saradnici objavili su 151 publikacija u akademskoj 2021/2022. godini, od čega 36 radova u međunarodnim časopisima od kojih je 15 u Web of Science. Broj citata u 2022. godini prema Google Scholar je 343, dok u Research Gate-u prema dostupnim podacima u poslednjih 5 godina nastavnici imaju 820 citata (tabela 74).

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

Tabela 74. Pregled publikacija nastavnika u 2021/2022 akademskoj godini

Nastavnik	A	B	C	D	E	F	G	I	J	Ukupno	Br. Citata 2022. (Google Scholar)	Br. Cit. 2017. - 2022. RG
Nikola Vojvodić									1	1	1	0
Ilija Džombić										0	3	0
Aleksandar Đokić							2			2	0	0
Saša Mičić							2			2	0	0
Nataša Tofil								1		1	0	0
Marijana Žiravac Mladenović										0	1	2
Simonida Vilić							1	3		4	0	0
Filip Bugarčić						2	2	2		6	43	37
Biljana Petrović								1		1	0	0
Danijela Lakić							1			1	0	0
Mladen Rebić						3(1)				3	4	13
Sead Rešić						1				1	3	3
Hadžib Salkić						2				2	3	6
Obrenija Kalamanda										0	3	1
Velimir Dedić							1	2		3	22	66
Nikša Grgurević						1	1	3		5	3	3
Saša Salapura						1				1	0	0
Mladen Ivić								2	1	3	36	108
Mladen Milić								2		2	1	2
Branko Latinović							4	1		5	1	20
Dijana Kremenović							1	1		2	0	0
Dragan Bataveljić							3	2		5	0	0
Aleksandra Pavićević			2					4		6	0	0
Miro Katić								1		1	1	0
Novak Damjanović							1			1	2	0
Danijela Lakić							1			1	0	0
Nermin Mulaosmanović								1		1	3	2
Snežana Samardžić						2	2	1		5	2	1
Dejan Kojić						1		2		3	8	18
Predrag Raosavljević						1				1	1	0
Ljubica Janjetović								2		2	0	2
Svetlana Anđelić						3	2	2		7	8	13
Dragana Aleksić								4		4	0	0
Mitra Mirković- Hajduković						3(2)	2			5	5	16
Mirko Miličević								1		1	0	0
Željko Grublješić										0	17	75
Saša Mitrić							2			2	0	0
Mihajlo Travar							1			1	2	1
Ljiljana Jović								1		1	0	1
Mile Matijević								1		1	1	0
Elmedin Muratbegović										0	16	34
Fuad Purišević							1			1	9	

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

Gordana Dukić								1		1	0	0
Dragan Đuranović										0	15	62
Veljko Vuković	3	1					4	1		9	10	8
Jamila Jaganjac			1			2(2)				3	25	32
Darko Vaselić							1			1	0	1
Nevena Vukić						2(2)		3		5	11	46
Mahir Zajmović						3		1		4	1	3
Elvir Ibeljić							2	1		3	1	1
Sava Čavoški								1		1	6	16
Zvezdan Stojanović		1						2		3	4	19
Negovan Stamenković						3(3)				3	15	85
Boris Krešić								1		1	2	4
Borko Mihajlović							1	1		2	1	6
Davor Vidaković										0	1	1
Dragan Dakić		1						2		3	1	0
Muharem Kozić						1(1)		1		2	1	4
Rejhan Kurtović								1		1	1	0
Veljko Turanjanin		1	2			5(4)	1	2		11	49	108
Darjana Sredić							1	3		4	0	0
UKUPNO	3	4	5	0	0	36(15)	40	61	2	151	343	820

U tabeli 75 prikazani su procentualni udjeli radova po pojedinačnim kategorijama u odnosu na ukupan broj objavljenih radova. Od ukupnog broja objavljenih radova najzastupljeniji su radovi objavljeni na međunarodnim konferencijama (40,40%), a zatim slijede radovi objavljeni u nacionalnim časopisima (26,49%).

Tabela 75. Procentualni udjeli radova objavljenih u 2021/2022. po pojedinačnim kategorijama

Vrsta objave	Ukupan broj	Učešće
A Udžbenik	3	1,99%
B Monografija	4	2,65%
C Pogavlje u knjizi	5	3,31%
D Praktikum	0	0,00%
E Prevod udžbenika	0	0,00%
F Naučni rad u međunarodnom časopisu	36(15)	23,84% (9,93%)
G Naučni rad u nacionalnom časopisu	40	26,49%
I Izlaganje na međunarodnoj konferenciji	61	40,40%
J Izlaganje na nacionalnoj konferenciji	2	1,32%
UKUPNO	151	100%

Prema prikupljenim podacima, najveći broj objavljenih radova u akademskoj 2021/2022. godini imaju nastavnici sa Ekonomskog fakulteta, 25,17% (tabela 76).

Tabela 76. Publikacije nastavnika u 2020/2021. akademskoj godini po fakultetima

Fakultet	A	B	C	D	E	F	G	I	J	Ukupno	Učešće	Broj citata
Ekonomski	0	0	1	0	0	8(4)	12	15	2	38	25,17%	111
Fakultet računarskih nauka	0	1	0	0	0	12(3)	9	11	0	33	21,85%	100
Filozofski	0	0	0	0	0	5(2)	7	11	0	23	15,27%	11
Pravni	0	2	4	0	0	6(4)	6	16	0	34	22,51%	82
Tehnički	3	1	0	0	0	5(2)	6	8	0	23	15,22%	39
UKUPNO	3	4	5	0	0	36(15)	40	61	2	151	100%	343

4.5.4.1 Učestvovanje nastavnika na skupovima, kongresima itd.

Pravilnikom o obrazovanju i stručnom usavršavanju zaposlenih ([Prilog 52, Pravilnik o obrazovanju i stručnom usavršavanju zaposlenih](#)) uređuje se ostvarivanje prava zaposlenih na Univerzitetu na korišćenje odsustva radi obrazovanja i stručnog usavršavanja, obezbjeđivanje materijalnih, organizacionih i drugih uslova.

U akademskoj 2021/2022. godini 27 nastavnika i saradnika su učestvovali u radu 32 naučna skupa. Svi individualni zapisi su prikazani u Izveštaju KOK o publicistici nastavnog osoblja, koji se nalazi u prilogu ovog Izveštaja ([Prilog 44, Izveštaj o publicistici nastavnog osoblja za akademsku 2021/2022](#)).

4.5.4.2 Procedura prezentovanja publicistike nastavnog osoblja

Prorektor za nastavu je odgovoran za prikupljanje podataka o objavama nastavnika i njihovom učestvovanju na konferencijama i skupovima. U svakom semestru se prema šablonskim obrascima prikupljaju podaci od nastavnika i dostavljaju KOK, koja na osnovu tih podataka vrši analizu i prikaz publicistike.

Svi nastavnici su ugovorom obavezni da dostavljaju redovno sve pomenute podatke. Podaci se sumiraju nakon završetka akademske godine i prezentuju na sjednici Senata.

4.5.4.3 Pravilnik o izdavačkoj djelatnosti

Pravilnikom o izdavačkoj djelatnosti ([Prilog 34, Pravilnik o izdavačkoj djelatnosti](#)) se uređuje izdavačka djelatnost na Univerzitetu, utvrđuju nadležnosti i organi kojima se povjerava izdavačka djelatnost, finansiranje izdavačke djelatnosti, određuju uslovi i postupak izdavanja publikacija, čuvanje i distribucija publikacija, kao i druga pitanja od značaja za

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

izdavačku djelatnost. Pravilnikom o sadržaju naučnih publikacija koje izdaje Univerzitet definiše se sadržaj i struktura naučnih publikacija A i B kategorije propisanih Pravilnikom o izdavačkoj djelatnosti ([Prilog 72, Pravilnik o sadržaju naučnih publikacija](#)).

U okviru izdavačke djelatnosti Univerzitet je do sada publikovao 67, a u poslednjih 5 godina 18 izdanja (tabela 77).

Tabela 77. Izdanja Univerziteta PIM od 2017. do 2021. godine.

rb.	NAZIV KNJIGE	AUTOR KNJIGE	Godina
1.	UVOD U MENDŽMENT	Božidar Stavrić, Željko Grublješić	2018.
2.	INOVACIJE U RADU PSIHOLOŠKO-PEDAGOŠKE SLUŽBE - Praktikum za školske psihologe i pedagoge	Radimir Čolaković, Miloš Panić	2018.
3.	INOVACIJE U RADU PSIHOLOŠKO-PEDAGOŠKE SLUŽBE - Prilog metodici stručnih sradnika	Radimir Čolaković, Miloš Panić	2018.
4.	UPRAVLJANJE POSLOVANJEM PREDUZEĆA	Božidar Stavrić, Radovan Spremo	2019.
5.	ZDRAVSTVENO PSIHOLOŠKI ASPEKTI RONHOPATIJE	Radimir Čolaković, Novak Vukoje	2020.
6.	KLINIČKI ASPEKTI MOBINGA U VOJNOM KOLEKTIVU	Radimir Čolaković	2020.
7.	MARKETING I BEZBJEDNOST sa stanjem u BiH	Saša Mitrić	2020.
8.	ARHITEKTURA RAČUNARA	Saša Salapura	2020.
9.	UVOD U KRIMINALISTIKU	Mile Matijević, Nedeljko Šušljik, Zoran Šarčević	2020.
10.	ERP SISTEMI – AUTOMATIZACIJA POSLOVNIH PROCESA U PRAKSI	Mihajlo Travar, Dragan Travar, Saša Ristić	2020.
11.	ISOMETRIJA	Rada Kučinar, Tamara Gvozdrenović, Predrag Pravdić	2020.
12.	FORENZIKA	Dane Branković, Vladimir Branković	2020.
13.	SISTEM KVALITETA	Živoslav Adamović, Mladen Ivić, Veljko Vuković	2021.
14.	PORODIČNA DINAMIKA, PSIHOPATOLOGIJA I NASILNI KRIMINALITET	Snežana Samardžić	2021.
15.	EU INTEGRACIJE I IMPLEMENTACIJA LJUDSKIH PRAVANOVE GENERACIJE U PRAVNI SISTEMREPUBLIKE SRPSKE	Veljko Turanjanin, Aleksandar Ivanović	2021.
16.	OSNOVI OPŠTEG USTAVNOG PRAVA	Milan Blagojević	2022.
17.	POSLOVNA KOMUNIKACIJA U SAVREMENOM DRUŠTVU	Vedada Baraković, Rade Tešić	2022.
18.	PR MENADŽMENT. ODNOSI S JAVNOŠĆU KAO PROFESIJA U RS	Ljubomir Zuber	2022.

4.5.5 Sistem motivacije zaposlenih za aktivan angažman u oblasti istraživačkog rada

Zaposleni su motivisani za usavršavanje i napredovanje u viša zvanja što je regulisanom Pravilnikom o obrazovanju i stručnom usavršavanju zaposlenih ([Prilog 69 ovog Izveštaja](#)). Nastavnicima koji učestvuju na domaćim i međunarodnim skupovima, konferencijama i kongresima Univerzitet, odlukom direktora, finansira troškove boravka i putovanja na događaj. Osim toga, nastavnicima je (su)finansirano i objavljivanje u vodećim svjetskim časopisima koji zahtijevaju plaćanje naknade za primanje članaka u proces recenzije. Univerzitet finansira i studentska putovanja nastavnika. Saradnici koji se ističu u nastavnom procesu, što je valuirano procjenom predmetnog nastavnika, kontrolama kvaliteta i ocjenama studenata, a školuju se na drugim univerzitetima na višim stepenima (master ili doktorske studije), Univerzitet, odlukom direktora, (su)finansira školarinu i pokriva troškove studiranja. Osim toga, svim nastavnicima može biti odobrena slobodna godina studija, u skladu sa Pravilnikom o obrazovanju i stručnom usavršavanju zaposlenih. Univerzitet pruža svu potrebnu podršku svom akademskom osoblju koje aplicira za spoljašnja sredstva za finansiranje studija ili usavršavanja i uključuje ih u svoje naučno-istraživačke projekte.

4.5.6 Analiza nastavnog osoblja

U akademskoj 2021/2022. godini na Univerzitetu je bilo angažovano ukupno 109 nastavnika i saradnika.

Od toga je 20 nastavnika, 1 viši asistent i 5 saradnika u nastavi u punom radnom odnosu. Pokrivenost predmeta u okviru studentskih programa nastavnicima u radnom odnosu prikazana je u poglavlju [Pokrivenost predmeta nastavnicima u radnom odnosu](#) i iznosi 59%.

Prosječna starost nastavnika je 50,86 godina, a saradnika 39,21 godina. 39,13% saradnika je muškog, a 60,87% ženskog pola, dok je 67,44% nastavnika muškog i 32,56% ženskog pola. Nastavnici imaju izbor na 44 naučne oblasti (tabela 78).

S obzirom na nastavna zvanja, u akademskoj 2021/2022. godini je od ukupnog broja nastavnika bilo: 15,12% redovnih profesora, 38,37% vanrednih profesora, 44,19% docenata i 2,32% nastavnika stranog jezika. Podaci o nastavnicima i njihova struktura u procentima prikazani su u tabeli 79.

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

Tabela 78. Izbor nastavnika Univerziteta u naučne oblasti

r. broj	Oblast zvanja	Broj nastavnika	RO	DO
1	Teorijska ekonomija	4	2	2
2	Međunarodna ekonomija	4	2	2
3	Poslovne finansije	2	1	1
4	Računovodstvo i revizija	3	1	2
5	Bioinformatika i informacione nauke	2		2
6	Menadžment	7	2	5
7	Razvojna psihologija	1		1
8	Opšta psihologija	2		2
9	Marketing	5	1	4
10	Ostale društvene nauke	5	1	4
11	Građansko pravo	9	1	8
12	Poslovno i privredno pravo	4	1	3
13	Radno i socijalno pravo	1		1
14	Informacione nauke	3		3
15	Informacioni sistemi	3		3
16	Opšta pedagogija	2		2
17	Poslovne finansije	1		1
18	Međunarodni odnosi i nacionalna bezbjednost	1		1
19	Međunarodno pravo	5		5
20	Rimsko pravo i istorija države i prava	2	1	1
21	Teorija države i prava	1		1
22	Ustavno pravo	1	1	
23	Krivično i Krivično-procesno pravo	3		3
24	Upravno pravo i uprava	1		1
25	Fiskalna ekonomija	1		1
26	Druga inženjerstva i tehnologije	1	1	
27	Umjetnost (svi oblici stvaralaštva)	1	1	
28	Mašinstvo	2		2
29	Elektronika i elektronski sistemi	2		2
30	Mašinske konstrukcije	1		1
31	Klinička psihologija	2		2
32	Računarske nauke	3	1	2
33	Finansijsko pravo	1		1
34	Metodika nastave matematike	1	1	
35	Javno-pravna i teorijsko-pravna naučna oblast	1		1
36	Teorijska sociologija	2		2
37	Monetarna ekonomija	1		1
38	Informacione tehnologije	1		1
39	Hidrotermika i termoenergetika	1		1
40	Energija i goriva	2	1	1
41	Socijalna psihologija	4	2	2
42	Softversko inženjerstvo	1	1	
43	Grafičke tehnologije	2	1	1
44	Nastavnik stranog jezika	3		3

Tabela 79. Strukturni pregled nastavnika Univerziteta PIM

Nastavnici	Struktura			Struktura (u %)		
	Ukupno	RO	DO	Ukupno	RO	DO
Redovni profesor	13	5	8	15,12	5,81	3,49
Vanredni profesor	33	8	25	38,37	9,30	29,07
Docent	38	7	31	44,19	8,14	36,05
Nastavnik stranog jezika	2	0	2	2,32	0,00	2,32
Ukupno	86	20	66	100,00%	23,26%	76,74%

4.5.6.1 Analiza broja studenata u odnosu na broj nastavnika

Odnos broja studenata i nastavnika na nivou Univerziteta u akademskoj 2021/2022. godini iznosi 9,73 studenta na jednog nastavnika i nešto je viši u odnosu na prethodne dvije akademske godine ali je i dalje izuzetno stimulativan za rad.

Najveći odnos student/nastavnik ima Fakultet računarskih nauka (9,56 studenata na jednog nastavnika) a najmanji Tehnički fakultet (1,35). Pregled odnosa broja studenata u odnosu na broj nastavnika na Univerzitetu i po fakultetima u zadnjih 5 akademskih godina prikazan je u tabeli 80.

Tabela 80. Odnos broja studenata i nastavnika na Univerzitetu u akademskoj 2021/2022. godini

		ŠG	Broj studenata	Broj nastavnika	Odnos S/N
Univerzitet	Ukupno	2021/2022	837	86	9,73
Univerzitet	Ukupno	2020/2021	646	91	7,10
Univerzitet	Ukupno	2019/2020	776	87	8,92
Univerzitet	Ukupno	2018/2019	877	73	12,01
Univerzitet	Ukupno	2017/2018	679	71	9,56
Ekonomski fakultet					
Fakultet	Studijski program	ŠG	Broj studenata	Broj nastavnika	Odnos S/N
Ekonomski	Svi studijski programi	2021/2022	237	37	6,40
Ekonomski	Svi studijski programi	2020/2021	195	37	5,27
Ekonomski	Svi studijski programi	2019/2020	324	35	9,26
Ekonomski	Svi studijski programi	2018/2019	372	31	12,00
Ekonomski	Svi studijski programi	2017/2018	245	30	8,17
Filozofski fakultet					
Fakultet	Studijski program	ŠG	Broj studenata	Broj nastavnika	Odnos S/N
Filozofski	Psihologija	2021/2022	147	18	8,17
Filozofski	Psihologija	2020/2021	133	13	10,23
Filozofski	Psihologija	2019/2020	132	14	9,43
Filozofski	Psihologija	2018/2019	119	15	7,93
Filozofski	Psihologija	2017/2018	109	14	7,79
Pravni fakultet					
Fakultet	Studijski program	ŠG	Broj studenata	Broj nastavnika	Odnos S/N
Pravni	Pravo	2021/2022	159	39	4,08
Pravni	Pravo	2020/2021	196	42	4,67
Pravni	Pravo	2019/2020	204	38	5,37
Pravni	Pravo	2018/2019	253	36	7,03
Pravni	Pravo	2017/2018	231	34	6,80
Fakultet računarskih nauka					
Fakultet	Studijski program	ŠG	Broj studenata	Broj nastavnika	Odnos S/N
Računarske n.	Računarske nauke	2021/2022	239	25	9,56
Računarske n.	Računarske nauke	2020/2021	77	21	3,67
Računarske n.	Računarske nauke	2019/2020	85	18	4,72
Računarske n.	Računarske nauke	2018/2019	100	13	7,69
Računarske n.	Računarske nauke	2017/2018	74	11	6,73

Tehnički fakultet					
Fakultet	Studijski program	ŠG	Broj studenata	Broj nastavnika	Odnos S/N
Tehnički	Svi studijski programi	2021/2022	35	26	1,35
Tehnički	Svi studijski programi	2020/2021	34	24	1,42
Tehnički	Svi studijski programi	2019/2020	31	23	1,35
Tehnički	Svi studijski programi	2018/2019	33	18	1,83
Tehnički	Svi studijski programi	2017/2018	20	14	1,43

4.5.6.2 Evaluacija nastavnog procesa

Univerzitet redovno i na organizovan način prikuplja mišljenja studenata o kvalitetu nastavnog procesa u kojem je studentima omogućeno da slobodno i anonimno iznesu svoje mišljenje o redovnosti izvođenja nastave, adekvatnost i obim nastavnih sadržaja, angažman nastavnika i saradnika na pojedinačnim predmetima i sl.

Anketiranje studenata u vezi sa pedagoškim (nastavnim) radom nastavnika i saradnika, ostalim pitanjima vezanim uz pojedine predmete i uslovima koji direktno utiču na kvalitet studija, obavlja se na svim fakultetima u sklopu Univerziteta i na svim studijskim programima u svakom semestru.

Komisija za kvalitet je 26.04.2022. godine usvojila izvještaj o evaluaciji nastavnog procesa u zimskom semestru 2021/2022. godine. Kompletan izvještaj se nalazi u [Prilogu 41](#) ovog izvještaja, a u ovom poglavlju su izdvojeni najvažniji detalji.

Komisija je 22.02.2022. godine obavijestila studente o ciljevima, načinu anketiranja kao i o za svaku godinu studija i svaki studijski program. Anketa je provedena online, a Komisija za kvalitet je 27.12.2021. godine imenovala članove komisije za anketiranje koja je radila u sastavu: Dajana Bašić, predsjednik komisije, Sanja Jakovljević, Dejan Krajišnik, Darjana Sredić i Igor Šabić

Komisija za anketiranje se starala da postupak anketiranja protiče u skladu sa odredbama Pravilnika o sprovođenju studentske ankete. Anketu je popunilo u prosjeku 46,25% studenata upisanih u akademsku 2021/2022. godinu

Prosječna ocjena na nivou Univerziteta za kriterijume vezano uz evaluaciju nastavnika je 9,11, a za kriterijume vezano uz evaluaciju saradnika 9,52 dok je prosječna ocjena predmeta 9,20.

Komisija za kvalitet je donijela zaključke i preporuke na osnovu rezultata evaluacije nastavnog procesa:

- Kriterijumi kvaliteta u vezi sa upoznavanjem studenata na početku semestra sa silabusom predmeta, ciljevima predmeta, obavezama studenata na predmetu i načinu provjere znanja, uglavnom su zadovoljeni, jer je 86,88% anketiranih studenata potvrdilo da su ih je nastavnici upoznali sa gore navedenim.
- Kriterijumi kvaliteta u vezi sa evaluacijom nastavnika i izvođenja predmeta su zadovoljeni, jer je u prosjeku 9,01% studenata pojedini kriterijum ocijenilo sa ocjenom manjom od dobar (8), odnosno sa ne valja (5), loše (6) ili slabo (7). Po ovom segmentu evaluacije je održan je zadovoljavajući procenat zadovoljstva, kao i u prethodnom periodu.
- Kriterijumi kvaliteta u vezi sa evaluacijom saradnika i izvođenja vježbi su u većoj mjeri zadovoljeni, jer je u prosjeku 7,34% studenata pojedini kriterijum ocijenilo sa ocjenom manjom od vrlo dobar (9), odnosno sa ne valja (5), loše (6), slabo (7) ili dobro (8).
- Predmete na studijskim programima je ocjenom manjom od dobar (8) ocijenilo 7,99% anketiranih studenata.
- **Preporuka** prorektoru za nastavu, rektoru i direktoru je da se obavi razgovor sa predmetnim nastavnicima kod kojih je veći broj ocjena po svim kriterijumima ispod 8, posebno sa onima kod kojih se takve ocjene ponavljaju. Takođe komisija predlaže prorektoru za nastavu da se svi nastavnici ponovo obavijeste o obaveznosti upoznavanja studenata sa silabusom i obavezama na početku predavanja, posebno sa onim nastavnicima za koje studenti navode da to nisu uradili.

Komisija za kvalitet je 26.04.2022. godine usvojila izvještaj o evaluaciji nastavnog procesa u ljetnjem semestru 2021/2022. godine. Kompletan izvještaj se nalazi u [Prilogu 42](#) ovog izvještaja, a u ovom poglavlju su izdvojeni najvažniji detalji.

Anketiranje je vršeno online, putem sajta univerziteta u periodu od 04.07. do 16.09.2022.

Komisija je 21.06.2022. godine obavijestila studente o ciljevima, načinu anketiranja za svaku godinu studija i svaki studijski program. Komisija za kvalitet je 27.12.2021. godine imenovala članove komisije za anketiranje koja je radila u sastavu: Dajana Bašić, predsjednik komisije, Sanja Jakovljević, Dejan Krajišnik, Darjana Sređić i Igor Šabić

Komisija za anketiranje se starala da postupak anketiranja protiče u skladu sa odredbama Pravilnika o sprovođenju studentske ankete. Anketu je popunilo u prosjeku 44,79% studenata upisanih u akademsku 2021/2022. godinu.

Prosječna ocjena na nivou Univerziteta za kriterijume vezano uz evaluaciju nastavnika je 9,33, a za kriterijume vezano uz evaluaciju saradnika 9,64, dok je prosječna ocjena predmeta 9,00.

Komisija za kvalitet je donijela zaključke i preporuke na osnovu rezultata evaluacije nastavnog procesa:

- Kriterijumi kvaliteta u vezi sa upoznavanjem studenata na početku semestra sa silabusom predmeta, ciljevima predmeta, obavezama studenata na predmetu i načinu provjere znanja, uglavnom su zadovoljeni, jer je oko 90% anketiranih studenata potvrdilo da su ih je nastavnici upoznali sa gore navedenim.
- Kriterijumi kvaliteta u vezi sa evaluacijom nastavnika i izvođenja predmeta su zadovoljeni, jer je u prosjeku 6,20% studenata pojedini kriterijum ocijenilo sa ocjenom manjom od dobar (8), odnosno sa ne valja (5), loše (6) ili slabo (7). Po ovom segmentu evaluacije je održan je zadovoljavajući procenat zadovoljstva, kao i u prethodnom periodu.
- Kriterijumi kvaliteta u vezi sa evaluacijom saradnika i izvođenja vježbi su u većoj mjeri zadovoljeni, jer je u prosjeku 4,94% studenata pojedini kriterijum ocijenilo sa ocjenom manjom od vrlo dobar (9), odnosno sa ne valja (5), loše (6), slabo (7) ili dobro (8).
- Predmete na studijskim programima je ocjenom manjom od dobar (8) ocijenilo 11,62% anketiranih studenata, dok je svega 4,59% njih predmete ocijenilo sa ocjenom manjom od 7-dobar, što se može smatrati veoma dobrim.
- **Preporuka** prorektorcu za nastavu, rektorcu i direktorcu je da se obavi razgovor sa predmetnim nastavnicima kod kojih je veći broj ocjena po svim kriterijumima ispod 8, posebno sa onima kod kojih se takve ocjene ponavljaju. Takođe komisija predlaže prorektorcu za nastavu da se svi nastavnici ponovo obavijeste o obaveznosti upoznavanja studenata sa silabusom i obavezama na početku predavanja, posebno sa onim nastavnicima za koje studenti navode da to nisu uradili.

Može se konstatovati da je zadržan visok procenat zadovoljstva u svim parametrima i neophodno je u kontinuitetu nastaviti rad sa nastavnicima kako bi se dostignuti nivo zadržao i u narednom periodu.

4.6 RESURSI ZA UČENJE I PODRŠKA STUDENTIMA (ESG 1.6; Kriterijumi T 6.1. do 6.5)

4.6.1 Analiza fizičkih resursa

Univerzitet raspolaže sa prostornim kapacitetima, koji prevazilaze minimalne uslove koje određuje Uredba za osnivanje i početak rada visokoškolskih ustanova. S obzirom na broj upisanih studenata na svim studijskim programima prvog i drugog ciklusa studija u 2021/2022. godini (bez apsolvenata), iskorišteno je oko 50% od ukupno raspoloživog prostora (tabele 81, 82 i 83).

Tabela 81. Stepen iskorištenosti prostora s obzirom na broj studenata

Studijski program	Broj st.	Min m ²	Uk.potr.
Ekonomski fakultet - 1.c.	177	1,5	265,5
Ekonomski fakultet - 2.c.	17	1,5	25,5
Pravni fakultet - 1.c.	113	1,5	169,5
Pravni fakultet - 2.c.	9	1,5	13,5
Tehnički fakultet	27	3,5	94,5
Filozofski fakultet - 1.c.	94	1,5	141
Filozofski fakultet - 2.c.	9	1,5	13,5
F.računarskih nauka - 1.c.	221	2,5	552,5
F.računarskih nauka - 2.c.	6	2,5	15
UKUPNO	673		1290,5
Raspoloživi kapacitet			2.584
<i>Stepen iskorištenosti u odnosu na sjedište Univ.</i>			49,94%
Raspoloživi kapacitet ukupno (sa odjeljenjima)			5.735
<i>Stepen iskorištenosti u odnosu na ukupnu raspoloživost</i>			22,50%

Tabela 82. Raspored i kvadratura prostorija Univerziteta

Opis	1. sprat	2. sprat	3. sprat	Suteren	UKUPNO u m ²
Učionice		436,78	365,72		802,5
Laboratorij			46,38		46,38
Amfiteatar	125,12				125,12
Studentska služba	56,38				56,38
Biblioteka	62,86				62,86
Bife	51,34				51,34
Kabineti – profesori	48,95	83,08	58,9		190,93
Informatički kabineti	53,11	65,36			118,47
Sekretarijat			100,6		100,6
Sala za rekreaciju				338	338
Ostalo	227,98	253,4	210,05		691,43
UKUPNO	625,74	838,62	781,65	338	2.584,01

Tabela 83. Prikaz kvadrature po prostorijama i ukupno za Univerzitet

Prostorija	Broj	Broj mjesta	Površina (m ²)
Amfiteatar	1	170	125,12
Slušaonice, učionice	16	569	802,5
Laboratorije	1	15	46,38
Kompjuterski kabineti	2	56	118,47
Biblioteke	1	-	30,75
Čitaonice	1	25	32,11
Sala za rekreaciju studenata	1	35	338
Nastavnički kabineti	15	50	190,93
Studentska služba	3	5	56,38
Sekretarijat i uprava	4	10	100,6
Studentski klub	1	60	51,34
Ostale prostorije	4	n/p	691,43
UKUPNO			2.584,01

Učionička oprema i IT oprema koju čine računari, projektori, ozvučenja i druga IT oprema se obnavlja i modernizuje u kontinuitetu. Od 2018. do kraja 2021. godine u opremu je uloženo oko 55.800 KM. Računarska oprema je stara u prosjeku 3 godine. IT služba Univerziteta vrši kontrolu, reviziju i redovno održavanje računarske opreme i IT sistema, a svake godine se izdvajaju finansijska sredstva za održavanje i zamjenu dotrajale opreme, što produžava vijek trajanja opreme i stepen zadovoljstva korisnika.

4.6.2 Biblioteka

Bibliotečki resursi omogućavaju nesmetano izvođenje studija u skladu sa nastavnim planom i programom, kako po pitanju obavezne, tako i dodatne literature koja je studentima neophodna za samostalan rad. Biblioteka je otvorena za svoje korisnike svaki radni dan od 10:00 do 18:00 časova i subotom od 09:00 do 13:00 časova.

Trenutno stanje bibliotečkih resursa ali i kontinuirana nabavka i nadogradnja u potpunosti podržavaju plan i program studijskih programa. Ukupan broj bibliotečkih jedinica iznosi 10.416 (tabela 84) od čega je više od 90% trenutnih bibliotečkih jedinica usko vezano za pojedine studijske programe.

U skladu sa svojom vizijom i opredijeljenošću za dostizanje postavljenih ciljeva, uprava Univerziteta u kontinuitetu sprovodi aktivnosti povećanja sadržaja i obima bibliotečkih resursa. Podatak koji potvrđuje ovu opredijeljenost je da je više od 90% bibliotečkih jedinica usko vezano za studijske programe koje izvodi Univerzitet.

Obavezna literatura koja je specificirana predmetnim obrascima i nastavnim planovima i programima dostupna je u obimu bibliotečkih jedinica koje zadovoljavaju 100% upisanih studenata, kako bi studenti tokom cijele akademske godine neprestano imali na raspolaganju potrebnu obaveznu literaturu. Dodatna literatura koja je specificirana predmetnim obrascima i nastavnim planovima i programima dostupna je u obimu od najmanje 1 bibliotečke jedinice na 5 upisanih studenata. U prosjeku godišnje izdvajanje Univerziteta je oko 25.000,00 KM za nabavku nove literature, odnosno zamjenu oštećenje.

Prevlađujući broj bibliotečkih jedinica je na službenim jezicima BiH, što je rezultat zahtjeva i želja studenata koji insistiraju na domaćoj literaturi. Čak 60,69% bibliotečkih jedinica ima godinu izdanja u poslednjih 10 godina, a 9,80% u poslednjih 5 godina. Studenti koriste bibliotečke jedinice u skladu sa Pravilnikom o radu biblioteke ([Prilog 64](#) ovog izvještaja). Bibliotečke jedinice koje spadaju u obaveznu literaturu su najčešće korišćene i one su u toku semestra iznajmljene u prosjeku 95% vremena. Oko 80% bibliotečkih jedinica pripada studijskim programima Ekonomskog fakulteta, oko 8% studijskim programima Filozofskog fakulteta, oko 5,5 posto studijskom programu Pravo, oko 4% studijskim programima Fakulteta računarskih nauka i Tehničkog fakulteta. Ostale bibliotečke jedinice se iznajmljuju u kontinuitetu, a prosječno vrijeme držanja literature pri pozajmljivanju je 7 dana.

Pravilnikom o radu biblioteke regulisani su poslovi, zadaci i organizacija rada biblioteke, kao i uslovi i način korišćenja bibliotečkog materijala.

Tabela 84. Pregled bibliotečkih jedinica

Godina izdanja	Ukupan broj bibliotečkih jedinica	Procenat objavljenih bibliotečkih jedinica tokom kalendarske godine	Učešće kumulativno
2022.	10.416	0,84%	9,80%
2021.	10.329	1,36%	
2020.	10.188	1,62%	
2019.	10.021	3,14%	
2018.	9.916	2,12%	
Ranija izdanja		90,20%	90,20%

4.6.3 Planiranje, korišćenje i provjera resursa

Evaluacija zadovoljstva studenata opremljenošću Univerziteta pokazuje visok stepen zadovoljstva.

Komisija za kvalitet je na sjednici održanoj 26.04.2022. godine usvojila Izveštaj o zadovoljstvu studenata u zimskom semestru akademske 2021/2022. Izveštaj je u [Prilogu 39](#) ovog Izveštaja.

Anketiranje je vršeno u periodu od 07.03.2022. godine, do 07.04.2022. godine, online putem sajta. Komisija je 22.02.2022. godine obavijestila studente o ciljevima, načinu anketiranja kao i o za svaku godinu studija i svaki studijski program. Anketa je provedena online, a Komisija za kvalitet je 27.12.2021. godine imenovala članove komisije za anketiranje koja je radila u sastavu: Dajana Bašić, predsjednik komisije, Sanja Jakovljević, Dejan Krajišnik, Darjana Sredić i Igor Šabić

Komisija za anketiranje se starala da postupak anketiranja protiče u skladu sa odredbama Pravilnika o sprovođenju studentske ankete. Anketu je popunilo u prosjeku 46,25% studenata upisanih u akademsku 2021/2022. godinu

Prosječna ocjena po zadanim kriterijima je na nivou univerziteta 4,18 i pokazuje visok stepen zadovoljstva studenata (tabela 85), a raspon se kreće od 3,67 na studijskom programu Računarske nauke do 4,53 na studijskom programu Menadžment. Zadržan je visok nivo zadovoljstva opremljenošću informatičkih kabineta u odnosu na prošlu akademsku godinu, nakon što su zamjenjeni sve računarske jedinice u protekloj akademskoj godini i instalirana neophodna softverska rješenja.

Tabela 85. Zadovoljstvo studenata Univerzitetom u zimskom semestru 2021/2022.

KRITERIJ KVALITETA	Studijski program i prosječna ocjena								PROSJEK UNI
	ME	FB	MA	PR	GR	EE	PSIH	RAČ	
Koliko ste zadovoljni spremnošću vaših profesora na saradnju?	4.73	4.00	4.53	4.51	4.78	4.17	4.30	3.51	4.32
Koliko ste zadovoljni spremnošću vaših asistenata na saradnju?	4.73	3.85	4.59	4.43	4.56	4.75	3.89	3.66	4.31
Koliko ste zadovoljni odnosom student-profesor?	4.73	4.31	4.47	4.32	4.89	4.83	4.22	3.45	4.40
Koliko ste zadovoljni kvalitetom i načinom izvođenja online nastave?	4.32	3.88	4.29	3.77	4.00	3.00	3.73	3.14	3.77
Da li treba kompletna nastava da se izvodi online?	2.90	2.59	2.94	2.69	2.00	1.42	2.16	2.77	2.43
Koliko ste zadovoljni kvalitetom studijskog programa?	4.71	4.25	4.35	4.26	4.78	4.25	3.95	4.00	4.32

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

Koliko ste zadovoljni kvalitetom i količinom znanja koje ste stekli u toku vašeg dosadašnjeg studija na PIMu?	4.83	4.11	4.47	4.28	4.56	3.83	3.65	3.35	4.13
Koliko su predmeti na vašem studijskom programu korisni i interesantni?	4.73	4.23	4.41	4.23	4.56	4.08	3.84	3.51	4.20
Koliko ste zadovoljni kreativnošću i inovativnošću nastavnog procesa?	4.71	4.02	4.47	4.30	4.33	3.42	3.70	3.27	4.03
Koliko ste zadovoljni lokacijom Univerziteta?	2.73	3.18	2.88	2.66	2.89	3.58	3.49	3.15	3.07
Ocijenite zadovoljstvo izgledom unutrašnjosti univerziteta!	4.76	4.11	4.53	4.52	4.67	4.42	3.84	3.53	4.30
Ocijenite zadovoljstvo održavanjem i higijenom na Univerzitetu!	4.66	2.79	4.47	4.48	3.78	4.33	4.13	3.97	4.08
Ocijenite zadovoljstvo opremljenošću biblioteke naslovima!	4.80	3.79	4.53	4.66	4.44	3.92	3.65	3.65	4.18
Ocijenite zadovoljstvo opremljenošću i izgledom učionica i amfiteatra!	4.54	4.18	4.47	4.67	4.67	4.25	4.02	3.71	4.32
Ocijenite zadovoljstvo opremljenošću informatičkog kabineta!	4.17	3.69	4.23	4.46	3.89	3.00	3.94	3.31	3.84
Koliko ste zadovoljni funkcionalnošću računarske opreme i softwera?	4.61	3.66	4.71	4.76	3.67	3.08	3.87	3.37	3.97
Ocijenite rad direktora!	4.58	4.20	4.53	4.51	4.67	4.42	4.25	3.69	4.36
Ocijenite rad rektora!	4.63	4.15	4.76	4.70	4.67	4.33	4.03	3.73	4.37
Ocijenite rad prorektora za nastavu!	4.71	3.98	4.82	4.81	4.67	4.42	4.21	3.67	4.41
Ocijenite rad prorektora za NIR!	4.56	3.88	4.59	4.57	4.67	4.00	4.27	3.62	4.27
Ocijenite rad Koordinatora nastave Jelene Jovović	4.37	3.97	4.47	4.51	4.67	4.42	4.13	4.30	4.35
Ocijenite rad Službe finansija i računovodstva!	4.58	4.10	4.76	4.61	4.67	4.42	4.02	3.83	4.38
Ocijenite rad Centra za razvoj karijere!	4.61	4.23	4.65	4.57	4.67	4.42	3.94	3.94	4.38
Ocijenite rad IT i marketing službe!	4.68	4.08	4.76	4.79	4.67	4.00	4.02	3.72	4.34
Ocijenite zadovoljstvo radom Studentske službe: Radno vrijeme je adekvatno?	4.61	4.03	4.18	4.58	4.89	4.33	4.13	3.69	4.30
Ocijenite zadovoljstvo radom Studentske službe: Efikasnost i brzina	4.68	3.87	4.53	4.57	4.78	4.42	4.19	3.35	4.30
Ocijenite zadovoljstvo radom Studentske službe: Pouzdanost informacija	4.63	3.95	4.35	4.25	4.67	4.42	4.17	3.49	4.24
Ocijenite ljubaznost i predusretljivost šefa studentske službe Igora Šabića	4.76	4.28	4.53	4.66	4.89	4.43	4.13	3.89	4.45
Ocijenite ljubaznost i predusretljivost zaposlene u	4.76	4.21	4.65	4.70	4.89	4.58	4.36	3.88	4.50

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

službi Gordane Marković									
Ocijenite ljubaznost i predusretljivost zaposlenog u službi Dušana Prela	4.56	4.26	4.47	4.43	4.89	4.25	4.43	3.82	4.39
Ocijenite zadovoljstvo radom biblioteke: Radno vrijeme je adekvatno?	4.76	4.13	4.12	4.69	4.89	4.25	3.67	3.81	4.29
Ocijenite zadovoljstvo radom biblioteke: Efikasnost i brzina	4.54	4.26	4.18	4.57	4.67	4.25	4.27	4.00	4.34
Ocijenite zadovoljstvo radom biblioteke: Pouzdanost informacija	4.58	4.26	3.47	4.46	4.67	4.00	4.33	4.00	4.22
Ocijenite ljubaznost i predusretljivost zaposlenog u biblioteci Darka Barunovića	4.71	4.20	4.53	4.67	4.89	4.33	4.57	4.14	4.50
Ocijenite zadovoljstvo radom studentskog kafea: Radno vrijeme je adekvatno?	4.61	3.95	4.12	4.55	4.22	4.25	3.94	4.00	4.20
Ocijenite zadovoljstvo radom studentskog kafea: Ocijenite ponudu/asortiman pića!	4.51	4.08	4.18	4.60	4.11	4.00	4.33	4.08	4.24
Ocijenite zadovoljstvo radom studentskog kafea: Ocijenite adekvatnost cijena!	4.68	3.88	3.47	4.06	3.89	4.25	4.08	3.72	4.00
PROSJEK	4.53	3.96	4.34	4.40	4.44	4.07	4.00	3.67	4.18

Komisija za kvalitet je na sjednici održanoj 30.09.2022. godine usvojila Izveštaj o zadovoljstvu studenata u ljetnom semestru akademske 2021/2022. godine ([Prilogu 40](#) ovog Izveštaja).

Anketiranje je vršeno online, putem sajta univerziteta u periodu od 04.07. do 16.09.2022.

Komisija je 21.06.2022. godine obavijestila studente o ciljevima, načinu anketiranja za svaku godinu studija i svaki studijski program.

Komisija za kvalitet je 27.12.2021. godine imenovala članove komisije za anketiranje koja je radila u sastavu: Dajana Bašić, predsjednik komisije, Sanja Jakovljević, Dejan Krajišnik, Darjana Sredić i Igor Šabić

Komisija za anketiranje se starala da postupak anketiranja protiče u skladu sa odredbama Pravilnika o sprovođenju studentske ankete. Anketu je popunilo u prosjeku 44,79% studenata upisanih u akademsku 2021/2022. godinu.

Prosječna ocjena po zadanim kriterijima je na nivou univerziteta 4,17, a raspon se kreće od 3,69 na studijskom programu Računarske nauke do 4,48 na studijskom programu Menadžment (tabela 86).

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

Tabela 86. Zadovoljstvo studenata Univerzitetom u ljetnjem semstru 2021/2022.

KRITERIJ KVALITETA	Studijski program i prosječna ocjena								PROSJEK UNI
	ME	FB	MA	PR	GR	RAČ	PSIH	EE	
Koliko ste zadovoljni spremnošću vaših profesora na saradnju?	4.79	4.02	4.61	4.71	4.43	3.58	4.31	4.51	4.37
Koliko ste zadovoljni spremnošću vaših asistenata na saradnju?	4.76	3.86	4.61	4.43	4.86	3.71	3.95	4.43	4.33
Koliko ste zadovoljni odnosom student-profesor?	4.74	4.32	4.38	4.86	4.71	3.53	4.30	4.32	4.40
Koliko ste zadovoljni kvalitetom i načinom izvođenja online nastave?	4.14	3.93	4.46	3.71	3.14	3.22	3.77	3.77	3.77
Da li treba kompletna nastava da se izvodi online?	2.93	2.62	3.31	1.43	1.29	2.74	2.27	2.69	2.41
Koliko ste zadovoljni kvalitetom studijskog programa?	4.62	4.21	4.46	4.71	3.86	4.04	4.02	4.26	4.27
Koliko ste zadovoljni kvalitetom i količinom znanja koje ste stekli u toku vašeg dosadašnjeg studija na PIMu?	4.38	4.09	4.31	4.43	4.00	3.38	3.76	4.28	4.08
Koliko su predmeti na vašem studijskom programu korisni i interesantni?	4.50	4.20	3.77	4.43	4.43	3.58	3.89	4.23	4.13
Koliko ste zadovoljni kreativnošću i inovativnošću nastavnog procesa?	4.52	3.98	4.31	4.14	4.00	3.34	3.83	4.32	4.06
Koliko ste zadovoljni lokacijom Univerziteta?	3.02	3.32	3.85	2.57	3.71	3.19	3.55	2.65	3.23
Ocijenite zadovoljstvo izgledom unutrašnjosti univerziteta!	4.64	4.18	4.38	4.57	4.57	3.55	3.89	4.43	4.28
Ocijenite zadovoljstvo održavanjem i higijenom na Univerzitetu!	4.55	2.93	4.55	3.43	4.00	3.97	4.11	4.45	4.00
Ocijenite zadovoljstvo opremljenošću biblioteke naslovima!	4.52	3.93	4.61	4.43	4.00	3.66	3.77	4.54	4.18
Ocijenite zadovoljstvo opremljenošću i izgledom učionica i amfiteatra!	4.64	4.27	4.61	4.71	4.29	3.75	4.02	4.58	4.36
Ocijenite zadovoljstvo opremljenošću informatičkog kabineta!	4.33	3.77	4.00	3.57	3.29	3.34	4.00	4.38	3.83
Koliko ste zadovoljni funkcionalnošću računarske opreme i softwera?	4.62	3.73	4.85	3.29	3.57	3.40	3.92	4.71	4.01
Ocijenite rad direktora!	4.62	4.18	4.46	4.57	4.71	3.71	4.23	4.48	4.37
Ocijenite rad rektora!	4.76	4.18	4.54	4.57	4.57	3.74	4.06	4.65	4.38
Ocijenite rad prorektora za nastavu!	4.79	4.05	4.54	4.57	4.29	3.59	4.12	4.74	4.34
Ocijenite rad prorektora za NIR!	4.71	3.95	4.31	4.57	3.71	3.64	4.27	4.52	4.21
Ocijenite rad Koordinatora nastave Jelene Jovović	4.50	3.95	4.23	4.57	4.00	4.28	4.17	4.34	4.25

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

Ocijenite rad Službe finansija i računovodstva!	4.67	4.20	4.38	4.57	5.71	3.84	3.95	4.52	4.48
Ocijenite rad Centra za razvoj karijere!	4.74	4.16	4.54	4.57	4.00	3.7	4.03	4.77	4.32
Ocijenite rad IT i marketing službe!	4.71	4.30	4.77	4.57	4.29	3.94	4.01	4.48	4.38
Ocijenite zadovoljstvo radom Studentske službe: Radno vrijeme je adekvatno?	4.64	4.11	4.23	4.86	4.57	3.71	4.16	4.51	4.35
Ocijenite zadovoljstvo radom Studentske službe: Efikasnost i brzina	4.59	3.93	4.15	4.71	4.57	3.38	4.22	4.49	4.26
Ocijenite zadovoljstvo radom Studentske službe: Pouzdanost informacija	4.43	4.07	4.54	4.71	4.86	3.51	4.14	4.32	4.32
Ocijenite ljubaznost i predusretljivost šefa studentske službe Igora Šabića	4.74	4.25	4.46	4.86	4.29	3.90	4.16	4.60	4.41
Ocijenite ljubaznost i predusretljivost zaposlene u službi Gordane Marković	4.86	4.27	4.77	4.86	4.86	3.89	4.41	4.66	4.57
Ocijenite ljubaznost i predusretljivost zaposlenog u službi Dušana Prela	4.50	4.34	4.23	4.86	4.14	3.83	4.45	4.45	4.35
Ocijenite zadovoljstvo radom biblioteke: Radno vrijeme je adekvatno?	4.69	4.23	4.31	4.86	4.57	3.82	3.70	4.60	4.35
Ocijenite zadovoljstvo radom biblioteke: Efikasnost i brzina	4.43	4.32	4.23	4.71	4.29	3.99	4.22	4.49	4.33
Ocijenite zadovoljstvo radom biblioteke: Pouzdanost informacija	4.33	4.29	4.15	4.71	4.14	3.99	4.22	4.20	4.25
Ocijenite ljubaznost i predusretljivost zaposlenog u biblioteci Darka Barunovića	4.76	4.30	4.46	4.86	4.29	4.13	4.58	4.52	4.49
Ocijenite zadovoljstvo radom studentskog kafea: Radno vrijeme je adekvatno?	4.26	4.02	4.08	4.00	3.86	4.00	3.92	4.45	4.07
Ocijenite zadovoljstvo radom studentskog kafea: Ocijenite ponudu/asortiman pića!	4.50	4.16	4.31	3.86	4.00	4.06	4.33	4.54	4.22
Ocijenite zadovoljstvo radom studentskog kafea: Ocijenite adekvatnost cijena!	3.69	3.96	3.54	3.71	4.14	3.71	4.08	4.03	3.86
PROSJEK	4.48	4.01	4.33	4.31	4.16	3.69	4.02	4.35	4.17

4.6.4 Administrativno i pomoćno osoblje

U administrativnim službama i na poslovima u akademskoj 2021/2022. godini bilo je angažovano 19 zaposlenih u administrativnim službama (od toga 6 sa doktoratom, 8 sa visokom stručnom spremom) i 2 radnika na održavanju (tabela 87).

Tabela 87. Pregled administrativnog osoblja u akademskoj 2021/2022.

r. broj	Prezime i ime	funkcija	stručna sprema	godište
1	Ilija Džombić	direktor	Dr	1977
2	Dragan Đuranović	Rektor	Dr	1966
3	Mladen Ivić	prorektor za nastavu	Dr	1981
4	Dejan Kojić	prorektor za NIR	Dr	1971
5	Ljubica Janjetović	Rukovodilac IT službe i Centra za dizajn	Dr	1975
6	Simonida Vilić	Rukovodilac Centra za razvoj karijere	Dr	1979
7	Igor Šabić	šef Studentske službe, koordinatorski nastave	VSS	1990
8	Darjana Sredić	Kancelarija za kvalitet i međunarodnu saradnju	VSS	1996
9	Gordana Marković	referent Studentske službe	SSS	1966
10	Dušan Prelo	referent Studentske službe	VSS	1994
11	Jadranka Cvijić	referent u računovodstvu	VSS	1971
12	Dejan Krajišnik	IT služba	SSS	1990
13	Darko Barunović	bibliotekar	SSS	1965
14	Nataša Tofil	poslovni sekretar	VSS	1990
15	Nada Banović	koordinatorski Odjeljenja u Trebinju	VSS	1980
16	Đuka Mitrović	Koordinator odjeljenja u Brčkom	VSS	1990
17	Vera Šaula	PR menadžer	VSS	1994
18	Biljana Šibarević	Služba održavanja	SSS	1973
19	Božica Đukić	Služba održavanja	NK	1976

4.6.5 Sistem finansiranja Univerziteta

Univerzitet se finansira iz obrazovne djelatnosti po osnovu školarina i iz naučnoistraživačke djelatnosti. Najveći udio u finansiranju djelatnosti je iz obrazovne djelatnosti (76,63%) i obuhvata prihode od školarine i ostalih naknada u vezi sa osnovnom djelatnošću. Prihodi od naučno-istraživačkog rada obuhvataju prihode od projekata, kotizacija za učešće u međunarodnoj STED konferenciji i objavljivanja radova u časopisu STED Journal, kao i od sponzorstva konferencije i naučnog časopisa. Struktura prihoda ostvarenih u 2022. godini prikazana je u tabeli 88.

Tabela 88. Struktura prihoda Univerziteta u 2022. godini

Vrsta prihoda	Iznos	Struktura
Naučno-istraživački rad	416.995	23,37%
Obrazovna djelatnost	1.367.168	76,63%
UKUPNO	1.784.163	100,00%

Na dan 31.12.2022. godine, imovina Univerziteta iznosi 5.562.426 KM, od čega stalna imovina (zgrada i oprema) 90,35%, potraživanja za školarinu 9,00%, a 0,65% čine ostala potraživanja i novac na žiro-računima.

4.7 UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA (ESG 1.7; Kriterijumi T 7.1 do 7.4)

4.7.1 Opis informacionog sistema – hardver i softver

Informacioni sistem Univerziteta je opisan sa aspekta hardverskih i softverskih kapaciteta opreme, pristupa internetu, sistema održavanja i nadogradnje opreme, profesionalnih softvera, sistema sigurnosti podataka. Računarska oprema koju čine računari, projektori, ozvučenja i druga IT oprema obnovljena je u potpunosti u avgustu 2018. godine, a oprema koja je do tada korištena donirana je siromašnim porodicama i određenim fondacijama. Spisak hardverske opreme je prikazan u tabeli 89.

Tabela 89. Informatička oprema

Naziv hardwera	Količina	Karakteristike
Računari, konfiguracija	2	CPU AMD Atlon64 X2 4600, MBO AM2 Asus M2N-MX SE Plus, MEM DDR2 1GB 667 TRANSCEND, HDD WesternDigital 1600AAJS 160 GB, CD-DVD-RW Asus DRW black, Kucište Codegen Tower 6220L-CA 400 W, Tastatura Genius KB C100 kit (tast+miš) black, Zvučnici SP Genius SP-S110.
Računari, konfiguracija	21	HP Compaq Elite 8000: CPU Intel C2D E8400 3.0GHz, MBO HP Integrated, MEM DDR3 4 GB, HDD WesternDigital 1600AAJS 160 GB, CD-DVD- hp DVD RW black, Kucište HP Desktop 240W, Tastatura+Miš Genius
Računari, konfiguracija	31	Comtrade PC: CPU Intel Pentium G3250 3.2GHz, MBO Asus H81M-R, MEM DDR3 4 GB, HDD Toshiba 500GB sata, CD-DVD- DVD RW black, Kucište Comtrade 500W, Tastatura+Miš Genius
Računari, konfiguracija	3	Exone PC: CPU Intel C2D E6300 1.86GHz, MBO Gigabyte G31M-ES2L, MEM DDR2 1GB, HDD WesternDigital 160GB sata, CD-DVD- DVD RW black, Kucište Exoni Desktop 300W, Tastatura+Miš Genius
Računari, konfiguracija	5	CPU Intel Celeron 2.53GHz, MBO Asus, MEM DDR1 2GB, HDD 40GB, CD-DVD- DVD RW black, Kucište MSI Tower 400W, Tastatura+Miš Genius
Računari, konfiguracija	2	HP Compaq dc7900 SFF: CPU Intel C2D E8400 3.0GHz, MBO HP integrated, MEM DDR2 4GB, HDD WesternDigital 160GB sata, CD-DVD- DVD RW black, Kucište HP Desktop 300W, Tastatura+Miš Genius
Laptop HP EliteBook 840 G2	6	Laptop konfiguracija: CPU Intel i5 5300u, RAM memorija 8GB DDR3, SSD 256GB, Ekran 14.0", ODD –
Laptop HP EliteBook 8470p	16	Laptop konfiguracija: CPU Intel i5 3310m 2.50GHz, RAM 8GB DDR3, SSD 240GB, Ekran 14.0", ODD DVD RW
Laptop Dell Latitude E6430s	1	Laptop konfiguracija: CPU Intel i5 3320m 2.60GHz, RAM 4GB DDR3, HDD 500GB, Ekran 14.0", ODD DVD RW
Laptop Dell Latitude E6320	1	Laptop konfiguracija: CPU Intel i5 2520m 2.50GHz, RAM 4GB DDR3, SSD 120GB, Ekran 13.3", ODD DVD RW
Laptop Dell Latitude E6330	1	Laptop konfiguracija: CPU Intel i5 3340m 2.70GHz, RAM 4GB DDR3, SSD 250GB, Ekran 13.3", ODD DVD RW
Laptop Fujitsu E751 ¹	1	Laptop konfiguracija: CPU Intel i5 2520m 2.50GHz, RAM 4GB DDR3, HDD 160GB, Ekran 15.6", DVD RW
Monitori Acer LCD AL1916W	53	
Monitori Fujitsu LCD 17" inč	3	
Multifunkcijski uređaj Brother DCP-1610W, B/W	1	
Multifunkcijski uređaj Brother MFC-L2712DN	1	
Multifunkcijski uređaj HP LaserJet M130fn	1	
Multifunkcijski uređaj Xerox WC3220 MFC	1	
MFC Canon Ir 2270 Kopir-Printer	1	
Printer Canon LB6020 laser printer, A4, B/W	2	

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022

Printer Brother HL-1110 B/W,A4	1
Printer laser HP LaserJet P1102 B/W	2
Printer colour Canon i-sensys LBP 5050 LaserJet	1
Projektor Toshiba TDP-T80	3
Projektor EPSON EMP-83H	5
Projektor ACER X1173A DLP	1
Kućno kino Samsung	1
Televizor Smart 36-50 inča	7
Logitech audio-video conferencing system	2
Dahua video rekorder(nadzor)	2
Panasonic telefon KX-T 2375	13
Panasonic digitalna centrala	2
Panasonic Telefon sistemski KX-T 7630	1

Računarska mreža je sprovedena u sve kabinete i učionice i sve mrežne utičnice imaju pristup internetu. Pristup internetu se dobija preko optičkog priključka-modema Mtel-a, brzine 60/15 Mbps. Rutiranje i adresiranje obavlja Cisco ruter i prosljeđuje preko višeportnih switch uređaja na sve ostale računare. Postojeća ugrađena mreža omogućava 100 pristupnih tačaka internetu, a trenutne potrebe zadovoljava korišćenje 85 pristupnih tačaka. Na Univerzitetu je uvedena i wi-fi konekcija (3 rutera po spratu).

Na svim računarima je instalirana free trial verzija Windows i Microsoft Office. Osim toga, na računarima je instaliran i licencirani Kaspersky Antivirus program u službi zaštite i sigurnosti podataka. U računarskom kabinetu su za potrebe izvođenja studijskih programa Računarske nauke, Grafički inženjering i dizajn, Psihologija, instalirani profesionalni softverski programi: Delphi 7, Codeblocks, CorelDraw, Adobe Illustrator, Photoshop, AutoCad, Visual Studio, InDesign, SPSS.

IT služba Univerziteta održava računarsku opremu, mreže i IT sistem, a svake godine se izdvajaju finansijska sredstva za održavanje što produžava vijek trajanja opreme i stepen zadovoljstva korisnika. Redovna nadogradnja hardvera podrazumijeva nadogradnju radne memorije, procesora, matičnih ploča ili drugih komponenti koje produžavaju vijek trajanja poboljšavaju performanse računara.

4.7.2 Interna elektronska baza podataka

Interna elektronska baza podataka ima sljedeće karakteristike:

- Programski jezik aplikacije: PHP 7.2.23.
- Server: MySQL 5.6
- CMS (Content Management System) za upravljanje podataka SAS aplikacije: DRUPAL CMS

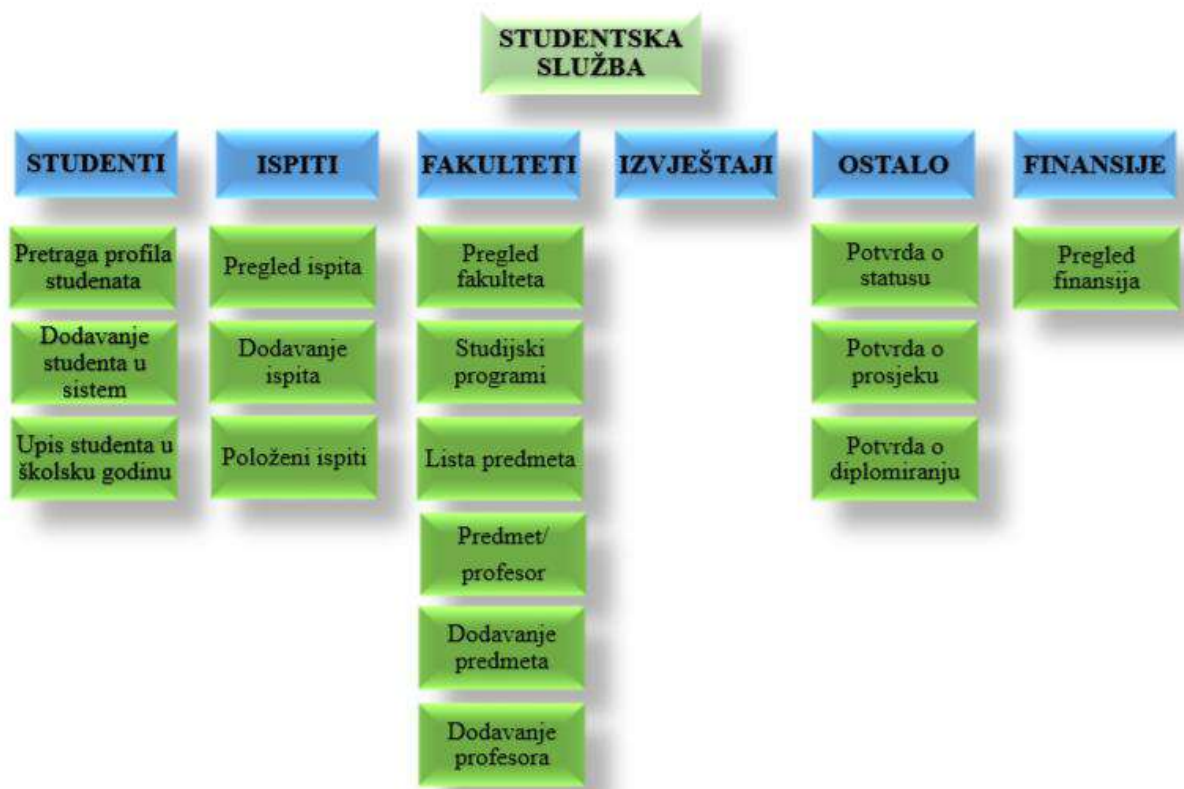
Aplikacija SAS – Studentska administrativna služba je projektovana da zadovolji potrebe poslovanja Studentske službe Univerziteta.

SAS se sastoji iz dva modula:

- Modul studentske službe
- Studentski modul

4.7.2.1 Modul studentske službe

Modul studentske službe koji je šematski prikazan na slici 10, je najkompleksniji modul ovog sistema, sa najvećim brojem opcija. Modul omogućava unose, pripreme dokumenata i izvještaja.

Slika 10. Šematski prikaz modula Studentske službe u okviru SAS-a

Modul studentske službe obuhvata:

1. Odjeljak student:

- **Pretraga profila studenta** je moguća na osnovu: broja indeksa, imena, prezimena, studijskog programa, fakulteta, ciklusa studija, mjesta upisa, godini studija, školskoj godini, datumu ispisa, datuma diplomiranja, napomeni ili bilo kojoj kombinaciji ovih elemenata. Sve izbore je moguće kopirati ili izvući u exel ili pdf verziji.
- **Dodavanje studenta u sistem** obuhvata unos sljedećih podataka: ime i prezime studenta, korisničko ime, pol, e-mail, ime roditelja, matični broj, datum, mjesto, opština i država rođenja, državljanstvo, adresa i broj telefona, podatke o završenoj srednjoj školi (naziv, mjesto, uspjeh, godina završetka), mjesto upisa, broj indeksa, godina upisa, studijski program, fakultet, ciklus studija, način studiranja, podatke o prepisu, ako se student prepisuje sa druge visokoškolske ustanove.
- **Upis studenta u akademsku godinu** podrazumijeva: izbor studenta po imenu, prezimenu i broju indeksa, izbor akademske godine u koju se upisuje, izbor godine studija koju upisuje, izbor statusa za apsolvente (da ili ne), izbor statusa studenta (redovno, obnova ili mirovanje), izbor semestra (zimski ili ljetni) i unos datuma upisa. Moguće je izvršiti pretragu studenata upisanih u odgovarajuću akademsku godinu prema: broju indeksa, imenu, prezimenu, datumu upisa, mjestu upisa, godini studija, apsolventskom statusu, statusu studenta, datumu ispisa, studijskom programu, ciklusu studija ili bilo kojoj kombinaciji ovih elemenata. Sve podatke je moguće kopirati ili izvesti u exel ili pdf verziji.

2. Odjeljak ispiti:

- **Pregled ispita** moguće je izvršiti prema: nazivu ispita, datumu održavanja, ispitnom roku, fakultetu, mjestu izvođenja, akademskoj godini, broju prijavljenih studenata ili bilo kojoj kombinaciji ovih elemenata. Sve podatke je moguće kopirati ili izvesti u exel ili pdf verziji.
- **Dodavanje ispita** podrazumijeva: izbor predmeta prema nazivu (izbor predmeta automatski povlači fakultet, godinu i ciklus studija), odabir mjesta izvođenja ispita, akademske godine, ispitnog roka i datuma ispita.
- **Pregled položenih ispita** je moguće izvršiti za bilo kog studenta pojedinačno.

3. Odjeljak fakulteti:

- **Pregled fakulteta** daje prikaz svih fakulteta i ukupan broj upisanih studenata po fakultetu.
- **Studijski program** predstavlja pregled svih studijskih programa koje je moguće selektovati prema nazivu, izlaznom zvanju, fakultetu ili broju upisanih studenata. Sve podatke je moguće kopirati ili izvesti u excel ili pdf verziji.
- **Lista predmeta** obuhvata listu svih predmeta povezanih sa studijskim programom, godinom studija, ciklusom studija i brojem ECTS bodova. Na osnovu tih podataka ili kombinacijom je moguće vršiti pretragu. Sve podatke je moguće kopirati ili izvesti u excel ili pdf verziji.
- **Predmet/profesori** je odjeljak u kome se predmetnim profesorima dodjeljuje predmet za svaku akademsku godinu (izbor predmeta automatski povlači fakultet, ciklus studija i godinu studija na kojoj se predmet izvodi). Moguće je izvršiti pretragu dodijeljenih predmeta prema: imenu i prezimenu profesora, nazivu predmeta, akademskoj godini, fakultetu, ciklusu studija ili bilo kojoj kombinaciji tih elemenata. Sve podatke je moguće kopirati ili izvesti u excel ili pdf verziji.
- **Dodavanje predmeta** podrazumijeva unos novog predmeta pri čemu se unosi: studijski program, naziv predmeta, šifra, ECTS bodovi, godina na kojoj se predmet izvodi, vrsta predmeta (obavezan ili izborni), ciklus studija, semestar, sedmični broj časova predavanja i vježbi. Moguće je izvršiti pretragu predmeta prema: nazivu predmeta, studijskom programu, broju ECTS bodova, godini na kojoj se predmet izvodi, ciklusu studija, vrsti predmeta ili bilo kojoj kombinaciji tih elemenata. Sve podatke je moguće kopirati ili izvesti u excel ili pdf verziji.
- **Dodavanje profesora** podrazumijeva unos novog nastavnika, pri čemu se unosi: titula, ime i prezime, zvanje, datum rođenja, pol, VŠU na kojoj je izvršen izbor u zvanje i datum izbora u zvanje. Moguće je izvršiti pretragu nastavnika prema: tituli, imenu i prezimenu, zvanju, datumu rođenja, polu, VŠU na kojoj je izvršen izbor u zvanje, datumu izbora u zvanje ili bilo kojoj kombinaciji tih elemenata. Sve podatke je moguće kopirati ili izvesti u excel ili pdf verziji.

4. Odjeljak ostalo:

- **Potvrda o statusu studenta** može da se izvuče za bilo kog studenta pojedinačno izborom studenta. Potvrda se izvozi sa svim potrebnim podacima u word verziji.

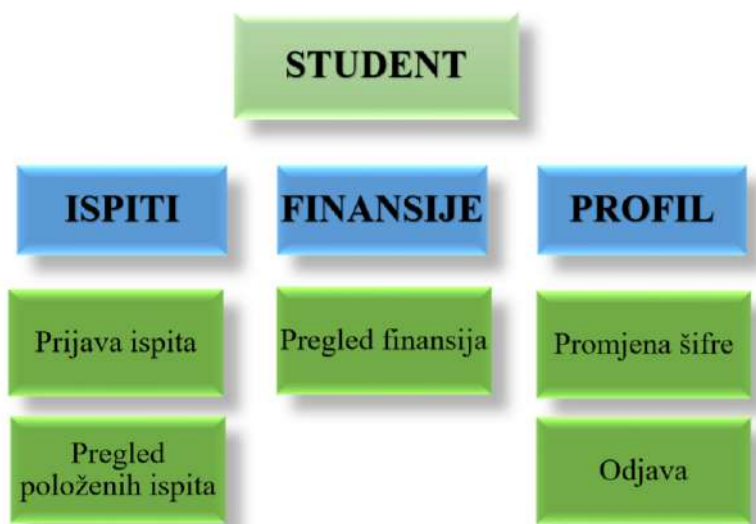
- **Potvrda o prosjeku ocjena** može da se izvuče za bilo kog studenta pojedinačno izborom studenta. Potvrda se izvozi sa svim potrebnim podacima u word verziji.

5. Odjeljak finansije:

- **Pregled finansija** omogućava da se izborom pojedinačnog studenta ostvari uvid u njegovu finansijsku karticu.

4.7.2.2 Studentski modul

Studentski modul je šematski prikazan na slici 11, a omogućava studentima prijavu ili odjavu ispita, da prate pregled položenih ispita i svoju finansijsku karticu. Svaki student ovom modulu ima pristup kroz vlastiti nalog koji se otvara automatski unosom studenta u SAS. Korisničko ime je broj indeksa a početna dodjeljena šifra je matični broj, koju je moguće promijeniti nakon prvog logovanja.

Slika 11. Šematski prikaz studentskog modula u okviru SAS-a

Studentski modul sastoji se od 3 odjeljka:

1. Odjeljak ispiti:

- **Prijava ispita** omogućava studentu da iz liste ispita za naredni ispitni rok, izabere ispit koji želi prijaviti, jednim klikom na ioknicu u obliku olovke, pri čemu iskoči prozor u kome se traži potvrda prijave ispita. Lista ispita sadrži naziv predmeta, šifru predmeta, studijski program, broj ECTS bodova, datum ispita, mjesto održavanja ispita i godina na kojoj se izvodi predmet. Moguće je vršiti izbor predmeta na osnovu bilo kojeg od navedenih podataka ili kombinacijom tih podataka. Ispit je moguće prijaviti 72 sata prije termina zakazanog za održavanje ispita. U tom roku ispit je

moguće neograničeno puta prijaviti i odjaviti. Unutar 72 sata do održavanja ispita nije moguća izmjena statusa prijava/odjava.

- **Pregled položenih ispita** prikazuje pregled svih ispita, položenih i nepoloženih (dodijeljena ocjena 5) sa podacima: naziv predmeta, šifra predmeta, broj ECTS bodova, datum polaganja, studijski program, ocjena dobijena na ispitu, godina na kojoj se izvodi predmet i ikonica koja omogućava uvid u zapisnik sa ispita. Moguće je izvršiti pretragu položenih/nepoloženih ispita prema bilo kom od nabrojanih parametara ili kombinacijom više njih. Sve podatke je moguće kopirati ili izvesti u excel ili pdf verziji.

2. Odjeljak finansije:

- **Pregled finansija** sadrži podatke o imenu prezimenu studenta, broju indeksa, zaduženjima za školarinu, prijavljene ispite ili zaduženja po drugom osnovu, kao i sve uplate studenta po bilo kom osnovu.

3. Odjeljak profil:

- **Promjena šifre** omogućava studentu da promijeni početnu automatski dodijeljenu šifru.
- **Odjava** omogućava studentu da se odjavi sa modula.

4.7.3 Ključni rezultati benčmarking analize

Kao jedan od ključnih elemenata za proces benčmarkinga na nivou institucija ili na nivou studijskih programa uzeti su opšti indikatori/pokazatelji organizacionih jedinica Univerziteta i studijskih programa na I i II ciklusu studija. Komparativni prikaz napravljen je sa Univerzitetom Singidunum iz Srbije i Univerzitetom Sarajevska škola za nauku i tehnologiju iz Bosne i Hercegovine (tabela 90). Univerzitet Singidunum ima reputaciju visoko obrazovne institucije koja je prepoznala značaj savremenih tehnologija, naučno-istraživačkog rada i vrhunskih stručnjaka koji su nosioci nastavnog procesa, ali i inovativnih nastavnih pristupa i programa. Takav pristup donio im je vrhunske rezultate u kvalitetu i doprinio da proizvede konkurentne i kompetentne stručnjake na globalnom tržištu rada, dok Univerzitet Sarajevska škola za nauku i tehnologiju stavlja akcenat na razvoj i izvođenje studija svih nivoa studiranja, prilagođenih međunarodnim visokobrazovnim tokovima i na praksu.

Savremeni uslovi nameću potrebu da obrazovne institucije budu svjesne svojih prednosti i ključnih kompetencija, ali i da budu realne u analizi svojih nedostataka i sagledavanju mogućnosti za konstantnim usavršavanjem. Rezultati benčmarking analize Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment Banja Luka naspram Univerziteta Singidunum Beograd i Univerzitetom Sarajevska škola za nauku i tehnologiju u Sarajevu, ukazuju da se Univerzitet za poslovni inženjering i menadžment Banja Luka fokusirao na kreiranje inovativnih i atraktivnih studijskih programa, stratešku teritorijalnu pokrivenost u okruženju, privlačenje eminentnog nastavnog kadra i prepoznatljivost naučno-istraživačkog rada kroz međunarodno priznatu konferenciju najveće kategorije u BiH i izdavačke djelatnosti.

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022.

Tabela 90. Prikaz ključnih pokazatelja Univerziteta i studijskih programa

	Univerzitet za poslovni inženjering i menadžment Banja Luka, Republika Srpska, BiH	Univerzitet Sarajevska škola za nauku i tehnologiju, Kanton Sarajevo, BiH	Univerzitet Singidunum, Beograd, Republika Srbija
Organizacione jedinice	<ol style="list-style-type: none"> Ekonomski fakultet Pravni fakultet Tehnički fakultet Filozofski fakultet Fakultet računarskih nauka Institut za istraživanje i razvoj Odjeljenje Univerziteta u Trebiniu Odjeljenje Univerziteta u Istočnom Sarajevu Odjeljenje Univerziteta u Brčko distriktu 	<ol style="list-style-type: none"> Fakultet za kompjuterske nauke Fakultet za informacione sisteme Ekonomski fakultet Fakultet političkih nauka i međunarodnih odnosa Fakultet za inženjerske nauke Fakultet za strane jezike Medicinski fakultet Institut za softverski inženjering i informacione tehnologije Institut za nacionalne resurse Institut za ekonomska i politička istraživanja Balkanski Institut za izučavanje konflikata, odgovornosti i pomirenja Istraživački Centar za energiju i vodu Digital media centar Institut za jezik i obuku 	<ol style="list-style-type: none"> Poslovni fakultet u Beogradu Fakultet za turistički i hotelijerski menadžment Fakultet za informatiku i računarstvo Tehnički fakultet Fakultet za fizičku kulturu i menadžment u sportu (FFKMS) Anglistika Životna sredina i održivi razvoj Univerzitet Singidunum centar Novi Sad Univerzitet Singidunum centar Niš Institut Singidunum
Studijski programi I ciklus	<ol style="list-style-type: none"> Menadžment Finansije i bankarstvo Marketing Ekonomska diplomatija Digitalna ekonomija Pravo Grafički inženjering i dizajn Industrijsko inženjerstvo i menadžment – energetska efikasnost i zelena energija Psihologija Računarske nauke Sestrinstvo Bezbjednost i kriminalistika Menadžment bezbjednosti 	<ol style="list-style-type: none"> Računarske nauke Informacioni sistemi Ekonomija Političke nauke i međunarodni odnosi Engleski jezik Inženjerske nauke (moduli: Matematika, Elektrotehnika sa elektronikom, Mašinstvo (Energetika), Procesno inženjerstvo, Okolinsko inženjerstvo, Energetsko inženjerstvo) Prirodne nauke Medicina (Opšta medicina, Stomatologija, Farmacija, Zdravstveni studij). 	<ol style="list-style-type: none"> Poslovna ekonomija (moduli: Računovodstvo i revizija, Finansije i bankarstvo, Marketing i menadžment, Upravljanje ljudskim resursima) Turizam i hotelijerstvo Računarske nauke Informacione tehnologije Inženjerski menadžment Softversko i informaciono inženjerstvo Fizičko vaspitanje i sport Menadžment u sportu
Studijski programi II ciklus	<ol style="list-style-type: none"> Menadžment Finansije i bankarstvo Marketing Ekonomska diplomatija 	<ol style="list-style-type: none"> Računarske nauke Informacioni sistemi Ekonomija Političke nauke i međunarodni odnosi 	<ol style="list-style-type: none"> Finansije i bankarstvo Menadžment ljudskih resursa Marketing i trgovina Revizija i forenzika

Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022.

	5. Pravo		5. Poslovni sistemi u turizmu i hotelijerstvu
	6. Psihologija		6. Primijenjena anglistika
	7. Računarske nauke		7. Fizičko vaspitanje i sport
			8. Savremene informacione tehnologije
			9. Nauka o podacima
			10. Softversko i informaciono inženjerstvo
			11. Menadžment u sportu
			12. Digitalni sistemi emitovanja i komunikacije
			13. Životna sredina i održivi razvoj
			14. Inteligentne elektroenergetske mreže
Prostorni kapaciteti	5735 m ² (4 amfiteatra, 33 sale za predavanje, 5 računarskih sala, 1 laboratorija)	8345 m ² (40 sala za predavanje, 3 auditorija, 4 unutrašnja i 2 spoljašnja amfiteatra, 4 računarske sale)	20.000 m ² (20 amfiteatara, 50 sala za predavanja, 14 računarskih sala)
Ukupan broj studenata na I i II ciklusu 2018/2019	816	412	7.000
Ukupan broj nastavnog osoblja 2018/2019	118	55	320
Studijski programi na stranom jeziku	-----	8 na I ciklusu 4 na II ciklusu	6 na I ciklusu 5 na II ciklusu
Međunarodne konferencije	Međunarodna konferencija STED (međunarodna konferencija prve kategorije)	-----	Međunarodna naučna konferencija SINTEZA (kategorija M33) Međunarodna konferencija SITCON Međunarodna konferencija FINIZ
Časopis	Journal of Social and Technological Development (STED Journal) – časopis druge kategorije	-----	The European Journal of Applied Economics (časopis nacionalnog značaja – M51)

Analiza odabranih ključnih pokazatelja navedene tri visokoobrazovne institucije, ističe prostorne kapacitete kao kategoriju za dodatna poboljšanja i prostor za budući napredak Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment Banja Luka. Pri analizi ovog pokazatelja treba imati u vidu da su trenutni prostorni kapaciteti više nego dovoljni da zadovolje važeće standarde za obezbjeđenje kvaliteta studija i potrebe studenata na Univerzitetu PIM.

Dalje, u ovom konkretnom slučaju, mogućnosti poboljšanja vide se u implementaciji studijskih programa na stranom jeziku i orijentisanju Univerziteta ka privlačenju internacionalnih studenata, ali i u jačanju položaja Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment na tržištu kroz veću vidljivost u javnosti i medijima.

Univerzitet za poslovni inženjering i menadžment Banja Luka vidi svoj dalji rad kroz razvoj postojećih studijskih programa; modifikaciju trenutnih metoda finansiranja i funkcionisanje Univerziteta i njenih organizacionih jedinica sa manje zavisnosti od sredstava osnivača; kontinuirano privlačenje i zadržavanje visokokvalifikovanog nastavnog, ali i nenastavnog osoblja kroz stvaranje boljih uslova za rad i razvoj, jačanje pozicije časopisa; implementiranje studijskih programa na stranom jeziku i orijentisanje ka privlačenju internacionalnih studenata; razvoj strategije komunikacije i odnosa s javnošću čiji je cilj promocija postignutih unapređenja i bolja vidljivost Univerziteta na tržištu i u medijskom prostoru kroz održavanje i usavršavanje kvaliteta različitih istraživačkih/naučnih i umjetničkih događaja itd. Univerzitet za poslovni inženjering i menadžment teži da održi poziciju jedne od vodećih visokoobrazovnih institucija u Republici Srpskoj i BiH, koja će ostati prepoznatljiva po obezbjeđenju visokokvalitetnih akademskih i praktično primjenljivih znanja i vještina iz oblasti menadžmenta, finansija i bankarstva, marketinga, ekonomske diplomatije, digitalne ekonomije, prava, grafičkog inženjeringa i dizajna, psihologije, računarskih nauka, kao i industrijskog inženjerstva i menadžmenta – energetske efikasnosti i zelene energije. Shodno tome, Univerzitet za poslovni inženjering i menadžment će se još više fokusirati na unapređenje kvaliteta visokog obrazovanja kroz kontinuirano usavršavanje nastavnika i saradnika, nastavnog procesa, organizacije, uslova za realizaciju nastave, kao i metoda kontrole kvaliteta.

4.8 INFORMISANJE JAVNOSTI (ESG 1.8; Kriterijumi T 8.1)

4.8.1 Web stranica i upravljanje informacijama

Pravilnikom o upravljanju informacijama na web stranici ([Prilog 67](#), Pravilnik o upravljanju informacijama na web stranici) se određuju nadležnosti, način prikupljanja i objavljivanja informacija na web stranici Univerziteta, odgovornost za sadržaj informacija, ažuriranje i sankcije za neobjektivno informisanje. Za prikupljanje informacija od interesa za ciljne grupe zaduženi su rukovodioci sektora i službi (naročito Studentska služba i Služba za koordinaciju nastave), te se po odobrenju i/ili ovlaštenju od strane direktora, predsjednika Upravnog odbora i Rektora objavljuju na web stranici Univerziteta. Objavljivanje informacija na web stranici vrši IT služba i marketing služba.

Sistem praćenja i analize broja posjetilaca obuhvata bilježenje i automatsku analizu posjeta sajtu i interakcija, prosječnu poziciju na pretraživaču, broj posjeta sajtu po državama i statistiku najposjećenijih stranica na sajtu. Statistika je prikazana u prosječnim vrijednostima i ukupnom zbiru za tekuću godinu. Izveštaj za 2022. godinu je prikazan u [Prilogu 47](#), Statistika posjeta web stranice za 2022. godinu.

4.8.1.1 Informacioni paket za buduće studente

Informacioni paket za buduće studente dostupan je u printanoj verziji u studentskoj službi i biblioteci Univerziteta i na službenoj web stranici ([Prilog 59](#) - Vodič za upis; [Prilog 60](#) - letak za upis). Vodič obuhvata sve informacije o Univerzitetu, fakultetima, studijskim programima i ostale relevantne informacije. Vodič je dostupan na službenim jezicima BiH a na zahtjev studenata obezbjeđuje se i verzija na engleskom jeziku.

Osim toga, na sajtu Univerziteta je za svaki studijski program dostupan kompletan informacioni paket: od procedure upisa, pravnih akata, studijskih programa do knjige predmeta sa svim silabusima.

Univerzitet distribuira Letak za upis na organizovanim štandovima, sajmovima visokog obrazovanja, prilikom posjeta i prezentacija studijskih programa u srednjim školama.

4.8.1.2 Politika komunikacije s javnošću

Univerzitet ima razvijenu politiku komunikacije s javnošću, a uređuju je Procedure za provođenje politike komunikacije Univerziteta ([Prilog 68, Procedure za provođenje politike komunikacije Univerziteta](#)). Procedurama se definišu načini i daju smjernice za provođenje politike komunikacije Univerziteta. Univerzitet kontinuirano obavlja aktivnosti

komunikacije sa svojim interesnim grupama kroz sve poznate oblike komunikacije, primjenjive za neprofitni sektor tj. za visokoškolske institucije. Interesne grupe Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment su: studenti, diplomirani studenti, potencijalni studenti, roditelji sve tri grupe studenata, sadašnji i potencijalni nastavnici, druge visokoškolske ustanove, instituti i druge naučne institucije, izdavačke kuće, vlada i organi vlasti, nevladin sektor, privreda, institucije kulture, socijalni sektor, mediji, isl.

Oblici komunikacije na Univerzitetu su: oglašavanje, odnosi s javnošću, unapređenje prodaje, lična prodaja i direktni marketing.

Univerzitet ima osobu zaposlenu isključivo za marketing i komunikacije. Osoba odgovorna za marketing zadržava pravo da, uz odobrenje Upravnog odbora, angažuje saradnike za poslove marketinga i komunikacije iz reda zaposlenih asistenata, IT službe, kao i iz drugih službi Univerziteta. Osoba odgovorna za marketing se savjetuje sa Upravnim odborom, ali mu podnosi i periodične izvještaje o realizovanim aktivnostima.

Univerzitet PIM na godišnjem nivou u štampanje promotivnog materijala i promocije na društvenim mrežama ulaže između 3500 i 5000 KM.

4.8.2 Informacije o naučno-istraživačkom radu i radu akademskog osoblja

Na službenoj web stranici Univerziteta PIM <https://univerzitetpim.com/> u odjeljku naučnoistraživački rad, nalazi se link ka zvaničnoj web stranici [Međunarodne konferenciji STED](#) koju organizuje Univerzitet, kao i link ka zvaničnoj web stranici naučnog časopisa [STED Journal](#), u izdanju Univerziteta. Na stranici <https://univerzitetpim.com/izdavacka-djelatnost-pim-a/> sve objavljene publikacije u izdanju Univerziteta PIM. Podaci o svim nastavnicima i saradnicima takođe se nalaze na zvaničnoj web stranici Univerziteta, uključujući njihove biografije i bibliografije: <http://univerzitetpim.com/nastavni-kadar/>.

4.8.3 Komunikacija sa spoljašnjim zainteresovanim stranama

4.8.3.1 Analiza medijskog obavještavanja

Univerzitet PIM svojim studentima i široj javnosti pruža na uvid sve informacije u vezi Univerziteta, na službenoj web stranici i društvenim mrežama. Obavještavanje se odnosi ne samo na informisanje javnosti od strane Univerziteta nego i pisanje objava medija o nama.

Objave je moguće pratiti ne samo preko zvanične web stranice Univerziteta (<https://univerzitetpim.com>), već i preko društvenih mreža na kojima je Univerzitet intenzivno prisutan kako to nalaže savremeno okruženje u kome Univerzitet posluje i sa kojim želi da održi korak, tj. Univerzitet se oglašava preko zvaničnog YouTube kanala (<https://www.youtube.com/@pimuniverzitet4250>), Facebook stranice (<https://www.facebook.com/pim.univerzitet>), Instagram profila (<https://www.instagram.com/pimuniverzitet/>), LinkedIn stranice (<https://www.linkedin.com/company/pim-university>) i, na kraju, Twitter (<https://twitter.com/UniPimBL>) i TikTok profila (<https://www.tiktok.com/@univerzitetpim>).

4.8.3.2 Alumni asocijacija i Centar za razvoj karijere

Podatke o karijerama diplomiranih studenta prikupljamo iz različitih izvora:

- registracijom na zvaničnoj stranici Univerziteta,
- direktnom komunikacijom – pozivima,
- uvezivanjem diplomiranih studenata sa njihovim mentorima i omiljenim profesorima preko LinkedIn ili drugih društvenih mreža,
- javnim pozivima preko službene web stranice o dostavljanju određenih podataka, itd.

Evidentiranje podataka u bazi vrši se kontinuirano u Studentskoj službi. Baza se ažurira u potpunosti (u smislu provjere tačnosti podataka i trenutnog zaposlenja svršenih studenata) najmanje jednom godišnje, po pravilu nakon završetka akademske godine. Studentska služba podnosi izvještaj direktoru o broju diplomiranih studenata koji su se zaposlili prvi put, broju koji je promijenio zaposlenje, broju koji je pokrenuo vlastiti biznis, kao i broju diplomiranih koji je nezaposlen zbog nastavka školovanja. Uz izvještaj se navode i organizacije u kojima su studenti zaposleni. Ono što je moguće istaći kao nedostatak ovakvog vođenja evidencija o karijernom razvoju studenata je stepen odzivnosti studenata koji ne dostavljaju redovno ažurirane podatke o razvoju karijere. Pretežno su to podaci o prvom zaposlenju i informacija da nisu zaposleni (kod onih kod kojih je to slučaj).

Alumni klub Univerziteta PIM okuplja sve diplomirane studente. Univerzitet za svoje diplomirane studente organizuje redovni novogodišnji koktel a najmanje jednom u toku akademske godine okuplja diplomirane studente na druženje i razgovor o aktuelnim temama. Visok stepen povezanosti diplomiranih studenata je i preko društvenih mreža, posebno preko Facebook društvene mreže gdje je 91% diplomiranih studenta međusobno povezanih („prijatelja“) preko člana „PIM Univerzitet“.

Centar za razvoj karijere studenata Univerziteta PIM ima za cilj da studentima omogući dodatno stručno usavršavanje, sticanje međunarodno priznatih certifikata, kako bi diplomirani studenti što spremniji izašli na tržište rada. Organizovanjem dodatnih edukacija studenti usavršavaju znanja i vještine koje su potrebne u modernom poslovnom svijetu.

Zadatak Centra je i povezivanje studenata sa poslovnom zajednicom i pomoć pri pronalaženju prvog zaposlenja. Kao uvod u poslovni svijet, Centar za razvoj karijere studentima završne godine studija, u mjesecu maju, organizuje seminar na temu „Moj prvi intervju“, čiji je cilj da polaznici seminara u interakciji sa predavačem razumiju značaj kvalitetnog pisanja CV-a, motivacionog pisma i značaja pripreme za intervju sa poslodavcem. Svrha seminara je da polaznici savladaju vještine i tehnike koje su potrebne i korisne prilikom prijave i razgovora za posao.

4.9 KONTINUIRANO PRAĆENJE I PERIODIČNA REVIZIJA PROGRAMA programa (ESG 1.9; Kriterijumi T 9.1 do 9.4)

4.9.1 Procedure za praćenje realizacije studijskih programa

Procedura praćenja realizacije studijskih programa definisana je Pravilnikom o sistemu za kvalitet ([Prilog 26](#) ovog Izveštaja) i Pravilnikom o provođenju studentske ankete ([Prilog 37](#) ovog Izveštaja).

4.9.2 Analiza realizacije studijskih programa

Analiza realizacije studijskih programa vrši se kontinuirano, za svaku akademsku godinu i svaki studijski program posebno ([Prilog 48](#) ovog Izveštaja). Analiza obuhvata najmanje:

- postotak svršenih studenata, prosječno trajanje studija na studijskom programu - analizu vrši odgovorno lice iz studentske službe, na osnovu podataka iz baze podataka;
- informacije, mišljenja i stavove studenata o zadovoljstvu studenata – analizu vrši KOK na osnovu rezultata studentskih anketa;
- informacije o postotku zaposlenih diplomiranih studenata – analizu vrši Služba ljudskih resursa na osnovu podataka iz Alumni baze podataka;

Finalni izvještaj za proteklu akademsku godinu se završava najkasnije do kraja kalendarske godine i upućuje Senatu na razmatranje. Senat na osnovu izvještaja donosi preporuke u vezi sa realizacijom studijskih programa.

4.9.2.1 Postotak svršenih studenata i prosječno trajanje studija

Analiza nakon završetka akademske 2021/2022. godine pokazuje odnos broja diplomiranih studenata u odnosu na ukupan broj direktno upisanih studenata. U tabeli 91 su prikazani podaci o upisanim i diplomiranim studentima u poslednji 5 akademskih godina, iz čega proizilazi podatak da je procenat studenata koji su završili studije do početka akademske 2022/2023. godine 58,37%.

Tabela 91. Prikaz broja upisanih i svršenih studenata u poslednjih 5 akademskih godina

	Broj upisanih studenata - 1. godina	Broj upisanih studenata - 2. godina	Broj upisanih studenata - 3. godina	Broj upisanih studenata - 4. godina	Ukupno direktno upisani	Kumulativno upisani	Broj diplomiranih	Kumulativno diplomirani
2017/2018.	128	13	30	47	218	2.688	167	1.636
2018/2019.	82	66	128	65	341	3.029	170	1.806
2019/2020.	96	30	72	46	244	3.272	173	1.979
2020/2021.	143	24	12	39	218	3.490	169	2.148
2021/2022.	124	69	91	108	392	3.882	118	2.266
UKUPNO	573	202	333	305	1.413			
Procenat upisanih studenata	40,55%	14,30%	23,57%	21,58%	100%	Procenat svršenih studenata		58,37%

Na osnovu podataka o diplomiranim studentima u 2021/2022. godini urađena je analiza prosječnog trajanja studija koja pokazuje sljedeće (tabela 92):

- Prosječno trajanje studija studenata trogodišnjih studijskih programa Ekonomskog fakulteta, koji su diplomirali u akademskoj 2021/2022. godini je 3,86 godina.
- Prosječno trajanje studija studenata studijskih programa Ekonomskog fakulteta, koji su upisali direktno 3. godinu studija (na trogodišnjem studijskom programu), a koji su diplomirali u škakademskoj 2021/2022. godini je 1,50 godina.
- Prosječno trajanje studija studenata četverogodišnjih studijskih programa Ekonomskog fakulteta, koji su diplomirali u akademskoj 2021/2022. godini je 4,55 godina.
- Prosječno trajanje studija studenata studijskih programa Ekonomskog fakulteta, koji su upisali direktno 4. godinu studija (na četverogodišnjem studijskom programu), a koji su diplomirali u akademskoj 2021/2022. godini je 1,78 godina.
- Prosječno trajanje studija studenata četverogodišnjeg studijskog programa Psihologija, na Filozofskom fakultetu, koji su diplomirali u akademskoj 2021/2022. godini je 5,65 godina.
- Prosječno trajanje studija studenata Psihologija, na Filozofskom fakultetu, koji su upisali direktno 4 godinu studija, a koji su diplomirali u akademskoj 2021/2022. godini je 2,00 godina.
- Prosječno trajanje studija studenata četverogodišnjeg studijskog programa Pravnog fakulteta, koji su diplomirali u akademskoj 2021/2022. godini je 4,0 godina.
- Prosječno trajanje studija studenata Pravo, na Pravnom fakultetu, koji su upisali direktno 4 godinu studija, a koji su diplomirali u akademskoj 2021/2022. godini je 2,00 godina.
- Prosječno trajanje studija studenata četverogodišnjih studijskih programa Tehničkog fakulteta, koji su diplomirali u školskoj 2021/2022. godini je 4,0 godina.
- Prosječno trajanje studija studenata trogodišnjih studija na Fakultetu računarskih nauka, koji su diplomirali u akademskoj 2021/2022. godini je 4,25 godine.
- Prosječno trajanje studija studenata četverogodišnjih studija na Fakultetu računarskih nauka, koji su diplomirali u akademskoj 2021/2022. godini je 6,00 godina.
- Prosječno trajanje studija studenata četverogodišnjih studija na Fakultetu računarskih nauka, koji su upisali direktno 4. godinu studija, a koji su diplomirali u školskoj 2021/2022. godini je 3,33 godina.

Tabela 92. Prosječno trajanje studija diplomiranih studenata u 2021/2022. akademskoj godini

Prosječno trajanje studija studenata koji su diplomirali u školskoj 2021/2022.	Fakultet					UNIVE.
	Ekonomski	Pravni	Filozofski	Tehnički	Računar. nauka	Prosjek
Trogodišnji programi	3,86	/	/	/	4,25	4,05
Četvorogodišnji programi	4,55	4,00	5,65	4,00	6,00	4,84
Prosječno trogodišnji - četvorogodišnji	4,20	4,00	5,65	4,00	5,12	4,45
Direktan upis u 3. godinu trogodišnjih programa	1,50	/	/	/	/	1,50
Direktan upis u 4. godinu četvorogodišnjih programa	1,78	2,00	2,00	/	2,33	2,03
Prosječno direktan upis u 3. i 4. godinu	1,64	2,00	2,00	/	2,33	1,77

4.9.2.2 Broj ispisanih studenata

Tokom akademske 2021/2022. godine sa Univerziteta je ispisano ukupno 30 studenata, što predstavlja psmanjenje ispisanih studenata u odnosu na proteklu 2020/2021. akademsku godinu za više od 50%.

4.9.2.3 Analiza zadovoljstva studenata u akademskoj 2021/2022. godini

U prilogu ovog Izveštaja dati su Izveštaj o zadovoljstvu studenata u zimskom i ljetnom semestru akademske 2021/2022. godine (KOK-06/22 i KOK-09/22). Na ovom mjestu detaljnije su analizirani (iz ta dva izvještaja) zadovoljstvo studenata u vezi sa kvalitetom studijskih programa.

Iz izvještaja o zadovoljstvu studenata studijskim programima za oba semestra 2021/2022. akademske godine može se konstatovati:

1. Na studijskom programu Finansije i bankarstvo većina studenata, njih oko 85% je zadovoljno studijskim programom u zimskom semestru i 82% u ljetnjem semestru što pokazuju dodijeljene najviše ocjene: vrlo dobar i odličan za ovaj studijski program (tabela 93).

Tabela 93. Zadovoljstvo studenata kvalitetom studijskog programa Finansije i bankarstvo

Finansije i bankarstvo	Zimski semestar (%)	Ljetni semestar (%)
Veoma loše	1,64	1,79
Loše	0	0
Dobro	13,12	16,07
Vrlo dobro	42,62	33,93
Odlično	42,62	48,21

2. Na studijskom programu Menadžment oko 90% anketiranih studenta je ocijenilo kvalitet studijskog programa ocjenama vrlo dobar i odličan u oba semestra, što pokazuje da je većina studenata relativno zadovoljna studijskim programom (tabela 94).

Tabela 94. Zadovoljstvo studenata kvalitetom studijskog programa Menadžment

Menadžment	Zimski semestar (%)	Ljetni semestar (%)
Loše	2,44	0
Slabo	0	4,76
Dobro	4,88	7,14
Vrlo dobro	9,76	9,52
Odlično	82,92	78,57

3. Na studijskom programu Marketing su anketirani studenti uglavnom zadovoljni studijskim programom. Više od 80% njih je ocijenilo studijski program ocjenama vrlo dobar 4 i odličan 5 u oba semestra (tabela 95).

Tabela 95. Zadovoljstvo studenata kvalitetom studijskog programa Marketing

Marketing	Zimski semestar (%)	Ljetni semestar (%)
Loše	5,88	5,88
Slabo	0	7,69
Dobro	11,76	7,69
Vrlo dobro	17,65	15,38
Odlično	64,71	69,23

4. Na studijskom programu Pravo u oba semestra je više od 80% anketiranih studenata zadovoljno studijskim programom (ocjene 4 i 5). Podaci o zadovoljstvu studenata kvalitetom studijskog programa prikazani su u tabeli 96.

Tabela 96. Zadovoljstvo studenata kvalitetom studijskog programa Pravo

Pravo	Zimski semestar (%)	Ljetnji semestar (%)
Loše	5,97	6,15
Slabo	7,46	7,69
Dobro	2,98	6,15
Vrlo dobro	14,92	13,85
Odlično	68,67	66,16

5. Veći dio anketiranih studenata, oko 70% u ovoj akademskoj godini iskazao zadovoljstvo studijskim programom Psihologija (ocjene 4 i 5), što nakon više godina pokazuje rast zadovoljstva studijskim programom. U skladu s tim je primjetan i pad procenta nezadovoljnih studenata na oko 10% u oba semestru u odnosu na oko 15% u protekloj akademskoj godini.

Podaci o zadovoljstvu studenata kvalitetom studijskog programa Psihologija prikazani su u tabeli 97.

Tabela 97. Zadovoljstvo studenata kvalitetom studijskog programa Psihologija

Psihologija	Zimski semestar (%)	Ljetni semestar (%)
Loše	0	0
Slabo	11,11	10,94
Dobro	22,22	18,75
Vrlo dobro	26,98	28,12
Odlično	39,69	42,19

6. Na studijskom programu Računarske nauke anketirani studenti su, kao i na drugim studijskim programima, pokazali relativno zadovoljstvo. Oko 70% anketiranih u zimskom i oko 90% u ljetnjem semestru je relativno zadovoljno studijskim programom (ocjene 3, 4 i 5). I na ovom studijskom programu primjetan je balagi porast zadovoljstva studenta u odnosu na prošlu akademsku godinu (tabela 98).

Tabela 98. Zadovoljstvo studenata kvalitetom studijskog programa Računarske nauke

Računarske nauke	Zimski semestar (%)	Ljetni semestar (%)
Loše	0	0
Slabo	23,42	2,59
Dobro	20,72	28,45
Vrlo dobro	16,22	31,03
Odlično	25,23	37,93

7. Na studijskom programu Grafički inženjering i dizajn anketirani studenti su pokazali zadovoljstvo iskazano ocjenam 5, oko 80% u prvom i više od 72% u drugom semestru. I kod ovog studijskog programa primjetan je rast zadovoljstva studijskim programom na prvoj i drugoj godini studija (tabela 99).

Tabela 99. Zadovoljstvo studenata kvalitetom studijskog programa Grafički inženjering i dizajn

Grafički inženjering i dizajn	Zimski semestar (%)	Ljetni semestar (%)
Loše	0	0
Slabo	0	0
Dobro	0	0
Vrlo dobro	22,22	28,57
Odlično	77,78	71,43

8. Na studijskom programu Industrijsko inženjerstvo i menadžment – energetska efikasnost i zelena energija anketirani studenti su iskazali zadovoljstvo studijskim programom (tabela 100).

Tabela 100. Zadovoljstvo studenata kvalitetom studijskog programa Industrijsko inženjerstvo i menadžment - EE i ZE

Industrijsko inženjerstvo i menadžment - EE i ZE	Zimski semestar (%)	Ljetni semestar (%)
Loše	0	0
Slabo	8,33	14,29
Dobro	8,33	14,29
Vrlo dobro	33,34	42,86
Odlično	50,00	28,57

Nakon iskazanog porasta nezadovoljstva studijskim programima u prethodnim akademskim godinama primjetna je stabilizacija i blagi porast zadovoljstva studenata kvalitetom i stečenim znanjem na postojećim studijskim programima u prethodnoj i ovoj akademskoj godini, uz očekivanje da će uvođenje novih nastavnih planova i programa donijeti veći efekat na porast zadovoljstva studenata u narednim akademskim godinama.

4.9.2.4 Postotak zaposlenih diplomiranih studenata

Na osnovu evidencije može se konstatovati da je više od 70% diplomiranih studenata zaposleno ili su pokrenuli vlastiti biznis, 10% je nezaposlenih zbog nastavka školovanja a 20% je nezaposlenih, tražilaca zaposlenja. 45% zaposlenih diplomaca je od diplomiranja do danas napredovalo u poslu najmanje jednom.

Započete su aktivnosti oko reorganizacije i aktiviranja Alumni kluba i te aktivnosti je neophodno intenzivirati u narednom periodu.

4.9.2.5 Zaključak komisije i preporuke

S obzirom da je na osnovu ovih i rezultata anketa o zadovoljstvu studenata iz prethodnih akademskih godina Komisija davala preporuke za reviziju i modernizaciju studijskih programa, što je i urađeno 2020. godine nakon donošenja novog Zakona o visokom obrazovanju. Komisija preporučuje da se detaljno prati dalje zadovoljstvo studenata, naročito novim, revidiranim i modernizovanim studijskim programima.

4.9.3 Analiza unapređenja studijskih programa

Na osnovu Pravilnika o sistemu za kvalitet i Pravilnika o sprovođenju studentske ankete, u svakom od semestara se radi analiza zadovoljstva studenata studijskim programima. Iz tih izvještaja u tabeli 101 prikazano je uporedno zadovoljstvo studenata studijskim programima, kao i kvalitetom i količinom znanja stečenog i korisnošću i interesantnošću predmeta na studijskom programu za zimski i ljetni semestar. Može se konstatovati da je zadovoljstvo anketiranih studenata studijskim programima na relativno visokom nivou (prosječno za Univerzitet ocijenjeno je ocjenom 4,19). Najvišu ocjenu dobio je studijski program Menadžment (4,63) a najnižu studijski Psihologija (3,85).

Izvjestaj o samovrednovanju za akademsku 2021/2022.

Tabela 101. Zadovoljstvo studenata studijskim programima za zimski i ljetni semestar 2021/2022. akademske godine.

KRITERIJUM KVALITETA	Studijski program i prosječna ocjena								PROSJEK UNI
	ME	FB	MA	PR	GR	EE	PSIH	RAČ	
Zimski semestar									
Koliko ste zadovoljni kvalitetom studijskog programa?	4.71	4.25	4.35	4.26	4.78	4.25	3.95	4.00	4.32
Koliko ste zadovoljni kvalitetom i količinom znanja koje ste stekli u toku vašeg dosadašnjeg studija na PIM_u?	4.83	4.11	4.47	4.28	4.56	3.83	3.65	3.35	4.13
Koliko su predmeti na vašem studijskom programu korisni i interesantni?	4.73	4.23	4.41	4.23	4.56	4.08	3.84	3.51	4.20
PROSJEK	4.76	4.20	4.41	4.26	4.63	4.05	3.81	3.62	4.22
KRITERIJUM KVALITETA	Studijski program i prosječna ocjena								PROSJEK UNI
	ME	FB	MA	PR	GR	EE	PSIH	RAČ	
Ljetnji semestar									
Koliko ste zadovoljni kvalitetom studijskog programa?	4.62	4.21	4.46	4.71	3.86	4.04	4.02	4.26	4.27
Koliko ste zadovoljni kvalitetom i količinom znanja koje ste stekli u toku vašeg dosadašnjeg studija na PIMu?	4.38	4.09	4.31	4.43	4.00	3.38	3.76	4.28	4.08
Koliko su predmeti na vašem studijskom programu korisni i interesantni?	4.50	4.20	3.77	4.43	4.43	3.58	3.89	4.23	4.13
PROSJEK	4.50	4.17	4.18	4.52	4.10	3.67	3.89	4.26	4.16
PROSJEK UKUPNO	4.63	4.18	4.29	4.39	4.36	3.86	3.85	3.94	4.19

Kao što je već konstatovano, otvaranjem zakonskih mogućnosti za izmjene i modifikaciju studijskih programa, Univerzitet PIM je izvršio korekcije svih studijskih programa licenciranih na prvom ciklusu studija do 2015. godine. Izvođenje novih, izmijenjenih studijskih programa počelo je od akademske 2020/2021. godine

4.10 Periodično spoljašnje obezbjeđenje kvaliteta

U dosadašnjem radu Univerziteta, kontinuirano su vršene provjere kvaliteta svih procesa, najviše od strane resornog Ministarstva za naučnotehnoški razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo RS (ranije Ministarstvo prosvjete i kulture) i kroz sistem samovrednovanja. Neke od njih su:

- Pregled svih aktivnosti 2003. godine prilikom kontrole ispunjenosti uslova za rad Fakulteta (Ministarstvo prosvjete i kulture RS).
- Pregled svih aktivnosti 2007. godine prilikom kontrole ispunjenosti uslova za rad Univerziteta (Ministarstvo prosvjete i kulture RS).
- Pregled svih aktivnosti 2009. godine prilikom kontrole ispunjenosti uslova za uvođenje novog studijskog programa Pravo (Ministarstvo prosvjete i kulture RS).
- Izveštaj o samovrednovanju – decembar 2009. godine (Ministarstvo prosvjete i kulture RS).
- Pregled svih aktivnosti 2010. godine prilikom kontrole ispunjenosti uslova za uvođenje novog studijskog programa Računarske nauke (Ministarstvo prosvjete i kulture RS).
- Pregled svih aktivnosti 2010. godine prilikom kontrole ispunjenosti uslova za uvođenje novog studijskog programa Psihologija (Ministarstvo prosvjete i kulture RS).
- Pregled svih aktivnosti 2010. godine prilikom kontrole ispunjenosti uslova za rad van sjedišta, Odjeljenje u Trebinju (Ministarstvo prosvjete i kulture RS).
- Izveštaj o samovrednovanju – decembar 2010. godine (Ministarstvo prosvjete i kulture RS).
- Pregled svih aktivnosti u proljeće 2011. godine prilikom kontrole ispunjenosti uslova za izvođenje prvog ciklusa studija na studijskim programima: Ekonomska diplomatija, Finansije i bankarstvo, Marketing i Menadžment, u četvorogodišnjem trajanju (Ministarstvo prosvjete i kulture RS).
- Redovni izvještaji na početku svake akademske godine (Ministarstvo prosvjete i kulture RS): Dosije sa kompletiranim podacima za sve odgovorne nastavnike i saradnike, Izveštaj o upisu (po studijskih programima i godinama studija sa imenima i prezimenima studenata).
- Izveštaj o samovrednovanju – decembar 2010. godine (Agencija za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske).
- Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2012/2013 (Agencija za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske).

- Pregled svih aktivnosti 2013. godine prilikom kontrole ispunjenosti uslova za rad van sjedišta, Odjeljenje u Lukavici (Ministarstvo prosvjete i kulture RS).
- Pregled svih aktivnosti 2014. godine prilikom kontrole ispunjenosti uslova za rad u postupku licenciranja novih studijskih programa.
- Pregled svih aktivnosti 2015. godine prilikom kontrole ispunjenosti uslova za rad u postupku licenciranja novih studijskih programa.
- Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2014/2015. (Agencija za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske).
- Izveštaj o eksternoj evaluaciji HEAARS broj: 157-5/16 i HEAARS broj:157-5/16 i 01/1.3.72-6/17 (Agencija za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske).
- Pregled svih aktivnosti 2017. godine prilikom kontrole ispunjenosti uslova za rad u postupku licenciranja studijskog programa Industrijsko inženjerstvo i menadžment – energetska efikasnost i zelena energija.
- Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2017/2018.
- Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2018/2019.
- Pregled svih aktivnosti 2020. godine prilikom kontrole ispunjenosti uslova za rad u postupku licenciranja studijskog programa Digitalna ekonomija.
- Izveštaj o samovrednovanju za akademsku 2019/2020.
- Izveštaj o samovrednosvanju studijskih programa u akademskoj 2020/2021. godini
- Izveštaj o samovrednovanju za 2020/2021. akademsku godinu
- Izveštaj o samovrednovanju za 2021/2022. akademsku godinu

4.10.1 Realizovane preporuke prethodne komisije za akreditaciju

4.10.1.1 A.1 Razvoj strategije visokoškolske ustanove

U procesu izrade strategije razvoja Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment za period 2018-2022. godina uključene su sve zainteresovane strane, studenti, predstavnici alumni kluba, predstavnici privrede i zainteresovanih institucija. Strategija o razvoju Univerziteta PIM za period 2018-2022. usvojena je odlukom Upravnog odbora UO-1.7/17 od 26.12.2017. godine.

Dokument **Izjava o politici kvaliteta** je usvojen je 08. novembra 2016. godine. Broj odluke: 1.289/16 i dostupna je na službenoj web stranici Univerziteta i u svim prostorijama Univerziteta PIM.

Komisija za kvalitet je usvojila prijedlog novog Pravilnika o sistemu za kvalitet i Pravilnika o samovrednovanju na svojoj sjednici održanoj 17.11.2017. u uputila ih Senatu na usvajanje. Senat je odlukama broj S-108/17 i S-109/17 od 0712.2017. godine usvojio Pravilnik o sistemu za kvalitet i Pravilnik o samovrednovanju. Pravilnikom o sistemu za kvalitet jasno su definisani poslovi Centra za kvalitet i Komisije za kvalitet.

4.10.1.2 A.2 Upravljanje, unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta i kultura kvaliteta

Komisija za kvalitet je usvojila prijedlog novog Pravilnika o sistemu za kvalitet i Pravilnika o samovrednovanju na svojoj sjednici održanoj 17.11.2017. u uputila ih Senatu na usvajanje. Senat je odlukama broj S-108/17 i S-109/17 od 0712.2017. godine usvojio Pravilnik o sistemu za kvalitet i Pravilnik o samovrednovanju.

Rad studentskog parlamenta je uređen:

- Statutom Studentskog parlamenta;
- Pravilnikom o izborima za člana Studentskog parlamenta;
- Poslovníkom o radu Skupštine studentskog parlamenta;

Studentski parlament za svoj rad ima na raspolaganju kancelariju koju koriste u skladu sa svojom organizacijom rada, kao i uoptrebu telefona i interneta.

Učešće studenata u radu Upravnog odbora definisano je Zakonom o visokom obrazovanju RS Mandat člana Upravnog odbora ispred reda studenata u skladu sa pomenutim članom Zakona o visokom obrazovanju traje jednu godinu.

Pitanja suzbijanja pojave korupcije i borbe protiv koruptivnih radnji regulisana su kroz Pravilnik o kodeksu ponašanja i poslovno etike, Pravilnik o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti osoblja, Pravilnik o standardima i postupku obezbjeđenja nastavnika i saradnika i Pravilnikom o sprečavanju korupcije koju je usvojio Senat Univerziteta odlukom broj S-124/16 od 12.12.2016. godine.

U dosadašnjem radu, Univerzitet je uspostavio saradnju sa sledećim poslovnim subjektima:

- **Turistička organizacija Republike Srpske.** Sporazum u Članu 2. Predviđa obavljanje praktične nastave studenata PIM univerziteta, na poslovima kojima se Turistička organizacija bavi.
- **Muelhbauer d.o.o Banja Luka.** Sporazum u Članu 2. Predviđa da studenti PIM univerziteta, u okviru svoje praktične nastave, obavljaju praksu, ili odrađuju pripravnički staž, na poslovima kojima se Društvo bavi i u prostorijama Društva.
- **Privredna komora Republike Srpske, Područna privredna komora Banja Luka.** Sporazum u Članu 2. Predviđa zajednički angažman na projektima za treća lica iz zemlje i inostranstva, pružanje usluga Univerziteta u programskim aktivnostima Komore, zajedničkim razvijanjem i implementacijom programa i projekata u skladu sa strategijom razvoja malih i srednjih preduzeća i ciljevima unapređenja visokog obrazovanja i drugim aktivnostima koje će ugovorne strane obostrano usaglašavati i precizirati konkretnim ugovorima.
- **Razvojna agencija „EDA“.** Sporazumom je predviđen zajednički rad na projektima za treća lica, zajedničkim razvijanjem i implementacijom programa i projekata u skladu sa strategijom razvoja malih i srednjih preduzeća i ciljevima unapređenja visokog obrazovanja.
- **Republička agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća.** Sporazumom je predviđen zajednički rad na projektima za treća lica, zajedničkim razvijanjem i implementacijom programa i projekata u skladu sa strategijom razvoja malih i srednjih preduzeća i ciljevima unapređenja visokog obrazovanja.
- **Agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća Trebinje.** Sporazumom je predviđen zajednički rad na projektima za treća lica, zajedničkim razvijanjem i implementacijom programa i projekata u skladu sa strategijom razvoja malih i srednjih preduzeća i ciljevima unapređenja visokog obrazovanja.
- **Udruženje društava za osiguranje Republike Srpske.** Sporazumom je predviđena, između ostalog, podrška realizaciji edukativno-razvojnih projekata koji imaju za cilj unapređenje tržišta osiguranja i obrazovnog procesa. Isto tako, Sporazumom je predviđena podrška obavljanju praktične nastave u osiguravajućim društvima, članicama Udruženja.
- **Euroherc osiguranje dd Sarajevo.** Sporazumom je u Članu 2. Predviđeno, između ostalog obavljanje praktične nastave studentima Univerziteta na poslovima kojima se Društvo bavi i u prostorijama Društva na cijeloj teritoriji BiH.

- **Triglav Krajina Kopaonik Banja Luka a.d. osiguranje.** Sporazumom je u Članu 2. Predviđeno, između ostalog obavljanje praktične nastave studentima Univerziteta na poslovima kojima se Društvo bavi i u prostorijama Društva na cijeloj teritoriji BiH.
- **Pošte Srpske a.d Banja Luka.** Sporazumom je u Članu 2. Predviđeno, između ostalog obavljanje praktične nastave studentima Univerziteta na poslovima kojima se Preduzeće bavi i u prostorijama Preduzeća na cijeloj teritoriji RS.
- **Glas Srpske a.d Banja Luka.** Sporazum o poslovnoj saradnji.
- **Računari d.o.o Banja Luka.** Sporazumom je predviđeno da Društvo u skladu sa svojim raspoloživim resursima bude uključeno u realizaciju praktične nastave studenata Fakulteta računarskih nauka PIM univerziteta.
- **Udruženje građana „Akcija protiv SID-e.** Sporazumom je predviđeno provođenje aktivnosti na PIM univerzitetu i rad sa studentima PIM univerziteta iz djelokruga rada Udruženja.
- **Swisslion IAT Trebinje.** Sporazumom je u Članu 2. Predviđeno, između ostalog, da studenti Studijskog centra Trebinje PIM univerziteta obavljaju praktičnu nastavu na poslovima kojima se Preduzeće bavi i u prostorijama Preduzeća.
- **Agencija za osiguranje Republike Srpske.** Sporazumom je predviđena saradnja na polju edukativno-razvojnih projekata iz osiguranja, kao i podrška obavljanju praktične nastave studentima PIM univerziteta.
- **COMPEX d.o. Banja Luka.** Sporazumom je predviđeno obavljanje praktične nastave studenata studijskog programa grafički inženjering i dizajn u prostorijama i na poslovima Društva.
- **JU „Specijalna biblioteka za slijepa i slabovidna lica Republike Srpske“ Banja Luka.** Sporazumom je predviđeno da studenti PIM univerziteta na poslovima i u prostorijama Ustanove obavljaju praktičnu nastavu i/ili odađuju pripravnički staž na poslovima kojima se bavi Ustanova.
- **UG „Nova generacija“ Banja Luka.** Sporazum između ostalog predviđa podršku studentima PIM univerziteta u obavljanju praktične nastave.
- **Auto-Milovanović d.o.o Banja Luka.** Sporazumom je predviđeno da studenti PIM univerziteta na poslovima i u prostorijama Društva obavljaju praktičnu nastavu i/ili odađuju pripravnički staž na poslovima kojima se bavi Društvo.
- **Led Media d.o.o Banja Luka.**
- **JU Centar za predškolsko vaspitanje i obrazovanje Laktaši.**

Pored Sporazuma sa poslovnim subjektima, PIM univerzitet je uspostavio i saradnju kojom je omogućeno obavljanje prakse studenata Pravnog i Filozofskog fakulteta sa:

- Kazneno-popravnim zavodom Banja Luka;
- Vrhovni sud Republike Srpske;
- Pravobranilaštvo Republike Srpske;
- JU Dječiji dom „Rada Vranješević“ Banja Luka, dom za nezbrinutu djecu;
- Zavod za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju „Dr Miroslav Zotović“ Banja Luka
- Kazneno-popravni zavod Orašje;
- JU Centar za predškolsko vaspitanje i obrazovanje Laktaši;
- JU Specijalna bolnica za hroničnu psihijatriju, Jakeš, Modriča.

Univerzitet za poslovni inženjering i menadžment ima uspostavljenu saradnju i sa sljedećim Srednjim školama:

- Javna ustanova Katolički školski centar „Ivan Pavao II“ Bihać;
- Srednja škola „Dositej“ Beograd;
- Medicinska srednja škola „Dositej Obradović“ Novi Sad;
- JU „Elektrotehnička škola“ Prijedor;
- JU „Mašinska škola“ Prijedor;
- JU „Ugostiteljsko-ekonomska škola“ Prijedor.

Uvažavajući preporuke Komisije za akreditaciju, u Centru za kvalitet zaposlena je još jedna osoba sa punim radnim vremenom.

4.10.1.3 A.3 Procedure i obezbjeđenje kvaliteta studijskih programa

Univerzitet PIM je izvršio izmjene i dopune licenciranih studijskih programa u skladu sa Članom 42. Stav 4. Zakona o visokom obrazovanju RS (*Službeni glasnik broj 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15*) do 20 ECTS bodova bez ponovnog licenciranja tog studijskog programa, i o izvršenim izmjenama obavijestio Ministarstvo u roku od 30 dana. Istovremeno, donesena je i Odluka broj: S-093A/16 od strane Senata Univerziteta kojom se od odgovornih nastavnika zatražilo da u okviru svojih predmeta na kojima su angažovani kao odgovorni nastavnici pristupe ažuriranju *syllabusa* iz povjerenog predmeta.

U skladu sa novim Zakonom o Visokom obrazovanju (*Službeni glasnik broj 67/20*) Senat Univerziteta je nakon konsultacija sa svim zainteresovanim stranama, na prijedlog

Komisije za kvalitet i Naučno-nastavnih vijeća fakulteta na sjednicama održanim 27.08.2020. godine i 25.09.2020. godine, donio odluke broj S-116/20 i S-128/20 o izmjenama i dopunama Nastavnih planova i program na svim studijskim programima licenciranim prije 2017. godine. Izvođenje nastave po izmijenjenim i dopunjenim nastavnim planovima i programima je počelo od akademske 2020/2021. godine

4.10.1.4 A.4 Ocjenjivanje studenata

Ocjenjivanje studenata uređeno je Pravilnikom o ocjenjivanju studenata. Isti je dostupan na službenoj web stranici Univerziteta.

Pored toga, na početku semestra, svaki nastavnik je u obavezi da studente upozna sa predmetom kojeg će studenti pohađati tokom semestra. Informacija sadrži: podatke o odgovornom nastavniku sa e-mail adresom, informaciju o obaveznoj i izbornoj literaturi, plan rada na predavanjima i vježbama u toku semestra, raspored pismenih parcijalnih provjera znanja, strukturu ocjene, skalu ocjenjivanja, uputstvo za izradu seminarskog/projektnog rada i/ili eseja, spisak tema za seminarski rad i/ili esej, spisak ispitnih pitanja. Dosadašnje anketiranje studenata potvrđuje da ova informacija mnogo znači studentima, kao i da svi nastavnici poštuju ovakvu odluku i ovakav vid rada i dostavljanja informacija studentima od strane odgovornog predmetnog nastavnika. Dosadašnje ankete su pokazale da zaista studenti dobijaju na početku semestra sve potrebne informacije od strane nastavnika, i da je taj segment angete ocijenjen najvišom ocjenom od strane studenata.

Poslije provedene analize prikupljenih podataka (Anketiranje studenata se vrši u skladu sa Akademske kalendarom Univerziteta) Izvještaj o provedenoj analizi podataka se predstavlja Senatu Univerziteta. Anketa među studentima Studentska anketa – evaluacija nastavnog procesa provodi se u zimskom semestru u posljednjoj sedmici novembra i prvoj sedmici decembra mjeseca, a u skladu sa Akademske kalendarom PIM univerziteta koji je dostupan na službenoj web stranici Univerziteta. U toku ljetnog semestra Studentska anketa – evaluacija nastavnog procesa provodi se u posljednjoj sedmici aprila i prvoj sedmici maja.

Isto tako, Univerzitet provodi i Evaluaciju kvaliteta upravljanja i nenastavne podrške. Na osnovu podataka dobijenih iz provedene Ankete radi se Izvještaj o evaluaciji upravljanja i nenastavne podrške na Univerzitetu. Izvještaj se sastoji iz dva dijela:

- Evaluacija od strane nenastavnog osoblja.
- Evaluacija od strane nastavnog osoblja.

Na preporuku Komisije za akreditaciju, u Statutu Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment i Pravilniku koji prati Statut brisana alineja o ekstremno visokoj prolaznosti.

4.10.1.5 A5. Ljudski resursi

Preporuka Komisije za akreditaciju vezana za izradu razvoja ljudskih resursa na Univerzitetu je prihvaćena. Upravni odbor je u okviru svojih nadležnosti, trenutne aktuelne Strategije Univerziteta, vizije poslovanja u predstojećem periodu kreirao i usvojio Strategiju ljudskih resursa Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment za period 2017 – 2022. godina. Dokument sadrži i plan finansijskog izdvajanja na godišnjem nivou i periodu 2017 – 2022. godina za stručna usavršavanja.

Isto tako, kreiran je i Pravilnik o naučnom i stručnom usavršavanju i osposobljavanju. Pravilnik sadrži precizne kriterijume po kojima se utvrđuje prioritet ko od nastavnika može dobiti saglasnost za odsustvo, u slučaju da se u istom trenutku sa zahtjevom pojavi više od jednog nastavnika.

Biografije osoblja angažovanog u nastavnom procesu su dostupne javnosti posredstvom službene web stranice Univerziteta. Biografija sadrži osnovne podatke o kretanju u karijeri nastavnog osoblja, sa najznačajnijim objavljenim radovima.

Procedura izdavanja udžbenika u oblasti za koju su nastavnici angažovani je regulisana Pravilnikom o izdavačkoj djelatnosti i Pravilnikom o sadržaju naučnih publikacija.

Nakon 12 godina objavljivanja časopisa Anali poslovne ekonomije, potpuno je promijenjen koncept i naziv časopisa, koji od 2019. godine izlazi pod nazivom STED Journal – Časopis o društvenom i tehnološkom razvoju, čime je ostvarena i konekcija sa konferencijom STED u organizaciji Univerziteta PIM. Formiran je respektabilan Uređivački odbor, uspostavljena mreža recenzenata, otvorena zasebna web stranica časopisa <http://stedj-univerzitetpim.com/>, izvršeno indeksiranje časopisa u nekoliko referentnih baza naučnih publikacija sa otvorenim pristupom, a časopis je i kategorisan od strane Ministarstva za naučnotehnološki razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo.

Od 2019. godine, naučna konferencija STED se održava u Trebinju u saradnji sa više međunarodnih visokoškolskih ustanova, naučno-stručnih udruženja. Konferencija je od strane Ministarstva za naučnotehnološki razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo klasifikovana kao Međunarodna naučna konferencija prve kategorije. Za konferenciju je takođe otvorena zasebna web stranica <http://conf.univerzitetpim.com/>.

4.10.1.6 A.6 Kvalitet fizičkih resursa

U dosadašnjem periodu nastava je se realizovala u periodu od 09:00 do 20:00. Tokom realizacije nastave, Univerzitet ima na raspolaganju 2.584 m² površine namijenjene učionicama i pratećim sadržajima u sjedištu Univerziteta, kao i 351 m² raspoloživog prostora u odjeljenju Univerziteta u Trebinju, u odjeljenju u Istočnom Sarajevu 1000 m² i u odjeljenju u Brčko distriktu 1800 m² raspoloživog prostora.

Univerzitet raspolaže i vlastitom bibliotekom koja u svom sastavu ima i predviđen prostor za čitaonicu. Univerzitet ima uspostavljen Sporazum sa EBSCO Publishing, Inc, whose principal place of business is at 10 Estes Street, Ipswich, Massachusetts za online pristup bazi podataka.

Osoba zaposlena na poslovima bibliotekara je lice koje ima položen stručni ispit za obavljanje bibliotečke djelatnosti, redovno pohađa seminare i druge oblike aktivnosti na usavršavanju bibliotekara koje organizuje Narodna i univerzitetska biblioteka. Na preporuku Komisije, knjige u elektronskom obliku uključene u bibliotečki fond.

Zaposlena je osoba iz reda diplomiranih studenata na Fakultetu računarskih nauka Univerziteta, dipl. ing Aleksandar Sofirć u centar za Informacione tehnologije, zadužena za grafički dizajn i sve druge poslove povezane sa web-dizajnom, informatičkim sistemom Univerziteta, uređivanjem zvaničnih stranica Univerziteta i slično.

4.10.1.7 A.7 Informacioni sistem

Na preporuku Komisije za akreditaciju, uz uvažavanje preporuka za unapređenje Informacionog sistema, Univerzitet je izvršio proces kreiranja novog Informacionog sistema, koristeći alate Informacionog sistema koji je trenutno u primjeni i uvažavajući sve preporuke i sugestije Komisije za akreditaciju.

Izrada novog Informacionog sistema izvršena je od strane firme Developoment Technologies, čiji je suvlasnik diplomirani inženjer informatike i računarstva Stefan Mišanović koji je diplomirao na Fakultetu računarskih nauka PIM Univerziteta. G-din Mišanović je za potrebe Srednjoškolskog centra „Ljubiša Mladenović“ čiji je osnivač Univerzitet izradio i e-dnevnik.

Postojeći Informacioni sistem dopunjen je sledećim alatima:

- Unošenje podataka o izmirenoj školarini od strane finansijske službe, čime bi se kontrolisala opcija automatskog prijavljivanja ispita (on-line).

- Uvezivanje sa glavnim modulom, kako bi svakom studentu bili dostupni ispiti za prijavu (oni koji pripadaju njegovom studiju i godini studija).
- Povezivanje sa glavnim modulom, kako bi svaki student mogao da pregleda svoje položene ispite.
- Automatsko dodjeljivanje pristupnih šifri i korisničkih imena upisanim studentima.

4.10.1.8 A.8. Prezentacija informacija za javnost

Na preporuku Komisije za akreditaciju, uz uvažavanje istih, Univerzitet je izvršio redizajn službene web stranice Univerziteta, koja se u kontinuitetu ažurira i modeluje.

Formiran je centar za marketing i odnose sa javnošću i zaposlena osoba kojoj su ti poslovi primarno opterećenje.

Proces odnosa sa javnošću i objavljivanja informacija na službenoj web stranici Univerziteta regulisan je sa sledeća dva dokumenta:

- Politika komunikacije sa javnošću;
- Pravilnik o objavljivanju informacija na službenoj web stranici Univerziteta.

4.10.1.9 A.9 Međunarodna saradnja

Aktivnosti međunarodne saradnje regulisane su Pravilnikom o međunarodnoj saradnji. Služba za odnose sa javnošću u okviru svojih aktivnosti prati i pozive studentima iz Bosne i Hercegovine za nastavak studija, studijski boravak ili studijsko usavršavanje u inostranstvu, te iste objavljuje na službenoj web stranici Univerziteta.

U svom dosadašnjem radu Univerzitet ima uspostavljene Sporazume o saradnji sa većim brojem visokoškolskih ustanova u zemlji i inostranstvu, a podaci o tome se nalaze i na zvaničnoj web stranici Univerziteta: <http://univerzitetpim.com/sporazumi-o-saradnji/>.

5 DIO IV.: PRILOZI

Ovaj izvještaj sačinjen je na osnovu priloga:

- Prilog 1. Lista nastavnika i saradnika u akademskoj 2021_2022.
- Prilog 2. Lista nastavnika i saradnika u akademskoj 2021_2022_II ciklus.
- Prilog 3. Sedmično opterećenje nastavnika i saradnika u akademskoj 2021/20221.godini.
- Prilog 4. Strategija razvoja PIM Univerziteta.
- Prilog 4a. Izvještaj UO o realizaciji Strategije za 2021/2022. akademsku godinu.
- Prilog 5. Procedura donošenja i utvrđivanja Strategije Univerziteta.
- Prilog 5a. Izjava o politici kvaliteta
- Prilog 6. Statut Univerziteta PIM.
- Prilog 7. Poslovnik o radu Skupštine.
- Prilog 8. Poslovnik o radu UO.
- Prilog 9. Poslovnik o radu Senata.
- Prilog 10. Statut Ekonomskog fakulteta.
- Prilog 11. Statut Pravnog fakulteta.
- Prilog 12. Statut Tehničkog fakulteta.
- Prilog 13. Statut Filozofskog fakulteta.
- Prilog 14. Statut Fakulteta računarskih nauka.
- Prilog 15. Statut Fakulteta bezbjedonosnih nauka_PIM Brčko.
- Prilog 16. Statut Fakulteta zdravstvenih nauka_PIM Brčko.
- Prilog 17. Poslovnik o radu nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta.
- Prilog 18. Poslovnik o radu nastavno-naučnog vijeća Pravnog fakulteta.
- Prilog 19. Poslovnik o radu nastavno-naučnog vijeća Tehničkog fakulteta.
- Prilog 20. Poslovnik o radu nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta.
- Prilog 21. Poslovnik o radu nastavno-naučnog vijeća Fakulteta računarskih nauka.
- Prilog 22. Poslovnik o radu nastavno-naučnog vijeća Fakulteta bezbjedonosnih nauka_PIM Brčko.
- Prilog 23. Poslovnik o radu nastavno-naučnog vijeća Fakulteta zdravstvenih nauka_PIM_Brčko.
- Prilog 24. Izvještaj o upisu_2021-2022.
- Prilog 25. Izvještaj o prolaznosti studenata u akademskoj 2021-2022.
- Prilog 26. Pravilnik o sistemu za kvalitet.
- Prilog 27. Pravilnik o samovrednovanju.
- Prilog 28. Pravilnik o ocjenjivanju studenata.

- Prilog 29. Pravilnik o organizaciji obrazovnog rada.
- Prilog 30. Pravilnik o naučno-istraživačkom radu.
- Prilog 31. Pravilnik o radu Studentske službe.
- Prilog 32. Pravilnik o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti radnika.
- Prilog 33. Statut studentskog parlamenta.
- Prilog 34. Pravilnik o izdavačkoj djelatnosti.
- Prilog 35. Pravilnik o izborima u studentski parlament.
- Prilog 36. Poslovnik o radu skupštine studentskog parlamenta.
- Prilog 37. Pravilnik o sprovođenju studentske ankete.
- Prilog 38. Pravilnik o izradi, predlaganju i usvajanju studijskih programa.
- Prilog 39. Izveštaj o zadovoljstvu studenata u zimskom semestru akademske 2021-2022.
- Prilog 40. Izveštaj o zadovoljstvu studenata u ljetnjem semestru akademske 2021-2022.
- Prilog 41. Izveštaji o evaluaciji nastavnog procesa u zimskom semestru akademske 2021-2022.
- Prilog 42. Izveštaji o evaluaciji nastavnog procesa u ljetnjem semestru akademske 2021-2022.
- Prilog 43. Izveštaj o evaluaciji kvaliteta upravljanja i nenastavne podrške u akademskoj 2021-2022.
- Prilog 44. Izveštaj o publicistici nastavnog osoblja za akademsku 2021-2022.
- Prilog 45. Pravilnik o međunarodnoj saradnji.
- Prilog 46. Pravilnik o mobilnosti studenata i prenošenju ECTS bodova.
- Prilog 47. Statistika posjeta sajtu za 2022. godinu.
- Prilog 48. Izveštaj o realizaciji studijskih programa_2021-2022.
- Prilog 49. Pravilnik o imenovanju i sticanju zvanja.
- Prilog 50. Pravilnik o priznavanju stranih visokoškolskih isprava.
- Prilog 51. Strategija ljudskih resursa Univerziteta PIM 2017_2022.
- Prilog 52. Pravilnik o obrazovanju i stručnom usavršavanju zaposlenih.
- Prilog 53. Pravilnik o uslovima i postupku dodjeljivanja zvanja Profesor Emeritus
- Prilog 54. Rang lista naučnih časopisa u RS_Novembar 2022.
- Prilog 55. Rang Lista Naučnih skupova u RS.
- Prilog 56. Akademski kalendra za akademsku 2021-2022.
- Prilog 57. Konkurs za upis_I i II ciklus_ 2021-2022..
- Prilog 58. Odobreni međunarodni projekti_2018-2022.
- Prilog 59. Vodič za upis_PIM

Prilog 60. Letak za upis_PIM.

Prilog 61. Kodeks etike.

Prilog 62. Plan aktivnosti u postupku samovrednovanja za akademsku 2021-2022..

Prilog 63. Pravilnik o standardima i postupcima za obezbjeđenje kvaliteta nastavnika i saradnika.

Prilog 64. Pravilnik o radu biblioteke.

Prilog 65. Spisak kompanija i institucija u kojima su studenti obavljali praksu_2021-2022.

Prilog 66. Pravilnik o izradi i odbrani završnih radova.

Prilog 67. Pravilnik o objavljivanju informacija na web stranici.

Prilog 68. Procedure za provođenje politike komunikacije Univerziteta.

Prilog 69. Pravilnik o usavršavanju zaposlenih.

Prilog 70. Pravilnik o uslovima i postupku dodjeljivanju počasnog doktorata.

Prilog 71. Podaci o nastavnicima i saradnicima_2021-2022.

Prilog 72. Pravilnik o sadržaju naučnih publikacija.

Prilog 73. Sporazum o saradnji_Studentskom praksom brže do posla.